

Ministerie van Financiën

Belastingplan 2013

Wet herziening fiscale behandeling
woon-werkverkeer

Wet herziening fiscale behandeling
eigen woning

Wet verhuurderheffing

Wetsvoorstel en Memorie van Toelichting

WIJ **B**EATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2013)

VOORSTEL VAN WET

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo wij in overweging genomen hebben, dat het voor het jaar 2013 wenselijk is fiscale maatregelen te treffen in het kader van vereenvoudiging, constructie- en fraudebestrijding, de woningmarkt en inkomensbeleid;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De Wet inkomstenbelasting 2001 wordt als volgt gewijzigd:

A. In **artikel 2.10** wordt de tarieftabel vervangen door:

I	II	III	IV
-	€ 19 645	-	5,85%
€ 19 645	€ 33 363	€ 1 149	10,85%
€ 33 363	€ 55 991	€ 2 637	42%
€ 55 991	-	€ 12 140	52%

B. In **artikel 2.10a** wordt de tarieftabel vervangen door:

Bij een belastbaar maar niet meer dan bedraagt de belasting het in kolom III
inkomen uit werk en vermelde bedrag, vermeerderd met het
woning van meer dan bedrag dat wordt berekend door het in
kolom IV vermelde percentage te nemen
van het gedeelte van het belastbare
inkomen uit werk en woning dat het in
kolom I vermelde bedrag te boven gaat

I	II	III	IV
-	€ 19 645	-	5,85%
€ 19 645	€ 33 555	€ 1 149	10,85%
€ 33 555	€ 55 991	€ 2 658	42%
€ 55 991	-	€ 12 081	52%

C. **Artikel 6.18** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na onderdeel d, onder verlettering van de onderdelen e tot en met h tot onderdelen f tot en met i, een onderdeel ingevoegd, luidende:

e. de krachtens de Zorgverzekeringswet verschuldigde bijdragen; .

2. In het eerste lid wordt na onderdeel g (nieuw), onder verlettering van de onderdelen h en i (nieuw) tot onderdelen i en j, een onderdeel ingevoegd, luidende:

h. bij ministeriële regeling aangewezen uitgaven die vanwege wijziging van het bepaalde bij of krachtens de Zorgverzekeringswet niet langer zijn aan te merken als uitgaven als bedoeld in onderdeel g; .

3. In het tweede lid wordt "Het eerste lid, onderdeel f" vervangen door: Het eerste lid, onderdelen g en h.

D. **Artikel 6.27** wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Scholingsuitgaven zijn de uitgaven die wegens het door de belastingplichtige volgen van een opleiding of studie met het oog op het verwerven van inkomen uit werk en woning zijn gedaan voor:

a. lesgeld, cursusgeld, collegegeld, met uitzondering van de opslag, bedoeld in artikel 7.45, eerste lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, examengeld als bedoeld in artikel 7.44 van die wet of promotiekosten;

b. door de onderwijsinstelling verplicht gestelde leermiddelen en beschermingsmiddelen.

2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
4. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder:
 - a. leermiddel: een gebruiksvoorwerp gericht op het bijbrengen van studiegerelateerde kennis en vaardigheden met uitzondering van computerapparatuur en bijbehorende randapparatuur;
 - b. beschermingsmiddel: een studiegerelateerd gebruiksvoorwerp dat dient ter voorkoming van verwonding van een persoon of ter voorkoming van schade aan kleding;
 - c. promotiekosten: de kosten van publicatie van het proefschrift alsmede de kosten van de voorgeschreven kleding voor de promovendus en de paranimfen voor de promotieplechtigheid.

E. Artikel 6.28 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid vervalt onder vernummering van het tweede lid tot eerste lid.
2. In het eerste lid (nieuw) wordt "voorzover" vervangen door "voor zover". Voorts wordt "artikel 3.104, onderdelen d, e en h, onder 3°" vervangen door: artikel 3.104, onderdelen d, e, h, onder 3°, m en q.
3. Er worden drie leden toegevoegd, luidende:
 2. Scholingsuitgaven komen niet voor aftrek in aanmerking voor zover voor de desbetreffende opleiding of studie aan de belastingplichtige een prestatiebeurs als bedoeld in de artikelen 4.7, eerste en tweede lid, of 5.2, eerste lid, van de Wet studiefinanciering 2000 is toegekend.
 3. Indien de prestatiebeurs, bedoeld in het tweede lid, op grond van de bepalingen in hoofdstuk 4, onderscheidenlijk hoofdstuk 5, van de Wet studiefinanciering 2000 definitief niet wordt omgezet in een gift, komen de scholingsuitgaven die op grond van het tweede lid niet voor aftrek in aanmerking zijn gekomen, alsnog voor aftrek in aanmerking in het jaar waarin die prestatiebeurs definitief niet wordt omgezet in een gift.
 4. De ingevolge het derde lid in aanmerking te nemen scholingsuitgaven worden gesteld op een bedrag van € 2421 per studiejaar voor het hoger onderwijs en op een bedrag van € 1677 per studiejaar voor het beroepsonderwijs waarop de prestatiebeurs, bedoeld in het tweede lid, die definitief niet wordt omgezet in een gift betrekking heeft dan wel, indien dit lager is, op het bedrag van die prestatiebeurs. Indien de omzetting van de prestatiebeurs niet het gehele studiejaar betreft worden de in de eerste volzin opgenomen bedragen naar tijdsgelang herrekend.

F. Artikel 6.29 vervalt.

G. Artikel 6.30 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "voorzover" vervangen door: voor zover.
2. Het tweede lid vervalt onder vernummering van het derde lid tot tweede lid.
3. In het tweede lid (nieuw) wordt "is de door de belastingplichtige aan te geven periode van niet meer dan zestien kalenderkwartalen waarin hij na het bereiken van de leeftijd van achttien jaren maar" vervangen door: is een aaneengesloten periode van niet meer dan vijf kalenderjaren waarin de belastingplichtige.

H. Het in **artikel 8.11**, tweede lid, onderdeel b, laatstgenoemde bedrag wordt verhoogd met € 42.

I. In **artikel 10.1** wordt "6.20, 6.29, 8.10" vervangen door: 6.20, 6.28, 8.10.

Artikel II

1. Voor een opleiding of studie in het studiejaar 2012-2013 waarvoor de belastingplichtige in 2012 aanspraak heeft op studiefinanciering volgens de Wet studiefinanciering 2000 worden in afwijking in zoverre van artikel I, onderdelen D, E, F en G, uitgaven voor lesgeld, cursusgeld of collegegeld als bedoeld in artikel 6.27, eerste lid, onderdeel a, van de Wet inkomstenbelasting 2001 en uitgaven voor de middelen, bedoeld in artikel 6.27, eerste lid, onderdeel b, van die wet, voor elke maand in het kalenderjaar 2013 waarin aanspraak op studiefinanciering bestaat in aanmerking genomen tot het op grond van artikel 6.29, eerste en tweede lid, van die wet, zoals dat op 31 december 2012 luidde, van toepassing zijnde bedrag.

2. Het eerste lid is niet van toepassing indien op scholingsuitgaven voor het studiejaar 2012-2013 die zijn gedaan in het kalenderjaar 2012 artikel 6.29, derde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001, zoals dat op 31 december 2012 luidde, van toepassing is.

Artikel III

De Wet op de loonbelasting 1964 wordt als volgt gewijzigd:

A. Aan **artikel 19b** wordt een lid toegevoegd, luidende:

9. Onze Minister kan in door hem aangewezen gevallen bepalen dat geen sprake is van een prijsgeven als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, ingeval de bij een verzekeraar als bedoeld in artikel 19a, eerste lid, onderdelen d of e, dan wel bij een lichaam als bedoeld in artikel 36b, ondergebrachte aanspraken ingevolge een pensioenregeling op het ingangstijdstip van het pensioen worden verminderd in verband met de vermogenspositie van de verzekeraar en blijkt dat is voldaan aan de door Onze Minister te stellen voorwaarden. De in de eerste volzin bedoelde voorwaarden kunnen mede betrekking hebben op het bepalen van de winst van de verzekeraar voor de vennootschapsbelasting of een daarmee vergelijkbare buitenlandse belasting en van de omvang van de verkrijgingsprijs van een aanmerkelijk belang in die verzekeraar voor de toepassing van de inkomstenbelasting.

B. In **artikel 20a**, eerste lid, wordt de tarieftabel vervangen door:

I	II	III	IV
-	€ 19 645	-	5,85%
€ 19 645	€ 33 363	€ 1 149	10,85%
€ 33 363	€ 55 991	€ 2 637	42%
€ 55 991	-	€ 12 140	52%

C. In **artikel 20b**, eerste lid, wordt de tarieftabel vervangen door:

I	II	III	IV
-	€ 19 645	-	5,85%
€ 19 645	€ 33 555	€ 1 149	10,85%
€ 33 555	€ 55 991	€ 2 658	42%
€ 55 991	-	€ 12 081	52%

D. Het in **artikel 22a**, tweede lid, onderdeel b, laatstgenoemde bedrag wordt verhoogd met € 42.

E. In **artikel 31a** worden het in het tweede lid, aanhef, laatstgenoemde percentage en de in het vijfde lid genoemde percentages verhoogd met 0,1%-punt.

Artikel IV

Onze Minister kan tot en met 31 december 2015 in door hem aangewezen gevallen bepalen dat geen sprake is van een prijsgeven als bedoeld in artikel 19b, eerste lid, onderdeel c, van de Wet op de loonbelasting 1964 ingeval de bij een verzekeraar als bedoeld in artikel 19a, eerste lid, onderdelen d of e, van die wet, dan wel bij een lichaam als bedoeld in artikel 36b van die wet,

ondergebrachte aanspraken ingevolge een pensioenregeling, waarvan de uitkeringen op 1 januari 2013 reeds zijn ingegaan, worden verminderd in verband met de vermogenspositie van de verzekeraar en blijkt dat is voldaan aan de door Onze Minister te stellen voorwaarden. De in de eerste volzin bedoelde voorwaarden kunnen mede betrekking hebben op het bepalen van de winst van de verzekeraar voor de vennootschapsbelasting of een daarmee vergelijkbare buitenlandse belasting en van de omvang van de verkrijgingsprijs van een aanmerkelijk belang in die verzekeraar voor de toepassing van de inkomstenbelasting.

Artikel V

De Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen wordt als volgt gewijzigd:

A. **Artikel 1** wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid, onderdeel c, komt te luiden:

c. loon: loon in de zin van de Wet op de loonbelasting 1964, verminderd met daarin begrepen:

1°. loon uit vroegere dienstbetrekking;

2°. loon ter zake waarvan de belasting ingevolge artikel 31 van de Wet op de loonbelasting 1964 wordt geheven van de inhoudingsplichtige; .

2. Het eerste lid, onderdeel d, vervalt.

3. In het eerste lid, onderdeel h, onder 2°, wordt "het derde lid" vervangen door: het tweede lid.

4. Het tweede lid vervalt onder vernummering van het derde tot en met vijfde lid tot tweede tot en met vierde lid.

B. **Artikel 5** wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid, onderdeel d, vervalt.

2. In het vierde lid wordt "De in het eerste lid, onderdelen a, b, c, d, e en f, opgenomen bedragen, alsmede het toetsloon," vervangen door: De in het eerste lid, onderdelen a, b, c, e en f, opgenomen bedragen.

C. **Artikel 5** wordt als volgt gewijzigd:

1. Het in het eerste lid, onderdeel a, opgenomen bedrag wordt vervangen door "€ 2340". Voorts wordt "per kalenderjaar" vervangen door: per studiejaar.

2. Het in het eerste lid, onderdeel c, opgenomen bedrag wordt vervangen door "€ 2450". Voorts wordt "per kalenderjaar" vervangen door: per studiejaar.

3. In het eerste lid wordt na onderdeel c een onderdeel ingevoegd, luidende:

d. de in artikel 14, eerste lid, onderdeel e, bedoelde werknemer: € 350 per diploma voor een opleiding als bedoeld in artikel 14, eerste lid, onderdeel a, en € 240 per diploma voor een opleiding als bedoeld in artikel 14, eerste lid, onderdeel d; .

4. In het eerste lid, onderdeel e, wordt “per kalenderjaar” vervangen door: per studiejaar.
5. In het eerste lid, onderdeel f, wordt “per kalenderjaar” vervangen door: per studiejaar.
6. Na het derde lid worden, onder vernummering van het vierde tot en met zesde lid tot zesde tot en met achtste lid, twee leden ingevoegd, luidende:

4. De in het eerste lid, onderdelen a, c, e en f, opgenomen bedragen worden in aanmerking genomen:

a. bij een studie die het gehele studiejaar duurt: in het laatste loontijdvak dat in het studiejaar eindigt of in het daaropvolgende loontijdvak;

b. bij een studie die gedurende het studiejaar eindigt: in het loontijdvak waarin de studie eindigt of in het daaropvolgende loontijdvak.

Bij toepassing van de eerste volzin, onderdeel b, wordt het op grond van het eerste lid in aanmerking te nemen bedrag naar tijdsgelang herrekend naar het aantal maanden waarin de studie is gevolgd. Indien het op grond van de eerste en tweede volzin in aanmerking te nemen bedrag meer bedraagt dan op grond van artikel 3, eerste lid, in aanmerking kan worden genomen, wordt het restant in aanmerking genomen in het loontijdvak volgend op het laatste loontijdvak waarin het bedrag ingevolge de eerste volzin in aanmerking wordt genomen.

5. Met betrekking tot de in artikel 14a, eerste lid, bedoelde werknemer wordt de afdrachtvermindering voor het loontijdvak waarin de aanvraag, bedoeld in artikel 14a, eerste lid, wordt afgegeven, per loontijdvak gesteld op een evenredig deel van de in het eerste lid, onderdeel a, onderdeel c, onderscheidenlijk onderdeel f, opgenomen bedragen. Het op grond van de eerste volzin vastgestelde bedrag wordt in aanmerking genomen in het loontijdvak waarin de verklaring, bedoeld in artikel 14a, eerste lid, wordt afgegeven of in het daaropvolgende loontijdvak.

7. In het zesde lid (nieuw) wordt “De in het eerste lid, onderdelen a, b, c, e en f, opgenomen bedragen worden” vervangen door: Het in het eerste lid, onderdeel b, opgenomen bedrag wordt.

8. Het zevende lid (nieuw) komt te luiden:

7. De in het eerste lid, onderdeel d, opgenomen bedragen worden in aanmerking genomen in het loontijdvak waarin het diploma wordt behaald of in het daaropvolgende tijdvak. Een diploma wordt geacht te zijn behaald zodra zowel het bevoegd gezag als de deelnemer het diploma hebben ondertekend. Indien het behaalde diploma betrekking heeft op een meerjarenopleiding wordt het op grond van het eerste lid, onderdeel d, voor dat diploma in aanmerking te nemen bedrag met inachtneming van artikel 14, vierde lid, vermenigvuldigd met de duur van die door de werknemer gevolgde meerjarenopleiding.

D. In **artikel 6**, eerste lid, wordt “De in artikel 5, eerste lid, onderdelen a, b, c, d en f, opgenomen bedragen alsmede het toetsloon” vervangen door: De in artikel 5, eerste lid, onderdelen a, b, c en f, opgenomen bedragen.

E. **Artikel 13a** vervalt.

F. In hoofdstuk V wordt vóór **artikel 14** een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 13

1. De afdrachtvermindering onderwijs geldt voor een werknemer die de intentie heeft:

a. een volledig onderwijsprogramma te volgen behoudens vrijstellingen op basis van vooropleiding of ervaring die zijn verleend door de examencommissie van de onderwijsinstelling en zijn vastgelegd in een schriftelijk besluit van die commissie dat voldoet aan bij ministeriële regeling nader te stellen eisen; en

b. de opleiding af te sluiten met het voor die opleiding erkende diploma.

2. Indien de werknemer, bedoeld in het eerste lid, een opleiding volgt als bedoeld in:

a. artikel 14, eerste lid, onderdeel a: dient hij te voldoen aan de voor die opleiding voorgeschreven urennormen, bedoeld in artikel 12.4a.2 van de Wet educatie en beroepsonderwijs;

b. artikel 14, eerste lid, onderdeel d: dient hij te voldoen aan de voor die opleiding vastgestelde studielast per studiejaar, bedoeld in artikel 7.4, eerste lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek of de door de instelling in de onderwijs- en examenregeling vastgelegde studielast per studiejaar voor een deeltijdopleiding, indien deze afwijkt van de studielast, bedoeld in artikel 7.4, eerste lid, van die wet;

c. artikel 14, eerste lid, onderdeel f: dient hij te voldoen aan de voor die opleiding voorgeschreven urennormen, bedoeld in de artikelen 10b en 10b1 van de Wet op het voortgezet onderwijs;

d. artikel 14, eerste lid, onderdeel g: dient hij te voldoen aan de voor die opleiding voorgeschreven urennormen, bedoeld in artikel 7.2.7 van de Wet educatie en beroepsonderwijs.

3. De in het eerste lid opgenomen intentie van de werknemer alsmede omvang, inhoud en opleidingsniveau van het door de werknemer te volgen onderwijsprogramma dienen te blijken uit een door de partijen, genoemd in artikel 14, eerste lid, onderdelen a, d of g, of artikel 10b3 van de Wet op het voortgezet onderwijs, gezamenlijk ondertekende verklaring. De verklaring wordt als bijlage bij de in artikel 14, eerste lid, onderdelen a, d, f of g, genoemde overeenkomst opgenomen en bewaard bij de loonadministratie. Bij tussentijdse wijziging van de intentie van de werknemer of van omvang en inhoud van het te volgen onderwijsprogramma dient de verklaring, bedoeld in de eerste volzin, overeenkomstig te worden aangepast.

4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de inhoud van de verklaring, bedoeld in het derde lid.

G. **Artikel 13**, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel a wordt "artikel 14, eerste lid, onderdeel a" vervangen door "artikel 14, eerste lid, onderdelen a of g" en wordt "artikel 12.4a.2" vervangen door: artikel 7.2.7.

2. Onderdeel d vervalt onder vervanging van de puntkomma aan het slot van onderdeel c door een punt.

H. **Artikel 14** wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid, onderdeel e, vervalt.

2. Het derde lid vervalt onder vernummering van het vierde tot en met achtste lid tot derde tot en met zevende lid.

3. In het derde lid (nieuw) wordt in de eerste volzin “op de voet van het eerste lid, onderdelen b en c” vervangen door “, bedoeld in het eerste lid, onderdelen b en c” en wordt in de tweede volzin “op de voet van het eerste lid, onderdeel d” vervangen door: , bedoeld in het eerste lid, onderdeel d.

4. Het vierde lid (nieuw) vervalt.

5. In het zevende lid (nieuw) wordt “de in het eerste lid, onderdeel h, het vijfde lid, onderdeel b, en artikel 14a, eerste lid, bedoelde verklaringen” vervangen door: de in het eerste lid, onderdeel h, en artikel 14a, eerste lid, bedoelde verklaringen.

I. **Artikel 14** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na onderdeel d een onderdeel ingevoegd, luidende:

e. de werknemer die de opleiding, bedoeld in de onderdelen a of d, met goed gevolg heeft afgerond, hetgeen blijkt uit het behaalde diploma; .

2. Na het derde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

4. Onverminderd de toepassing van het derde lid is de afdrachtvermindering onderwijs met betrekking tot een werknemer ten hoogste het aantal maanden van de maximaal op basis van artikel 7.2.4, negende lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs, de artikelen 7.4, 7.4b en 7.8a van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, onderscheidenlijk artikel 10a van de Wet op het voortgezet onderwijs, voorgeschreven opleidingsduur van toepassing, vermenigvuldigd met de verhouding tussen de studieduur van het door die werknemer te volgen onderwijsprogramma en de hiervoor bedoelde maximale studieduur van het volledige onderwijsprogramma. Bij toepassing van de eerste volzin wordt de uitkomst naar boven afgerond op hele maanden.

3. In het zevende lid (nieuw) wordt “bedoelde verklaringen” vervangen door: bedoelde verklaringen alsmede een afschrift van het in het eerste lid, onderdeel e, bedoelde diploma.

J. In **artikel 14**, vierde lid (nieuw), wordt “artikel 7.2.4, negende lid,” vervangen door: artikel 7.2.4a.

K. **Artikel 17** wordt als volgt gewijzigd:

1. Het derde lid vervalt onder vernummering van het vierde en vijfde lid tot derde en vierde lid.

2. In het vierde lid (nieuw) wordt “het vierde lid” telkens vervangen door: het derde lid.

L. **Artikel 23** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het derde lid wordt “31 percent” telkens vervangen door “24 percent” en wordt “€ 150 000” vervangen door: € 200 000.

2. In het vierde lid wordt “een veelvoud van € 5” vervangen door: een bedrag in hele euro’s.

3. In het vijfde lid wordt “€ 8 500 000” telkens vervangen door: € 14 000 000.

4. In het zevende lid wordt “Het in het derde lid vermelde percentage van 31 wordt vervangen door 46” vervangen door: Het in het derde lid vermelde percentage van 24 wordt vervangen door 36.

M. **Artikel 24**, tweede lid, komt te luiden:

2. De S&O-inhoudingsplichtige aan wie een S&O-verklaring is afgegeven doet van het aantal uren dat zijn werknemers hebben besteed aan het speur- en ontwikkelingswerk in de periode waarop de verklaring betrekking heeft, mededeling aan Onze Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, indien het aantal bestede uren minder is dan het in de S&O-verklaring opgenomen aantal. Indien het aantal bestede uren aan het speur- en ontwikkelingswerk ten minste gelijk is aan het in de S&O-verklaring opgenomen aantal, doet de S&O-inhoudingsplichtige aan wie de S&O-verklaring is afgegeven daarvan mededeling aan Onze Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

N. **Artikel 25** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “de in artikel 24, tweede lid, bedoelde mededeling” vervangen door: de mededeling, bedoeld in artikel 24, tweede lid, eerste volzin,.

2. In het tweede lid, onderdeel b, wordt “de verplichting bedoeld in artikel 24, tweede lid” vervangen door: de verplichting, bedoeld in artikel 24, tweede lid, eerste volzin.

O. **Artikel 26** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “artikel 24, eerste lid” vervangen door: artikel 24, eerste lid of tweede lid, tweede volzin.

2. In het tweede lid wordt “artikel 24, tweede lid” vervangen door: artikel 24, tweede lid, eerste volzin.

P. **Artikel 29** komt te luiden:

Artikel 29

Teneinde zo veel mogelijk evenwicht te bereiken tussen de S&O-afdrachtverminderingen en het hiervoor in de rijksbegroting opgenomen bedrag, kan bij regeling van Onze Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, onder overeenkomstige aanpassing van dit artikel, met ingang van 1 januari van enig jaar:

a. het in artikel 23, derde lid, vermelde percentage van 14, worden verhoogd tot ten hoogste 25, worden verlaagd, dan wel op nihil worden gesteld;

b. het in artikel 23, derde en zevende lid, vermelde percentage van 24, worden verhoogd tot ten hoogste 33,5, worden verlaagd, dan wel op nihil worden gesteld;

c. het in artikel 23, zevende lid, vermelde percentage van 36, worden verhoogd tot ten hoogste 46, worden verlaagd, dan wel op nihil worden gesteld.

De nieuwe percentages gelden met betrekking tot S&O-verklaringen die betrekking hebben op een periode die aanvangt op of na de dag waarop de wijziging in werking treedt.

Q. **Artikel 30a** wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding “1.” geplaatst.

2. In het eerste lid (nieuw), eerste volzin, wordt “artikel 5, eerste lid” vervangen door “artikel 5, eerste lid, onderdelen a, b, c, e en f” en wordt “vervangen door andere” vervangen door: bij ministeriële regeling gewijzigd in andere bedragen.

3. In het eerste lid (nieuw), tweede volzin, wordt "de te vervangen bedragen" vervangen door: de te wijzigen bedragen.

4. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

2. Bij het begin van het kalenderjaar wordt het in artikel 5, eerste lid, onderdeel g, genoemde bedrag bij ministeriële regeling gewijzigd in een ander bedrag. Dit bedrag wordt berekend door het te wijzigen bedrag te vermenigvuldigen met de tabelcorrectiefactor, bedoeld in artikel 10.2 van de Wet inkomstenbelasting 2001, en vervolgens de nodig geachte afrondingen aan te brengen.

R. **Artikel 30a**, tweede lid (nieuw), wordt als volgt gewijzigd:

1. De eerste volzin komt te luiden: Bij het begin van het kalenderjaar worden de in artikel 5, eerste lid, onderdelen d en g, genoemde bedragen bij ministeriële regeling gewijzigd in andere bedragen.

2. In de tweede volzin wordt "Dit bedrag wordt berekend door het te wijzigen bedrag" vervangen door: Deze bedragen worden berekend door de te wijzigen bedragen.

S. **Artikel 31** vervalt.

T. Na **artikel 32** wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk XIA Horizonbepaling

Artikel 32a

Hoofdstuk V vervalt met ingang van 1 januari 2018.

U. De **artikelen 34 en 41a** vervallen.

Artikel VI

De Wet op de vennootschapsbelasting 1969 wordt als volgt gewijzigd:

A. In **artikel 10a**, vierde lid, wordt in de aanhef "10, 10d, 13" vervangen door "10, 13" en wordt in onderdeel d "15a, tenzij het de toepassing betreft van artikel 10d" vervangen door: 15a.

B. **Artikel 10d** vervalt.

C. In **artikel 15ah**, eerste lid, vervalt "zonder toepassing van artikel 10d".

D. In **artikel 17a**, onderdeel d, wordt "werkzaamheden die worden verricht als bestuurder of commissaris van een in Nederland gevestigd lichaam in de zin van de Algemene wet inzake rijksbelastingen" vervangen door: werkzaamheden die worden verricht als bestuurder of commissaris van een in Nederland gevestigd lichaam in de zin van de Algemene wet inzake rijksbelastingen alsmede leidende werkzaamheden en functies die worden verricht voor een zodanig lichaam.

Artikel VII

De Wet op belastingen van rechtsverkeer wordt als volgt gewijzigd:

A. Aan **artikel 13** wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Bij algemene maatregel van bestuur kan, indien de ontwikkelingen van de vastgoedmarkt daartoe aanleiding geven, in afwijking van het eerste lid tijdelijk een afwijkende termijn worden vastgesteld waarbij voor woningen en niet-woningen een verschillende termijn gehanteerd kan worden en voor zover nodig kan worden voorzien in overgangsrecht.

B. Aan **artikel 14**, tweede lid, wordt een volzin toegevoegd, luidende: Onder woningen worden mede begrepen aanhorigheden die tot woningen behoren of gaan behoren.

Artikel VIII

In de Algemene wet inzake rijksbelastingen wordt **artikel 67ca** als volgt gewijzigd:

1. Aan het slot van het eerste lid, onderdeel e, wordt „, of” vervangen door een puntkomma.

2. In het eerste lid wordt, onder vervanging van de komma aan het slot van onderdeel f door een puntkomma, een onderdeel ingevoegd, luidende:

g. artikel 13, derde lid, van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen;.

Artikel IX

In de Invorderingswet 1990 wordt na **artikel 22** een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 22bis

1. In dit artikel wordt verstaan onder bodemzaak: een zaak als bedoeld in artikel 22, derde lid, die zich op de bodem van de belastingschuldige bevindt.

2. Houders van pandrechten of overige derden die geheel of gedeeltelijk recht hebben op een bodemzaak, zijn gehouden de ontvanger mededeling te doen van het voornemen hun rechten met betrekking tot deze bodemzaak uit te oefenen, dan wel van het voornemen enigerlei andere handeling te verrichten of te laten verrichten waardoor die zaak niet meer kwalificeert als bodemzaak.

3. Handelingen die worden verricht in de normale uitoefening van het bedrijf of beroep van de belastingschuldige behoeven niet te worden gemeld.

4. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop de in het tweede lid bedoelde mededeling door de houders van pandrechten of overige derden moet worden gedaan.

5. Gedurende vier weken na de mededeling, bedoeld in het tweede lid, mag de pandhouder of overige derde die de mededeling heeft gedaan, zijn rechten op de bodemzaak niet uitoefenen alsmede geen andere handeling verrichten of laten verrichten waardoor de ontvanger beperkt wordt in zijn recht met betrekking tot de bodemzaak.

6. Indien de ontvanger na een mededeling als bedoeld in het tweede lid besluit geen beslag te leggen op de bodemzaak, doet hij de pandhouder of de overige derde, bedoeld in dat lid, daarvan zo spoedig mogelijk kennisgeving. Gedurende vier weken na de dagtekening van de kennisgeving zijn de houders van pandrechten of de overige derden, bedoeld in het tweede lid, tot wie die kennisgeving is gericht, bevoegd hun rechten met betrekking tot die bodemzaak uit te oefenen, dan wel enigerlei handeling te verrichten dan wel te laten verrichten waardoor de zaak niet meer als bodemzaak kwalificeert. Na verloop van vier weken na de dagtekening van de kennisgeving is op handelingen die door de pandhouder of de derde, bedoeld in het tweede lid, worden verricht dit artikel onverkort van toepassing. De vorige volzin is van overeenkomstige toepassing indien de ontvanger geen kennisgeving doet, waarbij de termijn van vier weken aanvangt na afloop van de in het vijfde lid genoemde termijn.

7. De pandhouder of de overige derde, bedoeld in het tweede lid, die in gebreke is gebleven om de mededeling, bedoeld in dat lid, te doen, dan wel die handelt in strijd met het vijfde lid, is op vordering van de ontvanger verplicht een met bescheiden gestaafde verklaring te doen omtrent de executiewaarde van de zaak, bedoeld in het tweede lid, en vervolgens verplicht die waarde aan de ontvanger af te dragen tot maximaal het bedrag van de materieel bestaande belastingschulden van de belastingschuldige ter zake van de rijksbelastingen, bedoeld in artikel 22, derde lid, op het tijdstip waarop de zaak niet meer als bodemzaak kwalificeert. Bij weigering verklaring te doen, is de ontvanger bevoegd de executiewaarde te schatten. Bij weigering de vordering van de ontvanger te voldoen, vordert de ontvanger de in de eerste volzin bedoelde waarde in bij dwangbevel ten laste van de pandhouder of de derde, bedoeld in het tweede lid, als ware die waarde een rijksbelasting.

8. Dit artikel is niet van toepassing indien de waarde van de bodemzaak bij het aangaan van de overeenkomst tussen belastingschuldige en pandhouder of derden als bedoeld in het tweede lid onder een bij ministeriële regeling vast te stellen drempel blijft.

9. Dit artikel vindt overeenkomstige toepassing tijdens de afkoelingsperiode.

Artikel X

Ingeval de samenloop van wetten die in 2012 in het Staatsblad zijn of worden gepubliceerd en wijzigingen aanbrengen in één of meer belastingwetten, niet of niet juist is geregeld, of indien als gevolg van die samenloop onjuistheden ontstaan in de aanduiding van artikelen, artikelonderdelen, verwijzingen en dergelijke in de desbetreffende wetten, kunnen die wetten op dit punt bij ministeriële regeling worden gewijzigd.

Artikel XI

1. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari 2013, met dien verstande dat:

- a. artikel V, onderdelen M, N en O, voor het eerst toepassing vindt met betrekking tot in het kalenderjaar 2013 aan speur- en ontwikkelingswerk bestede uren;
- b. artikel VI voor het eerst toepassing vindt met betrekking tot boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2013;

c. artikel IX voor het eerst toepassing vindt met betrekking tot belastingschulden die zijn ontstaan na 31 december 2012, en tot 1 april 2013 niet van toepassing is met betrekking tot pandrechten en de andere rechten, bedoeld in artikel 22bis, tweede lid, van de Invorderingswet 1990, die zijn ontstaan voor 1 januari 2013.

2. In afwijking van het eerste lid treden artikel V, onderdelen C, F, I en R, en artikel VIII in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld en vinden deze artikelen en onderdelen voor het eerst toepassing met betrekking tot het eerstvolgende studiejaar na het tijdstip van inwerkingtreding.

3. In afwijking van het eerste lid treedt artikel V, onderdelen G en J, in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip dat voor de verschillende onderdelen verschillend kan worden vastgesteld.

4. Artikel VII, onderdeel A, werkt terug tot en met 1 september 2012.

Artikel XII

Deze wet wordt aangehaald als: Belastingplan 2013.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Financiën,

De Staatssecretaris van Financiën,

Wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2013)

Memorie van toelichting

Inhoudsopgave

I. ALGEMEEN	2
1. Inleiding.....	2
1.1. Begrotingsakkoord 2013.....	2
1.2. Vereenvoudiging	4
1.3. Fraude- en constructiebestrijding	5
1.4. Horizonbepaling	7
1.5. Indeling fiscaal pakket Belastingplan 2013.....	8
1.6. Opzet algemeen deel	9
2. Inkomstenbelasting	9
2.1. Vereenvoudiging scholingsuitgaven.....	9
2.2. Dichten fiscale weglek zorgmaatregelen	9
3. Afstempeling eigenbeheerpensioenen	10
4. Werkkostenregeling.....	11
5. Afdrachtvermindering onderwijs	11
6. S&O-afdrachtvermindering	14
7. Vennootschapsbelasting	15
7.1. Afschaffen thincapregeling.....	15
7.2. Buitenlandse belastingplicht bestuurdersbeloningen	16
8. Wijzigingen overdrachtsbelasting.....	17
8.1. Tijdelijke verlenging doorverkooptermijn	17
8.2. Latere verkrijging aanhorigheden woningen	17
9. Constructiebestrijding bodem(voor)recht.....	17
10. Koopkracht- en lastenpakket.....	22
11. Budgettaire aspecten	23
12. EU-aspecten	25
13. Uitvoeringskosten Belastingdienst.....	25
14. Gevolgen voor bedrijfsleven en burger	25
II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING	27

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

Traditioneel is het belastingplan bij een demissionair kabinet beperkt van omvang. Vanwege de noodzaak de overheidsfinanciën gezond te maken ligt er dit jaar toch een aanzienlijk pakket. Een belangrijk deel van het pakket vloeit namelijk voort uit het op 25 mei 2012 door de fracties van VVD, CDA, D66, GroenLinks en de ChristenUnie gesloten Begrotingsakkoord 2013.¹ In verband met dit akkoord wordt de fiscale behandeling van de eigen woning en van woon-werkverkeer herzien en wordt een verhuurderheffing ingevoerd. Naast het Begrotingsakkoord 2013 is de rode draad van het pakket Belastingplan 2013, in lijn met de Fiscale agenda², vereenvoudiging en fraude- en constructiebestrijding. Dit zal in de volgende paragrafen worden toegelicht.

1.1. Begrotingsakkoord 2013

Het Begrotingsakkoord 2013 bevat een aanvullend pakket van consolidatie- en hervormingsmaatregelen. Het pakket Belastingplan 2013 bevat een vijftal fiscale maatregelen uit dit akkoord. Het gaat hierbij om maatregelen waarvoor opname in de Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013 respectievelijk de Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd niet mogelijk was. Dit wordt hierna toegelicht.

In de eerste plaats zijn de fiscale eigenwoningmaatregelen uit het Begrotingsakkoord 2013 opgenomen in het wetsvoorstel Wet herziening fiscale behandeling eigen woning. In dit wetsvoorstel wordt het volgende geregeld:

- a) aanpassing van het begrip eigenwoningschuld waardoor de rente van leningen die op of na 1 januari 2013 zijn aangegaan alleen aftrekbaar is als die lening in maximaal 360 maanden ten minste volgens een annuïtair aflossingsschema volledig wordt afgelost;
- b) afschaffing van de vrijstelling in box 1 voor op of na 1 januari 2013 afgesloten kapitaalverzekeringen eigen woning, beleggingsrechten eigen woning en spaarrekeningen eigen woning;
- c) overgangsrecht op grond waarvan een lening wordt aangemerkt als een bestaande lening waarvoor eerbiedigende werking geldt of als een nieuwe lening waarvoor de nieuwe regeling voor fiscale behandeling van de eigen woning geldt.

Vanwege de complexiteit van deze maatregelen was opname in de Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013 niet haalbaar en is gekozen voor een wetsvoorstel dat deel uitmaakt van het pakket Belastingplan 2013. De budgettaire opbrengst van het wetsvoorstel Wet herziening fiscale behandeling eigen woning bedraagt structureel € 5,2 miljard per jaar. Deze structurele opbrengst wordt echter pas over 30 jaar bereikt, omdat er pas dan nog uitsluitend leningen zijn die onder de nieuwe regeling vallen en omdat in de eerste jaren van een annuïtaire hypotheek nog veel rente wordt betaald en afgetrokken. In de eerstkomende jaren is de budgettaire opbrengst nog gering.

¹ Bijlage 2 bij de Voorjaarsnota 2012, Kamerstukken II 2011/2012, 33 280, nr. 1.

² Kamerstukken II 2010/11, 32 740, nr. 1.

In de tweede plaats maakt het wetsvoorstel Wet verhuurderheffing deel uit van het pakket Belastingplan 2013. De verhuurderheffing is net als de fiscale eigenwoningmaatregelen onderdeel van de woningmarktmaatregelen die in het Begrotingsakkoord 2013 zijn opgenomen. Daarnaast vloeit de verhuurderheffing voort uit het Regeer- en Gedoogakkoord. De verhuurderheffing wordt geheven bij verhuurders van meer dan 10 huurwoningen in de gereguleerde sector. De grondslag voor de heffing wordt gevormd door de totale WOZ-waarde van die huurwoningen van de verhuurder, verminderd met de waarde van 10 woningen (berekend naar de gemiddelde WOZ-waarde van alle huurwoningen in de gereguleerde sector van de verhuurder). Het voorgestelde tarief bedraagt voor 2013 0,0014% en per 1 januari 2014 0,231%. De beoogde budgettaire opbrengst bedraagt € 5 miljoen in 2013 en € 800 miljoen per jaar met ingang van 2014.

De overige woningmarktmaatregelen uit het Begrotingsakkoord 2013 zijn of worden elders geregeld. De overdrachtsbelastingmaatregel is al opgenomen in de Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013. De aanpassing van de zogenoemde Loan-to-Value ratio³ wordt via een afzonderlijk wijzigingsbesluit geregeld.

In de derde plaats bevat het pakket Belastingplan 2013 het wetsvoorstel Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer. Op grond van dit wetsvoorstel is de regeling voor onbelaste reiskostenvergoedingen met ingang van 1 januari 2013 niet langer van toepassing op de kilometers die in het kader van het woon-werkverkeer worden gemaakt. Dit levert een budgettaire opbrengst van € 1,3 miljard structureel op. Ook deze maatregel vloeit voort uit het Begrotingsakkoord 2013. Aanvankelijk werd beoogd deze herziening te regelen in de Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013. Het kabinet heeft echter uiteindelijk de voorkeur gegeven aan opname in het pakket Belastingplan 2013.⁴ Er bleek meer tijd nodig voor een verantwoorde en goed werkbare uitwerking van de maatregel, met name voor de uitwerking van de meer uitvoeringstechnische aspecten die aan deze maatregel zijn verbonden.⁵

Ten vierde is in het Begrotingsakkoord 2013 vermeld dat een eventuele fiscale weglek door de bezuinigingsmaatregelen in de zorg moet worden gedicht.⁶ Dit wetsvoorstel bevat in dit kader een maatregel. Deze houdt in dat de uitgaven die niet langer onder de verzekerde zorg vallen, worden uitgesloten van aftrek van uitgaven voor specifieke zorgkosten.

Tot slot bevat het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2013 wijzigingen in een aantal sociale zekerheids-, fiscale en overige wetten in verband met de voor het zomerreces aangenomen Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd. In de memorie van toelichting van de Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd is aangekondigd dat deze wijzigingen in een separaat aanpassingstraject worden geregeld.⁷

³ De loan to value ratio (LTV) betreft de maximale omvang van de hypotheek ten opzichte van de woningwaarde. Deze wordt op grond van het Begrotingsakkoord 2013 geleidelijk verlaagd van 106% naar 100%.

⁴ Kamerstukken I 2011/2012, 33 287, D, blz. 4, 5 en 6.

⁵ Zie voor de kosten van vervoer ook de zogenoemde "Hoofdlijnennotitie" van 4 juli 2012 over de complexiteit van de herziening van fiscale behandeling van de kosten van vervoer (Kamerstukken II 2011/12, 33 287, nr. 23).

⁶ Kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr. 1, blz. 22.

⁷ Kamerstukken II 2011/12, 33 290, nr. 3, blz. 2.

Kader 1 Maatregelen Begrotingsakkoord 2013 in pakket Belastingplan 2013

Pakket Belastingplan 2013
Wet herziening fiscale behandeling eigen woning
1. Fiscale behandeling eigen woning
Wet verhuurderheffing
2. Verhuurderheffing
Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer
3. Afschaffen onbelaste reiskostenvergoeding woon-werkverkeer en maatregel auto van de zaak
Belastingplan 2013
4. Dichten fiscale weglek zorgmaatregelen
Overige fiscale maatregelen 2013
5. Wijzigingen sociale zekerheids-, fiscale en overige wetten in verband met verhoging AOW-leeftijd

1.2. Vereenvoudiging

Belastingheffing gaat onvermijdelijk gepaard met administratieve lasten en uitvoeringskosten voor de Belastingdienst. Door de complexiteit van het huidige belastingstelsel zijn de administratieve lasten en uitvoeringskosten echter relatief hoog. In lijn met de Fiscale agenda is het pakket Belastingplan 2013 erop gericht om waar mogelijk vereenvoudigingen aan te brengen.

De persoonsgebonden aftrek voor scholingsuitgaven wordt vereenvoudigd, onder andere door het laten vervallen van de complexe regeling voor belastingplichtigen met recht op studiefinanciering (normbedragensystematiek).

De afdrachtvermindering onderwijs wordt eveneens eenvoudiger gemaakt. De afdrachtvermindering startkwalificatie vervalt omdat deze weinig wordt gebruikt, terwijl deze variant vanwege de voorwaarden bewerkelijk is voor zowel werkgevers, het UWV en de Belastingdienst. Bovendien is er binnen deze regeling sprake van oneigenlijk gebruik. Verder wordt het toetsloon van - kort gezegd - maximaal 130% van het wettelijk minimumloon voor werknemers onder de 25 jaar afgeschaft omdat de vaststelling daarvan bewerkelijk is.

Binnen het pakket Belastingplan 2013 is budgettaire ruimte gevonden om de onderkapitalisatieregeling in de vennootschapsbelasting (thincapregeling) af te schaffen, waarmee de vennootschapsbelasting wordt vereenvoudigd.

De in dit wetsvoorstel voorgestelde aanpassingen in de Invorderingswet 1990 om het bodem(voor)recht constructiebestendig te maken, leveren tevens een vereenvoudiging voor de Belastingdienst op. Omdat de noodzaak om vroegtijdig arbeidsintensieve beslagprocessen in gang te zetten hiermee vermindert, kan de Belastingdienst de invorderingscapaciteit efficiënter en effectiever inzetten.

Op grond van het wetsvoorstel Wet elektronische registratie notariële akten vindt de registratie van notariële akten voortaan langs elektronische weg door de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie plaats. Hierdoor hoeven de circa 1,5 miljoen notariële akten niet langer heen en weer te worden gestuurd tussen de notaris en de Belastingdienst. Verder wordt de registratie van onderhandse

akten beperkt tot die akten waarvoor registratie een wettelijk vormvereiste is. Dit leidt tot een aanzienlijke vermindering van administratieve lasten van notarissen en van de uitvoeringskosten van de Belastingdienst.

Het overgangsrecht voor de uit het Belastingplan 2011 voortvloeiende verlaging van het tarief van de assurantiebelasting op 1 januari 2015 wordt op grond van het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2013 vereenvoudigd. Verzekeringsmaatschappijen mogen per verzekering kiezen of zij het nieuwe tarief van toepassing willen laten zijn vanaf de eerstvolgende premievervaldatum of vanaf de eerstvolgende prolongatiedatum na 31 december 2014. Dit voorkomt hoge administratieve lasten voor de assurantiebranche.

Kader 2 Vereenvoudigingspakket

Pakket Belastingplan 2013
Belastingplan 2013
1. Vereenvoudiging scholingsuitgaven 2. Vereenvoudiging afdrachtvermindering onderwijs 3. Afschaffing thincapregeling 4. Constructiebestrijding bodem(voor)recht
Wet elektronische registratie notariële akten
5. Elektronische registratie notariële akten
Overige fiscale maatregelen 2013
6. Overgangsrecht assurantiebelasting

Bij het voorgaande wordt opgemerkt dat een deel van de maatregelen in het pakket Belastingplan 2013 geen vereenvoudigingen betreft. Dit geldt met name voor de maatregelen in het pakket die uit het Begrotingsakkoord 2013 voortvloeien. Bij de uitwerking van deze maatregelen is binnen de kaders van het Begrotingsakkoord 2013 echter steeds gekozen voor de meest eenvoudige oplossing. Zo is er bijvoorbeeld bij de uitwerking van de verhuurderheffing voor gekozen deze te heffen bij verhuurders van meer dan 10 huurwoningen, waardoor zowel de administratieve lasten voor bedrijven als de uitvoeringskosten voor de Belastingdienst aanzienlijk beperkt worden.

1.3. Fraude- en constructiebestrijding

Bij belastingfraude vindt ontduiking van de belastingwetgeving plaats waardoor geen of minder belasting wordt betaald. Belastingfraude is onwenselijk. Het is schadelijk voor de overheidsfinanciën en daarmee voor andere belastingbetalers die wel aan hun verplichtingen voldoen. Daarnaast leidt belastingfraude tot een uitholling van het maatschappelijke draagvlak voor belastingheffing. Bij constructies gaat het meestal om het bewust op een bepaalde wijze vormgeven van activiteiten om door middel van een onbedoeld gebruik van wettelijke mogelijkheden de belastingheffing in Nederland te verminderen of te vermijden.

Belastingontwijking door fiscale constructies is niet illegaal, maar vaak wel ongewenst. Het pakket Belastingplan 2013 bevat diverse maatregelen om fraude en constructies effectief te kunnen bestrijden.

De afdrachtvermindering onderwijs wordt aangepast om onbedoeld gebruik tegen te gaan en de regeling toekomstbestendiger te maken. Dit voorkomt een verdere budgettaire oploop die naar

verwachting grotendeels wordt veroorzaakt door het toenemende onbedoelde gebruik binnen de regeling. Zonder maatregelen komt het stimuleren van leerwerktrajecten die juist wel met de regeling beoogd zijn te veel onder druk te staan.

In toenemende mate worden door in het buitenland gevestigde vennootschappen (met name zogenoemde Belgische management-BVBA's) managementdiensten verricht voor in Nederland gevestigde vennootschappen zonder dat sprake is van formeel bestuurderschap. In die situatie is thans geen heffing van vennootschapsbelasting mogelijk. Daarom wordt de buitenlandse vennootschapsbelastingplicht met betrekking tot bestuurdersbeloningen uitgebreid.

De regelgeving over bodemrecht en bodemvoorrecht in de Invorderingswet 1990 wordt gewijzigd om deze constructiebestendig te maken. Door vrijdelingsconstructies dreigen het bodemrecht en het bodemvoorrecht steeds meer een tandeloze tijger te worden. Dit terwijl het bodemrecht en bodemvoorrecht van toepassing zijn op zakelijke belastingen die de ondernemer doorberekent aan een derde of die worden afgedragen namens een derde zoals loonheffing en btw. Als deze belastingschulden niet worden betaald is de Belastingdienst feitelijk bank van lening. Na aanpassing kunnen de verhaalsrechten van de ontvanger effectiever worden gebruikt en hoeft minder te worden afgeschreven op openstaande belastingschulden.

In de Algemene wet inzake rijksbelastingen wordt verduidelijkt dat bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de belastingplichtige in bepaalde situaties in de aangifte het burgerservicenummer van een derde moet opgeven. Het gaat hierbij om situaties waarbij de belastingplichtige kosten in aftrek wil brengen die – spiegelbeeldig – bij de ontvanger (die derde) tot belastbare inkomsten of belastbare winst kunnen leiden. Voorbeelden zijn partneralimentatiebetalingen en rente over leningen ter verwerving, onderhoud of verbetering van een eigen woning die zijn verstrekt door een aanbieder waarvoor geen renseigneringsverplichting geldt. De vermelding van het burgerservicenummer van een derde in dergelijke situaties draagt mede bij aan het voorkomen van fraude.

Bij aanslagbelastingen kan de Belastingdienst als de aangiftetermijn is verstreken en de aangifte niet is gedaan, thans niet anders dan ambtshalve een aanslag vaststellen en daarbij gelijktijdig een verzuimboete opleggen. Om de effectiviteit van deze verzuimboete verder te vergroten, wordt geregeld dat de verzuimboete eerder dan de aanslag kan worden opgelegd. Daarbij kan worden aangekondigd dat de verzuimboete wordt gematigd indien alsnog binnen een gestelde termijn aangifte gedaan wordt. De 'straf' is duidelijk en belastingplichtigen hebben een laatste kans om deze (deels) te ontlopen. Mocht de aangifte toch niet binnenkomen, dan wordt de verzuimboete uiteraard gehandhaafd.

Zoals aangegeven in de brief aan de Tweede Kamer van 20 augustus jl. over de fraudebestendigheid van toeslagen heeft de bestrijding van fraude en het voorkomen van oneigenlijk gebruik de komende tijd onverminderd prioriteit.⁸ In dat kader wordt het sanctie-instrumentarium van de Belastingdienst/Toeslagen aangescherpt.

⁸ Kamerstukken II 2011/12, 31 066, nr. 146.

Kader 3 Fraude- en constructiebestrijding

Pakket Belastingplan 2013
Belastingplan 2013
1. Beter richten afdrachtvermindering onderwijs2. Buitenlandse belastingplicht bestuurdersbeloningen3. Constructiebestrijding bodem(voor)recht
Overige fiscale maatregelen 2013
4. Opgaaf burgerservicenummer derde5. Vergroten effectiviteit verzuimboete6. Wijzigingen Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (opleggen vergrijpboete in een eerder stadium, verhoging bedrag vergrijpboete bij recidive, uitblijven informatieverstrekking over niet in Nederland belast inkomen, verstevigen strafrecht)

1.4. Horizonbepaling

In de Fiscale agenda is aangegeven dat het voor belastinguitgaven voor de hand ligt om een horizonbepaling op te nemen. Het is immers een politieke afweging om voor specifieke situaties een belastingvoordeel te geven, waarbij een dergelijke afweging niet voor de eeuwigheid geldt. De horizonbepaling dwingt om opnieuw de afweging te maken of aan de belastinguitgave opnieuw prioriteit wordt gegeven. Zoals in het Programma Regeldruk Bedrijven 2011-2015⁹ is vermeld, wil het kabinet stimuleren dat vaker wordt gekozen voor juridische instrumenten die positief kunnen uitwerken op de regeldruk, zoals een horizonbepaling. In het Integraal Afwegingskader voor beleid en wetgeving (IAK)¹⁰ wordt daarom ook nadrukkelijk aandacht besteed aan de mogelijkheid om horizonbepalingen op te nemen.

Vorig jaar is voor drie belastinguitgaven in het pakket Belastingplan 2012 voorzien in een zogenoemde horizonbepaling.¹¹ Ook in het wetsvoorstel Fiscale verzamelwet 2012 is een horizonbepaling voor een belastinguitgave voorgesteld.¹² Recent is in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de afdrachtvermindering onderwijs door onderzoeksbureau Regioplan geëvalueerd. De onderzoekers hebben vastgesteld dat er sprake is van een groter bewustzijn bij werkgevers met betrekking tot fiscaal gefaciliteerd opleiden van personeel en een grotere bekendheid van de regeling bij werkgevers. Tevens zijn er verschillende vormen van onbedoeld gebruik van de regeling geconstateerd. Daarnaast plaatsen de onderzoekers van Regioplan kanttekeningen bij de effectiviteit en doelmatigheid van de regeling. Op grond van deze bevindingen worden in dit wetsvoorstel maatregelen opgenomen om het onbedoelde gebruik tegen te gaan. Deze aanpassingen in fiscale wet- en regelgeving hangen samen met aanpassingen in de wetgeving van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gericht op het waarborgen van de kwaliteit van opleidingen die via de afdrachtvermindering onderwijs (indirect) worden gesubsidieerd. Dat is de reden dat in dit wetsvoorstel voor deze belastinguitgave een horizonbepaling is opgenomen van vijf jaar. De bedoeling is dat na invoering van de noodzakelijke maatregelen er binnen vijf jaar een vervolgevaluatie komt die moet aantonen of de genomen maatregelen effectief zijn bij het tegengaan van onbedoeld gebruik en aantoonbaar hebben geleid

⁹ Bijlage bij het Kabinetsplan aanpak administratieve lasten, aangeboden bij brief van de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van 7 februari 2011, Kamerstukken II 2010/11, 29 515, nr. 327, blz. 4.

¹⁰ Bijlage bij het Kabinetsplan aanpak administratieve lasten, aangeboden bij brief van de Minister van Veiligheid en Justitie van 14 april 2011, Kamerstukken II 2010/11, 29 515, nr. 330.

¹¹ Overigens is één van deze belastinguitgaven, namelijk de werkbonus, inclusief horizonbepaling op grond van de Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013 vervallen.

¹² Het bij koninklijke boodschap van 25 april 2012 ingediende voorstel van wet tot wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Fiscale verzamelwet 2012) (Kamerstukken 33 245). De horizonbepaling ziet op de kostenvergoeding voor pleegouders.

tot verbetering van de effectiviteit en doelmatigheid van de regeling. Indien dit niet het geval is zal de regeling per 1 januari 2018 komen te vervallen. Uitgangspunt van het kabinet ten aanzien van de horizonbepaling is dat, mocht de evaluatie ten behoeve van deze horizonbepaling aanleiding geven voor beleidsbeëindiging, voor het oorspronkelijke doel (leerwerktrajecten) middelen beschikbaar blijven. Deze nieuwe horizonbepaling voor een bestaande belastinguitgave is in lijn met de motie Dijkgraaf.¹³

1.5. Indeling fiscaal pakket Belastingplan 2013

Het pakket Belastingplan 2013 bestaat uit zes wetsvoorstellen. Deze wetsvoorstellen worden in het volgende kader opgesomd.

Kader 4 Indeling fiscaal pakket Belastingplan 2013

Wetsvoorstellen
1. Belastingplan 2013
2. Wet herziening fiscale behandeling eigen woning
3. Wet verhuurderheffing
4. Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer
5. Wet elektronische registratie notariële akten
6. Overige fiscale maatregelen 2013

Het wetsvoorstel Belastingplan 2013 bevat zoals gebruikelijk maatregelen die primair betrekking hebben op het budgettaire en koopkrachtbeeld van het komende jaar.

De wetsvoorstellen Wet herziening fiscale behandeling eigen woning, Wet verhuurderheffing en Wet fiscale herziening woon-werkverkeer vloeien voort uit het Begrotingsakkoord 2013.

Daarnaast bevat het pakket Belastingplan 2013 een wetsvoorstel dat de elektronische registratie van notariële akten regelt.

De overige maatregelen die uiterlijk op 1 januari 2013 in werking moeten treden, zijn ondergebracht in het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2013.

Het onderhavige wetsvoorstel en het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2013 zijn aan te merken als inhoudelijke verzamelwetsvoorstellen. Beide wetsvoorstellen voldoen aan de criteria in de Notitie Verzamelwetgeving.¹⁴ In de eerste plaats is in dit wetsvoorstel sprake van budgettaire samenhang. De opbrengst van bepaalde maatregelen wordt gebruikt als dekking voor andere maatregelen. Bij het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2013 is sprake van uitvoeringstechnische samenhang, waarbij voor de doelgroep of de Belastingdienst gelijktijdige invoering op 1 januari 2013 gewenst is. De onderdelen zijn niet van een omvang en complexiteit waardoor zij een afzonderlijk wetsvoorstel rechtvaardigen. Voorts is het niet op voorhand de verwachting dat een van de onderdelen dermate politiek omstreden is dat een goede parlementaire behandeling van andere onderdelen in het geding komt.

¹³ Kamerstukken II 2011/12, 33 003, nr. 54.

¹⁴ Brief van de Staatssecretaris van V&J van 20 juli 2011, Kamerstukken I 2010/11, 32 500 VI, M.

1.6. Opzet algemeen deel

De hoofdstukken in het algemeen deel van deze toelichting zijn onderwerpsgewijs ingedeeld. Aan het slot van het algemeen deel van de toelichting wordt in een aantal hoofdstukken ingegaan op de budgettaire effecten, de EU-aspecten, de gevolgen voor de uitvoeringskosten van de Belastingdienst en de gevolgen voor bedrijfsleven en burger van dit wetsvoorstel.

2. Inkomstenbelasting

2.1. Vereenvoudiging scholingsuitgaven

In het kader van complexiteitsreductie en betere uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de persoonsgebonden aftrekpost scholingsuitgaven wordt een aantal maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen waren aanvankelijk opgenomen in het wetsvoorstel Wijziging van onder meer de Wet studiefinanciering 2000.¹⁵ In de eerste plaats wordt de aftrek van scholingsuitgaven beperkt tot de verplicht gestelde en noodzakelijke kosten van de opleiding of studie. Daarnaast ontstaat een belangrijke vereenvoudiging door de bestaande afwijkende regeling voor belastingplichtigen met recht op studiefinanciering (normbedragensystematiek) te laten vervallen. Deze afwijkende regeling is in de praktijk zeer complex gebleken voor zowel belastingplichtigen als de Belastingdienst. Op grond van de voorgestelde regeling krijgen ook deze belastingplichtigen aftrek van de limitatief opgesomde werkelijk gemaakte kosten. Verder wordt de aftrek van scholingsuitgaven voor belastingplichtigen voor wie de prestatiebeurs achteraf niet in een gift wordt omgezet (diploma niet op tijd gehaald) vereenvoudigd. Als laatste wordt de zogenoemde standaardstudieperiode beter uitvoerbaar gemaakt door de periode van toepassing aaneengesloten te maken. Door de voorgestelde maatregelen wordt de aftrek scholingsuitgaven eenvoudiger en transparanter voor de belastingplichtige en beter uitvoerbaar en controleerbaar voor de Belastingdienst. Het totale pakket aan maatregelen leidt tot een opbrengst van € 17,5 miljoen.

2.2. Dichten fiscale weglek zorgmaatregelen

In het Begrotingsakkoord 2013 is opgenomen dat eventuele fiscale weglek als gevolg van maatregelen in de zorg moet worden gedicht. Deze weglek bestaat eruit dat uitgaven die niet langer onder de verzekerde zorg vallen aftrekbaar worden binnen de aftrek uitgaven voor specifieke zorgkosten. In dit wetsvoorstel wordt de aftrek uitgaven specifieke zorgkosten zodanig aangepast dat deze weglek zich niet voordoet. Meer in zijn algemeenheid bestaat de wens om de regeling uitgaven voor specifieke zorgkosten meer te laten aansluiten op het basispakket van de zorgverzekering. Naar de mening van het kabinet moet voorkomen worden dat besparingen van collectieve zorguitgaven door middel van versoeringen van het basispakket niet of slechts ten dele worden bereikt doordat dergelijke uitgaven, als gevolg van het uitsluiten van vergoeding binnen het basispakket, aftrekbaar worden binnen de fiscaliteit. Om deze weglek te voorkomen worden enkele aanvullende aftrekbepalingen binnen de aftrek uitgaven voor specifieke zorgkosten voorgesteld. Ten eerste betreft dit het opnemen van een delegatiebevoegdheid waarmee uitgaven

¹⁵ Het bij koninklijke boodschap van 19 januari 2012 ingediende voorstel van wet tot wijziging van onder meer de Wet studiefinanciering 2000 in verband met het onderbrengen van de basisbeurs voor studenten in de masterfase in het sociaal leenstelsel en het aanbrengen van enkele vereenvoudigingen in het studiefinancieringsstelsel (Kamerstukken 33 145).

die als gevolg van wijzigingen binnen het basispakket aftrekbaar zouden worden binnen de uitgaven voor specifieke zorgkosten, van aftrek kunnen worden uitgesloten. Van deze delegatiebevoegdheid wordt vooralsnog gebruikgemaakt voor bepaalde fertiliteitbehandelingen en voor bepaalde hulpmiddelen voor de mobiliteit die als gevolg van het Begrotingsakkoord 2013 niet langer onder de verzekerde zorg vallen en dientengevolge tot fiscale weglek kunnen leiden. Ten tweede betreft dit het opnemen van een aftrekbeperking voor eigen bijdragen die krachtens de Zorgverzekeringswet verschuldigd zijn. Vanuit het Begrotingsakkoord 2013 gaat het hierbij bijvoorbeeld om de eigen bijdrage voor het verblijf in een instelling voor medisch-specialistische zorg en een eigen bijdrage voor hoortoestellen.

3. Afstempeling eigenbeheerpensioenen

De leden Neppérus en Lodders hebben Kamervragen gesteld over de vermindering van pensioenaanspraken van particuliere pensioen-bv's. In het antwoord is toegezegd onder bepaalde voorwaarden mogelijk te maken dat verzekeraars van zogenoemde eigenbeheerpensioenen van directeuren-grotoaandeelhouders (DGA's), in overeenstemming met de betrokken deelnemers, de aangegane pensioenverplichtingen kunnen verminderen als het vermogen van de verzekeraar in relatie tot deze verplichtingen ontoereikend is.¹⁶ Daarom wordt voorgesteld onder bepaalde voorwaarden eenmalig, op het tijdstip waarop het pensioen ingaat (pensioeningangsdatum), een vermindering van de pensioenaanspraken goed te keuren. Met deze goedkeuring kan het op dat moment in het eigenbeheerlichaam aanwezige vermogen door een verlaging van de pensioenuitkeringen beter over de op de pensioeningangsdatum verwachte pensioenduur worden gespreid. Hiermee wordt voor de pensioengerechtigde een meer op draagkracht gerichte heffing over de pensioenuitkeringen gerealiseerd. Deze beleidswijziging acht het kabinet in het huidige tijdsgewricht, waar regelmatig sprake is van reële ondernemings- en beleggingsverliezen bij het eigenbeheerlichaam, gerechtvaardigd. Voor deze beleidswijziging is nodig dat de Wet LB 1964 wordt aangepast. Het prijsgeven van in eigen beheer opgebouwde pensioenaanspraken door een DGA kwalificeert op dit moment in beginsel¹⁷ immers als een onregelmatige handeling. Het goedkeuren van het verminderen van pensioenaanspraken zal zo veel mogelijk worden beperkt tot situaties waarbij de "onderdekking" bij het eigenbeheerlichaam een gevolg is van reële beleggings- en ondernemingsverliezen. Oneigenlijk gebruik van de voorgestelde regeling moet worden voorkomen. Verder zullen de voorwaarden ten doel hebben de budgettaire effecten van de faciliteit te beperken en de gevolgen voor de uitvoering door de Belastingdienst te mitigeren. Het verminderen van pensioenaanspraken zal om die reden alleen worden goedgekeurd op de pensioeningangsdatum. De voorgestelde regeling voorziet derhalve in een eenmalige mogelijkheid tot vermindering van pensioenaanspraken, namelijk op pensioeningangsdatum. Zonder nadere regeling zouden daardoor niet voor de afstempelmogelijkheid in aanmerking komen gevallen waarin de pensioenuitkeringen op 1 januari 2013 reeds lopen. Die situatie is ongewenst, zodat is voorzien in een overgangsregeling. Die regeling bewerkstelligt dat in de periode 2013 tot en met 2015 ook in dergelijke situaties eenmalig een goedkeuring tot vermindering van

¹⁶ Antwoord van 10 september 2012 op Kamervragen van de leden Neppérus en Lodders (2012Z03320).

¹⁷ Het prijsgeven van in eigen beheer opgebouwde pensioenaanspraken is op dit moment slechts mogelijk als sprake is van "niet voor verwezenlijking vatbare rechten". Aanspraken zijn volgens de geldende jurisprudentie uitsluitend "niet voor verwezenlijking vatbaar" als de verzekeraar in een fase van faillissement, surseance van betaling of schuldsanering verkeert.

pensioenaanspraken kan worden verleend. De te stellen voorwaarden zullen voor die situatie overigens gelijk zijn aan de bij de reguliere regeling te stellen voorwaarden.

4. Werkkostenregeling

In afwachting van de resultaten van de in het Belastingplan 2012 aankondigde evaluatie van de werkkostenregeling wordt vooralsnog de financiële ruimte ingevuld die daar voor verruiming van deze regeling reeds was ingeboekt.

5. Afdrachtvermindering onderwijs

Vanuit de zorg voor de kwaliteit van opleidingstrajecten en budgettaire beheersbaarheid van de afdrachtvermindering onderwijs ziet het kabinet zich genoodzaakt tot het nemen van maatregelen om de afdrachtvermindering onderwijs toekomstbestendiger te maken. Hierbij zijn er twee sporen te onderkennen. Allereerst zijn in dit wetsvoorstel maatregelen opgenomen in de fiscale wet- en regelgeving. In de tweede plaats worden maatregelen voorbereid in onderwijswetgeving. De bevindingen in de evaluatie die door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap rond Prinsjesdag wordt verzonden, onderstrepen de noodzaak tot het treffen van dergelijke maatregelen.

De afdrachtvermindering onderwijs beoogt werkgevers te ondersteunen die kosten maken voor begeleiding van werknemers die een leerwerktraject volgen in het kader van een erkende mbo- of hbo-opleiding met de intentie die opleiding ook met goed gevolg af te ronden. Hieronder wordt een pakket aan maatregelen beschreven dat tot doel heeft doel en strekking van de afdrachtvermindering onderwijs meer expliciet vast te leggen in de wettekst. Hierdoor wordt het onbedoeld gebruik binnen de regeling tegengegaan. Tegelijkertijd wordt de regeling toekomstbestendiger gemaakt. Dit is nodig om verdere budgettaire oploep te voorkomen die voor een deel wordt veroorzaakt door het onbedoelde gebruik binnen de regeling. Zonder maatregelen komt het stimuleren van leerwerktrajecten die juist wel met de regeling beoogd zijn te veel onder druk te staan.

Volledige onderwijsprogramma's uitgangspunt

In de wet wordt thans expliciet vastgesteld dat de afdrachtvermindering onderwijs in overeenstemming met doel en strekking van de regeling geldt voor deelname aan een volledige opleiding waarbij de intentie bestaat tot het behalen van een erkend diploma. Hierbij wordt uiteraard rekening gehouden met vrijstellingen op basis van vooropleiding of ervaring. Het volgen van delen van opleidingen (behoudens als gevolg van voornoemde vrijstellingen) alsmede het onderhouden en verbeteren van kennis en vaardigheden wordt niet gestimuleerd via de afdrachtvermindering onderwijs. Daarvoor worden de bestaande faciliteiten in de loonsfeer voldoende geacht. In de praktijk blijken onderdelen uit onderwijsprogramma's (bijvoorbeeld het vak Nederlands uit een opleiding tot voedingsassistent) te worden geplukt met name om afdrachtvermindering onderwijs te kunnen claimen. Het volgen van een module is echter niet gelijk aan het volgen van de opleiding met het doel een diploma te halen. Voor dit soort gevallen is de afdrachtvermindering onderwijs niet bedoeld.

Koppelen afdrachtvermindering aan inhoud en duur onderwijsprogramma

De omvang van het te volgen opleidingsprogramma wordt bepalend voor de maximale periode van toepassing van de afdrachtvermindering onderwijs. Met deze maatregel wordt voorkomen dat opleidingstrajecten worden opgerekend om zo de maximale afdrachtvermindering onderwijs te kunnen claimen (zoals bijvoorbeeld 8 uur onderwijs uitsmeren over een cursusjaar in plaats van over bijvoorbeeld één maand). De afdrachtvermindering onderwijs is ten hoogste van toepassing voor de periode dat het door de deelnemer te volgen onderwijsprogramma in verhouding staat tot de volledige opleidingsduur. Indien bijvoorbeeld een opleiding twee jaar duurt, maar de werknemer vanwege vrijstellingen slechts 60% van het totale opleidingsprogramma hoeft te volgen, dan is de maximale duur van de afdrachtvermindering voor deze werknemer 60% van 24 maanden (afgerond 15 maanden), ook indien hij feitelijk langer over zijn onderwijsprogramma doet.

Doorwerking voorgeschreven studielast (waaronder de 240-urennorm)

De inhoud en omvang van het onderwijsprogramma volgen uit de eisen die aan het onderwijsprogramma worden gesteld op basis van de Wet educatie en beroepsonderwijs voor het mbo en de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek voor het hbo. Voor de afdrachtvermindering bol (beroepsopleidende leerweg) en bbl (beroepsbegeleidende leerweg) worden daarbij (deels op termijn) de in het wetsvoorstel Wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs¹⁸ opgenomen urennormen bepalend. Voor de afdrachtvermindering werkend-leren op hbo-niveau wordt de bestaande voorgeschreven studielast van 60 studiepunten per studiejaar (1680 uren studie) bepalend of de door de instelling in de onderwijs- en examenregeling vastgelegde studielast per studiejaar voor een deeltijdopleiding indien deze afwijkt van voornoemde voorgeschreven studielast. Voor het bbl-onderwijs wordt op basis van voornoemd wetsvoorstel een vaste urennorm van 240 begeleide onderwijsuren en ten minste 610 klokuren voor de beroepspraktijkvorming per studiejaar ingevoerd. Deze norm gaat gelden voor zowel het bekostigd als het niet-bekostigd onderwijs. Als gevolg van het onverkort toepassen van deze urennorm voor de afdrachtvermindering onderwijs worden opleidingen die niet aan deze urennorm voldoen uitgesloten. Het betreft niet-bekostigde maatwerkopleidingen of het zogenoemde afstandsonderwijs. Deze typen van onderwijs hebben een andere insteek dan de beroepspraktijkvorming die is beoogd binnen de afdrachtvermindering onderwijs te worden gestimuleerd.

Programmaverklaring en sanctie

Naast de kwaliteitseisen rond het opleidingsniveau is het tevens van belang eenvoudiger te kunnen vaststellen dat het ook de bedoeling van werkgever, leerling en opleidingsinstituut is om een volwaardig opleidingstraject te volgen en af te ronden. Anders zou het kunnen blijven bij louter inschrijven. Het vastleggen geschiedt door middel van een programmaverklaring, waarin onderwijsinstelling, werkgever en leerling-werknemer vastleggen dat het de intentie is een volledige opleiding te volgen en deze met een erkend diploma af te ronden. Deze door de betrokken partijen gezamenlijk ondertekende programmaverklaring moet als bijlage bij de beroepspraktijkvormingsovereenkomst (bol en bbl), de onderwijsarbeidsovereenkomst (werkend-

¹⁸ Het bij koninklijke boodschap van 25 februari 2012 ingediende voorstel van wet tot wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs ten behoeve van het bevorderen van meer doelmatige leerwegen in het beroepsonderwijs en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs (Kamerstukken 33 187).

leren op hbo-niveau) of de leer-werk-overeenkomst (vmbo) worden opgenomen. Daarin dient tevens te worden vermeld welk deel van de opleiding wordt gevolgd (rekening houdend met vrijstellingen), waar het te volgen deel uit bestaat (modules) en welke opleidingsduur daarmee gemoeid is. Bij tussentijdse wijziging van de intentie-vereisten of tussentijdse wijziging van de omvang en inhoud van het te volgen onderwijsprogramma dient de programmaverklaring te worden aangepast. Indien niet aan de verplichting tot het vaststellen, tussentijds aanpassen en bewaren bij de loonadministratie van voornoemde verklaring wordt voldaan kan de inspecteur aan de inhoudingsplichtige een sanctie in de vorm van een verzuimboete opleggen. Deze boete bedraagt in beginsel € 2460 en kan in uitzonderlijke gevallen worden verhoogd tot het wettelijke maximum van € 4920. Met de sanctie wordt beoogd te voorkomen dat de deelname van de werknemer aan het opleidingsprogramma ten behoeve van het (maximaal) kunnen claimen van afdrachtvermindering onderwijs anders wordt gepresenteerd dan feitelijk het geval is.

Koppelen afdrachtvermindering aan behalen diploma

Om werkgevers te stimuleren zich nog meer in te spannen hun duale werknemers een diploma te laten behalen wordt voorgesteld een aanvullende afdrachtvermindering in te voeren voor de varianten bbl en werkend-leren op hbo-niveau. Deze aanvullende afdrachtvermindering wordt aan het einde van de opleiding, bij het met goed gevolg afronden van de opleiding (behalen van het beoogde diploma), in aanmerking genomen. Daartoe wordt de gedurende de opleiding in aanmerking te nemen afdrachtvermindering onderwijs voor de varianten bbl en werkend-leren op hbo-niveau verlaagd. Vanwege de uitvoerbaarheid wordt voorgesteld de aanvullende afdrachtvermindering bij het behalen van een diploma niet tranchegewijs in te voeren, maar ook aan bestaande gevallen toe te kennen.

Jaarsystematiek

Met het koppelen van de afdrachtvermindering onderwijs aan de inhoud en duur van onderwijsprogramma's dient de systematiek van het in aanmerking nemen van de afdrachtvermindering onderwijs te worden aangepast. Zo is voornoemde 240-urennorm bijvoorbeeld flexibel in te delen binnen het studiejaar. De vaststelling of aan die norm is voldaan, kan dan ook pas achteraf aan het einde van het studiejaar plaatsvinden. Voor de varianten afdrachtvermindering onderwijs bol, bbl, werkend-leren op hbo-niveau en vmbo gaat dan ook een jaarsystematiek van claimen gelden. Het jaarbedrag van de afdrachtvermindering wordt dan in één keer in aanmerking genomen in plaats van verdeeld over de tijdvakken in het kalenderjaar. Omdat het jaarlijks claimen leidt tot het in aanmerking nemen van een groter bedrag ineens wordt de mogelijkheid geboden om indien de loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen in het desbetreffende loontijdvak niet toereikend is het restant in het daaropvolgende loontijdvak in aanmerking te nemen.

Vervallen afdrachtvermindering onderwijs voor startkwalificatie

De afdrachtvermindering onderwijs startkwalificatie ziet op mbo-opleidingen op niveau 1 of 2 en geldt alleen voor de werkgever van voormalig werklozen of personen die instromen vanuit een re-integratietraject van het UWV of een gemeente. De afdrachtvermindering startkwalificatie is vanwege de (administratieve) voorwaarden bewerkelijk voor zowel werkgevers als voor het UWV

en de Belastingdienst. Zo moet de werkgever over een verklaring van de opleidingsinstelling beschikken alsmede over een verklaring van het UWV WERKbedrijf. In de praktijk voldoet deze laatstgenoemde verklaring niet. Uit de evaluatie blijkt dat leerling-werknemers gevraagd wordt zich te melden als werkzoekende. Tevens komt het signaal van het UWV dat er weinig verklaringen afgegeven worden. Daarom wordt voorgesteld de afdrachtvermindering onderwijs voor startkwalificatie af te schaffen. Deze afdrachtvermindering kent overigens samenloop met de afdrachtvermindering onderwijs leerwegen bol en bbl. De werkgever die werknemers opleidt tot startkwalificatieniveau kan dus, ook na het vervallen van deze specifieke variant afdrachtvermindering, nog steeds een tegemoetkoming in zijn kosten voor begeleiding ontvangen.

Vervallen van het toetsloon voor de varianten bbl en werkend-leren op hbo-niveau.

Het toetsloon geldt nu voor de varianten bbl en werkend-leren op hbo-niveau en voor de startkwalificatie. Deze laatste vervalt zoals hierboven is toegelicht. Het toetsloon houdt in dat de genoemde afdrachtverminderingen voor werknemers onder de 25 jaar die voor het overige aan de voorwaarden voldoen niet van toepassing zijn wanneer zij een loon hebben van meer dan 130% van het wettelijk minimumloon (WML).¹⁹ Het vaststellen van het loon dat moet worden getoetst aan deze grens is als gevolg van de verschillen tussen het toetsloon en het fiscale loon bewerkelijk voor zowel de werkgever als de Belastingdienst. Als gevolg van het feit dat ook in hoogte fluctuerende beloningen, zoals overwerktoeslagen, tot het fiscale loon behoren, is het fiscale loon echter niet geschikt als toetsloon. Met het oog op het terugbrengen van de complexiteit van regelgeving en uitvoering wordt daarom voorgesteld het toetsloon te laten vervallen. De werkgever kan dan in voorkomende gevallen ook afdrachtvermindering bbl en werkend-leren op hbo-niveau claimen indien zijn werknemer die jonger is dan 25 jaar meer dan 130% van het WML verdient. Het vervallen van het toetsloon leidt dus tevens tot een verruiming van de genoemde varianten afdrachtvermindering. Deze maatregel leidt tot vereenvoudiging van regelgeving en uitvoering en vermindert de administratieve lasten voor werkgevers.

6. S&O-afdrachtvermindering

De S&O-afdrachtvermindering is al jaren een veel gebruikt instrument ter bevordering van innovatie. Uit de evaluatie over de periode 2006-2010²⁰ blijkt dat de S&O-afdrachtvermindering doet wat hij beoogt, namelijk het bevorderen van de private loonuitgaven aan speur- en ontwikkelingswerk. Daarnaast draagt de S&O-afdrachtvermindering bij aan de verbetering van de kwaliteit van het speur- en ontwikkelingswerk in Nederland en is de S&O-afdrachtvermindering gunstig voor het vestigingsklimaat.

Zoals reeds aangekondigd in de kabinetsbrief "bedrijfslevenbeleid in uitvoering"²¹ biedt de evaluatie handvatten voor een budgetneutrale herschikking van de S&O-afdrachtvermindering. Daarmee kan de doeltreffendheid en doelmatigheid van de regeling worden bevorderd. Het kabinet kiest ervoor om de eerste schijf te verlengen naar € 200.000. Deze maatregel is met name van belang om het MKB meer mogelijkheden te bieden om door te groeien, omdat vooral de kleinere tot middelgrote bedrijven van een schijfverlenging profiteren. Uit de evaluatie is gebleken dat het

¹⁹ In 2012 bedraagt het toetsloon € 24.170.

²⁰ Bijlage bij Kamerstukken II 2011/12, 32 637 nr. 32.

²¹ Kamerstukken II 2011/12, 32 637 nr. 32.

verlengen van de eerste schijf bedrijven tot meer speur- en ontwikkelingswerk heeft aangezet. Verder acht het kabinet het van belang om, met het oog op het vestigingsklimaat, het plafond van de S&O-faciliteit evenals in voorgaande jaren vast te stellen op € 14 miljoen.

Als dekking van deze verruimingen wordt het tarief in de eerste schijf verlaagd naar 38% en wordt het starterstarief verlaagd tot 50%. Dat sluit aan op de uitkomst van de evaluatie dat de effectiviteit van hogere percentages beperkter is. Daarnaast wordt een aantal technische maatregelen genomen, die zijn gebaseerd op het rapport Innovatie en toegepast onderzoek (2010)²². Dit rapport vloeit voort uit een onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van de brede heroverwegingen. Zo wordt voortaan het uurloon naar boven afgerond op hele euro's in plaats van op een veelvoud van € 5 en vervalt de margeregeling.

In de onderstaande tabel zijn de parameters voor de S&O-afdrachtvermindering weergegeven:

Tabel 1 Parameters S&O-afdrachtvermindering

	2010	2011	2012	2013 (BP 2012)	2013 (BP 2013)
1e schijf	50%	50%	42%	45%	38%
1e schijf starters	64%	64%	60%	60%	50%
Loongrens	€ 220.000	€ 220.000	€ 110.000	€ 150.000	€ 200.000
2e schijf	18%	18%	14%	14%	14%
Plafond	€ 14 mln.	€ 14 mln.	€ 14 mln.	€ 8,5 mln.	€ 14 mln.

Het structurele budget van de S&O-afdrachtvermindering bedraagt € 715 miljoen. Het gebruik van de S&O-afdrachtvermindering heeft in 2011 geleid tot een overschrijding van het budget met € 45 miljoen. Die overschrijding moet worden gedekt in 2013. Dat gebeurt deels door de hiervoor aangekondigde maatregelen en deels door een incidentele verhoging van het budget in 2013 met € 20 miljoen. De maatregelen voor de S&O-afdrachtvermindering voor 2013 worden ingevuld met inachtneming van de in de memorie van toelichting op het Belastingplan 2012 beschreven budgetsystematiek. Deze budgetsystematiek brengt voorts met zich dat de bovenstaande percentages, op basis van bekende gegevens over de ontwikkeling van het gebruik van de regeling in het lopende jaar, bij regeling van de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie om budgettaire redenen voor aanvang van 1 januari 2013 kunnen worden aangepast.

7. Vennootschapsbelasting

7.1. Afschaffen thincapregeling

Voorgesteld wordt de onderkapitalisatieregeling (thincapregeling) af te schaffen. Deze regeling past bij nadere beschouwing niet goed bij de andere aftrekbeperkingen in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Wet Vpb 1969) die alle ten doel hebben bepaalde onwenselijke situaties te treffen waarin belastingplichtigen de grenzen hebben opgezocht. Daarnaast is gebleken dat deze regeling ook belastingplichtigen uit het midden- en kleinbedrijf raakt, voor wie de regeling niet was bedoeld. In de memorie van toelichting bij de Wet uitwerking fiscale maatregelen

²² Bijlage bij: Kamerstukken II 2009/10, 32 359 nr. 2.

Begrotingsakkoord 2013 was al aangekondigd dat de zogenoemde onderkapitalisatieregeling zal worden afschaft mits daarvoor de benodigde dekking binnen het pakket Belastingplan 2013 kon worden gevonden.²³ Deze dekking is binnen het totale pakket beschikbaar.

7.2. Buitenlandse belastingplicht bestuurdersbeloningen

In het buitenland gevestigde lichamen zijn in Nederland belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting ter zake van onder meer de werkzaamheden die worden verricht als bestuurder of commissaris van een in Nederland gevestigd lichaam. In dit kader wordt het begrip bestuurder over het algemeen formeel uitgelegd. Dit betekent dat een in het buitenland gevestigd lichaam thans alleen ter zake van de beloning voor werkzaamheden verricht als bestuurder van een in Nederland gevestigd lichaam in de Nederlandse belastingheffing kan worden betrokken voor zover het als statutaire bestuurder kwalificeert. Inmiddels is gebleken dat hierop in de praktijk wordt ingespeeld, met name in relatie tot België. In toenemende mate worden door in dat land gevestigde vennootschappen, veelal zogenoemde Belgische management-BVBA's (besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid), bestuurswerkzaamheden en managementdiensten verricht voor in Nederland gevestigde vennootschappen zonder dat sprake is van formeel bestuurderschap. De managementvergoeding is hierbij veelal veel hoger dan de vergoeding voor de (resterende) werkzaamheden van de formele bestuurder (waarover Nederland wel kan heffen). Daarom wordt voorgesteld om de buitenlandse vennootschapsbelastingplicht met betrekking tot bestuurdersbeloningen uit te breiden. Met de wijziging wordt de mogelijkheid gecreëerd om behalve de beloning voor het formele bestuurderschap, ook de beloning voor de door een in het buitenland gevestigd lichaam verrichte materiële bestuurswerkzaamheden of managementdiensten voor een in Nederland gevestigd lichaam in de Nederlandse heffing van vennootschapsbelasting te betrekken.

De genoemde uitbreiding heeft in verdragssituaties uiteraard alleen effect in relatie tot landen waarmee Nederland een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting heeft gesloten dat de heffingsbevoegdheid over vergoedingen voor dergelijke materiële bestuurswerkzaamheden toewijst aan de staat waarin het lichaam waarvoor de werkzaamheden worden verricht is gevestigd (in casu Nederland). De verruiming heeft dan ook met name betekenis in de relatie met België, aangezien in het belastingverdrag met België een specifieke bestuurdersbepaling met een ruime reikwijdte is opgenomen.²⁴ Met de voorgestelde uitbreiding wordt aldus invulling gegeven aan de heffingsbevoegdheid die aan Nederland wordt verleend ingevolge het belastingverdrag met België. Daarnaast heeft de voorgestelde uitbreiding uiteraard betekenis in niet-verdragssituaties.

²³ Kamerstukken II 2011/12, 33 287, nr. 3, blz. 13.

²⁴ Artikel 16, paragraaf 2, van het op 5 juni 2001 te Luxemburg tot stand gekomen verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk België tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen (*Trb.* 2001, 136).

8. Wijzigingen overdrachtsbelasting

8.1. Tijdelijke verlenging doorverkooptermijn

De termijn waarbij in geval van doorverkoop een vermindering van overdrachtsbelasting kan worden verkregen is op dit moment zes maanden. Binnen de huidige stagnerende vastgoedmarkt is deze doorverkooptermijn van zes maanden over het algemeen veel te kort. In het Belastingplan 2011 is de doorverkooptermijn tijdelijk verruimd naar 12 maanden. Deze verruiming is echter slechts van toepassing op in 2011 verkregen woningen. Om de gehele vastgoedmarkt tegemoet te komen, is het kabinet voornemens om de termijn van zes maanden in de overdrachtsbelasting voor de doorverkoop van een onroerende zaak of een recht waaraan deze is onderworpen tijdelijk te verruimen tot 36 maanden. Naar verwachting zal het herstel van de vastgoedmarkt een geleidelijk proces zijn. Dit noopt tot een flexibele faciliteit die bij herstel van de vastgoedmarkt geleidelijk afgebouwd kan worden. Om die reden kan een dergelijke faciliteit volgens het kabinet het beste bij algemene maatregel van bestuur getroffen worden. Het wetsvoorstel voorziet daartoe in een delegatiebepaling. Deze delegatiebepaling zal worden gebruikt om zowel voor woningen als niet-woningen de doorverkooptermijn van zes maanden per 1 januari 2013 te verruimen tot 36 maanden voor de periode tot 1 januari 2015. Om uitsteleffecten te voorkomen, is reeds eerder bij beleidsbesluit²⁵ goedgekeurd dat, vooruitlopend op de aanvaarding van deze wet, de doorverkooptermijn van 36 maanden al met ingang van 1 september 2012 kan worden toegepast. Dit houdt, eenvoudig gezegd, in dat als een onroerende zaak in de periode van 1 september 2012 tot 1 januari 2015 wordt verkregen, bij een opvolgende verkrijging van deze onroerende zaak door een ander binnen 36 maanden slechts over de meerwaarde overdrachtsbelasting is verschuldigd.

8.2. Latere verkrijging aanhorigheden woningen

Naar aanleiding van het structureel maken van de verlaging van het tarief van de overdrachtsbelasting is de reikwijdte van dit lage tarief nader bezien. Voorgesteld wordt om het woningbegrip enigszins uit te breiden met aanhorigheden van woningen die op een later tijdstip worden verkregen dan de woning zelf. Hierbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan een latere verkrijging van een garage. Door de uitbreiding van het woningbegrip wordt het overdrachtsbelastingtarief van 2% voor woningen ook van toepassing op aanhorigheden die op een later tijdstip dan de woning zelf worden verkregen en tot deze woning gaan behoren.

9. Constructiebestrijding bodem(voor)recht

Algemeen

Het bodemrecht en het bodemvoorrecht zijn voor de ontvanger in het dwanginvorderingsproces bij ondernemers van essentieel belang. Door vrijdelingsconstructies dreigen deze middelen echter steeds meer een tandeloze tijger te worden. Dit terwijl het bodemrecht en bodemvoorrecht van toepassing zijn op zakelijke belastingen die de ondernemer doorberekent aan een derde of die worden afgedragen namens een derde zoals loonheffing en btw. Als deze belastingschulden niet worden betaald is de Belastingdienst feitelijk bank van lening. Daarom worden aanpassingen in de

²⁵ Besluit van 31 augustus 2012, nr. BLKB 2012/1399M (Strc. nr. 18138, 3 september 2012).

Invorderingswet 1990 voorgesteld. Deze zijn bedoeld om het bodem(voor)recht constructiebestendig te maken. Het gevolg daarvan is dat door een effectiever gebruik van de verhaalsrechten van de ontvanger minder hoeft te worden afgeschreven op openstaande belastingschulden. Door vermindering van de noodzaak om vroegtijdig arbeidsintensieve beslagprocessen in gang te zetten bespaart de Belastingdienst bovendien op invorderingscapaciteit.

De verijdeling van constructies met betrekking tot het bodem(voor)recht leidt enerzijds tot een vermindering van het aantal geforceerde bedrijfsbeëindigingen doordat voor kredietverleners de verhaalspositie van de Belastingdienst van meet af aan duidelijk is. Anderzijds wordt daarmee welvaartsverlies voorkomen omdat het ook gebeurt dat kredietverleners bedrijven bij bodemconstructies langer laten doormodderen dan wenselijk is.²⁶ Voorts zien curatoren in faillissementen meer bodemzaken in de boedel terechtkomen omdat pandhouders, anders dan nu het geval is, minder vaak geneigd zullen zijn verhaalsobjecten buiten de boedel om tot zich te nemen. De aanpak van bodemverhuurconstructies levert dan naar verwachting meer middelen in de boedel op en dientengevolge meer financiële ruimte voor bestrijding van faillissementsfraude.

Daarnaast versoepelt en vereenvoudigt het kabinet het uitstelbeleid voor compliantie ondernemers teneinde een evenwichtig invorderingsbeleid voor ondernemers te creëren. Deze maatregel levert de Belastingdienst bovendien een besparing op in de uitvoeringskosten doordat in minder gevallen arbeidsintensieve onderzoeksprocessen hoeven te worden ondernomen met betrekking tot de liquiditeits- en vermogenspositie van de ondernemer.

Constructies gericht op uitholling van het bodem(voor)recht

Bij ondernemers ontbreekt een inherente prikkel om bij oplopende schulden de Belastingdienst als eerste te betalen. Kredietverleners zijn voor de continuïteit van de bedrijfsvoering van groot belang. Voor de Belastingdienst geldt dit niet. Dit leidt ertoe dat ondernemers bij betalingsproblemen als eerste met deze crediteuren gaan praten. De Belastingdienst komt in de regel dus pas later aan de beurt. Dit leidt tot oplopende belastingschulden waarvan een deel uiteindelijk moet worden afgeschreven.

Om de ontvanger voldoende tegenwicht te laten bieden in het krachtenveld van schuldeisers, is het fiscale voorrecht in het leven geroepen. Dit voorrecht, dat zijn oorsprong vindt in de Invorderingswet van 1845, is voor de ontvanger van groot belang omdat de praktijk leert dat voor niet-bevoorrechte schuldeisers weinig overblijft in geval van een executoriale verkoop. Nauw verbonden aan het fiscale voorrecht is het bodemrecht. Dat is het recht van de ontvanger om zich te verhalen op bepaalde roerende zaken die zich op de bij de belastingschuldige in gebruik zijnde bodem, de bedrijfsruimte, bevinden (bodemzaken), los van de vraag of die zaken eigendom zijn van de belastingschuldige of een derde. Naast het bodemrecht beschikt de ontvanger ook over het bodemvoorrecht. Het betreft hier een fiscaal voorrecht dat specifiek is gekoppeld aan de hiervoor genoemde bodemzaken. Het bodemvoorrecht gaat in rang boven het bezitloos pandrecht op bedrijfsmiddelen en verschaft de ontvanger een sterke verhaalspositie ten opzichte van

²⁶ Zie ook CPB Document in samenwerking met Ecorys-Nei, februari 2004 als uitvloeisel van de MDW-werkgroep 'Modernisering Faillissementswet'.

kredietverstrekkers van ondernemers die zich zekerheid hebben verschaft door middel van pandrechten op roerende zaken.

De reden voor de aanwezigheid van het bodem(voor)recht is de volgende. De faillissementspraktijk laat zien dat op het moment waarop een onderneming op een faillissement afstevent doorgaans de onroerende zaken zijn verhypothekend, de vorderingen zijn gecedeerd, met betrekking tot grondstoffen de eigendom is voorbehouden terwijl voor bedrijfsmiddelen geldt dat die soms in huurkoop zijn verworven of zijn geleased of, hetgeen vaker voorkomt, een pandrecht op die zaken is gevestigd. Het gevolg hiervan zou bij afwezigheid van het bodem(voor)recht zijn dat de preferentiële positie van de ontvanger in de praktijk veelal niets voorstelt. Om echter de preferentiële positie van de ontvanger geen zinledige aangelegenheid te doen zijn heeft de wetgever reeds in de Invorderingswet van 1845 bepaalde zaken aangewezen waarop de ontvanger zich kan verhalen, de zogenoemde bodemzaken. De bevoegdheid om zich te mogen verhalen op de in de Invorderingswet 1990 aangewezen zaken wordt meestal geduid als het bodemrecht. Kort en goed strekt het bodem(voor)recht er dan ook toe om de preferentiële positie van de ontvanger inhoud te geven en om te voorkomen dat het fiscaal voorrecht een wassen neus is.

De Belastingdienst kan zijn preferente positie alleen uitoefenen door beslag te leggen. Dit is een wettelijk vereiste dat voor elke crediteur, preferent of concurrent, geldt. Uitsluitend zogenoemde separatisten (hypotheek- of pandhouders) kunnen de verhaalsobjecten rechtstreeks, dus zonder beslaglegging, tot zich nemen. De effectiviteit van het leggen van beslag staat of valt met de timing ervan. Kredietverleners bezitten veelal een bezitloos pandrecht op de bedrijfsmiddelen en kunnen de ontvanger te snel af zijn door vroegtijdig, dat wil zeggen voordat de belastingdeurwaarder beslag heeft gelegd, deze zaken tot zich te nemen. Meer nog dan een executorial verkoop, heeft de kredietverlener er echter behoefte aan om de onderneming draaiend te houden dan wel door te laten starten en daarbij zijn zekerheidsrecht veilig te stellen. Dit kan erin resulteren dat de belastingschuldige de bodem (de bedrijfsruimte) verhuurt aan een derde, bijvoorbeeld de kredietverlener. Gevolg is dat de Belastingdienst geen bodembeslag meer kan leggen, aangezien de bodem op dat moment niet langer meer in gebruik is bij de belastingschuldige. De kredietverlener kan op deze manier zijn bezitloos pandrecht veilig stellen door er een vuistpand van te maken en de ontvanger heeft het nakijken. Een andere veel voorkomende figuur, naast de hiervoor beschreven bodemverhuurconstructie, is er een waarbij de bedrijfsmiddelen van de belastingschuldige worden afgevoerd naar de bodem van een derde.

Niet in alle gevallen werken deze al dan niet legitieme bodemconstructies overigens. Zolang de belastingschuldige de bodem blijft gebruiken na verhuur, wordt de bodem nog aan hem toegerekend en zal de ontvanger van het bodem(voor)recht gebruik kunnen blijven maken. Een andere voorwaarde is het overeenkomen van een reële huurprijs die ook daadwerkelijk wordt betaald. Een kasrondeje met de kredietverlener lijkt paulianeus. Desondanks blijven er genoeg mogelijkheden over voor kredietverleners om het bodem(voor)recht van de Belastingdienst te frustreren. Dit leidt in de praktijk tot een "rat race" tussen Belastingdienst en kredietverleners (die overigens meestal door de laatsten wordt gewonnen). Het gaat er immers om wie als eerste de

bodemzaken als verhaalsobject weet veilig te stellen. Deze “rat race” kost de Belastingdienst veel invorderingscapaciteit. Bovendien leidt het tot oninbare belastingvorderingen.

Mededelingsplicht voor zekerheidshouder

Het kabinet stelt voor om in de bepalingen omtrent het bodem(voor)recht een mededelingsplicht voor zekerheidshouders van bodemzaken, zoals een pandhouder of een derde-eigenaar (eigendomsvoorbehouder, huurkoper en de financial lessor) op te nemen. Op grond van deze mededelingsplicht is de zekerheidshouder van bodemzaken wettelijk verplicht de ontvanger te informeren over het voornemen zijn recht op deze zaken uit te oefenen dan wel handelingen te verrichten waardoor de zaken niet meer kwalificeren. Na ontvangst van de mededeling dient de ontvanger binnen vier weken de benodigde maatregelen te treffen indien hij zijn verhaalsrecht op de bodemzaken wil uitoefenen. Indien de ontvanger aangeeft geen gebruik te maken van zijn verhaalsrecht of uiterlijk nadat de termijn van vier weken is verstreken, kan de zekerheidshouder zonder belemmeringen zijn rechten uitoefenen. In het geval de zekerheidshouder in gebreke is gebleven over het voornemen mededeling te doen dan wel de ontvanger binnen de periode van vier weken niet in de gelegenheid heeft gesteld tot het treffen van maatregelen om zijn verhaalsrecht op de bodemzaken uit te oefenen, dient de zekerheidshouder de opbrengst dan wel de waarde van de bodemzaken te vergoeden aan de ontvanger tot ten hoogste het bedrag van de ten tijde van de verkoop of – in het geval de zaken niet zijn verkocht – ten tijde van de handelingen materieel bestaande belastingschulden.

Als gevolg van de wettelijke verplichting tot mededeling zullen kredietverleners op het moment dat zij aansturen op uitwinning van hun zekerheidsrechten, nadrukkelijk rekening moeten houden met het verhaalsrecht van de ontvanger. Dat is het essentiële verschil met de huidige situatie. Bijkomend voordeel hiervan voor de ontvanger is dat deze in een eerder stadium zal aanschuiven bij gesprekken van de ondernemer met kredietverleners. Op deze wijze krijgt de termijn van vier weken mede de functie van overlegperiode waarin de mogelijkheden voor continuering van een onderneming door kredietverleners en de ontvanger kunnen worden besproken.

Het is denkbaar dat de ontvanger niet de gehele termijn van vier weken nodig heeft voor een reactie. Dat zal bijvoorbeeld het geval zijn indien er geen openstaande belastingschulden zijn of wanneer de ontvanger om andere redenen geen bezwaar heeft tegen de uitwinning. In de Leidraad Invordering 2008 zullen richtlijnen worden opgenomen over de te verwachten redelijke reactietermijn van de ontvanger in dergelijke situaties. Voorts kan een mededelingsplicht belemmerend werken in het geval de waarde dan wel de te verwachten opbrengst dusdanig beperkt geacht wordt, dat een mededeling niet nodig lijkt. De verplichting om mededeling aan de ontvanger te doen is dan ook niet van toepassing indien de waarde van de betreffende bodemzaak onder een bij lagere regelgeving vastgestelde drempel blijft.

De maatregel treedt met ingang van 1 januari 2013 in werking voor nieuwe belastingschulden en voor nieuw te vestigen zekerheidsrechten. Voor bestaande zekerheidsrechten geldt een overgangstermijn van drie maanden. Het kabinet acht deze periode voldoende voor kredietverleners om hun werkwijze aan de nieuwe regeling aan te passen. Eventuele effecten van

de maatregel op de kredietverlening als zodanig zullen worden meegenomen bij de monitoring die zal plaatsvinden naar aanleiding van de invoering van de bankenbelasting. Tijdens de parlementaire behandeling van de Wet bankenbelasting is veel aandacht geweest voor het effect van maatregelen als de bankenbelasting op de kredietverlening door banken.

Naar aanleiding van de motie Sent c.s.²⁷ in de Eerste Kamer is De Nederlandsche Bank (DNB) gevraagd het effect op de kredietverlening te monitoren. Aan de Tweede Kamer heb ik een gelijkkluidende toezegging gedaan.²⁸ Deze monitor heeft een veel breder bereik dan alleen de bankenbelasting. DNB meet namelijk één "over all" effect van alle factoren die van invloed zijn op de kredietverlening. Daar loopt het effect van de voorgestelde bodem(voor)recht maatregel automatisch in mee.

Informatievoorziening door de Belastingdienst

Gevolg van de aanpassingen van het bodem(voor)recht is dat het voor kredietverleners belangrijker wordt om zicht te hebben op de belastingschulden van hun cliënten. Zodra er sprake is van een openstaande loon- of omzetbelastingsschuld zullen zij immers de ontvanger vóór zich moeten dulden. Kredietverleners hebben straks belang bij een veel actiever onderzoek naar openstaande belastingschulden dan thans het geval is. Tegelijk rust op ondernemers de plicht tot tijdige informatieverschaffing richting hun kredietverleners. Een instrument dat in dit verband een belangrijke rol bij kredietverschaffing kan gaan spelen, is de verklaring omtrent het betalingsgedrag die de ontvanger op verzoek van de ondernemer/belastingsschuldige afgeeft. Deze verklaring wordt thans al gebruikt in de sfeer van de inleners- en ketenaansprakelijkheid en krijgt er in de sfeer van het bodemrecht een functie bij. Met de verklaring kan de belastingschuldige zijn crediteuren informatie verschaffen over de op een bepaald moment openstaande belastingschulden.

Versoepeling uitstelbeleid

Het kabinet stelt voor om het uitstelbeleid voor compliante ondernemers te versoepelen en te vereenvoudigen. De bevoegdheid tot het verlenen van uitstel van betaling is een discretionaire bevoegdheid die is uitgewerkt in de Leidraad Invordering 2008. In de Leidraad Invordering 2008 wordt een tweetal maatregelen opgenomen waarmee het nieuwe uitstelbeleid voor ondernemers wordt geconcretiseerd:

1. Kort uitstel op schriftelijk of telefonisch verzoek voor maximaal vier maanden na de laatste vervalddag van de (oudste) aanslag, op basis van de volgende objectief toetsbare criteria:
 - a. het gaat om openstaande belastingaanslagen tot een bedrag van maximaal € 12.000;
 - b. er staan geen belastingaanslagen open waarvoor dwangbevelen zijn betekend;
 - c. er is geen sprake van aangifteverzuim;
 - d. er zijn geen openstaande belastingschulden oninbaar geleden.
2. Betalingsregelingen met een langere looptijd overeenkomstig de tijdelijke versoepeling van het uitstelbeleid ten aanzien van ondernemers met betalingsproblemen als gevolg van de economische crisis met dien verstande dat geen relatie meer met de economische crisis

²⁷ Kamerstukken I 2011/12, 33 121, J.

²⁸ Kamerstukken II 2011/12, 33 121, nr. 31, blz. 2.

hoeft te worden aangetoond.²⁹ Dit komt neer op een structurele en verruimde toepassing van het crisisuitstel.

10. Koopkracht- en lastenpakket

De hoogte van een aantal heffingskortingen en tarieven wordt traditioneel aangepast in het belastingplan. Tabel 2 geeft een overzicht van de belangrijkste heffingskortingen, schijven en tarieven voor 2013. Hierin zijn de veranderingen opgenomen die voortvloeien uit het wetsvoorstel Belastingplan 2013 alsmede uit het Belastingplan 2012 en de Wet uniformering loonbegrip (Wet ULB) die op 1 januari 2013 in werking treedt. Per maatregel wordt de mutatie toegelicht. Van belang is dat in de Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013 geregeld is dat in 2013 de indexatie van de heffingskortingen en schijfgrenzen van de loon- en inkomstenbelasting achterwege wordt gelaten. De Wet ULB heeft een forse impact op het tarief in de eerste schijf en de hoogte van de arbeidskorting voor hogere inkomens. Door de Wet ULB vervalt de fiscale bijtelling van de door de werkgever aan de werknemer betaalde vergoeding voor de Zvw-bijdrage. Dit leidde tot een partiële lastenverlichting van € 6,9 miljard (cijfers 2009). Ter compensatie van deze lastenverlichting voorzag de wet daarom in een partiële lastenverzwaring van € 6,9 miljard via een pakket maatregelen zoals omschreven in de memorie van toelichting bij de Wet ULB. Bij brief van 20 juni jl. is aangegeven dat de Zvw-bijdrage sinds 2009 dermate gestegen is dat de eerder genoemde partiële lastenverlichting van € 6,9 miljard mede daardoor € 0,8 miljard hoger uitkomt namelijk op € 7,7 miljard.³⁰ Ter compensatie is aangekondigd dat het tarief van de eerste schijf in 2013 hoger wordt vastgesteld. Tevens wordt de in de Wet ULB voorziene verhoging van het tarief van de tweede schijf met 0,25%-punt teruggebracht tot een verhoging met 0,05%-punt. Zonder deze maatregel zou het tarief in de tweede schijf namelijk 0,20%-punt boven dat van de derde schijf uitkomen. De aanpassingen van de tariefsmaatregelen uit de Wet ULB worden in het onderhavige wetsvoorstel geregeld. Daarnaast wordt het tarief in de eerste schijf per saldo verder verhoogd als gevolg van diverse beleidsaanpassingen. Deze staan in de tabel toegelicht. De tabel bevat alleen de mutaties van fiscale maatregelen van het koopkrachtpakket. Niet-fiscale onderdelen van het koopkrachtpakket worden in andere regelgeving opgenomen. De begroting van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bevat een integraal beeld van alle maatregelen die worden genomen om een evenwichtig koopkrachtbeeld tot stand te brengen.

²⁹ Besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 25 mei 2009, nr. CPP2009/966M (Stcrt. 2009, 96).

³⁰ Kamerstukken II 2011/12, 32 121, nr. 25.

Tabel 2 Overzicht heffingskortingen, schijven en tarieven loon- en inkomstenbelasting 2012-2013

	2012	2013	Toelichting 2013
Heffingskortingen			
Algemene heffingskorting	2.033	2.001	-/- € 35 (Wet ULB) ³¹ + € 3 (BP 2012) ³²
Arbeidskorting totaal	1.611	1.723	-/- € 125 (Wet ULB) + € 42 (MN 2012) ³³ + € 195 (Wet UFM) ³⁴
Arbeidskorting afbouw hoge inkomens	78	1.173	+ € 900 (Wet ULB) + € 195 (Wet UFM)
Arbeidskorting laag	161	161	
Ouderenkorting	762	1.032	+ € 200 (Wet ULB) + € 70 (Wet UFM)
Ouderenkorting boven inkomensgrens € 35.450		150	introductie € 150 (Wet ULB)
Alleenstaande ouderenkorting	429	429	-/- € 60 (Wet ULB) + € 60 (Wet UFM)
Inkomensafhankelijke combinatiekorting; basisbedrag	1.024	1.024	
Inkomensafhankelijke combinatiekorting; maximum	2.133	2.133	
Alleenstaande ouderkorting; basisbedrag	947	947	
Alleenstaande ouderkorting; maximum	2.266	2.266	
Jonggehandicaptenkorting	708	708	
Schijven en grenzen			
Grens eerste schijf	18.945	19.645	+ € 700 (Wet ULB)
Grens tweede schijf geboren voor 1-1-1946	34.055	33.555	-/- € 500 (Wet ULB)
Grens tweede schijf geboren 1-1-1946 of later	33.863	33.363	-/- € 500 (Wet ULB)
Grens derde schijf	56.491	55.991	-/- € 500 (Wet ULB)
Grens ouderenkorting	35.450	35.450	
Belastingtarief eerste schijf	1,95%	5,85%	+ 2,80% (Wet ULB) + 0,65% (aanpassing Wet ULB) ³⁵ + 0,45% (doorwerking diverse maatregelen) ³⁶
Belastingtarief tweede schijf	10,80%	10,85%	+ 0,25% (Wet ULB) -/- 0,20% (aanpassing Wet ULB)

Toelichting: de vetgedrukte onderstreepte maatregelen zijn onderdeel van het Belastingplan 2013, de overige maatregelen zijn al in andere wetgeving geregeld.

11. Budgettaire aspecten

In de onderstaande tabel is het totale budgettaire beeld van het pakket Belastingplan 2013 weergegeven.

³¹ Wet ULB = Wet uniformering loonbegrip.

³² BP 2012 = Belastingplan 2012.

³³ Bij de Miljoenennota 2012 is een deel van de lastenmiddelen gereserveerd voor een verhoging van de arbeidskorting met € 42.

³⁴ Wet UFM = Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013.

³⁵ Zie hiervoor bijlage 2 bij de brief met betrekking tot de stand van zaken van de invoering van de Wet uniformering loonbegrip van 20 juni jl. (Kamerstukken II 2011/12, 32 121, nr. 25).

³⁶ Het opleidingsfonds, huisartsenopleiding en de revalidatiezorg worden overgeheveld van het begrotingsgefinancierde BKZ (Begrotingskader Zorg) naar de lastendekkende Zvw. De operatie wordt lastenneutraal vormgegeven. Hogere Zvw-premies worden bij burgers gecompenseerd met een verlaging van het tarief eerste schijf. Daarnaast worden in het Begrotingsakkoord 2013 maatregelen genomen rondom het eigen risico en maatregelen in de Zvw. Als gevolg hiervan treden er ook mutaties op in het tarief eerste schijf. Per saldo stijgt het tarief eerste schijf daardoor met 0,45%-punt.

Tabel 3 Lastenmaatregelen pakket Belastingplan 2013 (€ miljoenen, -/- = lastenverlichting)

Onderwerp	2013	2014	2015
Vereenvoudiging scholingsuitgaven	18	18	18
Aanpassing heffingskorting en tarieven ³⁷	1.750	1.750	1.750
Afstempeling eigenbeheerpensioenen	-36	-2	-2
Werkkostenregeling	-100	-100	-100
Afdrachtvermindering onderwijs	14	17	28
S&O-afdrachtvermindering	-20	0	0
Afschaffen thincapregeling	-30	-30	-30
Uitbreiding buitenlandse belastingplicht bestuurdersbeloningen	20	20	20
Overdrachtsbelasting bij latere verkrijging aanhorigheden woningen	-3	-3	-3
Verlenging doorverkooptermijn overdrachtsbelasting	-10	-40	-60
Herziening btw-systeem tabak	0	-67	0
Pakket constructiebestrijding bodem(voor)recht	44	100	100
Totaal Belastingplan 2013	1.647	1.663	1.721
Totaal Overige fiscale maatregelen 2013	-21	-3	7
Totaal Wet verhuurderheffing	5	800	800
Totaal Wet herziening fiscale behandeling eigen woning (incl. LTV)	5	14	32
Totaal Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer	1.375	1.425	1.460
Totaal pakket Belastingplan 2013	3.011	3.899	4.020

Toelichting

In de tabel zijn de budgettaire effecten weergegeven van de diverse maatregelen in dit wetsvoorstel en de overige wetsvoorstellen in het pakket Belastingplan 2013. Deze maatregelen maken deel uit van het totale lastenbeeld dat wordt beschreven in de Miljoenennota 2013. Een groot deel van de lastenverzwaring voor 2013 vloeit voort uit het Begrotingsakkoord 2013 en wordt aangewend voor het op orde krijgen van de overheidsfinanciën. Ten opzichte van de ingeboekte besparing in het Begrotingsakkoord 2013 leiden de verhuurderheffing en het wetsvoorstel rondom de eigen woning tot een incidenteel tekort, het wetsvoorstel rondom woon-werkverkeer leidt tot een structureel tekort. Deze zijn binnen het lastenbeeld van 2013 gedekt. De aanpassing van de heffingskortingen en tarieven die in het Belastingplan 2013 zijn geregeld leiden tot een partiële lastenverzwaring van € 1,75 miljard. Hier staan niet-fiscale lastenverlichtingen tegenover die niet in het Belastingplan 2013 zijn opgenomen, zie hiervoor de toelichting in paragraaf 10. In de tabel is voor het jaar 2014 een derving van € 67 miljoen opgenomen voor het wijzigen van het btw-systeem voor tabaksproducten. Tijdens de behandeling van de Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013 is toegezegd te onderzoeken of het mogelijk is over te schakelen van het huidige btw-systeem voor tabak, waarbij de volledige btw gelijktijdig met de accijns door de fabrikant of importeur wordt afgedragen, naar het reguliere btw-systeem. Dit onderzoek is nog niet afgerond. Omdat een dergelijke systeemwijziging tot een vertraging in de belastingontvangsten leidt, is vooruitlopend op een eventuele wijziging hiermee al wel rekening gehouden in het budgettaire beeld.

³⁷ Zie ook de toelichting in paragraaf 10; tegenover deze partiële lastenverzwaring staan niet fiscale lastenverlichtingen die niet in het Belastingplan 2013 zijn opgenomen.

12. EU-aspecten

Dit wetsvoorstel heeft geen EU-aspecten.

13. Uitvoeringskosten Belastingdienst

Kosten

De maatregelen van het pakket Belastingplan 2013 zijn uitvoerbaar en handhaafbaar door de Belastingdienst. In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de gevolgen van het totale pakket Belastingplan 2013 voor de uitvoeringskosten.

Tabel 4 Overzicht gevolgen uitvoeringskosten pakket Belastingplan 2013 (€ mln)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Belastingplan 2013	0,0	4,5	-3,9	-3,9	-7,2	-7,2
Overige fiscale maatregelen 2013	0,3	4,0	4,6	0,2	-0,1	-0,1
Wet herziening fiscale behandeling eigen woning	0,0	6,2	2,7	2,7	2,7	2,7
Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer	0,3	1,9	0,7	-0,6	-1,8	-2,5
Wet verhuurderheffing	0,0	8,2	5,8	5,0	4,3	4,0
Wet elektronische registratie notariële akten	2,3	-1,4	-6,0	-6,4	-6,4	-6,4
Totaal pakket Belastingplan 2013	2,9	23,3	3,9	-2,9	-8,4	-9,4

Toelichting

De uitvoeringskosten van de Belastingdienst voor de wetsvoorstellen Overige fiscale maatregelen 2013, Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer, Wet herziening fiscale behandeling eigen woning, Wet verhuurderheffing en Wet elektronische registratie notariële akten worden in de desbetreffende memories van toelichting nader toegelicht. De Belastingdienst maakt voor het Belastingplan 2013 uitvoeringskosten voor de maatregelen inzake afstempeling pensioenen eigen beheer, afdrachtvermindering onderwijs en bestrijding van constructie met bodem(voor)recht. De afdrachtvermindering onderwijs, de afschaffing van de thincaperegeling en de bestrijding van constructies met bodem(voor)recht leiden ook tot besparingen. De aan het wetsvoorstel verbonden uitvoeringskosten en besparingen die betrekking hebben op 2013 en verder liggende jaren, worden verwerkt bij de budgettaire besluitvorming in het voorjaar 2013. De uitvoeringskosten en besparingen als gevolg van de bestrijding van de constructies met bodem(voor)rechten worden meegenomen bij de bezuinigingstaakstelling van de Belastingdienst uit het Regeer- en Gedoogakkoord, conform de lijn vermeld in de brief van de Staatssecretaris van Financiën van 3 februari 2012 aan de Tweede Kamer.³⁸

14. Gevolgen voor bedrijfsleven en burger

In deze paragraaf worden de gevolgen voor de administratieve lasten voor burgers en bedrijfsleven voor zover relevant en meer dan verwaarloosbaar per maatregel toegelicht en gekwantificeerd. Het wetsvoorstel leidt per saldo tot een structurele stijging van de administratieve lasten van € 2,75 miljoen voor bedrijven.

³⁸ Kamerstukken II 2011/12, 31 066, nr. 117.

Afstempeling eigenbeheerpensioenen

De maatregel inzake de afstempeling van eigenbeheerpensioenen leidt tot een structurele toename van de administratieve lasten voor bedrijven van € 3,45 miljoen. Vanwege de invoeringsmaatregel ontstaat een toename van de administratieve lasten voor elk van de 3 jaren die de invoeringsperiode beslaat van € 9,8 miljoen.

Afschaffing thincapregeling

De afschaffing van de thincapregeling leidt tot een afname van administratieve lasten van € 1 miljoen. Dit bedrag komt overeen met de bij invoering van deze regeling in 2004 ingeboekte toename van administratieve lasten.

Constructiebestrijding bodem(voor)recht

De introductie van een wettelijke meldingsplicht leidt tot een lichte verhoging van de administratieve lasten voor kredietverleners. De verplichting wordt zo vormgegeven dat deze stijging tot het noodzakelijke minimum wordt beperkt, onder andere door gebruik te maken van een digitaal kanaal, de invoering van een minimumwaardedrempel en richtlijnen in de Leidraad over de te verwachten reactietermijn van de ontvanger. De daarmee gemoede lasten voor het bedrijfsleven worden geschat op € 0,3 miljoen.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I

Artikel I, onderdelen A en B (artikelen 2.10 en 2.10a van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Ingevolge artikel I, onderdelen A en B, worden de tabel van artikel 2.10, onderscheidenlijk de tabel van artikel 2.10a, van de Wet inkomstenbelasting 2001 (Wet IB 2001) vervangen. Daarbij wordt ten opzichte van de bestaande tabellen een aantal wijzigingen aangebracht, die onderdeel zijn van het koopkrachtpakket voor het jaar 2013. Het percentage van de eerste schijf wordt verhoogd met 1,1. Deze verhoging komt in aanvulling op de verhoging van het percentage van de eerste schijf met 2,8 die reeds is opgenomen in de Wet uniformering loonbegrip.

Voorts wordt het percentage van de tweede schijf verlaagd met 0,20. Als gevolg van de verhoging van dat percentage met 0,25 die reeds was opgenomen in de Wet uniformering loonbegrip, leidt dit per saldo tot een verhoging van dat percentage met ingang van 1 januari 2013 met 0,05.

Bij de in de voorgestelde tabellen opgenomen schijfgrenzen is - vanwege het voor het jaar 2013 op grond van artikel XVIII van de Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013 niet toepassen van de jaarlijkse inflatiecorrectie - geen inflatiecorrectie toegepast. Wel is rekening gehouden met de beleidsmatige aanpassing van die schijfgrenzen ingevolge de Wet uniformering loonbegrip.

Artikel I, onderdeel C (artikel 6.18 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In artikel 6.18, eerste lid, van de Wet IB 2001 zijn enkele beperkingen van de uitgaven voor specifieke zorgkosten opgenomen. In het kader van maatregelen binnen de zorg waarbij eigen bijdragen worden ingevoerd, zoals een eigen bijdrage voor het verblijf in een instelling voor medisch-specialistische zorg en een eigen bijdrage voor hoortoestellen, wordt voorgesteld, overeenkomstig de reeds geldende beperking voor eigen bijdragen Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en Wet maatschappelijke ondersteuning, een aftrekbeperking in te voeren voor eigen bijdragen die krachtens de Zorgverzekeringswet verschuldigd zijn.

Daarnaast wordt voorzien in een algemene delegatiebevoegdheid waarmee bij ministeriële regeling uitgaven die voorheen vielen onder het ingevolge de Zorgverzekeringswet verplicht te verzekeren risico kunnen worden uitgezonderd van aftrek. Via deze weg werken versoeringen van het basispakket van de zorgverzekering dan rechtstreeks door in de uitgaven voor specifieke zorgkosten en wordt fiscale weglek voorkomen. Van de bevoegdheid bij ministeriële regeling uitgaven aan te wijzen die niet voor aftrek in aanmerking komen binnen de uitgaven voor specifieke zorgkosten zal op basis van het Begrotingsakkoord 2013 als volgt gebruik worden gemaakt. Ten eerste zullen uitgaven worden uitgesloten voor in-vitrofertilisatie (ivf) voor vrouwen van 43 jaar of ouder. Ten tweede zullen uitgaven worden uitgesloten voor de eerste twee ivf-behandelingen indien meer dan 1 embryo per poging wordt teruggeplaatst en de vrouw jonger is

dan 38 jaar. Daarnaast zullen uitgaven worden uitgesloten voor bepaalde hulpmiddelen voor de mobiliteit. Het betreft de zogenoemde eenvoudige loophulpmiddelen zoals de rollator en de kruk.

De wijziging van artikel 6.18, tweede lid, van de Wet IB 2001 is technisch van aard.

Artikel I, onderdeel D (artikel 6.27 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In artikel 6.27 van de Wet IB 2001 is aangegeven wat wordt verstaan onder scholingsuitgaven. Dit zijn uitgaven die wegens het volgen van een opleiding of studie met het oog op het verwerven van inkomen uit werk en woning worden gedaan. Met de wijziging van het eerste lid worden de desbetreffende uitgaven limitatief beperkt tot de uitgaven voor lesgeld, cursusgeld, collegegeld, examengeld of promotiekosten en door de onderwijsinstelling verplicht gestelde leermiddelen en beschermingsmiddelen. Uitgaven die verband houden met de opslag op het wettelijke collegegeld voor langstudeerders (per 1 september 2012 € 3063) worden net als onder de thans geldende regeling (artikel 6.28, eerste lid, onderdeel d, van de Wet IB 2001) niet als scholingsuitgaven aangemerkt. Indien een student het wettelijke collegegeld volgens het verhoogde tarief betaalt, wordt maximaal het wettelijke collegegeld volgens het basistarief in aanmerking genomen voor de aftrek van scholingsuitgaven.

In het nieuwe artikel 6.27, vierde lid, van de Wet IB 2001 wordt gedefinieerd wat onder leermiddel, beschermingsmiddel en promotiekosten wordt verstaan. Een leermiddel is volgens de in onderdeel a van die bepaling opgenomen definitie een gebruiksvoorwerp gericht op het bijbrengen van studiegerelateerde kennis en vaardigheden met uitzondering van computerapparatuur en bijbehorende randapparatuur. Hieronder valt wat betreft het vergaren van theoretische kennis studiemateriaal zoals (al dan niet digitaal vormgegeven) boeken, readers, cd-roms en softwareprogramma's. Wat betreft het vergaren van praktijkvaardigheden valt hieronder studiemateriaal in de vorm van gereedschap zoals een kappersschaar, een hamer, een beitel of schilderbenodigdheden. Wat per studie of opleiding als leermiddel kwalificeert, is afhankelijk van de door de onderwijsinstelling beoogde met de opleiding te verkrijgen studiegerelateerde kennis en vaardigheden. In uitzonderlijke gevallen zou een computer met bijbehorende randapparatuur deel kunnen uitmaken van het voorgeschreven lesmateriaal, bijvoorbeeld bij een specifieke technische opleiding, en daarmee binnen het bereik van het eerste deel van de genoemde definitie kunnen vallen. Hierbij zal vrijwel altijd sprake zijn van een aanmerkelijk privégebruik van de computer. De vaststelling van het aan de studie toe te rekenen deel is in de praktijk arbeidsintensief en discutabel gebleken. Vanwege de eenvoud in uitvoering is er daarom voor gekozen computers en bijbehorende randapparatuur uit te sluiten in het tweede deel van de definitie, zodat de kosten hiervan niet tot de scholingsuitgaven kunnen behoren.

Een beschermingsmiddel is volgens het nieuwe artikel 6.27, vierde lid, onderdeel b, van de Wet IB 2001 een studiegerelateerd gebruiksvoorwerp dat dient ter voorkoming van verwonding van een persoon of ter voorkoming van schade aan kleding. Dit betreft materialen die als zodanig niet gericht zijn op het bijbrengen van studiegerelateerde kennis en vaardigheden, maar die wel onmisbaar zijn om die benodigde kennis en vaardigheden op een verantwoorde manier te vergaren. Het gaat hierbij om zaken zoals handschoenen, een veiligheidsbril, gehoorbescherming, schoenen met stalen neuzen, een helm, een kappersschort of een stofjas.

Zoals aangegeven moet het in alle gevallen gaan om door de desbetreffende onderwijsinstelling verplicht gestelde leer- en beschermingsmiddelen. Hetgeen wordt voorgeschreven, wordt doorgaans door de onderwijsinstelling vastgelegd in de studiegids van het desbetreffende studiejaar. Dit is uitgangspunt voor belastingplichtige en Belastingdienst. Vervolgens moeten de door de onderwijsinstelling voorgeschreven zaken voldoen aan de hiervoor toegelichte definities. Met de hantering van voornoemde definities wordt enerzijds voorkomen dat onderwijsinstellingen ten behoeve van de aftrek scholingsuitgaven een ruimer arsenaal aan middelen voorschrijven dan strikt genomen noodzakelijk is voor het volgen van de opleiding of studie. Anderzijds wordt hiermee voorkomen dat uitgaven voor zaken waarvoor geen aftrek is beoogd, zoals kosten van levensonderhoud, reiskosten, excursiereizen en dergelijke, onder de scholingsuitgaven worden gebracht. De bestaande beperkingen van artikel 6.28, eerste lid, van de Wet IB 2001 worden hiermee gehandhaafd, maar de vermelding daarvan in die bepaling is als zodanig overbodig geworden door de nieuwe definitie in artikel 6.27 van de Wet IB 2001 van hetgeen tot de scholingsuitgaven wordt gerekend. Onder promotiekosten worden op grond van het voorgestelde artikel 6.27, vierde lid, onderdeel c, van de Wet IB 2001 limitatief verstaan de kosten van publicatie van het proefschrift en de kosten van de voorgeschreven kleding die de promovendus en de paranimfen tijdens de promotieplechtigheid verplicht moeten dragen. Deze kosten zijn uiteraard alleen aftrekbaar voor zover de kosten drukken op de promovendus. Indien bij publicatie van het proefschrift duidelijk is dat de promovendus opbrengst zal genieten uit die publicatie is in zoverre geen sprake van drukkende kosten.

Artikel 1, onderdeel E (artikel 6.28 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In de huidige tekst van artikel 6.28 van de Wet IB 2001 zijn enkele aftrekbeperkingen van de scholingsuitgaven opgenomen. Zoals bij de toelichting op de wijziging van artikel 6.27 van de Wet IB 2001 is opgemerkt, zijn de beperkingen van het huidige artikel 6.28, eerste lid, van de Wet IB 2001 onder de voorgestelde regeling onderdeel van de nieuwe definitie van scholingsuitgaven, waardoor deze beperkingen onverkort blijven gelden, maar – met uitzondering van de beperking van artikel 6.28, eerste lid, onderdeel d, van de Wet IB 2001 die ingevolge dit wetsvoorstel wordt overgenomen in artikel 6.27 van de Wet IB 2001 – als zodanig overbodig worden. Als gevolg hiervan kan artikel 6.28, eerste lid, van de Wet IB 2001 vervallen. Het bestaande tweede lid wordt daarbij vernummerd tot eerste lid. Voorts worden in dit lid enkele technische wijzigingen aangebracht. Deze bepaling is met betrekking tot de prestatiebeurs alleen van toepassing op onderdelen van de prestatiebeurs waarvan bij verstrekking vaststaat dat dit een gift is, zoals geldt voor de eerste vijf maanden aan aanvullende beurs.

Het nieuwe artikel 6.28, tweede en derde lid, van de Wet IB 2001 is ontleend aan het huidige artikel 6.29, vijfde en zesde lid, van de Wet IB 2001. Met de voorgestelde nieuwe leden wordt de behandeling van de prestatiebeurs binnen de scholingsuitgaven verduidelijkt. Scholingsuitgaven komen niet voor aftrek in aanmerking tot het bedrag van de aan de belastingplichtige toegekende prestatiebeurs, bedoeld in artikel 4.7, eerste en tweede lid, of artikel 5.2, eerste lid, van de Wet studiefinanciering 2000. Dit betreft de prestatiebeurs met uitzondering van het onderdeel reisvoorziening. Het recht op een reisvoorziening staat de aftrek van scholingsuitgaven niet in de weg. De aftrek van scholingsuitgaven in het jaar van het maken van

de kosten wordt dus vastgesteld ervan uitgaande dat de prestatiebeurs op enig moment zal worden omgezet in een gift. In de meeste gevallen is dat ook inderdaad het geval. Op de genoten aftrek scholingsuitgaven hoeft dan niet meer te worden teruggekomen. Deze benadering geldt ook in de bestaande systematiek.

Voor het beperkt aantal gevallen waarbij de prestatiebeurs niet wordt omgezet in een gift (er wordt niet binnen een termijn van 10 jaar een diploma behaald), ontstaat op dat moment (vaststelling door DUO) alsnog aanvullend recht op aftrek van scholingsuitgaven. Dit is opgenomen in het nieuwe artikel 6.28, derde lid, van de Wet IB 2001 en is ook overeenkomstig de benadering in de bestaande systematiek.

In het nieuwe artikel 6.28, vierde lid, van de Wet IB 2001 is aangegeven hoe de in het derde lid van genoemd artikel bedoelde aftrek wordt bepaald. De aftrek wordt bepaald op een forfaitair bedrag dan wel indien dit lager is op het bedrag van de terug te betalen prestatiebeurs. Er is, om uitvoeringsproblemen te voorkomen, gekozen voor een forfaitair bedrag. Het recht op de aftrek ontstaat immers vele jaren nadat de werkelijke kosten zich hebben voorgedaan. De forfaitaire aftrek is gebaseerd op de huidige normsystematiek van artikel 6.29 van de Wet IB 2001. Hierbij geldt een maandbedrag voor leermiddelen en les- of collegegeld. Voor het hoger onderwijs betekent dit dat de forfaitaire aftrek wordt bepaald op een bedrag van € 2421 per studiejaar waarop de terug te betalen studiefinanciering betrekking heeft en voor het beroepsonderwijs geldt een bedrag van € 1677 per studiejaar. Deze bedragen zullen jaarlijks worden geïndexeerd. Indien de omzetting van de prestatiebeurs niet op een geheel studiejaar betrekking heeft, maar slechts op een deel daarvan, wordt op basis van de laatste volzin van het nieuwe artikel 6.28, vierde lid, van de Wet IB 2001 het forfaitaire bedrag naar tijdsgelang herrekend. De (aanvullende) beperking tot het bedrag van de terug te betalen prestatiebeurs is bedoeld om te voorkomen dat een hogere aftrek wordt verleend dan het bedrag waarmee de prestatiebeurs in het verleden tot een beperking van de aftrek heeft geleid.

Artikel I, onderdeel F (artikel 6.29 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In het huidige artikel 6.29 van de Wet IB 2001 is de normbedragensystematiek voor personen met recht op studiefinanciering opgenomen. Vanwege het voorstel deze systematiek te laten vervallen, kan genoemd artikel in zijn geheel vervallen. Zoals is toegelicht bij de wijziging van artikel 6.28 van de Wet IB 2001 zijn de nog relevante bepalingen van artikel 6.29 van de Wet IB 2001 in gewijzigde vorm opgenomen in het nieuwe artikel 6.28, tweede en derde lid, van de Wet IB 2001.

Artikel I, onderdeel G (artikel 6.30 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In artikel 6.30, eerste lid, van de Wet IB 2001 is de drempel voor de aftrek van scholingsuitgaven opgenomen alsmede het plafond van de aftrek van € 15.000. In dit lid wordt slechts een technische wijziging aangebracht. In het huidige tweede en derde lid van genoemd artikel zijn uitzonderingen op voornoemd plafond opgenomen. Voorgesteld wordt de uitzondering van artikel 6.30, tweede lid, van de Wet IB 2001, waarbij in het geval van recht op de in het nieuwe artikel 6.28, derde lid, van de Wet IB 2001 bedoelde aftrek het plafond kan worden

overschreden, te laten vervallen. Die aftrek kan in de voorgestelde systematiek niet hoger worden dan de genoemde € 15.000. Daarnaast geldt de aanvullende aftrek voor een beperkt aantal gevallen en bij die gevallen is het bovendien niet waarschijnlijk dat in het jaar van vaststelling dat de prestatiebeurs moet worden terugbetaald, omdat niet is voldaan aan de vereisten van de prestatiebeurs, aftrek van overige scholingsuitgaven aan de orde is. Het beperken van uitzonderingen leidt tot complexiteitsreductie en het vervallen van deze uitzondering voorkomt ongewenste samenloop met de hierna toe te lichten standaardstudieperiode. De standaardstudieperiode betreft een periode waarbinnen het plafond van € 15.000 niet geldt. De periode geldt in de huidige regeling voor personen tussen de 18 en 30 jaar voor maximaal 16 kalenderkwartalen naar keuze. Voorgesteld wordt deze periode aaneengesloten te maken om onbedoeld gebruik tegen te gaan en de regeling beter uitvoerbaar en controleerbaar te maken voor de Belastingdienst. Het plafond blijft dan tijdens een aaneengesloten periode van niet meer dan vijf kalenderjaren buiten beschouwing, zodat in deze periode – net als in de bestaande regeling het geval is – een opleiding van vier studiejaar valt. Daarnaast vervalt de minimumleeftijd van 18 jaar. In bepaalde gevallen is de belastingplichtige bij aanvang van de opleiding waarvoor hij gebruik wil maken van de standaardstudieperiode nog geen 18 jaar. Dit hoeft het gebruik van de standaardstudieperiode echter niet te belemmeren. De standaardstudieperiode kan eenmalig per belastingplichtige worden benut en het eerder laten ingaan, betekent slechts dat de periode voor de belastingplichtige ook eerder eindigt. Met het vervallen van de leeftijd van 18 jaar wordt onderdeel 5.3 van het beleidsbesluit van 21 januari 2010, nr. DGB2010/372M (*Stcrt.* 2010, 1307), gecodificeerd. De termijn gaat lopen vanaf het kalenderjaar waarin de belastingplichtige scholingsuitgaven claimt van meer dan € 15.000 en eindigt vier kalenderjaren later.

Artikel I, onderdeel H (artikel 8.11 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

De wijziging in artikel 8.11 van de Wet IB 2001 betreft de verhoging van het maximum van de arbeidskorting met € 42. Deze wijziging maakt deel uit van het koopkrachtpakket voor het jaar 2013. Deze aanpassing is in aanvulling op de beleidsmatige aanpassingen ingevolge de Wet uniformering loonbegrip en de Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013.

Artikel I, onderdeel I (artikel 10.1 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Artikel 10.1 van de Wet IB 2001 betreft een indexatiebepaling voor diverse bedragen, waaronder de bedragen opgenomen in artikel 6.29 van de Wet IB 2001. Nu wordt voorzien in het vervallen van artikel 6.29 van de Wet IB 2001, is indexatie van de in dat artikel opgenomen bedragen niet langer aan de orde en kan de vermelding van genoemd artikel in artikel 10.1 van de Wet IB 2001 ook vervallen. Ingevolge dit wetsvoorstel worden in artikel 6.28 van de Wet IB 2001 (artikel I, onderdeel E) forfaitaire bedragen opgenomen ter vaststelling van de aanvullende aftrek. Het is de bedoeling deze bedragen jaarlijks te indexeren. Hiertoe wordt artikel 6.28 van de Wet IB 2001 toegevoegd aan de opsomming van artikel 10.1 van de Wet IB 2001.

Artikel II

Artikel II (overgangsrecht scholingsuitgaven)

De wijzigingen van de regeling voor de aftrek van scholingsuitgaven per 1 januari 2013 hebben tot gevolg dat voor belastingplichtigen met aanspraak op studiefinanciering volgens de Wet studiefinanciering 2000 voor het studiejaar 2012-2013 het aftrekregime gedurende het studiejaar wijzigt. Dit zou betekenen dat hun scholingsuitgaven voor de periode tot en met 31 december 2012 aftrekbaar zijn volgens de tot dan geldende aftreksystematiek van normbedragen en de scholingsuitgaven vanaf 1 januari 2013 aftrekbaar zijn op basis van de werkelijk gemaakte kosten. Dit leidt tot overgangsproblematiek, bijvoorbeeld in het geval dat een student in september 2012 in één keer het verschuldigde collegegeld voldoet. In 2012 krijgt hij dan aftrek van 4x het normbedrag voor collegegeld en in 2013 zou hij geen aftrek voor collegegeld krijgen, omdat hij daarvoor in 2013 geen uitgaven heeft gedaan en dus geen werkelijke kosten heeft gemaakt. Om te voorkomen dat in dergelijke gevallen de totale aftrek over het studiejaar 2012-2013 lager uitvalt dan beoogd wordt voor het studiejaar 2012-2013 een overgangsregeling ingevoerd.

De wijzigingen binnen de scholingsuitgaven worden onverkort per 1 januari 2013 van toepassing op belastingplichtigen met aanspraak op studiefinanciering volgens de Wet studiefinanciering 2000 met de uitzondering dat de uitgaven voor les-, cursus- of collegegeld en de uitgaven voor leer- en beschermingsmiddelen bij fictie worden gesteld op een normbedrag per kalendermaand waarin aanspraak op studiefinanciering bestaat. Dus ongeacht of in die kalendermaanden daadwerkelijk kosten zijn gemaakt en ongeacht tot welk bedrag. De normbedragen zijn gelijk aan de op 31 december 2012 geldende normbedragen (uitgaande van de huidige tekst van artikel 6.29, eerste en tweede lid, van de Wet IB 2001). Met deze regeling krijgt de student in het voorbeeld naast de in 2012 genoten aftrek in 2013 aanvullend aftrek van 8x het normbedrag voor collegegeld waardoor hij per saldo in 2012 en 2013 het collegegeld voor het studiejaar 2012-2013 in aftrek kan brengen. Door deze overgangsregeling worden studenten die het collegegeld in één keer voldoen fiscaal niet anders behandeld dan studenten die het collegegeld in termijnen voldoen.

In het tweede lid van de overgangsbepaling is een uitzondering opgenomen voor studenten met aanspraak op studiefinanciering die een zogenoemde dure studie volgen. Onder de huidige systematiek is in afwijking van de aftrek van normbedragen aftrek van werkelijke kosten aan de orde wanneer sprake is van een dure studie (dat wil zeggen een studie waarvan de kosten tweemaal de normbedragen overstijgen). Voor belastingplichtigen met aanspraak op studiefinanciering die op grond van voornoemde regeling in 2012 recht op aftrek van werkelijke kosten hebben, is de overgangsregeling overbodig. Voor uitgaven voor het studiejaar 2012-2013 geldt dat zij zowel in 2012 als in 2013 recht op aftrek van de werkelijk gemaakte kosten hebben. Net als voor overige gevallen geldt het kasstelsel. De maand waarin de kosten zijn gemaakt zijn bepalend voor het aftrekregime.

Artikel III

Artikelen III, onderdeel A, en IV (artikel 19b van de Wet op de loonbelasting 1964 en overgangsbepaling afstempelen pensioen in eigen beheer)

Met de in artikel III, onderdeel A, opgenomen wijziging wordt bewerkstelligd dat de Minister van Financiën in door hem aangewezen gevallen kan goedkeuren dat de toepassing van artikel 19b, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet op de loonbelasting 1964 (Wet LB 1964) achterwege blijft ingeval bij een eigenbeheerlichaam (artikelen 19a, eerste lid, onderdelen d en e, en 36b van de Wet LB 1964) ondergebrachte pensioenaanspraken op de pensioeningangsdatum worden verminderd en bovendien blijkt dat is voldaan aan door de Minister van Financiën te stellen voorwaarden. De hiervoor bedoelde afstempelmogelijkheid zal ingevolge de te stellen voorwaarden beperkt blijven tot gevallen waarin sprake is van een substantiële "onderdekking" bij het eigenbeheerlichaam. Alleen situaties waarin overtuigend wordt aangetoond dat sprake is van een dekkingsgraad van minder dan 75% komen in aanmerking. Onder dekkingsgraad wordt in dit verband verstaan de mate waarin de waarde van de pensioenverplichtingen op de balans wordt gedekt door de waarde van de activa van de verzekeraar, waarbij voor de pensioenverplichtingen steeds de waarde, bedoeld in artikel 3.29 van de Wet IB 2001, in aanmerking wordt genomen. Indien vermindering van pensioenaanspraken mogelijk is, zal die vermindering evenredig over alle door het eigenbeheerlichaam uit te voeren pensioenregelingen moeten plaatsvinden. Daarbij zal worden verlangd dat alle bij het eigenbeheerlichaam betrokken pensioendeelnemers (belanghebbenden), de verzekeraar en de werkgever van de directeur-groootaandeelhouder (DGA) verklaren akkoord te gaan met de vermindering van de pensioenaanspraken, alsmede met de daaraan verbonden voorwaarden. Om zo veel mogelijk te voorkomen dat ook situaties van onderdekking worden gefaciliteerd die hun oorzaak buiten de reële beleggings- en ondernemingsverliezen vinden, zal betekenis toekomen aan (on)middellijke uitdelingen van winst die door het eigenbeheerlichaam hebben plaatsgevonden voor de pensioeningangsdatum. Om diezelfde reden worden voorwaarden gesteld in verband met schuldvorderingen van het eigenbeheerlichaam jegens de directeur-groootaandeelhouder en de met deze DGA verbonden lichamen en personen. Verder zullen voorwaarden worden gesteld in verband met de bepaling van de winst van de verzekeraar voor de vennootschapsbelasting of een daarmee vergelijkbare buitenlandse belasting. De vanwege de afstempeling door het eigenbeheerlichaam te realiseren vrijvalwinst, zal tot de winst van het lichaam moeten worden gerekend. Ten slotte worden voorwaarden gesteld met betrekking tot de omvang van de verkrijgingsprijs van het aanmerkelijk belang in het eigenbeheerlichaam teneinde te voorkomen dat de verkrijgingsprijs door de vermindering van de pensioenaanspraken wordt verhoogd. Vanwege de koppeling van de faciliteit aan de pensioeningangsdatum komen situaties waarin de pensioenuitkeringen op 1 januari 2013 reeds lopen in principe niet in aanmerking voor de afstempelfaciliteit. Om voor die gevallen een soortgelijke regeling te kunnen treffen is in artikel IV voorzien in een overgangsregeling, die tot en met 31 december 2015 kan worden toegepast.

Artikel III, onderdelen B en C (artikelen 20a en 20b van de Wet op de loonbelasting 1964)

Deze wijzigingen sluiten aan op de per 1 januari 2013 voorziene wijzigingen van de tabel opgenomen in artikel 2.10 van de Wet IB 2001, onderscheidenlijk op de per 1 januari 2013 voorziene wijzigingen van de tabel opgenomen in artikel 2.10a van de Wet IB 2001 (artikel I, onderdelen A en B).

Artikel III, onderdeel D (artikel 22a van de Wet op de loonbelasting 1964)

De wijziging in artikel 22a van de Wet LB 1964 betreft de verhoging van het maximum van de arbeidskorting met € 42. Deze wijziging maakt deel uit van het koopkrachtpakket voor het jaar 2013. Deze aanpassing is in aanvulling op de beleidsmatige aanpassingen ingevolge de Wet uniformering loonbegrip en de Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013.

Artikel III, onderdeel E (artikel 31a van de Wet op de loonbelasting 1964)

In artikel 31a van de Wet LB 1964 wordt het in het tweede en vijfde lid opgenomen forfaitaire percentage van de werkkostenregeling met 0,1%-punt verhoogd, in aanvulling op de in de Wet uniformering loonbegrip opgenomen verhoging met eveneens 0,1%-punt. Met deze aanpassing wordt de in de memorie van toelichting bij het Belastingplan 2012 aangekondigde verhoging ingevuld.

Artikel V

Artikel V, onderdeel A (artikel 1 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

In artikel 1 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen (WVA) zijn de voor die wet geldende definities opgenomen. In het eerste lid, onderdeel c, van dat artikel is de definitie van het begrip loon opgenomen. Die definitie wordt gebruikt voor de bepaling van het thans nog voor de afdrachtvermindering onderwijs geldende toetsloon, dat is gedefinieerd in het eerste lid, onderdeel d. Voor de afdrachtvermindering zeevaart geldt een op een aantal punten van de in artikel 1, eerste lid, onderdeel c, van de WVA opgenomen definitie afwijkend loonbegrip; de afwijkingen zijn geregeld in artikel 17 van de WVA. Ingeval het toetsloon vervalt, zoals in het onderhavige wetsvoorstel wordt voorgesteld, is het loon van de werknemer niet langer relevant voor de afdrachtvermindering onderwijs. Als gevolg daarvan kan de in artikel 1, eerste lid, onderdeel c, van de WVA opgenomen definitie beperkt worden tot het voor de afdrachtvermindering zeevaart relevante loonbegrip. Vanwege het vervallen van het toetsloon kan artikel 1, eerste lid, onderdeel d, van de WVA vervallen. Met deze aanpassingen en het bepaalde in artikel 22a van de Wet LB 1964 komt ook het belang van artikel 1, tweede lid, van de WVA en artikel 17, derde lid, van de WVA te vervallen. Zoals uit het voorgaande volgt, hebben deze aanpassingen geen inhoudelijke wijziging van het begrip loon voor de afdrachtvermindering zeevaart tot gevolg.

Artikel V, onderdeel B (artikel 5 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

In artikel 5 van de WVA zijn de bedragen van de afdrachtvermindering onderwijs opgenomen. De in dit onderdeel opgenomen wijziging van artikel 5, eerste lid, onderdeel d, vijfde en zesde lid, van de WVA houdt verband met het voorstel om de afdrachtvermindering onderwijs startkwalificatie te laten vervallen (artikel V, onderdeel H, onder 1); de thans nog in genoemd onderdeel d opgenomen bepaling inzake de hoogte van die afdrachtvermindering kan in dat kader vervallen. De wijziging van artikel 5, vierde lid, van de WVA houdt verband met het voorstel om het toetsloon te laten vervallen (artikel V, onderdeel H, onder 2).

Artikel V, onderdeel C (artikel 5 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

In het kader van het toekomstbestendig maken van de afdrachtvermindering onderwijs wordt voorgesteld een aanvullende afdrachtvermindering op te nemen in het geval het leerwerktraject bbl of werkend-leren op hbo-niveau wordt afgerond met een diploma. In artikel 5, eerste lid, van de WVA wordt in dat kader een onderdeel ingevoegd waarin de bedragen van de afdrachtvermindering bij het behalen van een diploma zijn opgenomen. Voor het behalen van het diploma door een werknemer bij de bbl-variant bedraagt de afdrachtvermindering € 350 en bij de werkend-leren op hbo-niveau variant € 240. Vanwege de uitvoerbaarheid wordt de aanvullende afdrachtvermindering bij het behalen van een diploma ook aan bestaande gevallen toegekend.

In het kader van de koppeling van de toepassing van de afdrachtvermindering onderwijs aan de inhoud en duur van het onderwijsprogramma past de huidige toepassing van jaarbedragen naar tijdsgelang verdeeld over de loontijdvakken niet goed meer. De vaststelling of aan de urennorm voor onderwijs wordt voldaan kan immers pas achteraf, na afloop van het studiejaar, plaatsvinden. Daarom wordt in een jaarsystematiek voorzien die geldt voor de varianten bol, bbl, werkend-leren op hbo-niveau en leerwerktrajecten in het vmbo. De studiejaarbedragen worden in beginsel in één keer in aanmerking genomen in het laatste loontijdvak dat in het studiejaar eindigt. Indien de studie gedurende het studiejaar eindigt wordt de afdrachtvermindering in aanmerking genomen in het loontijdvak waarin de studie eindigt. Daarbij wordt het studiejaarbedrag naar tijdsgelang herrekend naar het aantal maanden van de gevolgde studie. Bij een driejarige opleiding wordt dus jaarlijks in het loontijdvak waarin het einde van het studiejaar valt (bijvoorbeeld augustus) het studiejaarbedrag in aanmerking genomen.

Indien een werknemer vrijstellingen heeft waardoor hij zijn opleiding in het derde studiejaar al in februari afrondt, wordt bij een loontijdvak van een maand in het loontijdvak waarin de maand februari valt 6/12 (september-februari) van het voor dat kalenderjaar geldende studiejaarbedrag in aanmerking genomen. Er vindt dus geen nadere toerekening van studiem maanden aan kalenderjaren plaats.

Een voorbeeld ter verduidelijking:

Stel in 2013 is het studiejaarbedrag € 1500, in 2014 € 1600 en in 2015 € 1700. Een werknemer start in september 2013 met een tweejarige opleiding (einde opleiding augustus 2015). In januari 2015 stroomt hij wegens omstandigheden vroegtijdig uit. Voor het eerste studiejaar (september 2013-augustus 2014) wordt in augustus 2014 een bedrag in aanmerking genomen van € 1600. Voor het tweede studiejaar (september 2014-januari 2015) wordt in januari 2015 5/12 van € 1700 in aanmerking genomen.

Meer in het algemeen is bij de bepaling van het in aanmerking te nemen loontijdvak steeds rekening gehouden met het feit dat de praktijk van administratieve verwerking niet steeds gelijk op kan lopen met het loontijdvak. Daartoe wordt tevens de mogelijkheid opgenomen de afdrachtvermindering in aanmerking te nemen in het loontijdvak volgend op het loontijdvak waarin aan de vereisten voor toepassing is voldaan. De afdrachtvermindering kan dan in dat volgende loontijdvak worden toegepast.

Omdat de jaarsystematiek leidt tot het in aanmerking nemen van een groter bedrag ineens dan onder de systematiek van tijdsgelange verdeling over de loontijdvakken, wordt in het voorgestelde artikel 5, vierde lid, derde volzin, van de WVA de mogelijkheid geboden om indien het op grond van de eerste en tweede volzin van dat lid in aanmerking te nemen bedrag meer bedraagt dan op grond van artikel 3, eerste lid, van de WVA is toegestaan, het restant in het eerstvolgende loontijdvak in aanmerking te nemen. Bij een dergelijk "voortwentelen" blijft artikel 3, eerste lid, van de WVA steeds van toepassing. De in aanmerking te nemen afdrachtvermindering kan in een loontijdvak dus nooit groter zijn dan het bedrag aan af te dragen loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen.

De voor de afdrachtvermindering onderwijs voor promovendi (aio/oio) bestaande systematiek van naar tijdsgelange verdelen over de loontijdvakken verandert niet. Dit is opgenomen in het voorgestelde artikel 5, zesde lid, van de WVA.

In het nieuwe artikel 5, zevende lid, van de WVA wordt bepaald dat het bedrag van de afdrachtvermindering onderwijs voor het behalen van een diploma in aanmerking wordt genomen in het loontijdvak van het behalen van het diploma, of in het daaropvolgende tijdvak. Het diploma wordt voor de toepassing van deze regeling behaald op de datum waarop zowel het bevoegde gezag als de deelnemer het diploma hebben ondertekend. Voorts wordt bepaald dat indien het behaalde diploma betrekking heeft op een meerjarenopleiding, het bedrag van de afdrachtvermindering voor het behalen van een diploma wordt vermenigvuldigd met de duur van het door de werknemer gevolgde opleidingsprogramma. Indien een werknemer een bbl-opleiding van 2,5 jaar met goed gevolg heeft afgerond, bedraagt de afdrachtvermindering voor het behalen van een diploma dus $2,5 \times \text{€ } 350 = \text{€ } 875$. Hierdoor wordt rekening gehouden met de inspanning die de werknemer en de inhoudingsplichtige hebben moeten leveren om het beoogde diploma binnen te halen en wordt het stapelen van korte opleidingen om zo veel mogelijk afdrachtvermindering te kunnen claimen voorkomen. Voor de bepaling van de duur van het opleidingsprogramma van de werknemer wordt aangesloten bij het voorgestelde artikel 14, vierde lid, van de WVA.

Artikel V, onderdeel D (artikel 6 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

De wijziging van artikel 6, eerste lid, van de WVA hangt samen met het voorstel het toetsloon en de afdrachtvermindering startkwalificatie te laten vervallen. Op grond van de huidige tekst van genoemd eerste lid worden het toetsloon en het bedrag van de afdrachtvermindering startkwalificatie naar evenredigheid verminderd bij een arbeidsduur van minder dan 36 uur. Bij het vervallen van het toetsloon en de afdrachtvermindering startkwalificatie kan ook voornoemde vermindering uiteraard vervallen.

Artikel V, onderdeel E (artikel 13a van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

De huidige tekst van artikel 13a van de WVA bewerkstelligt dat toeslagen voor ploegendiensten en onregelmatige diensten niet tot het toetsloon worden gerekend. Bij het vervallen van het toetsloon, zoals opgenomen in dit wetsvoorstel, kan ook deze bepaling uiteraard vervallen.

Artikel V, onderdeel F (artikel 13 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

In het nieuwe artikel 13 van de WVA wordt het bereik van de afdrachtvermindering onderwijs opgenomen met betrekking tot de varianten waarbij sprake is van een leerwerktraject. De varianten voor promovendi (aio/oio) en EVC vallen hier dus buiten, omdat hierbij geen sprake is van het volgen van een onderwijsprogramma. In het eerste lid, aanhef en onderdeel a, wordt aangegeven dat de afdrachtvermindering onderwijs geldt voor een werknemer die de intentie heeft een volledig onderwijsprogramma te volgen. Uiteraard wordt rekening gehouden met de werknemer aan wie door de examencommissie van de onderwijsinstelling bepaalde vrijstellingen zijn verleend op basis van vooropleiding of ervaring; die werknemer wordt geacht een volledig onderwijsprogramma te volgen indien slechts de onderdelen waarvoor een vrijstelling geldt niet worden gevolgd. De verleende vrijstellingen moeten blijken uit een schriftelijk besluit van de examencommissie. Bij ministeriële regeling kunnen nadere eisen aan voornoemd besluit worden gesteld. Ook zal daarbij worden bepaald dat het besluit van de examencommissie door de inhoudingsplichtige bij de loonadministratie moet worden bewaard. Op grond van het eerste lid, aanhef en onderdeel b, moet de werknemer de intentie hebben de opleiding af te sluiten met het voor die opleiding erkende diploma.

Op basis van het nieuwe artikel 13, tweede lid, van de WVA dient de werknemer vervolgens te voldoen aan de voor de bol, bbl, hbo-opleidingen en vmbo voorgeschreven studielast. Voor de bbl betreft dit het aantal voorgeschreven begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvormingsuren die op basis van het wetsvoorstel Wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs¹

¹ Het bij koninklijke boodschap van 25 februari 2012 ingediende voorstel van wet tot wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs ten behoeve van het bevorderen van meer doelmatige leerwegen in het beroepsonderwijs en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs (Kamerstukken 33 187).

gaan gelden. Voor de bol wordt voortsnog aangesloten bij de huidige urennormen van artikel 7.2.7. van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). De nieuwe urennormen voor de bol wordt op basis van voornoemd wetsvoorstel namelijk pas een studiejaar later van toepassing dan de nieuwe urennormen voor de bbl. Voor het werkend-leren op hbo-niveau betreft dit de bestaande voorgeschreven studielast van artikel 7.4, eerste lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek van 60 studiepunten (1680 uren studie) per studiejaar of de door de instelling in de onderwijs- en examenregeling vastgelegde studielast per studiejaar voor een deeltijdopleiding, indien deze afwijkt van voornoemde voorgeschreven studielast. Voor het vmbo betreft dit het aantal voorgeschreven onderwijs- en praktijkmaken van artikel 10b en 10b1 van de Wet op het voortgezet onderwijs.

De hiervoor genoemde intenties van de werknemer en omvang, inhoud en opleidingsniveau van het door de werknemer te volgen onderwijsprogramma moeten ingevolge het nieuwe artikel 13, derde lid, van de WVA worden opgenomen in een door de betrokken partijen gezamenlijk ondertekende programmaverklaring. De verklaring dient als bijlage bij de reeds voorgeschreven beroepspraktijkvormingsovereenkomst, onderwijsarbeidsovereenkomst of leer-werkovereenkomst te worden opgenomen en moet bij de loonadministratie worden bewaard. Bij tussentijdse wijziging van de intenties of tussentijdse wijziging van de omvang en inhoud van het te volgen onderwijsprogramma dient de verklaring te worden aangepast. Uit de verklaring dient voor de inspecteur te allen tijde de bedoeling van partijen kenbaar te zijn en de inhoud van de verklaring dient aan te sluiten op hetgeen aan afdrachtvermindering wordt geclaimd.

Op grond van het nieuwe artikel 13, vierde lid, van de WVA kunnen bij ministeriële regeling nadere regels worden gesteld met betrekking tot de inhoud van de verklaring.

Indien niet aan de verplichting tot het vaststellen, tussentijds aanpassen en bewaren bij de loonadministratie van voornoemde verklaring wordt voldaan kan de inspecteur aan de inhoudingsplichtige op grond van de in dit wetsvoorstel opgenomen wijziging van artikel 67ca van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) een sanctie in de vorm van een verzuimboete opleggen. Deze boete bedraagt op grond van paragraaf 24b van het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst 50% van het wettelijke maximum van € 4920, dus € 2460 en kan in uitzonderlijke gevallen worden verhoogd tot het wettelijke maximum.

Artikel V, onderdeel G (artikel 13 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

In artikel 13, tweede lid, van de WVA wordt aangesloten bij het aantal voorgeschreven begeleidende onderwijsuren en beroepspraktijkvormingsuren zoals deze op basis van het wetsvoorstel Wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs² gaan gelden. Voor het studiejaar 2013-2014 is in voornoemd wetsvoorstel een tijdelijke bepaling opgenomen die met ingang van het studiejaar 2014-2015 wordt vervangen door een structurele bepaling waarin ook de urennormen

² Het bij koninklijke boodschap van 25 februari 2012 ingediende voorstel van wet tot wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs ten behoeve van het bevorderen van meer doelmatige leerwegen in het beroepsonderwijs en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs (Kamerstukken 33 187).

voor de bol zijn opgenomen. Met de wijziging van artikel 13, tweede lid, van de WVA wordt gewaarborgd dat steeds de juiste verwijzing naar de WEB is opgenomen.

Artikel V, onderdeel H (artikel 14 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

In artikel 14 van de WVA zijn de verschillende varianten binnen de afdrachtvermindering onderwijs opgenomen. In de huidige tekst van artikel 14, eerste lid, onderdeel e, van de WVA is de afdrachtvermindering onderwijs startkwalificatie opgenomen. Voorgesteld wordt deze afdrachtvermindering te laten vervallen en in dat kader ook het huidige artikel 14, vijfde lid, van de WVA, dat een nadere uitwerking geeft aan deze afdrachtvermindering.

Het vervallen van het huidige artikel 14, derde lid, van de WVA hangt samen met het in dit wetsvoorstel opgenomen voorstel om het toetsloon te laten vervallen.

De overige wijzigingen van artikel 14 van de WVA zijn technisch van aard.

Artikel V, onderdeel I (artikel 14 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

In het kader van het toekomstbestendig maken van de afdrachtvermindering onderwijs wordt in artikel 14, eerste lid, van de WVA een nieuw onderdeel e ingevoegd, waarin een aanvullende afdrachtvermindering voor het behalen van een diploma is opgenomen. Deze afdrachtvermindering is van toepassing voor de werknemer die de opleiding van de varianten bbl en werkend-leren op hbo-niveau met goed gevolg heeft afgerond. Het met goed gevolg afronden van de opleiding moet blijken uit een afschrift van het behaalde diploma. Voornoemd diploma dient op grond van het voorgestelde zevende lid bij de loonadministratie te worden bewaard.

Daarnaast wordt voorgesteld in artikel 14, vierde lid, van de WVA te bepalen dat de afdrachtvermindering ten hoogste van toepassing is naar de mate waarin de duur van het door de deelnemer te volgen onderwijsprogramma overeenkomt met de voorgeschreven opleidingsduur van een volledig onderwijsprogramma. Indien bijvoorbeeld een opleiding bij het volgen van een volledig onderwijsprogramma twee jaar duurt, maar de werknemer vanwege vrijstellingen slechts 60% van het totale opleidingsprogramma hoeft te volgen, dan is de maximale duur van de afdrachtvermindering voor deze werknemer 60% van 24 maanden (afgerond 15 maanden), ook indien hij feitelijk langer over zijn onderwijsprogramma doet.

Artikel V, onderdeel J (artikel 14 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

In het ingevolge artikel V, onderdeel I, in te voegen artikel 14, vierde lid, van de WVA wordt voor de maximale studieduur vooralsnog aangesloten bij de huidige bepaling van artikel 7.2.4, negende lid, van de WEB. Met ingang van het studiejaar 2014-2015 zal de laatstgenoemde bepaling worden vervangen door het artikel waarin op basis van het wetsvoorstel Wijziging van

onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs³ een nieuwe studieduur wordt opgenomen. Met de in artikel V, onderdeel J, opgenomen wijziging van artikel 14, vierde lid, van de WVA wordt bereikt dat die nieuwe studieduur ook voor de afdrachtvermindering onderwijs van toepassing wordt.

Artikel V, onderdeel K (artikel 17 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

De wijzigingen van artikel 17 van de WVA zijn reeds toegelicht bij de wijzigingen van artikel 1 van de WVA en zijn overigens technisch van aard.

Artikel V, onderdeel L (artikel 23 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

In artikel 23, derde lid, van de WVA worden twee aanpassingen aangebracht. Ten eerste wordt het samengestelde percentage van de eerste schijf van de S&O-afdrachtvermindering verlaagd. Het samengestelde percentage van de eerste schijf bestaat uit het basispercentage van de tweede schijf (in 2013 14) vermeerderd met een opslagpercentage. Ten gevolge van het Belastingplan 2012 zou het opslagpercentage in 2013 31 bedragen. Door de onderhavige wijziging wordt het opslagpercentage voor 2013 gesteld op 24, waardoor het samengestelde tarief van de eerste schijf 38 bedraagt. Ten tweede wordt de bovengrens van de eerste schijf van de S&O-afdrachtvermindering (hierna: loongrens) verhoogd tot een bedrag van € 200.000. Beide aanpassingen vloeien voort uit de evaluatie van de S&O-afdrachtvermindering over de periode 2006-2010⁴. Daaruit is gebleken dat de effectiviteit van de hogere percentages beperkter is en dat verlengen van de loongrens bedrijven tot meer speur- en ontwikkelingswerk aanzet en van belang is om het MKB meer mogelijkheden te bieden om door te groeien, omdat vooral de kleinere tot middelgrote bedrijven van een schijfverlenging profiteren.

De wijziging van artikel 23, vierde lid, van de WVA bewerkstelligt dat het gemiddelde uurloon van de S&O-inhoudingsplichtige naar boven wordt afgerond op hele euro's in plaats van op een veelvoud van € 5. Het betreft één van de twee technische aanpassingen in de S&O-afdrachtvermindering die per 1 januari 2013 worden voorgesteld en die voortkomen uit het rapport van de Heroverweging Innovatie (2010). De afronding op hele euro's leidt tot een meer gelijke behandeling van verschillende S&O-inhoudingsplichtigen, omdat de afgeronde uurlonen dicht bij de werkelijke uurlonen komen te liggen.

De aanpassing van artikel 23, vijfde lid, van de WVA ziet op het plafond in de S&O-afdrachtvermindering. Zoals aangekondigd in de kabinetsbrief "bedrijfslevenbeleid in uitvoering"⁵ acht het kabinet deze vaststelling van het plafond van belang voor het vestigingsklimaat. Door deze aanpassing zakt het plafond namelijk niet van € 14 mln. (in 2012) naar € 8,5 mln. (in 2013),

³ Het bij koninklijke boodschap van 25 februari 2012 ingediende voorstel van wet tot wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs ten behoeve van het bevorderen van meer doelmatige leerwegen in het beroepsonderwijs en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs (Kamerstukken 33 187).

⁴ Kamerstukken II 2011/12, 32 637 nr. 32, bijlage 162189.

⁵ Kamerstukken II 2011/12, 32 637 nr. 32.

zoals bij het Belastingplan 2012 was voorzien, maar wordt het plafond voor 2013 evenals in voorgaande jaren vastgesteld op € 14 mln.

Door de aanpassing van artikel 23, zevende lid, van de WVA wordt het samengestelde percentage van de eerste schijf van de S&O-afdrachtvermindering voor starters verlaagd. Het samengestelde percentage voor starters bestaat uit het basispercentage van de tweede schijf (in 2013 14) vermeerderd met een opslagpercentage. Door deze wijziging wordt het opslagpercentage van 46 verlaagd tot 36, waardoor het samengestelde tarief voor starters in de eerste schijf 50 bedraagt. Net als de aanpassingen onder 1, is ook de verlaging van het opslagpercentage voor starters het gevolg van de evaluatie van de S&O-afdrachtvermindering en wordt ermee beoogd de S&O-afdrachtvermindering binnen het gestelde budget zo effectief mogelijk te maken.

Artikel V, onderdeel M (artikel 24 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

Door de aanpassing van artikel 24, tweede lid, van de WVA vervalt de margeregeling (welke regeling inhoudt dat onderrealisatie van de vooraf aangevraagde en in de S&O-verklaring toegekende S&O-uren niet gemeld en niet gecorrigeerd hoeft te worden, mits de onderrealisatie niet groter is dan 10% (minimaal 90% is wel gerealiseerd) en niet meer dan € 10 000 per maand bedraagt) voor de S&O-afdrachtvermindering. Het betreft één van de twee technische aanpassingen in de S&O-afdrachtvermindering die per 1 januari 2013 worden voorgesteld en die voortkomen uit het rapport van de Heroverweging Innovatie (2010). Door invoering van deze maatregel zal voortaan de S&O-inhoudingsplichtige die zijn S&O-uren vooraf te hoog heeft ingeschat, ook in het geval de afwijking niet meer dan 10% is, mededeling moeten doen van de onderrealisatie. Daardoor zal ook in die gevallen van onderrealisatie op basis van de correctie S&O-verklaring, bedoeld in artikel 25 van de WVA, het te hoge bedrag aan maximaal toe te passen S&O-afdrachtvermindering voortaan worden gecorrigeerd. Door het afschaffen van de margeregeling wordt de S&O-afdrachtvermindering doelmatiger, omdat per saldo geen afdrachtvermindering meer ontvangen wordt voor niet aan speur- en ontwikkelingswerk bestede uren.

Voorts zal de mededelingsplicht worden uitgebreid voor S&O-inhoudingsplichtigen die ten minste het in de aan hen afgegeven S&O-verklaring opgenomen aantal S&O-uren hebben besteed. Hiermee wordt aangesloten bij de verplichte mededeling voor de aanvullende aftrek speur- en ontwikkelingswerk (RDA). Deze uitbreiding van de verplichte mededeling biedt de mogelijkheid het gebruik van de S&O-afdrachtvermindering beter te monitoren en de controles door Agentschap NL gericht uit te voeren. Voor de groep S&O-inhoudingsplichtigen die gebruikmaken van RDA brengt dit geen extra verplichting mee, nu die groep reeds voor de RDA moet aangeven of het in de S&O-verklaring opgenomen aantal S&O-uren is besteed. Voor de kleine groep S&O-inhoudingsplichtigen die geen gebruik maken van de RDA en (meer dan) het volledige aantal in de S&O-verklaring opgenomen uren aan speur- en ontwikkelingswerk hebben besteed, is het effect van deze extra verplichting beperkt. Deze inhoudingsplichtigen zijn al verplicht een S&O-administratie bij te houden en door middel van deze administratie te verifiëren of het in de S&O-verklaring genoemde aantal uren daadwerkelijk aan speur- en ontwikkelingswerk is besteed. Het doen van de mededeling is dan een geringe extra last.

Artikel V, onderdeel N (artikel 25 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

Met de aanpassing van artikel 25, eerste en tweede lid, van de WVA wordt tot uitdrukking gebracht dat die bepalingen alleen van toepassing zijn op S&O-inhoudingsplichtigen als bedoeld in artikel 24, tweede lid, eerste volzin, van de WVA.

Artikel V, onderdeel O (artikel 26 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

Met de aanpassing van artikel 24, tweede lid, tweede volzin, van de WVA wordt de mededelingsplicht uitgebreid voor S&O-inhoudingsplichtigen die ten minste het in de S&O-verklaring opgenomen aantal uren hebben besteed. Om de in die bepaling bedoelde mededeling te kunnen afdwingen, wordt artikel 26, eerste lid, van de WVA uitgebreid voor die betreffende S&O-inhoudingsplichtigen, zodat het niet doen van deze mededeling beboet kan worden. In samenhang daarmee wordt in artikel 26, tweede lid, van de WVA tot uitdrukking gebracht dat die bepaling alleen van toepassing is op S&O-inhoudingsplichtigen als bedoeld in artikel 24, tweede lid, eerste volzin, van de WVA.

Artikel V, onderdeel P (artikel 29 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

Door de aanpassing van artikel 29 van de WVA worden de in dat artikel genoemde percentages in overeenstemming gebracht met de percentages van artikel 23 van de WVA, waarnaar in het onderhavige artikel verwezen wordt. Verder wordt het door deze aanpassing mogelijk om, teneinde zo veel mogelijk evenwicht te bereiken tussen de S&O-afdrachtverminderingen en het hiervoor in de rijksbegroting opgenomen bedrag, juist de hogere percentages van de eerste schijf (in 2013: 38 en voor starters 50) bij ministeriële regeling te verlagen. Dit is onder meer ingegeven door de evaluatie van de S&O-afdrachtvermindering, die heeft uitgewezen dat de effectiviteit van hogere percentages beperkter is dan die van het lage percentage. Onder de huidige wettekst dient het opslagpercentage in de eerste schijf zo veel mogelijk te worden ontzien bij een verlaging van de percentages en is het niet mogelijk om het opslagpercentage voor starters bij ministeriële regeling te verlagen.

Artikel V, onderdeel Q (artikel 30a van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

Artikel 30a van de WVA bevat de indexeringsbepaling voor de bedragen van de afdrachtvermindering onderwijs. In het huidige artikel 30a van de WVA is de ontwikkeling van het wettelijk minimumloon die is gekoppeld aan de gemiddelde CAO-loonontwikkeling de basis voor de indexatie. Voorgesteld wordt voor het onderdeel EVC binnen de afdrachtvermindering onderwijs een afwijkende indexatie toe te passen door de indexatie te koppelen aan de

consumentenprijsindex. Dit is opgenomen in het in dit wetsvoorstel voorgestelde artikel 30a, tweede lid, van de WVA. De indexering van het bedrag voor EVC vindt plaats door toepassing van de tabelcorrectiefactor van artikel 10.2 van de Wet IB 2001 die is gekoppeld aan de consumentenprijsindex.

Artikel V, onderdeel R (artikel 30a van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

Het in artikel V, onderdeel Q, opgenomen artikel 30a, tweede lid, van de WVA bevat de indexeringsbepaling voor het bedrag van de afdrachtvermindering onderwijs EVC op basis van de consumentenprijsindex. Voorgesteld wordt het bedrag van de afdrachtvermindering onderwijs bij het behalen van een diploma ook volgens deze methode te indexeren. Daartoe wordt een verwijzing naar artikel 5, eerste lid, onderdeel d, van de WVA opgenomen in genoemd tweede lid.

Artikel V, onderdeel S (artikel 31 van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

Artikel 31 van de WVA regelt de jaarlijkse indexering van het toetsloon. Bij het vervallen van het toetsloon, zoals in dit wetsvoorstel wordt voorzien, kan deze bepaling uiteraard ook vervallen.

Artikel V, onderdeel T (artikel 32a van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

Zoals in het algemeen deel van deze memorie reeds is toegelicht wordt een horizonbepaling met een termijn van vijf jaar opgenomen voor de afdrachtvermindering onderwijs. Artikel 32a van de WVA strekt daartoe. Daarin wordt bepaald dat hoofdstuk V van de WVA, waarin de afdrachtvermindering onderwijs is opgenomen, met ingang van 1 januari 2018 vervalt. De overige met de afdrachtvermindering onderwijs samenhangende bepalingen zullen te zijner tijd worden gewijzigd indien uitvoering wordt gegeven aan de horizonbepaling.

Artikel V, onderdeel U (artikelen 34 en 41a van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

Artikel 34 van de WVA bevat overgangsrecht met betrekking tot de per 1 januari 2005 vervallen arbo-afdrachtvermindering. Artikel 41a van de WVA bevat overgangsrecht met betrekking tot de per 1 januari 2006 vervallen afdrachtvermindering betaald ouderschapsverlof. Aangezien voornoemd overgangsrecht inmiddels is uitgewerkt en voornoemde bepalingen derhalve hun belang hebben verloren, kunnen deze bepalingen vervallen.

Artikel VI

Artikel VI, onderdelen A, B en C (artikelen 10a, 10d en 15ah van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

In artikel VI, onderdeel B, wordt geregeld dat artikel 10d van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Wet Vpb 1969) vervalt. Daarmee verband houdend wordt in artikel, VI, onderdelen A en C, geregeld dat de verwijzingen naar artikel 10d van de Wet Vpb 1969 in artikel 10a van de Wet Vpb 1969, respectievelijk in artikel 15ah van de Wet Vpb 1969, worden geschrapt.

Artikel VI, onderdeel D (artikel 17a van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

Artikel 17a van de Wet Vpb 1969 bevat een opsomming van bestanddelen die worden gerekend tot een Nederlandse onderneming als bedoeld in artikel 17, derde lid, onderdeel a, van de Wet Vpb 1969. Ingevolge de huidige tekst van artikel 17a, onderdeel d, van de Wet Vpb 1969 worden werkzaamheden die door een – in het buitenland gevestigd – lichaam worden verricht als bestuurder of commissaris van een in Nederland gevestigd lichaam in de zin van de AWR tot een Nederlandse onderneming gerekend. Dit geldt ook indien de bevoegdheid is beperkt tot buiten Nederland gelegen gedeelten van de onderneming van het laatstgenoemde lichaam. Voorgesteld wordt om genoemd onderdeel d uit te breiden. Hierdoor wordt het mogelijk om met name ook materiële bestuurswerkzaamheden of managementdiensten die worden verricht voor een in Nederland gevestigd lichaam in de zin van de AWR in de heffing van de vennootschapsbelasting te betrekken.

Naar internationaal belastingrecht pleegt de heffing van bestuurdersbeloningen te worden toegewezen aan de staat van vestiging van het lichaam waarvoor de bestuurswerkzaamheden worden verricht (artikel 16 van het OESO-modelverdrag). In het algemeen wordt daarbij – voor Nederland – uitgegaan van een formeel bestuurdersbegrip.⁶ Het belastingverdrag met België bevat echter een afwijkend, dat wil zeggen ruimer, bestuurdersartikel. Op grond van artikel 16, paragraaf 2, van het belastingverdrag met België wordt de heffingsbevoegdheid ter zake van beloningen die worden verkregen door een in België gevestigde vennootschap in het kader van de uitoefening - buiten het kader van een dienstbetrekking - van een leidende werkzaamheid of leidende functie van dagelijks bestuur, van commerciële, technische of financiële aard, van een in Nederland gevestigde vennootschap, aan Nederland toegewezen. De terminologie voor de uitbreiding van artikel 17a, onderdeel d, van de Wet Vpb 1969 sluit aan bij de terminologie van artikel 16, paragraaf 2, van het belastingverdrag met België. Hiermee wordt zeker gesteld dat de functies en werkzaamheden waarvoor het heffingsrecht aan Nederland is toegewezen op grond van genoemde paragraaf van het belastingverdrag met België ook vallen onder de genoemde uitbreiding van artikel 17a.

Overigens is de toepassing van artikel 16, paragraaf 2, van het verdrag met de Belgische bevoegde autoriteiten afgestemd. België deelt het standpunt van Nederland dat het heffingsrecht

⁶ Vgl. HR 22 december 1999, nr. 35024, BNB 2000/94, gewezen voor de voorganger van de huidige bepaling, artikel 17, derde lid, van de Wet Vpb 1969 juncto artikel 2, derde lid, onderdeel c, van de Wet LB 1964.

over de beloning voor de door een in België gevestigd lichaam verrichte materiële bestuurswerkzaamheden of managementdiensten voor een in Nederland gevestigd lichaam toekomt aan Nederland. Het is derhalve niet in discussie dat de heffingsbevoegdheid als gevolg van de uitbreiding van artikel 17a, onderdeel d, van de Wet Vpb 1969 ook op grond van het belastingverdrag met België door Nederland kan worden geëffectueerd.

Artikel VII

Artikel VII, onderdeel A (artikel 13 van de Wet op belastingen van rechtsverkeer)

Artikel 13, eerste lid, van de Wet op belastingen van rechtsverkeer treft een voorziening voor het geval een onroerende zaak of een recht waaraan deze is onderworpen, wordt doorverkocht binnen zes maanden. Deze voorziening leidt ertoe dat bij een opeenvolgende verkrijging door een ander binnen deze zes maanden alleen het verschil in waarde in de heffing van overdrachtsbelasting wordt betrokken. Het onderhavige wijzigingsartikel strekt ertoe om, zoals toegelicht in het algemeen deel van deze memorie, een delegatiebepaling op te nemen waarmee deze termijn in het licht van de situatie op de vastgoedmarkt kan worden aangepast. Bij gebruik van de delegatiebepaling kan voor zover nodig onderscheid worden gemaakt tussen woningen en niet-woningen en voor zover wenselijk overgangsrecht worden getroffen.

Artikel VII, onderdeel B (artikel 14 van de Wet op belastingen van rechtsverkeer)

Dit artikel regelt ten aanzien van het tarief van de overdrachtsbelasting de uitbreiding van het woningbegrip tot alle aan de woning behorende aanhorigheden. Het betreft aanhorigheden zoals de tuin, garages, schuren en dergelijke. De aanhorigheden mogen een eigen kadastraal nummer hebben en hoeven zich dus niet op hetzelfde (kadastrale) perceel als de woning te bevinden. Op dit moment geldt het 2%-tarief uitsluitend voor de aanhorigheden die op hetzelfde tijdstip als de woning worden verkregen. Met dit voorstel worden eveneens onder het 2%-tarief gebracht de aanhorigheden die op een later tijdstip dan de woning zelf worden verkregen en tot deze woning gaan behoren.

Met het begrip aanhorigheden wordt aangesloten bij de uitgangspunten die gelden voor de eigenwoningregeling in de inkomstenbelasting. Op grond van artikel 3.111, eerste lid, van de Wet IB 2001 worden ook de tot een eigen woning behorende aanhorigheden tot de eigen woning gerekend. Voor het woningbegrip in de overdrachtsbelasting geldt hetzelfde uitgangspunt

Of sprake is van een aanhorigheid is feitelijk. De uitleg van het begrip "aanhorigheid" heeft zich in de jurisprudentie voldoende ontwikkeld. Bij twijfel of er sprake is van een aanhorigheid kan voor duidelijkheid met de inspecteur contact worden opgenomen.

Artikel VIII

Artikel VIII (artikel 67ca van de Algemene wet inzake rijksbelastingen)

Het voorgestelde artikel 67ca, eerste lid, onderdeel g, van de AWR maakt het mogelijk om een sanctie op te leggen ingeval niet wordt voldaan aan de administratieve verplichtingen die worden opgelegd in het in dit wetsvoorstel opgenomen artikel 13, derde lid, van de WVA (artikel V, onderdeel F). Deze sanctiebepaling ziet op de situatie dat de werkgever voor de werknemer waarvoor hij de afdrachtvermindering toepast, geen programmaverklaring in zijn administratie heeft opgenomen of heeft verzuimd deze tijdig aan te passen. De inspecteur kan aan de inhoudingsplichtige een verzuimboete opleggen die op grond van paragraaf 24b van het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst 50% bedraagt van het wettelijke maximum van € 4920, dus € 2460. In uitzonderlijke gevallen kan de boete worden verhoogd tot het wettelijke maximum. De achtergrond van deze sanctie is nader toegelicht in het algemeen deel van deze memorie.

Artikel IX

Artikel IX (artikel 22bis van de Invorderingswet 1990)

Het nieuwe artikel 22bis van de Invorderingswet 1990 (IW 1990) strekt ertoe het bodem(voor)recht constructiebestendig te maken.

Naast een definitiebepaling in het eerste lid van het begrip bodemzaak, wordt daartoe in het tweede lid een mededelingsplicht opgenomen voor bezitloos pandhouders en overige derden die geheel of gedeeltelijk recht hebben op een bodemzaak. Onder die overige derden worden verstaan degenen die de eigendom hebben voorbehouden, de huurverkopers en de financial lessors. Deze personen zijn verplicht mededeling toe doen als zij van plan zijn enigerlei handeling te verrichten die ertoe leidt dat de ontvanger geen bodembeslag ex artikel 22, derde lid, van de IW 1990 meer kan leggen. Het gaat in dit verband niet alleen om rechtshandelingen, maar ook om feitelijke handelingen. Te denken valt dus niet alleen aan het uitoefenen van hun rechten op die zaken, zoals bijvoorbeeld het vervreemden daarvan, maar ook bijvoorbeeld aan het zonder meer weghalen van de zaken van de bodem van de belastingschuldige of aan het meewerken aan een bodemverhuurconstructie, waardoor de zaken niet meer als bodemzaak kwalificeren. Ook kan worden gedacht aan het aansporen door bijvoorbeeld de pandhouder van een belastingschuldige of een vierde tot het verrichten van handelingen die ertoe leiden dat de bodemzaak niet meer als zodanig kwalificeert.

Vanzelfsprekend behoeven handelingen die worden verricht in de normale bedrijfsuitoefening van de belastingschuldige (zoals bijvoorbeeld noodzakelijke vervanging van inventariszaken) niet te worden gemeld. Die handelingen vallen derhalve niet onder de reikwijdte van het artikel. Dit wordt geregeld in het derde lid van genoemd artikel 22bis.

In artikel 22bis, vierde lid, van de IW 1990 wordt voorts bepaald dat bij ministeriële regeling regels kunnen worden gesteld over de wijze waarop de mededeling moet worden gedaan. Hierbij valt te denken aan een voorgeschreven formulier.

Artikel 22bis, vijfde lid, van de IW 1990 bepaalt dat vanaf de melding door de pandhouder en de overigen derden gedurende een periode van vier weken geen enkele handeling mag worden verricht die ertoe leidt dat de bodemzaak waarop door de ontvanger beslag kan worden gelegd, niet meer kwalificeert als bodemzaak. De periode van vier weken strekt ertoe de "rat race" waarover in het algemeen deel van deze memorie wordt gesproken tegen te gaan en de ontvanger in staat te stellen zijn bodem(voor)recht uit te oefenen. Zoals ook in het algemeen deel van deze memorie is opgemerkt heeft de termijn van vier weken mede de functie van overlegperiode waarin de mogelijkheden voor continuering van een onderneming door kredietverleners en de ontvanger kunnen worden besproken. In dat overleg kan ook de positie van de ontvanger worden betrokken.

Uitdrukkelijk merkt het kabinet hierbij op dat de termijn van vier weken een maximale termijn is. De ontvanger zal zich – ten behoeve van de rechtszekerheid – inspannen om zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen omtrent zijn positie ten opzichte van de betreffende bodemzaken.

Op grond van artikel 22bis, zesde lid, van de IW 1990 is de ontvanger gehouden om in situaties waarin hij besluit geen beslag te leggen daarover zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen. Te denken valt bijvoorbeeld aan situaties waarin er geen belastingschuld bestaat.

Vanaf de dagtekening van de kennisgeving door de ontvanger dat geen beslag zal worden gelegd, vervalt de resterende periode van vier weken, genoemd in het vijfde lid, waarin de pandhouder of de derde zijn rechten niet mag uitoefenen. Deze kennisgeving, die de pandhouder of andere derde de bevoegdheid geeft zijn rechten uit te oefenen zonder te melden, heeft overigens een beperkte geldigheidsduur en neemt een einde na verloop van vier weken na de dagtekening van die kennisgeving. Dit geldt ook indien de ontvanger niet reageert binnen de termijn van vier weken. Na die periode is artikel 22bis van de IW 1990 onverkort van toepassing. Zo wordt voorkomen dat een eenmaal gedane kennisgeving of het uitblijven van een reactie tot in lengte van dagen tegen de ontvanger zou kunnen worden ingeroepen.

Op grond van artikel 22bis, zevende lid, van de IW 1990 zijn pandhouders en overige derden die nagelaten hebben de mededeling, bedoeld in het tweede lid, (tijdig) te doen, verplicht op vordering van de ontvanger een met bescheiden gestaafde verklaring omtrent de executiewaarde van de bodemzaak te doen. Het is daarbij niet relevant of de bodemzaak is vervreemd of uitsluitend van de bodem van de belastingschuldige is weggehaald. De volgende stap is dat de ontvanger een vordering indient bij diezelfde pandhouder of zekerheidseigenaar om deze waarde aan hem af te dragen. Dezelfde procedure is van toepassing indien door de pandhouder of zekerheidseigenaar handelingen zijn gepleegd gedurende de periode van vier weken, indien de ontvanger nog geen standpunt met betrekking tot de mededeling heeft ingenomen. Deze verplichting, die maximaal het bedrag van de openstaande belastingschuld ten tijde van de voortijdige of niet gemelde handeling bedraagt, verjaart één jaar na genoemd tijdstip. Eventuele geschillen over de omvang van de verplichting lopen via de burgerlijke rechter. Voorts volgt uit het zevende lid dat de vordering van de ontvanger de titel vormt om indien nodig tot dwanginvordering over te gaan als ware het een rijksbelasting. Het dwangbevel vormt de executoriale titel en de regels van hoofdstuk III van de Invorderingswet 1990 zijn hierbij van overeenkomstige toepassing.

Om te voorkomen dat voor activa met een geringe waarde de verplichtingen uit genoemd artikel 22bis eveneens zouden gelden, bepaalt het achtste lid van dat artikel dat er bij ministeriële regeling grensbedragen zullen worden aangegeven die ertoe strekken dat de mededeling

achterwege kan worden gelaten indien de bodemzaak een relatief geringe waarde vertegenwoordigt.

Artikel 22bis, negende lid, van de IW 1990 houdt verband met het bepaalde in artikel 63c, tweede lid, van de Faillissementswet. Op grond van dat artikel kan een derde-eigenaar gedurende een afkoelingsperiode tijdens faillissement door middel van een exploit een bodemzaak opeisen, als de ontvanger gedurende die afkoelingsperiode na uitbrenging van dat exploit bodembeslag heeft gelegd. Door hetgeen is bepaald in genoemd negende lid wordt voorkomen dat derde-eigenaren de werking van artikel 22bis van de IW 1990 frustreren door het faillissement van de belastingschuldige aan te vragen, direct een afkoelingsperiode te verzoeken en vervolgens met gebruikmaking van het exploit, bedoeld in artikel 63c van de Faillissementswet, zijn rechten vóór die van de ontvanger te realiseren. Het voorgestelde negende lid heeft tot gevolg dat derde-eigenaren pas een exploit als bedoeld in artikel 63c, tweede lid, van de Faillissementswet kunnen uitbrengen en derhalve hun rechten geldend kunnen maken, nadat zij een mededeling hebben gedaan als bedoeld in artikel 22bis, tweede lid, van de IW 1990 en nadien vier weken zijn verstreken, dan wel de ontvanger al eerder heeft verklaard geen bezwaar tegen de uitoefening van de rechten door de derde-eigenaar te hebben.

Artikel XI

Artikel XI (inwerkingtreding)

Deze wet treedt ingevolge artikel XI, eerste lid, in werking met ingang van 1 januari 2013.

In artikel XI, eerste lid, onderdeel a, is geregeld dat artikel V, onderdelen M, N en O, voor het eerst toepassing vindt met betrekking tot in het kalenderjaar 2013 aan speur- en ontwikkelingswerk bestede uren.

In artikel XI, eerste lid, onderdeel b, is geregeld dat artikel VI voor het eerst toepassing vindt met betrekking tot boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2013.

Het eerste lid, onderdeel c, regelt het toepassingsbereik van het in artikel IX opgenomen artikel 22bis van de IW 1990. Dit artikel 22bis vindt ingevolge artikel XI, eerste lid, onderdeel b, voor het eerst toepassing op belastingschulden die zijn ontstaan na 31 december 2012 en is tot 1 april 2013 niet van toepassing met betrekking tot pandrechten en de overige rechten, bedoeld in artikel 22bis van de IW 1990, die zijn gevestigd vóór 1 januari 2013. Dit om te voorkomen dat degenen die op 1 januari 2013 reeds pandhouder of zekerheidseigenaar waren, worden overvallen door de nieuwe regeling.

Ingevolge het tweede lid zal het tijdstip van inwerkingtreding van artikel V, onderdelen C, F, I en R, en artikel VIII bij koninklijk besluit worden vastgesteld. Het moment van inwerkingtreding is afhankelijk van het moment waarop het wetsvoorstel Wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs⁷ waarin urennormen voor de bol en bbl worden ingevoerd die mede als basis gaan dienen voor de afdrachtvermindering onderwijs bol en bbl, tot wet wordt verheven en die wet in werking treedt. Voorts is in het tweede lid opgenomen dat de maatregelen

⁷ Het bij koninklijke boodschap van 25 februari 2012 ingediende voorstel van wet tot wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs ten behoeve van het bevorderen van meer doelmatige leerwegen in het beroepsonderwijs en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs (Kamerstukken 33 187).

in het kader van het toekomstbestendig maken van de afdrachtvermindering onderwijs voor het eerst toepassing vinden met ingang van het studiejaar volgend op het tijdstip van inwerkingtreding, naar verwachting is dit het studiejaar 2013-2014. De maatregelen lenen zich niet voor invoering gedurende het studiejaar. Daarnaast zullen betrokken partijen enige tijd nodig hebben om te zorgen dat is voldaan aan de nieuwe voorwaarden zoals het opstellen van de programmaverklaring.

Ingevolge het derde lid zal het tijdstip van inwerkingtreding van V, onderdelen G en J, bij koninklijk besluit worden vastgesteld. Ook hierbij is het moment van inwerkingtreding afhankelijk van het moment waarop het wetsvoorstel Wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs⁸ tot wet wordt verheven en die wet in werking treedt. Voor deze wijzigingen is het echter – in tegenstelling tot hiervoor is aangegeven bij het tweede lid – niet noodzakelijk dat deze voor het eerst worden toegepast bij aanvang van een studiejaar.

Ingevolge het vierde lid werkt artikel VII, onderdeel A, terug tot en met 1 september 2012, zijnde de datum waarop vooruitlopend op wetgeving de doorverkooptermijn voor woningen en niet-woningen bij beleidsbesluit is verruimd naar 36 maanden. Dit om uitsteleffecten te voorkomen.

De Minister van Financiën,

De Staatssecretaris van Financiën,

⁸ Het bij koninklijke boodschap van 25 februari 2012 ingediende voorstel van wet tot wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs ten behoeve van het bevorderen van meer doelmatige leerwegen in het beroepsonderwijs en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs (Kamerstukken 33 187).

No.W06.12.0353/III

's-Gravenhage, 10 september 2012

Bij Kabinetsmissive van 5 september 2012, no.12.002010, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Staatssecretaris van Financiën, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet houdende wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2013), met memorie van toelichting.

Het voorstel omvat het Belastingplan 2013 dat, samen met de wetsvoorstellen Wet herziening fiscale behandeling eigen woning, Wet verhuurderheffing, Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer, Wet elektronische registratie notariële akten en Overige fiscale maatregelen 2013, het fiscale pakket voor het jaar 2013 vormt. Het voorstel bevat onder meer maatregelen in het kader van vereenvoudiging en constructiebestrijding.

De Afdeling advisering van de Raad van State onderschrijft de strekking van het wetsvoorstel, maar maakt opmerkingen met betrekking tot de maatschappelijke gevolgen van het aanpassen van het bodem(voor)recht van 's Rijks schatkist, het opnemen van deze aanpassing in een afzonderlijk wetsvoorstel en de toepassing ervan op nieuwe belastingschulden. Zij is van oordeel dat in verband daarmee enige aanpassing van het voorstel wenselijk is.

1. Inleiding

Volgens de memorie van toelichting dreigen het bodemrecht en het bodemvoorrecht van 's Rijks schatkist op de goederen van een belastingplichtige door vrijdelingsconstructies steeds meer een tandeloze tijger te worden.¹ Om die reden wordt voorgesteld de Invorderingswet 1990 aan te passen met de bedoeling het bodem(voor)recht constructiebestendig te maken, aldus de memorie van toelichting.²

Deze aanpassing houdt in dat in de bepalingen omtrent het bodem(voor)recht een mededelingsplicht wordt opgenomen voor zekerheidshouders van bodemzaken, zoals een pandhouder of een derde-eigenaar (eigendomsvoorbehouder, huurkoper en de financial lessor).³ Op grond van deze mededelingsplicht is de zekerheidshouder van bodemzaken wettelijk verplicht om de ontvanger te informeren over het voornemen zijn recht op deze zaken uit te oefenen dan wel handelingen te verrichten waardoor de zaken niet meer als zodanig kwalificeren. Na ontvangst van de mededeling dient de ontvanger binnen vier weken de benodigde maatregelen te treffen indien hij zijn verhaalsrecht op de bodemzaken wil uitoefenen. Indien de ontvanger aangeeft geen gebruik te maken van zijn verhaalsrecht (of uiterlijk nadat de termijn van vier weken is verstreken), kan de zekerheidshouder zonder belemmeringen zijn rechten uitoefenen. In het geval de zekerheidshouder in gebreke is gebleven om over zijn voornemen mededeling te doen of in het geval de zekerheidshouder binnen de periode van vier weken de ontvanger niet in de gelegenheid heeft gesteld tot het treffen van maatregelen om het verhaalsrecht op de bodemzaken uit te oefenen, dient de zekerheidshouder de opbrengst dan wel de waarde van de bodemzaken te vergoeden

¹ Paragraaf 9, *Algemeen*, tweede volzin, nader in die paragraaf onderbouwd onder *Constructies gericht op uitholling van het bodem(voor)recht*.

² Paragraaf 9, *Algemeen*, vijfde en zesde volzin.

³ Artikel IX van het voorstel.

aan de ontvanger tot ten hoogste het bedrag van de ten tijde van de verkoop of – in het geval de zaken niet zijn verkocht – ten tijde van de handelingen materieel bestaande belastingschulden.

De maatregel treedt met ingang van 1 januari 2013 in werking voor na 1 januari 2013 ontstane belastingschulden en gevestigde zekerheidsrechten, terwijl voor zekerheidsrechten die zijn ontstaan vóór 1 januari 2013 een overgangstermijn van drie maanden geldt.⁴ De budgettaire opbrengst van de maatregel bedraagt € 100 miljoen structureel.

Als gevolg van de wettelijke verplichting tot mededeling zullen kredietverleners op het moment dat zij aansturen op uitwinning van hun zekerheidsrechten, nadrukkelijk rekening moeten houden met het verhaalsrecht van de ontvanger, hetgeen hét essentiële verschil is met de huidige situatie, aldus de memorie van toelichting.⁵ In de memorie van toelichting wordt verder aangegeven dat een bijkomend voordeel voor de ontvanger is dat deze in een eerder stadium zal aanschuiven bij gesprekken van de ondernemer met kredietverleners en dat op deze wijze de termijn van vier weken mede de functie krijgt van een overlegperiode waarin de mogelijkheden voor continuering van een onderneming door kredietverleners en de ontvanger kunnen worden besproken.⁶

De Afdeling plaatst twee kanttekeningen bij het voorstel.

2. Maatschappelijke gevolgen; afzonderlijk wetsvoorstel

De Afdeling merkt op dat in de toelichting geen aandacht wordt besteed aan de mogelijke maatschappelijke gevolgen van het voorstel. Met de maatregel wordt het bodem(voor)recht van de fiscus aanmerkelijk versterkt ten koste van bijvoorbeeld het pandrecht, eigendomsvoorbehoud, huurkoop en leasing. Het gaat om een maatregel die ingrijpend is, niet alleen voor het MKB maar ook voor het grotere bedrijfsleven. Het gevolg van de voorgestelde wijziging is dat de thans gebruikelijke voorbehouden en zekerheden vrijwel illusoir worden. Niet onaannemelijk is dat bijvoorbeeld een toeleverancier niet meer onder eigendomsvoorbehoud zal leveren, maar contante betaling zal eisen. Dat levert in de praktijk financieringsproblemen op die het bedrijfsleven, zeker op dit moment, geen goed doen. Ook is het niet ondenkbaar dat het versterken van de positie van de ontvanger negatieve gevolgen heeft voor de kredietverlening door financiële instellingen. Het beperkte overgangsrecht heeft ook voor bestaande kredietportefeuilles van financiële instellingen gevolgen.

Tegen de achtergrond van het vorengaande is de Afdeling van oordeel dat een afzonderlijk wetsvoorstel gerechtvaardigd is waarbij zonder tijdsdruk en eerst na consultatie van relevante partijen een weloverwogen afweging van de voor- en nadelen en de effecten van de voorgestelde maatregelen kan worden gemaakt. Onderhavig wetsvoorstel en ook het fiscale pakket voor het jaar 2013 zijn daar minder geschikt voor. In dit verband zij ook gewezen op artikel 70 van de Invorderingswet 1990.⁷ Dit artikel heeft als oogmerk te voorkomen dat het fiscale bodemrecht in de huidige vorm

⁴ Artikel XI, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van het voorstel.

⁵ Paragraaf 9, onder *Mededelingsplicht voor zekerheidshouder*, tweede tekstblok, eerste en tweede volzin.

⁶ Paragraaf 9, onder *Mededelingsplicht voor zekerheidshouder*, tweede tekstblok, derde en vierde volzin.

⁷ Artikel 70 van de Invorderingswet 1990 luidt 'Artikel 22, derde lid [het bodemrecht van de ontvanger], vervalt op 1 januari 1993, tenzij voordien een wetsvoorstel, houdende een definitieve regeling omtrent het fiscaal bodemrecht bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal is ingediend, dan wel een wetsvoorstel houdende een verlenging van de geldigheidsduur van voornoemde bepaling voor een tijd van niet langer dan een jaar'.

(dat is die welke gold onder het regime van de Invorderingswet 1845) wordt gehandhaafd zonder dat een grondige herbezinning met betrekking tot dat recht heeft plaatsgevonden.

De Afdeling adviseert het voorstel op te nemen in een afzonderlijk wetsvoorstel buiten het fiscale pakket 2013. Onverminderd het voorgaande, adviseert de Afdeling in de memorie van toelichting in te gaan op de ingrijpende maatschappelijke gevolgen van het voorstel, en het voorstel aan te passen.

3. Toepassing op nieuwe belastingschulden

Zoals in de inleiding is aangegeven treedt de maatregel in werking met ingang van 1 januari 2013 maar vindt zij voor het eerst toepassing met betrekking tot belastingschulden die 'na' 1 januari 2013 ontstaan.⁸ Niet duidelijk is waarom daarbij niet is gekozen voor de formulering 'op of na' 1 januari 2013, teneinde ook belastingschulden die op 1 januari 2013 ontstaan mee te laten lopen in het voorgestelde regime.

De Afdeling adviseert in de memorie van toelichting op het vorenstaande in te gaan en het voorstel zo nodig aan te passen.

De Afdeling advisering van de Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De vice-president van de Raad van State,

⁸ Artikel XI, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van het voorstel.

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Aan de Koningin

Datum

Betreft Nader rapport inzake het voorstel van wet tot wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2013)

Directie Algemene Fiscale Politiek

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.minfin.nl

Inlichtingen

Hanneke van den Bout
T 070-3428246
j.bout@minfin.nl

Evert Vos
T 070-342 7584
e.g.vos@minfin.nl

Anita Euser
T 070-3427890
a.p.euser@minfin.nl

Jan Takens
T 070-3428284
j.w.takens@minfin.nl

Ons kenmerk

AFP2012/616

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 5 september 2012 nr.12.002010, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 10 september 2012, nr. W06.12.0353/III, bied ik U, mede namens de Minister van Financiën, hierbij aan.

Het kabinet is de Afdeling erkentelijk voor de voortvarendheid waarmee het advies inzake het bovenvermelde voorstel is uitgebracht.

Naar aanleiding van het advies merk ik het volgende op.

2. Maatschappelijke gevolgen: afzonderlijk wetsvoorstel

Allereerst wordt benadrukt dat de voorgestelde aanpassing van het bodem(voor)recht niet als doel heeft om de verhaalspositie van de Belastingdienst uit te breiden ten koste van andere schuldeisers maar uitsluitend om het bodem(voor)recht effectief te kunnen laten toepassen door de Belastingdienst. In de "rat race" tussen Belastingdienst en kredietverleners die in paragraaf 9 van de memorie van toelichting op het wetsvoorstel wordt beschreven, vist de Belastingdienst nagenoeg altijd achter het net. Er worden dus geen nieuwe zekerheidsrechten voorgesteld, zoals een wettelijk pandrecht of een fiscaal voorrecht op onroerende zaken dat in rang boven het recht van hypotheek gaat. Evenmin is sprake van een wettelijk beslag, aangezien dat vergaande juridische gevolgen zou hebben voor de zekerheidsrechten van de kredietverschaffers. De voorgestelde mededelingsplicht is bedoeld om de Belastingdienst in staat te stellen tijdig aan te schuiven bij het overleg tussen de belastingschuldige en de kredietverleners en niet om op voorhand zekerheidsrechten van kredietverleners illusoir te maken. Dit heeft het kabinet ertoe gebracht, mede gelet op het budgettaire belang dat met deze maatregel is gemoed, om de aanpassing van het bodem(voor)recht in het Belastingplan 2013 op te nemen. Ook rechtvaardigt dit in

de ogen van het kabinet het standpunt dat artikel 22, derde lid, van de Invorderingswet 1990 ook na de aanpassing ingevolge het onderhavige wetsvoorstel binnen de reikwijdte van artikel 70 van de Invorderingswet 1990 valt. Het fiscale bodemrecht zelf wordt niet uitgebreid. Slechts de uitholling ervan zoals die zich in de achterliggende jaren heeft gemanifesteerd wordt gerepareerd. Wat betreft de door de Afdeling genoemde effecten voor toeleveranciers onder eigendomsvoorbehoud, huurverkopers en financial lessors merk ik het volgende op. Leveranciers van bedrijfsinventarissen en andere bodemzaken die leveren onder eigendomsvoorbehoud hebben geen kredietrelatie met de ondernemer. Hun zekerheidseigendom is alleen bedoeld om in geval van wanbetaling de geleverde bedrijfsinventaris te kunnen revindiceren. De Belastingdienst verhaalt zich hoogst zelden op onder eigendomsvoorbehoud geleverde zaken. Leveranciers bedienen zich vrijwel nooit van bodem(verhuur)constructies. Dit is anders bij bezitloos pandhouders. Dit is een zekerheidsrecht dat is gekoppeld aan een overeenkomst van geldlening. De waarde van het zekerheidsrecht is afhankelijk van de mogelijkheid om zich te kunnen verhalen op de achterliggende roerende zaken. Nagenoeg alle bodem(verhuur)constructies vinden in de praktijk dan ook plaats in situaties waarin sprake is van een bezitloos pandrecht en – in mindere mate – in situaties van financial lease. Al met al voorzie ik geen problemen bij toeleveranciers.

Directie Algemene Fiscale
Politiek

Ons kenmerk
AFP2012/616

Ten slotte merk ik over de effecten voor de kredietverlening door financiële instellingen het volgende op. Ontegenzeggelijk vormen de verstrekte zekerheden een belangrijke factor binnen vele kredietarrangementen. Wanneer die zekerheden bestaan uit een pandrecht op bedrijfsinventaris die als bodemzaak kan worden gekwalificeerd, hebben financiers al sinds jaar en dag te maken met de werking van het fiscale bodemrecht. Het bodemrecht kan onder omstandigheden immers betekenen dat de financier zich niet kan verhalen op de aan hem verpande roerende zaken. Het beeld bestaat dat financiers pandrechten op bodemzaken toch volop accepteren als (een van de) zekerheden onder het door hen verleende krediet. Financiers waarden deze roerende (bodem) zaken doorgaans op een bepaald percentage van de economische waarde. Wat opvalt is dat de aldus berekende waarde niet verschilt bij financiers die meer of minder actief zijn in het toepassen van bodemrechtconstructies. Ook na de voorgestelde aanpassing ligt het niet in de lijn der verwachtingen dat binnen de kredietverlening drastische verschuivingen zullen ontstaan in de waardering van bodemzaken. Wel is waarschijnlijk dat financiers voorzichtiger zullen zijn in het geval kredietgrenzen worden overschreden of kredietnemers anderszins hun kredietafspraken niet meer nakomen.

Eventuele effecten van de maatregel op de kredietverlening als zodanig zullen overigens worden meegenomen bij de monitoring die zal plaatsvinden naar aanleiding van de invoering van de bankenbelasting. Tijdens de parlementaire behandeling van de Wet bankenbelasting is veel aandacht geweest voor het effect van maatregelen als de bankenbelasting op de kredietverlening door banken. Naar aanleiding van de motie Sent c.s.¹ in de Eerste Kamer is De Nederlandsche Bank (DNB) gevraagd het effect op de kredietverlening te monitoren. Aan de Tweede Kamer heb ik een gelijkkluidende toezegging gedaan.² Deze monitor heeft een veel breder bereik dan alleen de bankenbelasting. DNB meet namelijk één 'over all'

¹ Kamerstukken I 2011/12, 33 121, J.

² Kamerstukken II 2011/12, 33 121, nr. 31, blz. 2.

effect van alle factoren die van invloed zijn op de kredietverlening. Daar loopt het effect van de voorgestelde bodem(voor)rechtmaatregel automatisch in mee. De memorie van toelichting is op dit punt aangepast.

**Directie Algemene Fiscale
Politiek**

Ons kenmerk
AFP2012/616

3. Toepassing op nieuwe belastingschulden

Naar aanleiding van het advies van de Afdeling is de formulering van het overgangsrecht in artikel XI, eerste lid, onderdeel c, van het wetsvoorstel, aangepast. Op grond van de aangepaste tekst vindt de maatregel eerst toepassing met betrekking tot belastingschulden die na 31 december 2012 zijn ontstaan.

Ten slotte is van de gelegenheid gebruikgemaakt om in de memorie van toelichting enkele bedragen met betrekking tot de uitvoeringskosten voor de Belastingdienst van het wetsvoorstel Wet elektronische registratie notariële akten te herzien. Voorts is een aantal redactionele en technische verbeteringen in het wetsvoorstel en de memorie van toelichting aangebracht.

Ik moge U, mede namens de Minister van Financiën, verzoeken het hierbij gevoegde gewijzigde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Staatssecretaris van Financiën,

mr. drs. F.H.H. Weekers

WIJ **B**EATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Wijziging van enkele belastingwetten (Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer)

VOORSTEL VAN WET

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is het fiscale regime voor het woon-werkverkeer te herzien waardoor per saldo een bijdrage wordt geleverd aan het structureel verbeteren van de overheidsfinanciën, het verstevigen van het vertrouwen van de financiële markten en het verder toekomstbestendig maken van de Nederlandse economie;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De Wet inkomstenbelasting 2001 wordt als volgt gewijzigd:

A. Na **artikel 1.9** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 1.10 Woon-werkverkeer

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder woon-werkverkeer iedere reis waarbij heen of terug wordt gereisd tussen de woning of verblijfplaats en de in het kader van een overeenkomst tot het verrichten van werkzaamheden overeengekomen vaste werkplaats of werkplaatsen.

2. Onder woon-werkverkeer wordt mede verstaan het op regelmatige basis reizen tussen de woning of verblijfplaats en een werkplaats waar in belangrijke mate werkzaamheden worden verricht in het kader van de overeenkomst tot het verrichten van werkzaamheden.

3. In afwijking in zoverre van het eerste en tweede lid wordt het reizen tussen de woning of verblijfplaats en een werkplaats niet als woon-werkverkeer aangemerkt indien gedurende een periode van ten hoogste een jaar naar die werkplaats wordt gereisd.

4. Voor de toepassing van het eerste en tweede lid wordt een reis tussen de woning of verblijfplaats en een werkplaats voorts niet als woon-werkverkeer aangemerkt indien niet binnen 24 uur zowel heen als terug wordt gereisd.

B. **Artikel 3.16**, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het slot van onderdeel e wordt "en" vervangen door een puntkomma.
2. Onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel f door ", en" wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:
g. woon-werkverkeer.

C. **Artikel 3.20**, tiende lid, komt te luiden:

10. Voor de toepassing van dit artikel wordt woon-werkverkeer geacht voor privé-doeleinden plaats te vinden.

D. In **afdeling 3.3** vervalt de aanduiding "§ 3.3.1 Belastbaar loon".

E. **Artikel 3.80** komt te luiden:

Artikel 3.80 Belastbaar loon

Belastbaar loon is loon als bedoeld in deze afdeling.

F. **Paragraaf 3.3.2** vervalt.

G. In **artikel 3.146**, tweede lid, wordt "zevende lid" vervangen door: vijfde lid.

H. In **artikel 10.1**, eerste lid, wordt "3.77, 3.87, 3.109a" vervangen door: 3.77, 3.109a.

Artikel II

De Wet op de loonbelasting 1964 wordt als volgt gewijzigd:

A. Na **artikel 10a** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 10b

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder woon-werkverkeer iedere reis waarbij heen of terug wordt gereisd tussen de woning of verblijfplaats en de in het kader van een dienstbetrekking overeengekomen vaste werkplaats of werkplaatsen.

2. Onder woon-werkverkeer wordt mede verstaan het op regelmatige basis reizen tussen de woning of verblijfplaats en een werkplaats waar in belangrijke mate werkzaamheden worden verricht in het kader van de dienstbetrekking.

3. In afwijking in zoverre van het eerste en tweede lid wordt het reizen tussen de woning of verblijfplaats en een werkplaats niet als woon-werkverkeer aangemerkt indien gedurende een periode van ten hoogste een jaar naar die werkplaats wordt gereisd en deze periode aanmerkelijk korter is dan de duur van de dienstbetrekking. Elkaar opvolgende dienstbetrekkingen voor bepaalde tijd worden voor de toepassing van de eerste volzin als één dienstbetrekking beschouwd.

4. Voor de toepassing van het eerste en tweede lid wordt een reis tussen de woning of verblijfplaats en een werkplaats voorts niet als woon-werkverkeer aangemerkt indien niet binnen 24 uur zowel heen als terug wordt gereisd.

B. **Artikel 13** wordt als volgt gewijzigd:

1. Het derde lid, onderdeel b, komt te luiden:

b. het genot van vervoer vanwege de inhoudingsplichtige ten behoeve van woon-werkverkeer; .

2. Na het vijfde lid wordt, onder vernummering van het zesde lid tot zevende lid, een lid ingevoegd, luidende:

6. Voor de toepassing van het derde lid, onderdeel b, wordt onder vervoer vanwege de inhoudingsplichtige verstaan:

1°. vanwege de inhoudingsplichtige georganiseerd vervoer;

2°. het reizen op basis van door de inhoudingsplichtige aangeschafte en door hem aan de werknemer verstrekte plaatsbewijzen.

C. **Artikel 13bis**, tiende lid, komt te luiden:

10. Voor de toepassing van dit artikel wordt woon-werkverkeer geacht voor privé-doeleinden plaats te vinden.

D. **Artikel 13a** wordt als volgt gewijzigd:

1. Het vierde lid komt te luiden:

4. In afwijking van het eerste lid wordt loon dat ingevolge artikel 27bis is begrepen in de laatste aangifte van het kalenderjaar, geacht te zijn genoten bij het einde van het kalenderjaar of het einde van de dienstbetrekking zo deze in de loop van het kalenderjaar eindigt.

2. Het vijfde en zesde lid vervallen, onder vernummering van het zevende lid tot vijfde lid.

E. **Artikel 31a** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid, onderdeel a, wordt "waaronder woon-werkverkeer" vervangen door "niet zijnde woon-werkverkeer". Voorts vervalt "met dien verstande dat ingeval voor het vervoer, niet zijnde vervoer per taxi, luchtvaartuig, schip of vervoer vanwege de inhoudingsplichtige, een vaste vergoeding wordt gegeven aan een werknemer die op ten minste 128 dagen per kalenderjaar naar een vaste plaats van werkzaamheden reist, deze vergoeding mag worden berekend alsof de werknemer op ten hoogste 214 dagen per kalenderjaar naar die vaste plaats van werkzaamheden reist;".

2. In het zesde lid wordt "artikel 13a, zesde lid" vervangen door: artikel 13, zesde lid.

3. Het zevende en achtste lid vervallen, onder vernummering van het negende en tiende lid tot zevende en achtste lid.

4. In het zevende lid (nieuw) wordt "artikel 13, zesde lid" vervangen door: artikel 13, zevende lid.

F. In **artikel 39c** worden na het derde lid, onder vernummering van het vierde lid tot negende lid, vijf leden ingevoegd, luidende:

4. Bij toepassing van het eerste lid is artikel 15a, eerste lid, onderdelen i en k, vierde lid en vijfde lid, zoals dat op 31 december 2010 luidde, vanaf 1 januari 2013 niet van toepassing.

5. Bij toepassing van het eerste lid wordt artikel 15b, eerste lid, onderdelen a en b, zoals dat op 31 december 2010 luidde, met ingang van 1 januari 2013 als volgt gelezen:

a. vervoer indien dat vervoer niet plaatsvindt per taxi, luchtvaartuig, schip of ter beschikking gesteld vervoermiddel, voor zover de vergoeding meer bedraagt dan € 0,19 per kilometer;

b. woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 10b; .

6. Bij toepassing van het eerste lid wordt artikel 16a, eerste lid, zoals dat op 31 december 2010 luidde, met ingang van 1 januari 2013 als volgt gelezen:

1. Als vrije vergoeding ter zake van vervoer per openbaar vervoer geldt ten hoogste de prijs van de vervoerbewijzen voor de per openbaar vervoer afgelegde reisafstand, niet zijnde woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 10b, indien de werknemer de vervoerbewijzen ter vergoeding overhandigt of zo spoedig mogelijk zal overhandigen aan de inhoudingsplichtige.

7. Bij toepassing van het eerste lid wordt artikel 17a, eerste en tweede lid, zoals dat op 31 december 2010 luidde, met ingang van 1 januari 2013 als volgt gelezen:

1. Tot de vrije verstrekkingen behoren verstrekkingen, in redelijkheid, ter zake van:

a. parkeergelegenheid bij de plaats van werkzaamheden, indien er geen sprake is van parkeergelegenheid als bedoeld in artikel 15b, eerste lid, onderdeel r;

b. algemeen erkende feestdagen en het Sint-Nicolaasfeest, een jubileum van de inhoudingsplichtige, een dienstjubileum en de verjaardag en andere persoonlijke feestdagen van de werknemer, alsmede het einde van de dienstbetrekking, mits de verstrekkingen een in hoofdzaak ideële waarde hebben.

8. Bij toepassing van het eerste lid is artikel 17a, tweede lid, zoals dat op 31 december 2010 luidde, vanaf 1 januari 2013 niet van toepassing.

Artikel III

In afwijking in zoverre van het bij de Wet op de loonbelasting 1964 bepaalde, worden vergoedingen en verstrekkingen ter zake of in de vorm van woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 10b van de Wet op de loonbelasting 1964 geacht te zijn genoten in het loontijdvak waarin het woon-werkverkeer plaatsvindt voor zover:

a. de vergoeding of verstrekking bij toepassing of overeenkomstige toepassing van artikel 13a van de Wet op de loonbelasting 1964 beschouwd zou zijn in de periode van 18 september 2012, 16.00 uur, tot en met 31 december 2012 te zijn genoten, en

b. het woon-werkverkeer na 31 december 2012 plaatsvindt.

Artikel IV

1. In afwijking in zoverre van de artikelen 3.16 en 3.17 van de Wet inkomstenbelasting 2001 komen voor de toepassing van de artikelen 3.16, 3.17 en 3.95, eerste lid, van de Wet

inkomstenbelasting 2001 bij het bepalen van de winst in aftrek kosten en lasten ten behoeve van de belastingplichtige zelf die verband houden met woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 1.10 van die wet op basis van een openbaarvervoerkaart die voor 25 mei 2012 is aangeschaft.

2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt onder een openbaarvervoerkaart verstaan het recht op vrij of met korting reizen per openbaar vervoer dat al dan niet beperkt is tot reizen over een vast traject.

Artikel V

1. Voor belastingplichtigen die op of na 1 januari 2013 voor het reizen tussen de woning of verblijfplaats en de plaats of plaatsen van werkzaamheden gebruikmaken van een openbaarvervoerkaart die voor 25 mei 2012 is aangeschaft, blijft artikel 3.87 van de Wet inkomstenbelasting 2001, zoals dat luidde op 31 december 2012, van toepassing gedurende de looptijd van die openbaarvervoerkaart.

2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt onder een openbaarvervoerkaart verstaan het recht op vrij of met korting reizen per openbaar vervoer dat al dan niet beperkt is tot reizen over een vast traject.

Artikel VI

1. Voor de toepassing van de artikelen 3.20 en 3.95, eerste lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 wordt, in afwijking in zoverre van artikel 3.20 van die wet, de op grond van dat artikel berekende onttrekking vermenigvuldigd met factor 0,25 indien uit een rittenregistratie of anderszins blijkt dat de auto op jaarbasis behoudens woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 1.10 van die wet voor niet meer dan 500 kilometer voor privédoeleinden wordt gebruikt, en:

a. ter zake van het gebruik van de auto sprake is van een voor 25 mei 2012 tot stand gekomen overeenkomst met een derde; of

b. de auto voor 25 mei 2012 is aangeschaft door de belastingplichtige.

2. Het eerste lid is van toepassing voor de duur van de in dat lid, onderdeel a, genoemde overeenkomst zoals die op 24 mei 2012 luidde, onderscheidenlijk voor zolang de auto, bedoeld in dat lid, onderdeel b, ook voor privédoeleinden ter beschikking staat, doch in ieder geval niet langer dan tot en met 31 december 2016.

3. Onder de duur van de overeenkomst, bedoeld in het tweede lid, wordt verstaan de periode waarvoor een betalingsverplichting is aangegaan.

Artikel VII

1. In afwijking van artikel VI wordt voor de toepassing van de artikelen 3.20 en 3.95, eerste lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001, in afwijking in zoverre van artikel 3.20 van die wet, de op grond van dat artikel berekende onttrekking vermenigvuldigd met een factor 0,25 indien:

a. sprake is van een bestelauto als bedoeld in artikel 3, derde lid, van de Wet op de belasting van personenauto's en motorrijwielen 1992:

1°. ter zake waarvan voor 25 mei 2012 een verklaring uitsluitend zakelijk gebruik als bedoeld in artikel 3.20, elfde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 is afgegeven die nog niet is ingetrokken;

2°. die mede voor woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 1.10 van de wet inkomstenbelasting 2001 wordt gebruikt;

3°. die behoudens woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 1.10 van de wet inkomstenbelasting 2001 uitsluitend zakelijk wordt gebruikt; en

b. ter zake van het gebruik van de bestelauto sprake is van een voor 25 mei 2012 tot stand gekomen overeenkomst met een derde dan wel de bestelauto voor 25 mei 2012 is aangeschaft door de belastingplichtige.

2. Het eerste lid is van toepassing voor de duur van de in dat lid, onderdeel b, genoemde overeenkomst zoals die op 24 mei 2012 luidde, onderscheidenlijk voor zolang de bestelauto, bedoeld in dat lid, onderdeel b, ook voor privédoeleinden ter beschikking staat, doch in ieder geval niet langer dan tot en met 31 december 2016.

3. Onder de duur van de overeenkomst, bedoeld in het tweede lid, wordt verstaan: de periode waarvoor een betalingsverplichting is aangegaan.

4. In afwijking van artikel 3.20, dertiende lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 kan de inspecteur bij het vermoeden van een rit voor privédoeleinden, anders dan voor woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 1.10 van die wet, met een bestelauto als bedoeld in het eerste lid, de belastingplichtige verzoeken te doen blijken dat de betreffende rit zakelijk was, dan wel plaatsvond in het kader van woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 1.10 van die wet. Slaagt de belastingplichtige niet in dit bewijs, dan wordt de bestelauto geacht op jaarbasis voor meer dan 500 kilometer voor privédoeleinden te worden gebruikt.

5. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder een bestelauto ter zake waarvan voor 25 mei 2012 een verklaring uitsluitend zakelijk gebruik als bedoeld in artikel 3.20, elfde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 is afgegeven mede verstaan een bestelauto ter zake waarvan uitsluitend als gevolg van het feit dat de bestelauto na 24 mei 2012 is geleverd, eerst na 24 mei 2012 een verklaring uitsluitend zakelijk gebruik als bedoeld in artikel 3.20, elfde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 is afgegeven.

Artikel VIII

1. In afwijking in zoverre van artikel 13bis van de Wet op de loonbelasting 1964 wordt het op grond van dat artikel berekende voordeel door de inhoudingsplichtige vermenigvuldigd met een factor 0,25 indien uit een rittenregistratie of anderszins blijkt dat de auto op kalenderjaarbasis behoudens woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 10b van die wet voor niet meer dan 500 kilometer voor privédoeleinden wordt gebruikt, en:

a. ter zake van het gebruik van de auto sprake is van een voor 25 mei 2012 tot stand gekomen overeenkomst tussen de inhoudingsplichtige of werknemer en een derde; of

b. de auto voor 25 mei 2012 is aangeschaft door de inhoudingsplichtige.

2. Het eerste lid is van toepassing voor de duur van de in dat lid, onderdeel a, genoemde overeenkomst zoals die op 24 mei 2012 luidde, onderscheidenlijk voor zolang de auto, bedoeld in dat lid, onderdeel b, ook voor privédoeleinden ter beschikking is gesteld, doch in ieder geval niet langer dan tot en met 31 december 2016.

3. Onder de duur van de overeenkomst, bedoeld in het tweede lid, wordt verstaan: de periode waarvoor een betalingsverplichting is aangegaan.

4. Indien ter zake van de auto, bedoeld in het eerste lid, voor 25 mei 2012 een verklaring geen privégebruik als bedoeld in artikel 13 bis, twaalfde lid, van de Wet op de loonbelasting 1964 is afgegeven, is toepassing van het eerste lid slechts mogelijk indien de verklaring nog niet is ingetrokken. Voor de toepassing van de eerste volzin wordt onder een auto ter zake waarvan voor 25 mei 2012 een verklaring geen privégebruik als bedoeld in artikel 13bis, twaalfde lid, van de Wet op de loonbelasting 1964 is afgegeven mede verstaan een auto ter zake waarvan uitsluitend als gevolg van het feit dat de auto na 24 mei 2012 is geleverd, eerst na 24 mei 2012 een verklaring geen privégebruik als bedoeld in artikel 13bis, twaalfde lid, van de Wet op de loonbelasting 1964 is afgegeven.

Artikel IX

1. In afwijking van artikel VIII wordt in afwijking in zoverre van artikel 13bis van de Wet op de loonbelasting 1964 het op grond van dat artikel berekende voordeel door de inhoudingsplichtige vermenigvuldigd met een factor 0,25 indien:

a. sprake is van een bestelauto als bedoeld in artikel 3, derde lid, van de Wet op de belasting van personenauto's en motorrijwielen 1992:

1°. ter zake waarvan voor 25 mei 2012 een verklaring uitsluitend zakelijk gebruik als bedoeld in artikel 13bis, achttiende lid, van de Wet op de loonbelasting 1964 is afgegeven die nog niet is ingetrokken;

2°. die mede voor woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 10b van de Wet op de loonbelasting 1964 wordt gebruikt;

3°. die behoudens woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 10b van de Wet op de loonbelasting 1964 uitsluitend zakelijk wordt gebruikt; en

b. ter zake van het gebruik van de bestelauto sprake is van een voor 25 mei 2012 tot stand gekomen overeenkomst tussen de inhoudingsplichtige of werknemer en een derde dan wel de bestelauto voor 25 mei 2012 is aangeschaft door de inhoudingsplichtige.

2. Het eerste lid is van toepassing voor de duur van de in dat lid, onderdeel b, genoemde overeenkomst zoals die op 24 mei 2012 luidde, onderscheidenlijk voor zolang de bestelauto, bedoeld in dat lid, onderdeel b, ook voor privédoeleinden ter beschikking is gesteld, doch in ieder geval niet langer dan tot en met 31 december 2016.

3. Onder de duur van de overeenkomst, bedoeld in het tweede lid, wordt verstaan: de periode waarvoor een betalingsverplichting is aangegaan.

4. In afwijking van artikel 13bis, twintigste lid, van de Wet op de loonbelasting 1964 kan de inspecteur bij het vermoeden van een rit voor privédoeleinden, anders dan voor woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 10b van die wet, met een bestelauto als bedoeld in het eerste lid, de inhoudingsplichtige en de werknemer verzoeken te doen blijken dat de betreffende rit zakelijk was

dan wel plaatsvond in het kader van woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 10b van die wet. Slagen de inhoudingsplichtige en de werknemer niet in dit bewijs, dan wordt de bestelauto geacht op kalenderjaarbasis voor meer dan 500 kilometer voor privédoeleinden te worden gebruikt en wordt de verschuldigde belasting, voor zover nodig in afwijking van artikel 20, tweede lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, nageheven van de werknemer. In afwijking van de tweede volzin wordt nageheven van de inhoudingsplichtige ingeval hij wist dat de werknemer de bestelauto behoudens woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 10b van de Wet op de loonbelasting 1964 niet uitsluitend zakelijk gebruikte.

5. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder een bestelauto ter zake waarvan voor 25 mei 2012 een verklaring uitsluitend zakelijk gebruik als bedoeld in artikel 13bis, achttiende lid, van de Wet op de loonbelasting 1964 is afgegeven mede verstaan een bestelauto ter zake waarvan uitsluitend als gevolg van het feit dat de bestelauto na 24 mei 2012 is geleverd, eerst na 24 mei 2012 een verklaring uitsluitend zakelijk gebruik als bedoeld in artikel 13bis, achttiende lid, van de Wet op de loonbelasting 1964 is afgegeven.

Artikel X

1. In afwijking in zoverre van artikel 31a van de Wet op de loonbelasting 1964 worden bij de toepassing van dat artikel vanaf 1 januari 2013 vergoedingen en verstrekkingen als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f en onderdeel g, van die wet eveneens verminderd met verstrekkingen in de vorm van als woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 10b van die wet aan te merken vervoer, indien de verstrekking plaatsvindt in de vorm van het ter beschikking stellen van een openbaarvervoerkaart die voor 25 mei 2012 is aangeschaft.

2. In afwijking in zoverre van artikel 39c, vijfde lid, van de Wet op de loonbelasting 1964 behoren tot de vrije verstrekkingen, bedoeld in artikel 17 van die wet, zoals dat op 31 december 2010 luidde, verstrekkingen in de vorm van als woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 10b van die wet aan te merken vervoer, indien de verstrekking plaatsvindt in de vorm van het ter beschikking stellen van een openbaarvervoerkaart die voor 25 mei 2012 is aangeschaft.

3. Voor de toepassing van het eerste en tweede lid wordt onder een openbaarvervoerkaart verstaan het recht op vrij of met korting reizen per openbaar vervoer dat al dan niet beperkt is tot reizen over een vast traject.

Artikel XI

1. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari 2013.
2. Artikel III werkt terug tot en met 18 september 2012, 16.00 uur.

Artikel XII

Deze wet wordt aangehaald als: Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Staatssecretaris van Financiën,

Wijziging van enkele belastingwetten (Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer)

Memorie van toelichting

Inhoudsopgave

I. ALGEMEEN	2
1. Inleiding.....	2
2. Woon-werkverkeer	2
2.1. Algemeen / inhoud van de maatregel	2
2.2. Definitie woon-werkverkeer	3
2.3. Uitwerking woon-werkverkeer	4
3. Auto van de zaak	7
4. Voorkoming anticipatie.....	7
5. Overgangsrecht.....	7
6. Mobiliteit	9
7. Toeslagen.....	10
8. Budgettaire aspecten	12
9. EU-aspecten	12
10. Uitvoeringskosten Belastingdienst.....	12
11. Gevolgen voor bedrijfsleven en burger	13
II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING	15

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

In het Begrotingsakkoord 2013 zijn maatregelen opgenomen die bijdragen aan het terugdringen van het EMU-tekort tot (minder dan) 3%. Een van die maatregelen is de versobering van het fiscale regime voor woon-werkverkeer. Dit betreft onder meer de afschaffing van de mogelijkheid van onbelaste vergoedingen of verstrekkingen in het kader van woon-werkverkeer en het als privékilometers aanmerken van de kilometers die met een door de werkgever ter beschikking gestelde of aan een ondernemer ter beschikking staande (personen)auto (auto van de zaak) in het kader van het woon-werkverkeer worden gemaakt. Deze herziening van het fiscale regime voor woon-werkverkeer is opgenomen in dit wetsvoorstel. Het kabinet was genooddaakt om deze herziening niet te regelen in de Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013 (Wet UFM). Er bleek meer tijd nodig voor een verantwoorde en goed werkbare uitwerking van de maatregel, in het bijzonder voor de uitwerking van de meer uitvoeringstechnische aspecten die aan deze maatregel zijn verbonden. Beide Kamers der Staten-Generaal zijn op 4 juli 2012 per brief¹ geïnformeerd over de aard van die uitvoeringstechnische aspecten. Daarna heeft overleg plaatsgevonden met enkele maatschappelijke organisaties om te bezien welke ideeën er bij hen leven over de invulling van de maatregel. Hierna wordt eerst ingegaan op de definitie van het woon-werkverkeer, gevolgd door een omschrijving van de maatregelen voor de auto van de zaak. Daarna wordt een toelichting gegeven op een maatregel die tot doel heeft anticipatiegedrag tegen te gaan en op het overgangsrecht dat noodzakelijk is om recht te doen aan bestaande situaties. Vervolgens wordt ingegaan op de gevolgen van een en ander op de toeslagen.

2. Woon-werkverkeer

2.1. Algemeen / inhoud van de maatregel

Tot 1 januari 2004 werd een onderscheid gemaakt tussen enerzijds regelmatig woon-werkverkeer en anderzijds andere in het kader van de dienstbetrekking gemaakte reizen (zakelijk verkeer). Voor woon-werkverkeer (anders dan per openbaar vervoer) golden beperktere mogelijkheden voor het verstrekken van een onbelaste vergoeding dan voor andere in het kader van de dienstbetrekking gemaakte reizen. Om verschillende redenen, voornamelijk van uitvoeringstechnische aard en de daaraan gekoppelde hoge administratieve lasten voor het bedrijfsleven en uitvoeringskosten voor de Belastingdienst, is toentertijd besloten om in het fiscale regime voor vergoedingen en verstrekkingen geen onderscheid meer te maken tussen regelmatig woon-werkverkeer en zakelijk verkeer en in samenhang daarmee bij de regeling van de auto van de zaak het woon-werkverkeer als zakelijk aan te merken. Daarmee verviel de noodzaak om in de administraties een onderscheid aan te brengen tussen woon-werkverkeer en zakelijk verkeer.

Met ingang van 1 januari 2013 zal de regeling voor onbelaste reiskostenvergoedingen en verstrekkingen van vervoer op grond van dit wetsvoorstel niet langer van toepassing zijn op de

¹ Kamerstukken II 2011/12, 33 287, nr. 23.

kilometers die in het kader van het woon-werkverkeer worden gemaakt, ongeacht de wijze waarop, en wordt in samenhang daarmee het met een auto van de zaak afgelegde woon-werkverkeer aangemerkt als privégebruik. Hiermee wordt een besparing bereikt van € 1,5 miljard structureel. In het kader van het vorenstaande vervalt onder meer de zogenoemde gerichte vrijstelling voor woon-werkverkeer. De werkgever heeft in dat geval uiteraard nog wel de mogelijkheid om de reiskosten voor het woon-werkverkeer onbelast te vergoeden vanuit de huidige vrije ruimte van de zogenoemde werkkostenregeling WKR. Het benutten van deze vrije ruimte voor de reiskosten in het woon-werkverkeer is uiteraard een keuze van de werkgever die deze keuze veelal zal maken in overleg met de werknemers.

In 2013 wordt wel de mogelijkheid gehandhaafd om onbelaste tegemoetkomingen te geven voor de zakelijke reizen, niet zijnde woon-werkverkeer. Het fiscale regime voor deze zakelijke reizen blijft voor dat jaar ongewijzigd ten opzichte van de huidige situatie. Het budgettaire belang van deze resterende fiscale vergoedingen in de sfeer van de reiskosten bedraagt € 600 miljoen. In het Begrotingsakkoord 2013 is aangegeven dat met ingang van 1 januari 2014 deze € 600 miljoen wordt ondergebracht in de WKR. Alsdan zou de gerichte vrijstelling worden omgezet in de vrije ruimte binnen de WKR. Deze € 600 miljoen zou dan de werkgever met ingang van 1 januari 2014 in beginsel de mogelijkheid bieden om vanuit die vrije ruimte in de WKR de zakelijke kilometers, niet zijnde woon-werkverkeer, belastingvrij te vergoeden. Daarnaast staat het de werkgever zoals gezegd uiteraard vrij om de vrije ruimte (tevens) te benutten voor het onbelast vergoeden of verstrekken van woon-werkverkeer.

Op dit moment vindt een evaluatie plaats van de WKR. Het kabinet geeft er de voorkeur aan om deze evaluatie af te wachten alvorens het met voorstellen komt voor de wettelijke bepalingen om de hiervoor bedoelde vrije ruimte van de WKR te verruimen met de € 600 miljoen die verbonden is aan het belastingvrij vergoeden van de zakelijke reizen. Dit wetsvoorstel bevat dan ook nog niet de bepalingen tot verruiming van die vrije ruimte. Er is geen noodzaak om dat nu te doen omdat, vanwege het feit dat de WKR pas per 1 januari 2014 verplicht wordt, de huidige gerichte vrijstelling tot die datum in stand moet worden gehouden en dus ook de verruiming van de WKR pas met ingang van 1 januari 2014 kan worden gerealiseerd.

2.2. Definitie woon-werkverkeer

Bij de uitwerking van de maatregel uit het Begrotingsakkoord 2013 lag het in eerste instantie voor de hand om waar mogelijk terug te grijpen op de regeling zoals die gold tot 1 januari 2004. Er bestond toentertijd een definitie van regelmatig woon-werkverkeer, een definitie waarover al veel gediscussieerd was, waarover ook al veel jurisprudentie tot stand was gekomen en waarover ook diverse beleidsbesluiten waren vastgesteld. Deze definitie was weliswaar niet onomstreden, maar was wel min of meer "uitgekristalliseerd" als het gaat om de toepassing daarvan. In het oorspronkelijke wetsvoorstel waarin onder andere werd voorzien in de herziening van het fiscale regime voor de kosten van vervoer, zoals dat aan de Raad van State was voorgelegd, werd die oude definitie ook als uitgangspunt gehanteerd. Bij nader inzien is daar uiteindelijk toch niet voor gekozen. De reikwijdte van de "oude" definitie bracht met zich mee dat ook werknemers met een ambulante reisgedrag in veel gevallen onder de definitie vielen, hetgeen aanleiding gaf tot veel

discussies. Denk daarbij aan de loodgieter die zijn werkzaamheden per definitie niet op een vaste werkplek uitvoert, maar waarbij veelal wel sprake was van enige regelmaat in het reispatroon. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor de wijkverpleegkundige. Hierbij speelt ook mee dat deze werknemers geen keuze hebben als het gaat om de bepaling van hun werkplek. De werkgever bepaalt immers op basis van het werkaanbod waar de werknemer die dag zijn of haar werkzaamheden gaat verrichten. In het Begrotingsakkoord 2013 is dan ook bijzondere aandacht gevraagd voor de problematiek die verbonden is aan het ambulante karakter van sommige beroepen.

Tevens is in het kader van de uitwerking van dit wetsvoorstel gevraagd om bijzondere aandacht voor het zogenoemde "nieuwe werken". In verband met het nieuwe werken worden mensen gestimuleerd om – uiteraard waar mogelijk – bijvoorbeeld thuis te werken of op een werkplek die dichterbij huis ligt dan de vaste werkplek. Door het nieuwe werken zijn veel werknemers flexibeler geworden als het gaat om de werkplek en wordt de min of meer onnodige mobiliteit voorkomen, hetgeen bijdraagt aan het terugdringen van de files of van het gebruik van het openbaar vervoer op tijden waarop dat vervoer toch al druk bezet is. Tijdens de behandeling van de Wet UFM in de Eerste Kamer is de motie Ester (ChristenUnie) c.s. ingediend² waarin met name wordt gevraagd om bij de uitwerking van de maatregelen ter zake van de reiskosten de voor- en nadelen van het fiscaal faciliteren van thuiswerken uit te werken en mee te wegen. Deze motie is aangehouden omdat tijdens die behandeling is toegezegd dat de strekking en geest van de motie zeker zal worden meegenomen bij deze uitwerking. Het kabinet hoopt dat in de uitwerking zoals die hierna wordt beschreven, ook naar de mening van de indieners van de motie aan die toezegging gestand is gedaan.

Met ingang van 1 juli 2011 is ter zake van de omzetbelasting een definitie vastgelegd voor woon-werkverkeer. Voor auto's van de zaak die zowel zakelijk als privé worden gebruikt is omzetbelasting verschuldigd over het privégebruik, waaronder wordt begrepen het woon-werkverkeer. In dit wetsvoorstel wordt ten behoeve van de uitwerking van de in het Begrotingsakkoord 2013 voorziene versobering van het fiscale regime voor woon-werkverkeer, de definitie zoals die in de omzetbelasting geldt als startpunt gehanteerd en vervolgens aangevuld dan wel gecombineerd met elementen die specifiek voor de loon-en inkomstenbelasting van belang zijn. Voor een deel wordt daarbij teruggegrepen op elementen die golden in de tot 2004 voor de loon-en inkomstenbelasting gehanteerde definitie, met dien verstande dat deze elementen zodanig zijn aangepast dat de gevolgen van die definitie voor het grootste deel van de ambulante werknemers worden beperkt.

2.3. Uitwerking woon-werkverkeer

De in de omzetbelasting gehanteerde definitie voor woon-werkverkeer komt op het volgende neer. Het gaat om (heen en/of terug) reizen van de woon- of verblijfplaats naar de in het kader van een overeenkomst tot het verrichten van arbeid overeengekomen vaste werkplaats(en) waar men (één of meerdere dagen) zijn werkzaamheden verricht. Als een dergelijke overeenkomst niet is

² Kamerstukken I 2011/12, 33 287, I.

gesloten, dan geldt dat alle reizen (heen en/of terug) van de woon- of verblijfplaats naar een bedrijfsadres als woon-werkverkeer kwalificeren. Zo zal het reizen van een loodgieter naar het adres van een klant of het reizen van de wijkverpleegkundige naar de klant voor de omzetbelasting geen woon-werkverkeer zijn, tenzij deze werkplaats als vaste werkplaats is overeengekomen tussen werknemer en werkgever.

Met name het eerste deel van deze definitie biedt mogelijkheden om in de loon- en/of inkomstenbelasting tegemoet te komen aan een deel van de gesignaleerde aandachtspunten. Dit onderdeel van deze definitie leidt ertoe dat het merendeel van de reizen van de ambulante werknemer, zoals de loodgieter en de wijkverpleegkundige, wordt aangemerkt als zakelijk verkeer en dus in aanmerking komt voor een onbelaste vergoeding.

Als er sprake is van verschillende werkplaatsen die regelmatig worden gebruikt of als sprake is van een werkplaats thuis en een bedrijfsadres die beide regelmatig worden gebruikt is voor de toepassing ten behoeve van de loon- en inkomstenbelasting nadere regelgeving noodzakelijk. De in de omzetbelasting gehanteerde definitie gaat er namelijk van uit dat de werkgever en de werknemer gezamenlijk kunnen vaststellen welke werkplaats als vaste werkplaats wordt aangemerkt en dat het reizen naar andere plaatsen waar arbeid wordt verricht per definitie niet als woon-werkverkeer wordt aangemerkt, hoe frequent ook naar die andere arbeidsplaats wordt gereisd. Vanuit de wens om in de loon- en inkomstenbelasting zo veel mogelijk aan te sluiten bij de feitelijke werkplek, ook als het gaat om verschillende werkplekken, is het gewenst om in de loon- en inkomstenbelasting tevens als vaste werkplaats aan te merken alle werkplekken die als zodanig moeten worden aangemerkt vanwege de mate van regelmaat waarin naar die werkplaats wordt gereisd en waar in belangrijke mate werkzaamheden worden verricht. Dat houdt dus in dat in bepaalde gevallen op grond van het wetsvoorstel de reizen tussen de woning of verblijfplaats en een niet als zodanig door de werkgever en werknemer aangewezen werkplek als woon-werkverkeer worden aangemerkt. Als bijvoorbeeld een werkgever twee bedrijfsadressen heeft waarvan de één op (stel) 10 kilometer van de woning of verblijfplaats van de werknemer is gevestigd en de ander op (stel) 100 kilometer, dan dienen de reizen tussen de woning of verblijfplaats en de beide bedrijfsadressen als woon-werkverkeer te worden aangemerkt als die werknemer in belangrijke mate werkzaamheden verricht op beide adressen. Dit is slechts anders als de werknemer slechts kortdurend werkt op één van beide bedrijfsadressen. Indien de werknemer de facto slechts (stel) twintig dagen per jaar zijn werkzaamheden verricht op het dichtstbijzijnde bedrijfsadres en gemiddeld (stel) vier dagen per week op het andere bedrijfsadres zijn werkzaamheden verricht, dan worden in ieder geval de reizen tussen de woning of verblijfplaats en dat laatste bedrijfsadres als woon-werkverkeer aangemerkt. Als bijvoorbeeld de thuiswerkplaats als vaste werkplaats wordt aangewezen terwijl de werknemer de facto zijn werkzaamheden in belangrijke mate verricht op een bedrijfsadres van de werkgever dienen de reizen tussen de woning of verblijfplaats en dat bedrijfsadres als woon-werkverkeer te worden aangemerkt. Als er sprake is van het verrichten van werkzaamheden op twee bedrijfsadressen of op het thuiswerkadres en een bedrijfsadres, bijvoorbeeld twee dagen per week op het ene adres en de andere drie dagen op het andere adres, dan dienen de reizen tussen de woning of verblijfplaats en de beide adressen als woon-

werkverkeer te worden aangemerkt. Dit wetsvoorstel bevat ten opzichte van de in de omzetbelasting gehanteerde definitie nadere bepalingen om deze materie nader te regelen.

Hiervoor is aangegeven dat op grond van de in de omzetbelasting gehanteerde definitie de reizen van de ambulante werknemer naar de klanten in beginsel niet als woon-werkverkeer worden aangemerkt. De adressen van deze klanten zullen niet als vaste werkplaats zijn aangewezen. De mogelijkheid bestaat echter dat de reizen van de ambulante werknemer naar bepaalde klanten een vaste frequentie hebben en zich over een dermate lange periode uitstrekken dat de reizen tussen de woning of verblijfplaats en deze werkplekken als woon-werkverkeer moeten worden aangemerkt vanwege de mate van regelmaat waarin naar die werkplaats wordt gereisd en de mate waarin op die werkplaats werkzaamheden worden verricht. Daarvan zou al sprake kunnen zijn als een loodgieter of elektricien bijvoorbeeld gedurende enige maanden op dezelfde bouwplaats zijn werkzaamheden verricht. In dit wetsvoorstel wordt bepaald dat in dat geval pas sprake is van woon-werkverkeer als die werkzaamheden op die specifieke werkplaats langer duren dan een jaar. Pas als dat geval is of zal zijn, worden alle reizen van de woning of verblijfplaats naar die werkplaats aangemerkt als woon-werkverkeer en wordt de vergoeding die daarvoor wordt verstrekt belast. Indien de duur van die werkzaamheden op die specifieke plek gelijk is aan de duur van de dienstbetrekking, is te allen tijde sprake van woon-werkverkeer, zelfs als de duur van die werkzaamheden korter is dan een jaar.

Hiervoor is steeds gesproken over de ambulante werknemer. Het vorenstaande is echter niet alleen van toepassing op de werknemer, maar ook op ondernemers (waaronder uiteraard ook begrepen de zzp'er). Een ondernemer verricht zijn werkzaamheden vaak op basis van een overeenkomst van opdracht met zijn opdrachtgever. In die overeenkomst wordt in verreweg de meeste gevallen ook vastgelegd waar de ondernemer zijn werkzaamheden verricht. Daarmee wordt die werkplek aangemerkt als de vaste werkplaats in de zin van de definitie zoals die voor de omzetbelasting wordt gehanteerd. Alle reizen van de woning of verblijfplaats naar die vaste werkplaats zouden daarmee bestempeld worden als woon-werkverkeer en eventuele vergoedingen voor die reizen worden dan als belastbaar inkomen aangemerkt. Dat is voor de inkomstenbelasting een ongewenste situatie. Naar de mening van het kabinet dienen in beginsel alleen de reizen van de ondernemer tussen zijn woning of verblijfplaats naar zijn *eigen bedrijfsadres* als woon-werkverkeer te worden aangemerkt. Als de ondernemer vanuit zijn woning of verblijfplaats werkt, is er in beginsel geen sprake van woon-werkverkeer. Daarmee wordt voor de ondernemer zo veel mogelijk aangesloten bij de regeling voor de ambulante werknemer. Dat houdt tegelijkertijd in dat ook voor de ondernemer geldt dat de frequentie waarin naar eenzelfde werkplaats wordt gereisd en de mate waarin op die werkplaats werkzaamheden worden verricht op enig moment tot de conclusie kunnen leiden dat sprake is van belast woon-werkverkeer. Net als bij de ambulante werknemer geldt echter ook voor de ondernemer dat hiervan pas sprake is indien die werkzaamheden op die specifieke werkplaats langer duren dan een jaar.

Voor de werknemer die tijdens zijn dienstverband wordt gedetacheerd naar een andere werkplaats dan zijn gebruikelijke vaste werkplaats en de duur van die detachering aanmerkelijk korter is dan de duur van de dienstbetrekking geldt dat de reizen die in het kader van die detachering worden

gemaakt tussen de woning of verblijfplaats en de plaats van detachering worden beschouwd als zakelijke reizen. De daarvoor toegekende vergoedingen kunnen derhalve onbelast worden verstrekt. Voorwaarde is wel dat de detachering niet langer duurt dan een jaar. Ingeval de detachering langer duurt dan een jaar worden de reizen tussen de woning of verblijfplaats en de plaats van detachering aangemerkt als woon-werkverkeer en worden de vergoedingen voor die reizen belast. Waar mogelijk wordt hier dus aangesloten bij hetgeen wordt bepaald voor de ambulante werknemer c.q. de ambulante ondernemer.

3. Auto van de zaak

Voor het privégebruik van een door de werkgever ter beschikking gestelde of aan een ondernemer ter beschikking staande (personen)auto van de zaak dient een bijtelling plaats te vinden indien dit privégebruik meer is dan 500 kilometer op jaarbasis. Thans wordt het woon-werkverkeer in het kader van de bijtelling niet als privégebruik aangemerkt. Omdat op grond van dit wetsvoorstel vergoedingen en verstrekkingen voor het woon-werkverkeer niet langer onbelast worden gelaten, ligt het voor de hand dat voor de bijtelling voor de auto van de zaak de woon-werkverkeerkilometers als privékilometers worden aangemerkt. Dit wetsvoorstel bevat de daarvoor noodzakelijke wijzigingen.

In het algemeen zal het aantal kilometers dat wordt gereden in het kader van het woon-werkverkeer meer dan de eerder genoemde 500 kilometer zijn. Als gevolg van het feit dat deze kilometers straks als privé worden aangemerkt, zal de huidige vrijstelling van de bijtelling voor de auto's waarmee minder dan 500 kilometer privé wordt gereden grotendeels haar belang verliezen.

Onder hoofdstuk 2 hiervoor is uitgebreid ingegaan op hetgeen als woon-werkverkeer wordt aangemerkt. De definitie van woon-werkverkeer zoals daar beschreven is ook van belang voor de beantwoording van de vraag welke kilometers straks als woon-werkverkeer worden aangemerkt voor de fiscale behandeling van de auto van de zaak.

4. Voorkoming anticipatie

Om te voorkomen dat de in dit wetsvoorstel opgenomen maatregelen met betrekking tot de fiscale behandeling van woon-werkverkeer worden ontweken door bijvoorbeeld nog in 2012 een kostenvergoeding te verstrekken ter zake van woon-werkverkeer dat in 2013 of later plaatsvindt, is in dit wetsvoorstel een bepaling opgenomen op grond waarvan vergoedingen en verstrekkingen die in de periode van 18 september 2012, 16.00 uur, tot en met 31 december 2012 plaatsvinden ter zake of in de vorm van woon-werkverkeer voor zover dat verkeer plaatsvindt na 31 december 2012, geacht worden te zijn genoten in het loontijdvak waarin het woon-werkverkeer plaatsvindt. Daarmee wordt bewerkstelligd dat in het betreffende loontijdvak alsnog belasting verschuldigd wordt ter zake van de hiervoor bedoelde vergoedingen en verstrekkingen.

5. Overgangsrecht

Dit wetsvoorstel voorziet in overgangsrecht voor zowel het afschaffen van de mogelijkheid om onbelast tegemoetkomingen in het kader van het woon-werkverkeer te geven, als voor het

aanmerken van de kilometers die met een auto van de zaak in het kader van het woon-werkverkeer worden gemaakt als privékilometers. Dit overgangsrecht is reeds aangekondigd in bijlage 2 bij de Voorjaarsnota 2012 die op 25 mei 2012 naar de Tweede Kamer is verzonden.³ Daarbij is ook de datum van 25 mei 2012 genoemd als ijkpunt voor het hierna beschreven overgangsrecht.

Allereerst wordt voorzien in overgangsrecht voor OV-abonnementen die door de werkgever aan de werknemer zijn verstrekt, al dan niet uitsluitend ten behoeve van het woon-werkverkeer van de werknemer.⁴ Zonder nadere maatregelen zou in situaties waarin een dergelijk OV-abonnement ook na 31 december 2012 nog geldig is, het deel van de verstrekking dat betrekking heeft op de periode na die datum veelal moeten worden belast. Dit wetsvoorstel voorziet erin dat voor OV-abonnementen die vóór 25 mei 2012 zijn aangegaan, de verstrekking daarvan onbelast blijft voor de geldigheidsduur van dat abonnement voor zover deze geldigheid zich uitstrekt tot na 31 december 2012 en voor zover de verstrekking op grond van de tot 1 januari 2013 geldende wetgeving niet belast zou zijn. Onder dezelfde voorwaarden is voorzien in overgangsrecht voor de reisafrek voor werknemers die met het openbaar vervoer van en naar het werk reizen en daar geen of een lage vergoeding voor krijgen.

Daarnaast voorziet dit wetsvoorstel in overgangsrecht ter zake van de auto van de zaak. Dit overgangsrecht is van belang voor werknemers die van hun werkgever een auto ter beschikking gesteld hebben gekregen en deze auto gebruiken voor het woon-werkverkeer maar overigens niet meer dan 500 kilometer per jaar privé rijden, of, ingeval het een bestelauto betreft, een zogenoemde verklaring uitsluitend zakelijk gebruik is afgegeven op grond waarvan geen enkel privégebruik wordt verondersteld. Doordat het woon-werkverkeer op grond van het onderhavige wetsvoorstel niet langer als zakelijk- maar als privéverkeer wordt aangemerkt, wordt voor deze werknemers de bijtelling van toepassing, tenzij zij ook inclusief het woon-werkverkeer blijven voldoen aan de voorwaarde dat niet meer dan 500 kilometer privé wordt gereden of dat - eveneens inclusief het woon-werkverkeer - in het geheel geen privékilometers worden gemaakt in geval van een bestelauto waarvoor een verklaring uitsluitend zakelijk gebruik is afgegeven.

Voor de personen- en bestelauto's die door het aanmerken van de woon-werkkilometers als privékilometers onder de bijtelling gaan vallen geldt een overgangsregime. Dat houdt in dat voor deze auto's waarvoor vóór 25 mei 2012 een leasecontract is aangegaan, de bijtelling gedurende de looptijd van dat leasecontract maar uiterlijk tot 1 januari 2017 wordt beperkt tot 25% van de zonder dit overgangsrecht verschuldigde bijtelling van 25%, 20% dan wel 14%.⁵ Deze verlaagde bijtelling geldt overigens alleen ingeval het aantal overige privékilometers, zijnde de andere privékilometers dan de kilometers die in het kader van het woon-werkverkeer met de auto worden gemaakt, beperkt blijft tot maximaal 500 kilometer op jaarbasis, hetgeen desgevraagd moet kunnen worden aangetoond, bijvoorbeeld door middel van een kilometerregistratie. Indien dat privégebruik (dus exclusief het woon-werkverkeer) uitstijgt boven die 500 kilometer op jaarbasis,

³ Kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr. 1.

⁴ Uiteraard wordt dergelijk overgangsrecht ook voorzien voor de IB-ondernemer die gebruikmaakt van een OV-abonnement ter zake van zijn woon-werkverkeer.

⁵ Met ingang van 1 januari 2014 25% van 7% voor auto's die na die datum voor het eerst in gebruik worden genomen en die een CO₂-uitstoot hebben van maximaal 50 gram per kilometer.

wordt alsnog de volledige bijtelling van toepassing. Voor de bestelauto waarvoor voor 25 mei 2012 een verklaring uitsluitend zakelijk gebruik is afgegeven, geldt dit overgangsrecht alleen ingeval naast de zakelijke kilometers en de woon-werkverkeerkilometers geen privékilometers worden gemaakt. Indien dat wel het geval is wordt alsnog de volledige bijtelling van toepassing.

Dit overgangsrecht geldt mutatis mutandis eveneens voor de auto van de zaak die niet is geleased maar op de balans van de onderneming staat en ter beschikking is gesteld aan de werknemer. Tevens geldt dit overgangsrecht voor de auto die de ondernemer voor privégebruik, waaronder woon-werkverkeer, ter beschikking staat. Het overgangsrecht geldt dan gedurende de termijn dat de auto op de balans blijft staan, met dien verstande dat ook dit overgangsrecht in ieder geval eindigt op 1 januari 2017. Ook dit overgangsrecht voor de auto van de zaak is eerder aangekondigd in bijlage 2 bij de hiervoor genoemde Voorjaarsnota 2012. Daarin is ook de datum van 25 mei 2012 genoemd als ijkpunt voor het hier beschreven overgangsrecht.

6. Mobiliteit

In de autobrief⁶ is mededeling gedaan van een gezamenlijke verkenning door de Staatssecretaris van Financiën en de Minister van Infrastructuur en Milieu naar de mogelijkheden om langs fiscale weg een bijdrage te leveren aan het bestrijden van de files. Het doel van die verkenning was het bezien of en zo ja, op welke wijze en binnen de uitgangspunten van een solide, eenvoudig en fraudebestendig fiscaal systeem, een aanpassing van bestaande fiscale instrumenten ertoe zou kunnen bijdragen dat bijvoorbeeld in het woon-werkverkeer minder wordt gereden. Tijdens de verkenning bleek dat met name de voorstellen van de B50 (de zogenoemde beeldbepalende bedrijven) die aan werkgevers en werknemers een ruime mate van vrijheid bieden in de toedeling van de mobiliteitsbudgetten, kansrijk werden geacht. Op basis van die voorstellen voor een zogenoemd "slim reisbudget" zouden werkgever en werknemer in gezamenlijk overleg kunnen kiezen voor een ander reisgedrag, zowel waar het zou gaan om het beoordelen van de noodzaak van een reis, het tijdstip waarop de reis wordt gemaakt als het vervoermiddel waarmee de reis wordt gemaakt. Het kabinet had deze voorstellen dan ook vanuit een positieve insteek beoordeeld.⁷

Het streven was erop gericht om de Tweede Kamer voor het zomerreces te informeren over de resultaten van de verkenning. De verkenning is echter niet afgerond. Het Begrotingsakkoord 2013, waarin onder meer is voorzien in het afschaffen van de onbelaste reiskostenvergoeding voor het woon-werkverkeer, bracht met zich mee dat de werkzaamheden voor de verkenning door de actualiteit werden ingehaald.

Inmiddels zijn wel de mobiliteitseffecten van de afschaffing van de onbelaste reiskostenvergoeding voor het woon-werkverkeer, met daaraan gekoppeld de maatregelen ten aanzien van de auto van de zaak, doorgerekend. Er zijn doorrekeningen beschikbaar van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en van MuConsult. De resultaten van het PBL zijn neergelegd in een notitie van 6 juli 2012, "Bereikbaarheid: uitwerking basispad en effecten van maatregelen", die door PBL

⁶ Kamerstukken II 2010/11, 32 800, nr. 1.

⁷ Zie bijvoorbeeld het antwoord van de Staatssecretaris van Financiën op vragen van de leden Koolmees en Verhoeven (beiden D66), Aanslag Handelingen II 2011/12, nr. 1533.

op zijn site beschikbaar is gesteld.⁸ De resultaten van het onderzoek door MuConsult zijn neergelegd in het rapport "Mobiliteitseffecten reiskostenmaatregelen Begrotingsakkoord".⁹

Zowel het PBL als MuConsult komen tot de conclusie dat de afschaffing van de onbelaste reiskostenvergoeding voor het woon-werkverkeer, met daaraan gekoppeld de maatregelen ten aanzien van de auto van de zaak, tot substantiële mobiliteitseffecten leidt.

MuConsult is in haar berekeningen uitgegaan van een tweetal sociaal-economische scenario's. Dit betreffen de door het Centraal Planbureau en het PBL opgestelde WLO-scenario's Regional communities en Global Economy (RC en GE). In het RC-scenario is de economische groei relatief laag, terwijl het GE-scenario juist uitgaat van een hoge economische groei. Daarmee geven beide scenario's de bandbreedte aan van de (mobiliteits)effecten. In de hiernavolgende tabel zijn de resultaten weergegeven van de effecten zoals die door MuConsult zijn beschreven.

Tabel Overzicht (mobiliteits)effecten

	GE-scenario		RC-scenario	
	Min	Max	Min	Max
Totale mobiliteit				
Autokilometers	- 3%	- 3,5%	- 3,5%	- 4,5%
Reizigerskilometers trein	- 2,5%	- 4%	- 2,5%	- 4%
Woon-werkmobiliteit				
Autokilometers	- 7%	- 8,5%	- 8%	- 10%
Reizigerskilometers trein	- 6%	- 8,5%	- 6%	- 9,5%
Congestie				
Voertuigverliesuren Hoofdwegennet	- 12%	- 14,5%	- 15,5%	- 19%
Milieueffecten				
CO ₂ -emissies personenautopark		- 2,7%		- 2,5%

De waarschijnlijk belangrijkste dalingen zijn die van het aantal voertuigverliesuren¹⁰ (op het hoofdwegennet) en de CO₂-uitstoot van het wagenpark. Volgens MuConsult daalt het aantal voertuigverliesuren met ongeveer 12 tot 19%. De CO₂-uitstoot daalt met 2,5% tot 2,7%. Het PBL heeft de daling van de CO₂-uitstoot niet berekend. Wat betreft de daling van het aantal voertuigverliesuren komt het PBL op basis van een overigens minder omvangrijk onderzoek tot een daling van 10% tot 15%.

7. Toeslagen

De in dit wetsvoorstel opgenomen maatregelen ten aanzien van de vergoedingen en verstrekkingen voor het woon-werkverkeer, hebben tot gevolg dat het verzamelinkomen van de mensen die door deze maatregel worden geraakt, wordt verhoogd. De eerder van belasting vrijgestelde reiskostenvergoeding gaat als gevolg van de maatregel immers belastbaar loon vormen. Dat kan tot gevolg hebben dat een eventuele toeslag wordt verlaagd. In de eerdergenoemde brief waarin het kabinet de Kamer heeft geïnformeerd over de aard van de

⁸ <http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/PBL-CPB%20Notitie%20Bereikbaarheid%20effecten%20van%20maatregelen.pdf>.

⁹ Het rapport is te raadplegen op www.muconsult.nl.

¹⁰ Voertuigverliesuren: Extra reistijd voor weggebruikers op het hoofdwegennet door wachttijd in files.

uitvoeringstechnische aspecten die verbonden zijn aan de uitwerking van deze maatregel¹¹, is aangegeven dat in het kader van de augustusbesluitvorming zou worden bezien of deze gevolgen kunnen worden gemitigeerd.

Het blijkt niet mogelijk om de mensen van wie de toeslag als gevolg van deze maatregel wordt verlaagd, te compenseren of om voor deze mensen de gevolgen te mitigeren. Hierbij spelen een aantal factoren een rol. Allereerst treft de reiskostenmaatregel alleen de werkenden, terwijl van de werkenden een groot deel op dit moment geen reiskostenvergoeding ontvangt en dus ook niet door de op dat punt voorgestelde maatregel wordt geraakt. In het in hoofdstuk 6 aangehaalde rapport van MuConsult wordt gemeld dat ongeveer 57% van de mensen in loondienst een reiskostenvergoeding ontvangt en dat van de ondernemers c.q. de zzp'ers zo'n 36% zichzelf een reiskostenvergoeding toekent. Voorts is het aantal mensen in loondienst dat een onbelaste reiskostenvergoeding krijgt in de hogere inkomensgroepen hoger dan in de lagere, zij het dat dit verschil beperkt is. Dit leidt dan ook tot de conclusie dat het merendeel van de toeslaggerechtigden niet wordt geraakt door de maatregel op het gebied van de reiskostenvergoeding. Dit geldt eveneens voor toeslaggerechtigden met een auto van de zaak. Elke vorm van compensatie heeft echter een generiek karakter en bereikt daardoor vooral de mensen voor wie de reiskostenmaatregel geen gevolgen heeft voor de eventuele toeslag (de niet-werkenden en de werkenden die geen reiskostenvergoeding ontvangen en ook geen gevolgen ondervinden van de maatregel met betrekking tot de auto van de zaak). Tegelijkertijd leidt dit generieke karakter ertoe dat die mensen voor wie de maatregel wel gevolgen heeft voor de toeslag, elke vorm van compensatie volstrekt ontoereikend is.

Hoewel het kabinet zich ervan bewust is dat in individuele gevallen de doorwerking van de reiskostenmaatregel naar de toeslagen soms forse gevolgen kan hebben, komt het op grond van het vorenstaande tot de conclusie dat een adequate compensatie of mitigering van de gevolgen niet mogelijk is.

¹¹ Kamerstukken II 2011/12, 33 287, nr. 23.

8. Budgettaire aspecten

In de hiernavolgende tabel is het totale budgettaire beeld van dit wetsvoorstel weergegeven.

Tabel Budgettaire aspecten (in € mln.; -/- = lastenverlichting).

Onderwerp	2013	2014	2015	struc.
Afschaffen vrijstelling woon-werkverkeer	1.300	1.300	1.300	1.300
Afschaffen gerichte vrijstellingen kosten van vervoer (niet in wetsvoorstel)		600	600	600
Vergroting vrije ruimte in werkkostenregeling (niet in wetsvoorstel)		-600	-600	-600
Maatregel auto van de zaak	75	150	225	300
Totaal conform Begrotingsakkoord 2013	1.375	1.450	1.525	1.600
Overgangsrecht cf. BA 2013 leaseauto, OV, ambulant vervoer en bestelauto	0	-25	-65	-100
wv. 25% heffing auto van de zaak	110	75	35	
wv. Overgangsrecht OV-abonnementen	-10			
wv. Versoepeling regime ambulant vervoer / bestelauto's	-100	-100	-100	-100
Totaal Reiskosten	1.375	1.425	1.460	1.500

In het Begrotingsakkoord 2013 is voorzien in overgangsrecht voor de lopende OV-abonnementen en de leaseauto. Daarbij is aangegeven dat de uit dat overgangsrecht voortvloeiende opbrengst kan worden ingezet voor de eventuele bestelautoproblematiek en de problematiek van de werknemers in de ambulante sector zoals de thuiszorg en de bouw. De in dit wetsvoorstel opgenomen oplossing voor de bestelautoproblematiek en de problematiek van de werknemers in de ambulante sector zoals de thuiszorg en de bouw (zie paragraaf 2.3 van deze memorie) leidt tot een derving van € 100 miljoen structureel. Deze derving wordt in 2013 volledig en de jaren 2014 en 2015 gedeeltelijk gedekt door met name de in genoemd begrotingsakkoord opgenomen bijtelling van een kwart van de "normale" bijtelling zoals toegelicht in hoofdstuk 5 van deze memorie. Voor zover de dekking als gevolg van deze maatregel ontoereikend is wordt de dekking gevonden binnen het pakket Belastingplan 2013.

In de hiervoor opgenomen tabel staan twee regels over de op grond van het Begrotingsakkoord 2013 voor 2014 voorziene afschaffing van de gerichte vrijstelling voor de zakelijke reizen en de tegelijkertijd te verhogen vrije ruimte van de WKR. Zoals toegelicht in het slot van paragraaf 2.1 van deze memorie, geeft het kabinet er de voorkeur aan eerst de evaluatie van de WKR af te wachten alvorens deze maatregel daadwerkelijk in de wet vast te leggen. Deze maatregelen zijn samen overigens budgetneutraal.

9. EU-aspecten

Dit wetsvoorstel bevat geen EU-aspecten.

10. Uitvoeringskosten Belastingdienst

De maatregelen in het kader van dit wetsvoorstel hebben tot gevolg dat de vereenvoudiging van de reiskostenregeling die in 2004 werd ingevoerd voor een groot deel ongedaan wordt gemaakt.

Zolang de gerichte vrijstelling voor de vergoedingen en verstrekkingen die voor zakelijke reizen worden betaald in stand blijft wordt weer onderscheid gemaakt tussen zakelijk en woon-werkverkeer. De Belastingdienst zal – zij het in iets mindere mate dan voor 2004 – meer werk hebben in het toezicht op de juiste naleving van de nieuwe regels. Daarnaast is er ook sprake van initiële kosten, omdat systemen en documenten moeten worden aangepast.

Zoals hiervoor in hoofdstuk 5 is beschreven voorziet dit wetsvoorstel in overgangsrecht ter zake van de auto van de zaak. De Belastingdienst zal alle berijders van een auto van de zaak die een verklaring ter zake van het privégebruik met een auto van de zaak hebben afgegeven actief informeren over de gevolgen van deze regeling. Het overgangsrecht is van belang voor werknemers die van hun werkgever een auto ter beschikking gesteld hebben gekregen en deze auto gebruiken voor het woon-werkverkeer maar overigens niet meer dan 500 kilometer per jaar privé rijden, of, ingeval het een bestelauto betreft, een verklaring uitsluitend zakelijk gebruik is afgegeven op grond waarvan geen enkel privégebruik is toegestaan. Doordat het woon-werkverkeer op grond van het onderhavige wetsvoorstel niet langer als zakelijk- maar als privéverkeer wordt aangemerkt, wordt voor deze werknemers de bijtelling van toepassing, tenzij zij ook inclusief het woon-werkverkeer blijven voldoen aan de voorwaarde dat niet meer dan 500 kilometer privé wordt gereden of dat in het geheel geen privékilometers (inclusief woon-werkkilometers) worden gemaakt in geval van een bestelauto waarvoor een verklaring uitsluitend zakelijk gebruik is afgegeven. De overgangsregeling voor de (bestel)auto's van de zaak brengt extra kosten met zich mee, die aflopen in 2017. Hiervoor is extra toezicht noodzakelijk om enerzijds te waarborgen dat de overgangsregeling juist wordt toegepast en anderzijds te waarborgen dat er terecht gebruik van wordt gemaakt. Het proces rond de verklaringen terzake van het privégebruik met de auto van de zaak zal daarentegen aan belang gaan inboeten, aangezien wordt aangenomen dat er nog maar weinig belastingplichtigen overblijven die zo weinig woon-werk kilometers maken dat ze onder de 500 km blijven.

De mutaties waar het betreft de uitvoeringskosten van de Belastingdienst die uit het vorenstaande voortvloeien zijn weergegeven in het onderstaande overzicht.

De uitvoeringskosten die betrekking hebben op 2012 zullen bij Najaarsnota (tweede suppletoire begroting) worden verwerkt in de begroting van Financiën (IXB). De aan het wetsvoorstel verbonden uitvoeringskosten die betrekking hebben op 2013 en verder liggende jaren, worden verwerkt bij de budgettaire besluitvorming in het voorjaar 2013. In 2016 treedt een netto besparing op van € 1,8 mln. oplopend tot € 4,1 miljoen vanaf 2019.

Tabel Uitvoeringskosten (in € mln).

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer	0,3	1,9	0,7	-0,6	-1,8	-2,5

11. Gevolgen voor bedrijfsleven en burger

Het maken van onderscheid tussen woon-werkkilometers en andere kilometers gaat gepaard met een stijging van de administratieve lasten voor bedrijven met circa € 30 miljoen. Dit komt overeen

met de verlaging van de administratieve lasten die in 2004 in aanmerking is genomen bij het als zakelijk aanmerken van woon-werkverkeer.

Het aanmerken van de woon-werkverkeerkilometers als privékilometers in het kader van de bijtelling voor de "auto van de zaak" leidt ertoe dat op termijn de huidige vrijstelling van bijtelling voor auto's die per jaar niet meer dan 500 kilometer privé rijden fors in belang zal inboeten. Daardoor zal op termijn ook de noodzaak tot het bijhouden van een rittenregistratie fors verminderen. Dat leidt tot een besparing van de administratieve lasten voor burgers van ongeveer 0,7 miljoen uur per jaar structureel.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I

Artikel I, onderdeel A, (artikel 1.10 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In het Begrotingsakkoord 2013 is vastgelegd dat tegemoetkomingen voor woon-werkverkeer met ingang van 1 januari 2013 belast zullen worden. Dat brengt onder meer met zich mee dat voor de regeling met betrekking tot een tot het ondernemingsvermogen van de belastingplichtige behorende auto die de belastingplichtige ook voor privédoeleinden ter beschikking staat woon-werkverkeer geacht wordt voor privédoeleinden plaats te vinden. In het voorgestelde artikel 1.10 van de Wet inkomstenbelasting 2001 (Wet IB 2001) wordt daartoe vastgelegd welke reizen als woon-werkverkeer worden beschouwd. Deze vastlegging is van belang voor het antwoord op de vraag of een reis meetelt voor de 500-kilometergrens om te bepalen of sprake is van een onttrekking vanwege het voor privédoeleinden ter beschikking staan van een auto. Tevens is dit van belang voor de beoordeling in hoeverre door de belastingplichtige gemaakte reiskosten in mindering kunnen worden gebracht op de winst.

Zoals in het algemeen deel van deze memorie al is gemeld, wordt voor de definiëring van het begrip woon-werkverkeer in de inkomstenbelasting (en ook in de loonbelasting, zie elders in dit wetsvoorstel) in beginsel aangesloten bij de definitie van woon-werkverkeer zoals die in de omzetbelasting van toepassing is. Dit komt naar voren in het eerste lid van artikel 1.10 van de Wet IB 2001 waarin het uitgangspunt is opgenomen voor het bepalen van woon-werkverkeer. Voor de definitie van woon-werkverkeer wordt uitgegaan van hetgeen degene die de werkzaamheden verricht en degene in wiens opdracht die werkzaamheden worden verricht, onderling zijn overeengekomen over de plaats waar de werkzaamheden zullen worden verricht. In genoemd lid wordt dit aangeduid als de vaste werkplaats of de vaste werkplaatsen. Dat hoeft dus niet beperkt te zijn tot een enkele vaste werkplaats; het is zonder meer mogelijk dat verschillende vaste werkplaatsen worden overeengekomen. Als voor langere tijd op één of meer vaste werkplaatsen wordt gewerkt op grond van een overeenkomst met derden, dan zal de vaste werkplaats of zullen de vaste werkplaatsen in het algemeen zijn vastgelegd in die overeenkomst. Alle reizen tussen de woning of de verblijfplaats van de belastingplichtige en die vaste werkplaats of werkplaatsen worden aangemerkt als woon-werkverkeer.

De onderlinge afspraken tussen degene die de werkzaamheden verricht en degene in wiens opdracht die werkzaamheden worden verricht, worden in de wettekst aangeduid met de term "in het kader van een overeenkomst tot het verrichten van werkzaamheden". Met deze term worden alle vormen van overeenkomsten bedoeld waarbij een partij zich verbindt tot het verrichten van werkzaamheden in opdracht van een ander. Ook alle afspraken tussen degene die de werkzaamheden verricht en degene in wiens opdracht die werkzaamheden worden verricht ter aanvulling op de oorspronkelijke overeenkomst vallen voor de vaststelling van de vaste werkplaats of de vaste werkplaatsen onder genoemde term.

In artikel 1.10, tweede lid, van de Wet IB 2001 wordt aangegeven wat – naast de reizen tussen de woning of verblijfplaats en een overeengekomen vaste werkplaats - mede onder woon-

werkverkeer moet worden verstaan. Ingevolge dat tweede lid wordt mede als woon-werkverkeer aangemerkt het op regelmatige basis reizen tussen de woning of verblijfplaats en een werkplaats waar in belangrijke mate werkzaamheden worden verricht. Van op regelmatige basis reizen is in ieder geval sprake indien doorgaans op ten minste één dag in de week naar een bepaalde werkplaats wordt gereisd. Met "doorgaans" wordt hierbij bedoeld dat onderbrekingen in dit reispatroon als gevolg van bijvoorbeeld ziekte of verlof buiten beschouwing blijven. Het moet bij de betreffende werkplaats tevens gaan om een werkplaats waar in belangrijke mate werkzaamheden worden verricht. Daarvan is geen sprake indien bijvoorbeeld een loodgieter naar een magazijn reist om enkel gereedschap of materialen op te halen. In dat geval wordt niet voldaan aan het vereiste dat op de bedoelde werkplaats in belangrijke mate werkzaamheden worden verricht. Als de loodgieter in dat magazijn naast het ophalen van goederen ook voorbereidende werkzaamheden verricht, zal wel sprake zijn van het in belangrijke mate verrichten van werkzaamheden.

In het derde lid van artikel 1.10 van de Wet IB 2001 is een uitzondering opgenomen voor het reizen tussen de woning of de verblijfplaats en een werkplaats, indien gedurende een periode van ten hoogste een jaar naar die werkplaats wordt gereisd. Hiermee worden met name (vaak ambulante) zelfstandigen tegemoetgekomen die verschillende kortlopende opdrachten aangaan, waarbij in het algemeen de plaats van de werkzaamheden in de desbetreffende overeenkomst zal zijn vastgelegd waardoor op grond van artikel 1.10, eerste lid, van de Wet IB 2001 steeds sprake zou zijn van woon-werkverkeer. De uitzondering van artikel 1.10, derde lid, van de Wet IB 2001 strekt ertoe dat bij wisselende vaste werkplaatsen pas sprake is van woon-werkverkeer als langer dan een jaar naar dezelfde werkplaats wordt gereisd. Dit derde lid geldt overigens ook indien geen vaste werkplaats is overeengekomen maar op grond van artikel 1.10, tweede lid, van de Wet IB 2001 sprake zou zijn van woon-werkverkeer omdat er op regelmatige basis naar een bepaalde werkplaats wordt gereisd en aldaar in belangrijke mate werkzaamheden worden verricht. Ook in dat geval is op grond van genoemd derde lid dus pas sprake van woon-werkverkeer als gedurende een periode van meer dan een jaar naar die werkplaats wordt gereisd.

Voor de grens van een jaar is gekozen omdat bij een dergelijke periode de reizen zich over een dermate lange periode uitstrekken dat de reizen tussen de woning of verblijfplaats en de werkplaats als woon-werkverkeer moeten worden aangemerkt. In die situatie zal ook in het algemene spraakgebruik sprake zijn van woon-werkverkeer en zal niet langer sprake zijn van een werkplaats waar incidenteel naar wordt gereisd.

Tot slot worden op grond van het vierde lid van artikel 1.10 van de Wet IB 2001 de reizen tussen de woning of verblijfplaats en een werkplaats niet aangemerkt als woon-werkverkeer indien niet binnen 24 uur zowel heen als terug wordt gereisd. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen reizen van en naar de vaste werkplaats(en) als bedoeld in het eerste lid en reizen van en naar de op grond van het tweede lid in aanmerking te nemen werkplaats(en). Met name moet gedacht worden aan de situatie dat de belastingplichtige op de werkplaats of in de directe omgeving daarvan blijft overnachten, zoals bijvoorbeeld de belastingplichtige die op een boorplatform werkzaam is.

Artikel I, onderdeel B (artikel 3.16 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Door de toevoeging van een onderdeel g aan artikel 3.16, tweede lid, van de Wet IB 2001 wordt geregeld dat kosten die een belastingplichtige in het kader van zijn ondernemingsactiviteiten maakt voor zijn woon-werkverkeer zoals gedefinieerd in het eveneens in dit wetsvoorstel opgenomen artikel 1.10 van de Wet IB 2001, bij het bepalen van de winst niet langer voor aftrek in aanmerking komen.

Artikel I, onderdeel C (artikel 3.20 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Artikel 3.20 van de Wet IB 2001 heeft betrekking op een tot het ondernemingsvermogen van de belastingplichtige behorende auto die de belastingplichtige ook voor privédoeleinden ter beschikking staat. Voor de beantwoording van de vraag in hoeverre deze auto ook feitelijk voor privédoeleinden wordt gebruikt, wordt ingevolge de wijziging van het tiende lid van dit artikel, woon-werkverkeer, zoals gedefinieerd in het eveneens in dit wetsvoorstel opgenomen artikel 1.10 van de Wet IB 2001, voortaan als gebruik voor privédoeleinden aangemerkt. Daardoor tellen de kilometers die in het kader van het woon-werkverkeer worden gemaakt mee voor de beantwoording van de vraag of er aanleiding is tot het in aanmerking nemen van een onttrekking vanwege het privégebruik van de auto.

Artikel I, onderdelen D en F (paragraaf 3.3.2, artikel 3.87 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In artikel 3.87 van de Wet IB 2001 is onder de naam reisaf trek een forfaitaire aftrekpost opgenomen voor werknemers die met het openbaar vervoer op regelmatige basis naar hun werk reizen maar voor dit vervoer geen reiskostenvergoeding van hun werkgever ontvangen of een lagere reiskostenvergoeding dan het bij de betreffende afstand behorende bedrag van de reisaf trek. Omdat het uitgangspunt van dit wetsvoorstel is dat woon-werkverkeer geacht wordt voor privédoeleinden plaats te vinden, ligt het niet voor de hand om deze reisaf trek te handhaven. Daarom kan artikel 3.87 van de Wet IB 2001 vervallen. Aangezien daarmee de gehele inhoud van paragraaf 3.3.2 verval t, kan deze hele paragraaf vervallen. In dat geval zou paragraaf 3.3.1 de enige resterende paragraaf binnen afdeling 3.3 zijn. Daarom kan ook de aanduiding van paragraaf 3.3.1 vervallen.

Artikel I, onderdeel E (artikel 3.80 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Met het vervallen van de reisaf trek van artikel 3.87 van de Wet IB 2001 (zie hiervoor) dient het belastbare loon voor de inkomstenbelasting opnieuw te worden gedefinieerd. Met deze wijziging is voor het overige geen inhoudelijke aanpassing beoogd.

Artikel I, onderdeel G (artikel 3.146 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Vanwege de vernummering van het zevende lid van artikel 13a van de Wet op de loonbelasting 1964 (Wet LB 1964) tot vijfde lid wordt de verwijzing in het tweede lid van artikel 3.146 van de Wet IB 2001 dienovereenkomstig aangepast.

Artikel I, onderdeel H (artikel 10.1 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Door het vervallen van de reisaftrek van artikel 3.87 van de Wet IB 2001, hoeven de bedragen van dat artikel niet langer geïndexeerd te worden en kan dit artikel vervallen in de opsomming van artikel 10.1, eerste lid, van de Wet IB 2001 dat de indexatie voor onder meer dit artikel regelt.

Artikel II

Artikel II, onderdeel A (artikel 10b van de Wet op de loonbelasting 1964)

In het in dit wetsvoorstel opgenomen artikel 1.10 van de Wet IB 2001 wordt voor de inkomstenbelasting een definitie opgenomen van woon-werkverkeer (artikel I, onderdeel A). Het ingevolge het onderhavige onderdeel in te voegen artikel 10b van de Wet LB 1964 strekt ertoe een dergelijke definitie vast te stellen voor de loonbelasting. Dit is van belang om te kunnen bepalen of een vergoeding of verstrekking van vervoer belast of onbelast kan plaatsvinden en of een reis meetelt voor de 500-kilometergrens om te bepalen of een bijtelling plaats moet vinden omdat een auto mede voor privédoeleinden ter beschikking is gesteld.

Het eerste en tweede lid van artikel 10b van de Wet LB 1964 zijn vrijwel identiek aan het eerste en tweede lid van artikel 1.10 van de Wet IB 2001, met dien verstande dat in het eerste en tweede lid van genoemd artikel 10b aansluiting wordt gezocht bij de terminologie van de Wet LB 1964. Voor een uitgebreide toelichting op dit eerste en tweede lid wordt verwezen naar de toelichting op het eerder genoemde artikel 1.10, eerste en tweede lid, van de Wet IB 2001, in artikel I, onderdeel A, van dit wetsvoorstel.

In artikel 10b, derde lid, van de Wet LB 1964 wordt, grotendeels in lijn met artikel 1.10, derde lid, van de Wet IB 2001, vastgelegd in welke gevallen er weliswaar sprake is van een vaste werkplaats (hetzij op grond van artikel 10b, eerste lid, van de Wet LB 1964, hetzij op grond van het tweede lid van dat artikel), maar er desalniettemin geen sprake is van woon-werkverkeer. Ingevolge dat derde lid wordt voor de beantwoording van de vraag of sprake is van woon-werkverkeer vooral gekeken naar de periode waarin naar die vaste werkplaats wordt gereisd, mede in relatie tot de duur van de dienstbetrekking. Indien een ambulante werknemer (de loodgieter of de wijkverpleegkundige) op regelmatige basis op een en dezelfde werkplaats zijn werkzaamheden verricht, zouden op basis van artikel 10b, tweede lid, van de Wet LB 1964 de reizen van zijn woning of verblijfplaats naar die werkplaats als woon-werkverkeer worden aangemerkt. Ook als iemand in loondienst gedurende een in het kader van de dienstbetrekking vastgelegde bepaalde periode (en dus tijdelijk) op een andere werkplaats tewerk wordt gesteld, zoals bij een zogenoemde detachering, zou er op basis van genoemd artikel 10b, tweede lid, sprake zijn van

woon-werkverkeer voor de reizen tussen de woning of verblijfplaats en die (tijdelijke) vaste werkplaats. Artikel 10b, derde lid, van de Wet LB 1964 voorziet erin dat in dergelijke gevallen pas sprake is van woon-werkverkeer als de reizen naar de "ambulante" werkplaats (voor de loodgieter of de wijkverpleegkundige) of naar de tijdelijke werkplaats (detachering) plaatsvinden over een periode die langer is dan een jaar. In dit verband is ook de duur van de dienstbetrekking van belang. De periode waarin naar de "tijdelijke" vaste werkplaats wordt gereisd dient aanmerkelijk korter te zijn dan de duur van de dienstbetrekking. Voor iemand die bijvoorbeeld voor een half jaar in dienst wordt genomen (een tijdelijk arbeidscontract) en in dat half jaar voornamelijk of uitsluitend op een enkele werkplek zijn werkzaamheden verricht, geldt dus dat de reizen tussen de woning of verblijfplaats en die werkplaats worden beschouwd als woon-werkverkeer.

In artikel 10b, derde lid, tweede volzin, van de Wet IB 2001 wordt vastgelegd dat elkaar opvolgende dienstbetrekkingen voor bepaalde tijd voor de toepassing van dat lid als één enkele dienstbetrekking worden beschouwd.

Met dit derde lid wordt bewerkstelligd dat het belasten van vergoedingen voor het woon-werkverkeer in de meeste gevallen niet belemmerend werkt voor de ambulante sector (bijvoorbeeld bouw en thuiszorg) en ook niet voor het detacheringsbeleid van een werkgever. Desalniettemin kan niet voorbij worden gegaan aan het feit dat de periode waarbinnen naar dezelfde ambulante of tijdelijke werkplek wordt gereisd zodanig lang kan worden dat op enig moment de situatie ontstaat waarin een ambulante werknemer of een detachering zich in onvoldoende mate onderscheidt van de situatie waarin naar een vaste werkplaats wordt gereisd. Het kabinet is van mening dat met een periode van een jaar recht wordt gedaan aan beide overwegingen.

Voor de toelichting op het vierde lid van artikel 10b van de Wet LB 1964 wordt verwezen naar de toelichting op het voorgestelde artikel 1.10, vierde lid, van de Wet IB 2001, in artikel I, onderdeel A, van dit wetsvoorstel.

Artikel II, onderdeel B (artikel 13 van de Wet op de loonbelasting 1964)

Op grond van artikel 13, derde lid, van de Wet LB 1964 kunnen bij ministeriële regeling, in overeenstemming met de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, nadere regels worden gesteld op grond waarvan de waarde van enkele met name genoemde vormen van niet in geld genoten loon, op een lager bedrag kan worden gesteld dan het ingevolge het eerste of tweede lid van dat artikel in aanmerking te nemen bedrag (de waarde in het economische verkeer, de factuurwaarde of de consumentenprijs).

Op grond van de huidige tekst van artikel 13, derde lid, onderdeel b, van de Wet LB 1964 kan bij ministeriële regeling worden geregeld tegen welke waarde het genot van een aan een werknemer verstrekte openbaarvervoerkaart of voordeelurenkaart in aanmerking wordt genomen bij de bepaling van het loon. Aangezien woon-werkverkeer op grond van dit wetsvoorstel niet langer onbelast vergoed kan worden, wordt voorgesteld om het huidige onderdeel b van artikel 13, derde lid, van de Wet LB 1964 te laten vervallen. Dat met de betreffende kaarten ook zakelijk wordt gereisd en er in zoverre sprake is van een onbelaste verstrekking, noopt er niet toe om het genot van de genoemde kaarten tegen een andere waarde als loon in aanmerking te nemen dan op grond van artikel 13, eerste lid, van de Wet LB 1964 het geval zou zijn, te weten de waarde in het

economische verkeer. De waarde in het economische verkeer die ter zake van het gebruik van de kaart voor woon-werkverkeer als loon in aanmerking moet worden genomen, betreft dan de waarde van de kaart (of het aan het loontijdvak toe te rekenen deel daarvan), verminderd met het aantal zakelijke kilometers maal € 0,19 of de werkelijke kosten van de zakelijke reizen.

Voorbeeld

X krijgt van zijn werkgever een NS-jaarkaart tweede klasse ter beschikking gesteld. De waarde van de kaart bedraagt € 3000 (waarde economisch verkeer). X gebruikt de kaart voor regelmatig woon-werkverkeer en tevens voor enkele dienstreizen. Deze dienstreizen bestaan eruit dat hij veertig maal per jaar van zijn vaste arbeidsplaats in Den Haag reist naar Arnhem. De waarde van een retour Den Haag – Arnhem tweede klasse (waarde economisch verkeer) bedraagt € 35. De afstand bedraagt 120 kilometer enkele reis.

Het bij X als belastbaar loon op jaarbasis in aanmerking te nemen bedrag van de NS-jaarkaart kan op twee wijzen worden berekend:

- a. De waarde in het economische verkeer van de kaart wordt verminderd met de waarde in het economisch verkeer van de dienstreizen op grond van de werkelijke kosten oftewel $€3000 - (40 \times € 35) = € 1600$
- b. De waarde in het economische verkeer van de kaart wordt verminderd met het aantal dienstreiskilometers vermenigvuldigd met € 0,19 oftewel $€ 3000 - (40 \times 120 \times 2 \times € 0,19) = € 1176$.

Het huidige onderdeel b van artikel 13, derde lid, van de Wet LB 1964 wordt op grond van dit wetsvoorstel vervangen door een nieuw onderdeel. Omdat het erg lastig is om de economische waarde van het genot van vervoer vanwege de inhoudingsplichtige aangaande het woon-werkverkeer vast te stellen, wordt in het nieuwe artikel 13, derde lid, onderdeel b, van de Wet LB 1964 de mogelijkheid geboden om bij ministeriële regeling nadere regels te stellen voor de waardering van het genot van dergelijk vervoer. Bij ministeriële regeling zal dan op grond van deze delegatiebepaling worden vastgelegd hoe door de werkgever ten behoeve van woon-werkverkeer georganiseerd vervoer dient te worden gewaardeerd. Bij de waardering zal aansluiting worden gezocht bij de kosten die een werknemer zou maken indien de reisafstand tussen zijn woning of verblijfplaats en zijn werkplaats met het openbaar vervoer zou worden afgelegd.

In het nieuwe artikel 13, zesde lid, van de Wet LB 1964 is een definitie opgenomen van het begrip vervoer vanwege de inhoudingsplichtige zoals gebezigd in het nieuwe onderdeel b van het derde lid van genoemd artikel. Deze definitie is ontleend aan de huidige tekst van artikel 13a, zesde lid, van de Wet LB 1964, met dien verstande dat deze definitie zodanig is aangepast dat bijvoorbeeld ook verstrekte vliegtickets onder de definitie vallen.

Artikel II, onderdeel C (artikel 13bis van de Wet op de loonbelasting 1964)

Voor een toelichting op de nieuwe tekst van artikel 13bis, tiende lid, van de Wet LB 1964 wordt verwezen naar de in artikel I, onderdeel C, opgenomen wijziging van artikel 3.20 van de Wet IB 2001.

Artikel II, onderdeel D (artikel 13a van de Wet op de loonbelasting 1964)

De in dit onderdeel opgenomen aanpassing van artikel 13a, vierde lid, van de Wet LB 1964 heeft tot gevolg dat de tekst van onderdeel b van dat lid komt te vervallen en de aanhef en onderdeel a van dat lid worden samengevoegd. Op grond van genoemd onderdeel b is het thans mogelijk om verschillende reiskostenvergoedingen die binnen hetzelfde kalenderjaar zijn betaald met elkaar te verrekenen aan het einde van het kalenderjaar. Hierdoor is het deel van de vergoedingen dat meer bedraagt dan € 0,19 niet belast indien daar vergoedingen tegenover staan van minder dan € 0,19 per kilometer en de totale reiskostenvergoeding niet hoger is dan € 0,19 per in het kader van de dienstbetrekking afgelegde kilometer. Dit doet zich in de praktijk met name voor als de kilometervergoeding voor woon-werkverkeer lager is dan € 0,19 terwijl de vergoeding voor overige in het kader van de dienstbetrekking afgelegde kilometers hoger is dan € 0,19. Met het vervallen van de mogelijkheid om voor woon-werkverkeer onbelaste reiskostenvergoedingen te betalen, wordt deze bepaling in deze gevallen overbodig. Daarom kan deze bepaling vervallen.

Omdat het vijfde en het zesde lid van genoemd artikel 13a slechts een nadere uitwerking aan het huidige vierde lid, onderdeel b, van dat artikel geven, kunnen deze leden eveneens vervallen.

Artikel II, onderdeel E (artikel 31a Wet op de loonbelasting 1964)

Met de wijziging van artikel 31a, tweede lid, onderdeel a, van de Wet LB 1964 wordt geregeld dat woon-werkverkeer zoals gedefinieerd in het in dit wetsvoorstel opgenomen artikel 10b van de Wet LB 1964, niet langer onder de gerichte vrijstelling voor vergoedingen en verstrekkingen ter zake of in de vorm van vervoer valt. Voor de overige reizen blijft het regime ongewijzigd.

Omdat het slot van genoemd onderdeel een regeling betreft die slechts betrekking heeft op de mogelijkheid om in geval van woon-werkverkeer onder voorwaarden een hogere vergoeding uit te betalen dan op grond van de daarin opgenomen onderdelen 2° en 3° mogelijk is, kan die zinsnede vervallen. Als gevolg hiervan vervalt ook het achtste lid van genoemd artikel.

Vanwege het overhevelen van de definitie van vervoer vanwege de werkgever van het huidige artikel 13a, zesde lid, van de Wet LB 1964 naar het voorgestelde artikel 13, zesde lid, van de Wet LB 1964, wordt de verwijzing in het zesde lid van artikel 31a van de Wet LB 1964 dienovereenkomstig aangepast.

Het vervallen van het zevende lid van artikel 31a van de Wet LB 1964 heeft dezelfde achtergrond als het vervallen van artikel 13a, vierde lid, onderdeel b, van de Wet LB 1964. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de wijziging van het vierde lid van artikel 13a van de Wet LB 1964 in artikel II, onderdeel D.

Vanwege de vernummering van het zesde lid van artikel 13 van de Wet LB 1964 tot het zevende lid van dat artikel wordt de verwijzing in het tot zevende lid te nummeren negende lid van artikel 31a van de Wet LB 1964 dienovereenkomstig aangepast.

Artikel II, onderdeel F (artikel 39c van de Wet op de loonbelasting 1964)

In artikel 39c van de Wet LB 1964 is vastgelegd hoe werkgevers die nog niet zijn overgestapt op de werkkostenregeling, het regime voor vergoedingen en verstrekkingen zoals dat tot 2011 in hoofdstuk IIA van de Wet LB 1964 was geregeld, behoren toe te passen. Met de wijziging van artikel 39c van de Wet LB 1964 wordt geregeld dat voor deze werkgevers materieel dezelfde wijzigingen met betrekking tot het woon-werkverkeer gaan gelden als voor werkgevers die de werkkostenregeling toepassen.

Artikel III

Artikel III (voorkoming anticipatie)

Ingevolge artikel III worden vergoedingen en verstrekkingen ter zake of in de vorm van woon-werkverkeer als bedoeld in artikel 10b van de Wet LB 1964 geacht te zijn genoten in het loontijdvak waarin het woon-werkverkeer plaatsvindt voor zover de vergoeding of verstrekking bij toepassing of - voor het geval op dat moment geen sprake is van loon - overeenkomstige toepassing van artikel 13a van de Wet LB 1964 beschouwd zou zijn in de periode van 18 september 2012, 16.00 uur, tot en met 31 december 2012 te zijn genoten en voor zover het woon-werkverkeer na 31 december 2012 plaatsvindt. Met deze bepaling wordt voorkomen dat het bijvoorbeeld aantrekkelijk zou worden nog in 2012 een kostenvergoeding te verstrekken ter zake van woon-werkverkeer dat in 2013 (of later) plaatsvindt. Op grond van artikel III worden dergelijke vergoedingen wat betreft het gedeelte dat betrekking heeft op woon-werkverkeer dat na 31 december 2012 plaatsvindt, geacht te zijn verstrekt in de periode waarin het woon-werkverkeer plaatsvindt. Of over (dat deel van) de vergoeding belasting verschuldigd is, dient daardoor te worden beoordeeld op basis van het in de laatstgenoemde periode geldende fiscale regime en niet op basis van het fiscale regime dat gold toen de vergoeding werd verstrekt. Het vorenstaande geldt eveneens met betrekking tot verstrekkingen. Dat is met name van belang in situaties waarin in 2012 een OV-abonnement wordt verstrekt dat ook na 31 december 2012 nog geldig is en waarbij bovendien niet slechts sprake is van een terbeschikkingstelling. In situaties waarin het OV-abonnement slechts ter beschikking wordt gesteld (en dus niet in eigendom overgaat op de werknemer) geldt namelijk ook zonder artikel III reeds het in dat artikel opgenomen systeem.

Artikel III werkt terug tot en met 18 september 2012, 16.00 uur, zijnde het moment waarop deze maatregel bekend is gemaakt. De bepaling geldt om die reden ook alleen voor vergoedingen en verstrekkingen die na 18 september 2012, 16.00 uur, plaatsvinden.

Artikel IV

Artikel IV (overgangsrecht met betrekking tot de artikelen 3.16, 3.17 en 3.95 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Op grond van de artikelen 3.16, tweede lid, onderdeel g, van de Wet IB 2001 zoals dat onderdeel op grond van het onderhavige wetsvoorstel met ingang van 1 januari 2013 komt te

luiden, en 3.17 van de Wet IB 2001 komen met ingang van de hiervoor genoemde datum bij het bepalen van de winst niet langer in aftrek kosten en lasten ten behoeve van de belastingplichtige zelf die verband houden met woon-werkverkeer als bedoeld in het in dit wetsvoorstel opgenomen artikel 1.10 van de Wet IB 2001.

In het Begrotingsakkoord 2013 is vastgelegd dat er overgangsrecht zal worden vastgesteld ter zake van OV-abonnementen (trein, bus, tram en metro) die vóór 25 mei 2012 zijn ingegaan. Deze abonnementen zullen worden gerespecteerd voor hun gehele (resterende) looptijd. Dit overgangsrecht is voor de inkomstenbelasting opgenomen in artikel IV. Ingevolge dit artikel kunnen dergelijke kosten en lasten in afwijking van het voorgaande bij het bepalen van de winst ook na 31 december 2012 nog steeds in aftrek komen indien deze kosten en lasten verband houden met een openbaarvervoerkaart die vóór 25 mei 2012 is aangeschaft. Hierbij wordt opgemerkt dat de betreffende kaart niet vóór 25 mei 2012 hoeft te zijn ingegaan. Het is immers denkbaar dat een belastingplichtige voor 25 mei 2012 een openbaarvervoerkaart aanschaft die vervolgens ingaat per 1 juni 2012.

Onder een openbaarvervoerkaart wordt verstaan het recht op vrij of met korting reizen per openbaar vervoer dat al dan niet beperkt is tot reizen over een vast traject. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan een OV-jaarkaart, een NS-jaarkaart en een trajectkaart voor de NS en/of voor streekvervoer.

Het vorenstaande geldt op grond van artikel IV eveneens voor de toepassing van artikel 3.95, eerste lid, van de Wet IB 2001 en is daardoor mutatis mutandis eveneens van toepassing op een belastingplichtige die resultaat uit overige werkzaamheden geniet.

Artikel V

Artikel V (overgangsrecht met betrekking tot artikel 3.87 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Conform het in artikel X opgenomen overgangsrecht voor vergoedingen en verstrekkingen ter zake of in de vorm van woon-werkverkeer per openbaar vervoer, is in artikel V overgangsrecht opgenomen voor de zogenoemde reisaf trek. Deze reisaf trek geldt voor belastingplichtigen die loon uit dienstbetrekking ontvangen, het woon-werkverkeer per openbaar vervoer afleggen en daarvoor geen vergoeding ontvangen of een lagere vergoeding ontvangen dan het op grond van deze regeling bij de betreffende reisafstand en reisfrequentie behorende aftrekbedrag. Eveneens conform het in artikel X opgenomen overgangsrecht voor vergoedingen en verstrekkingen ter zake of in de vorm van woon-werkverkeer per openbaar vervoer, is ook in artikel V, eerste lid, als voorwaarde voor de toepassing van het overgangsrecht opgenomen dat sprake moet zijn van een openbaarvervoerkaart die voor 25 mei 2012 is aangeschaft. Het recht op reisaf trek blijft op grond van het voorgestelde artikel V, eerste lid, ten hoogste van toepassing gedurende de periode dat de betreffende openbaarvervoerkaart geldig is; als de openbaarvervoerkaart tot 1 juli 2013 geldig is, geldt derhalve ten hoogste 6/12 van het ingevolge artikel 3.87 van de Wet IB 2001, zoals dat op 31 december 2012 luidde, voor de betreffende reisafstand en reisfrequentie geldende aftrekbedrag. Daarnaast dient voor het recht op reisaf trek uiteraard te worden voldaan aan de op grond van de huidige regeling geldende voorwaarden.

Ingevolge artikel V, tweede lid, wordt – in lijn met artikel X – voor de toepassing van dit overgangsrecht onder een openbaarvervoerkaart verstaan het recht op vrij of met korting reizen per openbaar vervoer dat al dan niet beperkt is tot reizen over een vast traject

Artikel VI

Artikelen VI en VII (overgangsrecht met betrekking tot de artikelen 3.20 en 3.95 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In het Begrotingsakkoord 2013 is vastgelegd dat er overgangsrecht zal worden vastgesteld dat betrekking heeft op leasecontracten die zijn aangegaan vóór 25 mei 2012 én waarbij met de desbetreffende leaseauto nu geen of in ieder geval niet meer dan 500 privékilometers per jaar worden gereden. Voor deze belastingplichtigen geldt nu geen bijtelling. Deze belastingplichtigen kunnen worden geraakt door de maatregel waarin de woon-werkkilometers worden aangemerkt als privékilometers. Vanaf 1 januari 2013 zouden deze belastingplichtigen zonder nadere regels zeer waarschijnlijk wel onder de bijtelling gaan vallen als de woon-werkkilometers gaan meetellen bij de vraag of er meer dan 500 kilometer privégebruik is. Eventueel afgegeven verklaringen geen privégebruik (artikel 13bis, twaalfde lid, van de Wet LB 1964) en verklaringen uitsluitend zakelijk gebruik bestelauto (artikel 3.20, elfde lid, van de Wet IB 2001 en artikel 13bis, achttiende lid, van de Wet LB 1964) zouden met ingang van 1 januari 2013 moeten worden ingetrokken indien door het aanmerken van woon-werkkilometers als privékilometers niet langer voldaan wordt aan de voorwaarden van de verklaring. Vanaf dat moment zou dan ook bijtelling verschuldigd zijn.

In het kader van het in het Begrotingsakkoord 2013 vastgelegde overgangsrecht wordt voorgesteld om de zonder dit overgangsrecht verschuldigde bijtelling van 25%, 20% dan wel 14% voor deze leaseauto's en auto's van de zaak te vermenigvuldigen met een factor 0,25 voor de duur van de overeenkomst of voor zolang de auto ook voor privédoeleinden ter beschikking staat, doch uiterlijk tot en met 31 december 2016. Bij de duur van de overeenkomst wordt gekeken naar de periode waarvoor men een betalingsverplichting is aangegaan. Bij het aangaan van een nieuw leasecontract of verlenging van het bestaande contract zal het "normale" bijtellingsregime van toepassing worden.

Het in dit wetsvoorstel opgenomen overgangsrecht geldt zowel voor werknemers als voor ondernemers en genietters van resultaat uit overige werkzaamheden. Het overgangsrecht wat betreft de laatstgenoemde groepen belastingplichtigen is opgenomen in de artikelen VI en VII. Het overgangsrecht ter zake van werknemers is opgenomen in de artikelen VIII en IX.

Het overgangsrecht zal alleen gelden indien de auto van de zaak – uitgaande van de nieuwe definitie van gebruik voor privédoeleinden – alleen voor zakelijk verkeer (hierna: zakelijk gebruik) en woon-werkverkeer wordt gebruikt en het overige privégebruik beperkt blijft tot maximaal 500 kilometer per jaar. Dit moet desgevraagd kunnen worden aangetoond door middel van een rittenregistratie of anderszins. Ingeval het een bestelauto betreft ter zake waarvan over 2012 een verklaring uitsluitend zakelijk gebruik van toepassing was, zal het overgangsrecht alleen gelden als er naast het woon-werkverkeer géén privékilometers worden gemaakt. Bij het vermoeden van een rit voor privédoeleinden, anders dan voor woon-werkverkeer, kan de

inspecteur verzoeken te doen blijken dat de betreffende rit zakelijk was of dat de rit in het kader van woon-werkverkeer is gemaakt.

Indien het "overige" privégebruik stijgt tot boven de 500 kilometer per jaar, dan is voor die auto de volledige 'normale' bijtelling verschuldigd. In geval van een bestelauto ter zake waarvan over 2012 een verklaring uitsluitend zakelijk gebruik van toepassing was, zal de volledige 'normale' bijtelling zijn verschuldigd indien de bestelauto niet alleen voor woon-werkverkeer, maar ook voor andere privédoeleinden wordt gebruikt.

Omwille van de handhaafbaarheid is bepaald dat, voor zover er sprake is van een op 31 december 2012 van toepassing zijnde verklaring geen privégebruik of uitsluitend zakelijk gebruik, het overgangsrecht alleen kan worden toegepast indien de betreffende – voor 25 mei 2012 afgegeven – verklaring nog niet is ingetrokken. Bij lagere regelgeving zal worden bepaald dat een voor 25 mei 2012 afgegeven verklaring geen privégebruik of uitsluitend zakelijk gebruik niet hoeft te worden ingetrokken als sprake is van een zogenoemde overgangssituatie.

De overgangsregeling ziet op de auto die eigendom is van een derde, over het algemeen een leasemaatschappij, waarvoor een overeenkomst is aangegaan met die derde. Ook geldt de overgangsregeling voor de auto die door de belastingplichtige zelf is aangeschaft en die tot het ondernemingsvermogen van de belastingplichtige behoort omdat ook in deze situatie de belastingplichtige verplichtingen kan zijn aangegaan in de veronderstelling dat het woon-werkverkeer niet wordt geacht voor privédoeleinden plaats te vinden. In beide gevallen mag de auto behoudens woon-werkverkeer voor niet meer dan 500 kilometer voor privédoeleinden worden gebruikt of in het geheel niet voor privédoeleinden worden gebruikt indien het een bestelauto betreft ter zake waarvan op 31 december 2012 een verklaring uitsluitend zakelijk gebruik van toepassing was die niet met ingang van 1 januari 2013 is ingetrokken.

Deze regeling is slechts van toepassing op (lease)overeenkomsten die zijn afgesloten vóór 25 mei 2012 of op auto's die vóór 25 mei 2012 door de belastingplichtige zijn aangeschaft. Hierbij wordt opgemerkt dat als de (lease)overeenkomst vóór 25 mei 2012 is afgesloten of als de auto vóór 25 mei 2012 is aangeschaft maar de auto na 24 mei 2012 is geleverd waardoor het niet mogelijk was om vóór 25 mei 2012 een eventuele verklaring geen privégebruik of uitsluitend zakelijk gebruik af te geven, toepassing van de overgangsregeling desondanks mogelijk is.

Ingeval een overeenkomst eindigt in de loop van het jaar en het overgangsrecht daarmee niet langer van toepassing is en de belastingplichtige besluit de auto of een nieuwe auto van de zaak de rest van het jaar ook voor meer dan 500 km op jaarbasis voor privédoeleinden te gaan gebruiken (met inbegrip van woon-werkverkeer), zal hij over het gehele jaar een volledige onttrekking in aanmerking moeten nemen.

Artikel VIII

Artikelen VIII en IX (overgangsrecht met betrekking tot artikel 13bis van de Wet op de loonbelasting 1964)

Voor een toelichting op het overgangsrecht met betrekking tot artikel 13bis van de Wet LB 1964 wordt verwezen naar de toelichting op het in de artikelen VI en VII opgenomen overgangsrecht met betrekking tot de artikelen 3.20 en 3.95 van de Wet IB 2001.

Artikel X

Artikel X (overgangsrecht met betrekking tot de artikelen 31a en 39c van de Wet op de loonbelasting 1964)

Op grond van de in dit wetsvoorstel opgenomen wijziging van artikel 31a, tweede lid, onderdeel a, van de Wet LB 1964 valt woon-werkverkeer met ingang van 1 januari 2013 niet langer onder de gerichte vrijstelling voor vergoedingen en verstrekkingen ter zake of in de vorm van vervoer. Ingevolge artikel X, eerste lid, kunnen verstrekkingen in de vorm van woon-werkverkeer als bedoeld in het nieuwe artikel 10b van de Wet LB 1964 aan te merken vervoer, ook na 31 december 2012 nog steeds in mindering worden gebracht op de in artikel 31, eerste lid, onderdeel f en onderdeel g, van de Wet LB 1964 bedoelde vergoedingen en verstrekkingen, indien de verstrekking plaatsvindt in de vorm van het ter beschikking stellen van een openbaarvervoerkaart die vóór 25 mei 2012 is aangeschaft. Het voorgaande wordt in artikel X, tweede lid, tevens materieel overeenkomstig geregeld voor werkgevers die nog niet zijn overgestapt op de werkkostenregeling en derhalve hebben gekozen voor toepassing van het regime voor vergoedingen en verstrekkingen zoals dat tot 2011 in hoofdstuk IIA van de Wet LB 1964 was geregeld.

Voor een toelichting op de in artikel X, derde lid, opgenomen definitie van het begrip openbaarvervoerkaart wordt verwezen naar de toelichting op artikel IV.

Artikel XI

Artikel XI (inwerkingtreding)

Deze wet treedt ingevolge artikel XI, eerste lid, in werking met ingang van 1 januari 2013.

Artikel III werkt ingevolge artikel XI, tweede lid, terug tot en met 18 september 2012, 16.00 uur. De reden daartoe is toegelicht in de artikelsgewijze toelichting bij genoemd artikel III.

De Staatssecretaris van Financiën,

No.W06.12.0351/III

's-Gravenhage, 10 september 2012

Bij Kabinetsmissive van 5 september 2012, no.12.002012, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Staatssecretaris van Financiën, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet houdende wijziging van enkele belastingwetten (Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer), met memorie van toelichting.

Het voorstel vormt een onderdeel van het fiscale pakket voor het jaar 2013, samen met de wetsvoorstellen Belastingplan 2013, Wet herziening fiscale behandeling eigen woning, Wet verhuurderheffing, Wet elektronische registratie notariële akten en Overige fiscale maatregelen 2013. Het voorstel bevat een versobering van het fiscale regime voor woon-werkverkeer en ziet op de afschaffing van de mogelijkheid om tegemoetkomingen ter zake van woon-werkverkeer onbelast te vergoeden of te verstrekken, en op het als privékilometers aanmerken van kilometers die met een (bestel)auto van de zaak worden gemaakt in het kader van woon-werkverkeer. De Afdeling advisering van de Raad van State maakt een aantal opmerkingen met betrekking tot de versobering van het fiscale regime voor woon-werkverkeer, de effecten van de maatregel, het onderscheid woon-werkverkeer enerzijds en zakelijk verkeer niet zijnde woon-werkverkeer anderzijds, het regime voor de (bestel)auto van de zaak en de waardering van OV-abonnementen en van door de werkgever georganiseerd vervoer. Zij is van oordeel dat in verband daarmee aanpassing van het voorstel wenselijk is.

1. Versobering fiscale regime woon-werkverkeer

Met ingang van 1 juli 2012 is de tijdelijke verlaging van het tarief van de overdrachtsbelasting (een verlaging van 6% naar 2%) permanent gemaakt.¹ Volgens de memorie van toelichting op het betreffende wetsvoorstel voorkomt de maatregel een nog verdere verdieping van de malaise op de woningmarkt, draagt hij bij aan het creëren van langdurige zekerheid op de woningmarkt, vermindert hij economische verstoringen en zorgt hij voor lagere financiële risico's voor de burger (doordat zij minder kosten hoeven mee te financieren).²

Ter dekking van de kosten van die permanente verlaging (€ 1,5 miljard structureel) bevat onderhavig voorstel een herziening (versobering) van de kosten van woon-werkverkeer (opbrengst € 1,5 miljard structureel).³ Volgens de considerans van het voorstel heeft deze versobering het oogmerk per saldo een bijdrage te leveren aan het structureel verbeteren van de overheidsfinanciën, het verstevigen van het vertrouwen van de financiële markten en het verder toekomstbestendig maken van de Nederlandse economie.

Voorafgaande aan de hierna nog te maken opmerkingen brengt de Afdeling in herinnering hetgeen zij eerder, bij het Belastingplan 2012, heeft opgemerkt over de toenemende urgentie om het belastingstelsel structureel te herzien. Al sinds de jaren '90 blijft de groei van de belasting- en premie-inkomsten achter bij de groei van het BBP. Een belangrijke oorzaak hiervan is de versmalling van de heffingsgrondslag van

¹ Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013 (Stb. 2012, 321).

² Kamerstukken II 2011/12, 33 287, nr. 3, blz. 3.

³ Paragraaf 1 van de memorie van toelichting.

vooral de loon- en inkomstenbelasting en de winstbelastingen. Een verbreding van de heffinggrondslag en het nader bezien van de belastingmix (tussen belastingheffing op arbeid en op consumptie) kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de stabiliteit van het systeem zodat niet hoeft te worden teruggegrepen op een maatregel zoals in het onderhavige voorstel is opgenomen. Een dergelijke aanpak draagt ook bij aan het zicht van de belastingplichtigen op de verdeling van de lasten en in de afweging die de wetgever daarbij heeft gemaakt. De Afdeling acht dit gezichtspunt van belang voor het maatschappelijk draagvlak en de aanvaarding van afzonderlijke fiscale maatregelen.⁴

2. Effecten van de maatregel

In de toelichting wordt niet gemotiveerd waarom juist is gekozen voor een versobering van het fiscale regime voor woon-werkverkeer als dekking voor de permanente verlaging van het tarief van de overdrachtsbelasting. Onduidelijk is of en zo ja welke andere dekkingsmaatregelen zijn overwogen. Dit klemmt te meer omdat de inkomenseffecten⁵ van de maatregel⁶ afhangen van een toevallige omstandigheid als de reisafstand woning-werk, terwijl zij die rijden met een 'auto van de zaak' geen of een beperkt nadeel van de versobering ondervinden. Indien al tot een versobering van het fiscale regime voor woon-werkverkeer wordt overgegaan, dan meent de Afdeling dat de beoogde afbouw van de onbelastbaarheid van woon-werkverkeer, gelet ook op de inkomenseffecten, minder abrupt en meer geleidelijk moet plaatsvinden dan thans wordt voorgesteld, zodat betrokkenen enige tijd wordt gegund om zich aan de nieuwe situatie aan te passen.

De Afdeling adviseert in de toelichting in te gaan op de overwogen alternatieven en op een meer geleidelijke invoering van de maatregel.

3. Onderscheid woon-werkverkeer en zakelijk verkeer niet zijnde woon-werkverkeer

Het gevolg van het wetsvoorstel is dat in de praktijk een onderscheid moet worden gemaakt tussen woon-werkverkeer (vergoedingen zijn belast; kosten zijn niet aftrekbaar) en zakelijk verkeer niet zijnde woon-werkverkeer (vergoedingen zijn onbelast en kosten zijn aftrekbaar). Met dit onderscheid wordt teruggekeerd naar de situatie zoals die tot 1 januari 2004 in de loon- en inkomstenbelasting gold, waarin een vergelijkbaar onderscheid werd gemaakt. Dat onderscheid is toen beëindigd, voornamelijk om redenen van uitvoeringstechnische aard.

Over deze situatie van voor 1 januari 2004 wordt in de memorie van toelichting bij onderhavig voorstel opgemerkt "Er bestond toentertijd een definitie van regelmatig woon-werkverkeer, een definitie waarover al veel gediscussieerd was, waarover ook al veel jurisprudentie tot stand was gekomen en waarover ook diverse beleidsbesluiten waren vastgesteld. Deze definitie was weliswaar niet onomstreden, maar was wel min

⁴ Zie ook paragraaf 3.3 van het advies van de Afdeling advisering over de Ontwerp-Miljoenennota 2013.

⁵ De versobering leidt niet alleen tot een verhoging van het fiscale inkomen maar werkt ook door naar de hoogte van de toeslagen, zoals de huurtoeslag, de zorgtoeslag en de kinderopvangtoeslag.

⁶ De effecten van een niet-standaardmaatregel als de onderhavige zijn overigens niet terug te zien in het standaardkoopkrachtbeeld; zie ook het nader rapport inzake het voorstel van Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013, Kamerstukken II 2011/12, 33 287, nr. 4, blz. 11, en bijlage 2 bij de Voorjaarsnota van 25 mei 2012, Kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr. 1, blz. 37.

of meer "uitgekristalliseerd" als het gaat om de toepassing daarvan".⁷ Daarnaast was deze "oude" definitie zonder meer toepasbaar voor de meeste situaties, namelijk die waarin een werknemer vrijwel dagelijks naar dezelfde vaste werkplek gaat en waarbij de reizen naar een andere plek dan veelal zonder enige discussie zijn aan te merken als zakelijk.

Deze oude definitie gaf voor werknemers met ambulante reisgedrag (zoals een loodgieter en een wijkverpleegkundige, waarvoor een vaste werkplek eigenlijk niet bestaat) aanleiding tot veel discussie, zo wordt opgemerkt in de memorie van toelichting.⁸ Om daar een oplossing voor te vinden is er in het voorstel voor gekozen om 'de definitie zoals die in de omzetbelasting geldt, als startpunt te hanteren en vervolgens aan te vullen dan wel te combineren met elementen die specifiek voor de loon- en inkomstenbelasting van belang zijn. Voor een deel wordt daarbij teruggegrepen op elementen die golden in de tot 2004 voor de loon- en inkomstenbelasting gehanteerde definitie, met dien verstande dat deze elementen zodanig zijn aangepast dat de gevolgen van die definitie voor het grootste deel van de ambulante werknemers worden beperkt'.⁹

De Afdeling acht deze keuze niet overtuigend. Er wordt niet inzichtelijk gemaakt waarom een definitie die tot 2004 zonder meer toepasbaar was in de meeste situaties (en die in die situaties fiscale duidelijkheid bood), wordt verlaten voor een andere definitie teneinde slechts voor sommige beroepen (die met ambulante reisgedrag) discussies te beslechten over de fiscale behandeling. Niet duidelijk is waarom voor die ambulante beroepen geen aanpassing van de oude definitie kan plaatsvinden, daarmee de oude definitie voor reguliere gevallen behoudend.

In dit verband wijst de Afdeling ook op het volgende. De definitie van woon-werkverkeer in de omzetbelasting - die overigens niet wettelijk is vastgelegd maar is opgenomen in een beleidsbesluit¹⁰ - bestaat sinds 1 juli 2011. De hanteerbaarheid van de definitie in de praktijk heeft zich nog niet kunnen bewijzen. In de recente hoofdlijnennotitie van 4 juli 2012 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is daarover opgemerkt "Overigens is deze definitie voor de omzetbelasting relatief nieuw en daarom is het nog te vroeg om zonder meer te stellen dat deze kan worden overgenomen".¹¹ In de hoofdlijnennotitie wordt daarbij ook nog gewezen op manipulatiemogelijkheden die de keerzijde vormen van een aansluiting bij de definitie van de omzetbelasting. Niet duidelijk is welke de veranderingen sinds 1 juli zijn geweest op grond waarvan thans wel zonder meer kan worden gesteld dat de definitie van de omzetbelasting kan worden overgenomen.

De Afdeling adviseert in de toelichting op het vorenstaande in te gaan en het voorstel zo nodig aan te passen.

4. Regime (bestel)auto van de zaak

Indien een door de werkgever ter beschikking gestelde personenauto of bestelbus (auto van de zaak) ook privé wordt gebruikt, dient het behaalde voordeel tot het

⁷ Paragraaf 2.2, eerst tekstblok, tweede en derde volzin.

⁸ Paragraaf 2.2, eerst tekstblok, zesde volzin.

⁹ Paragraaf 2.2, laatste en voorlaatste volzin.

¹⁰ Besluit van 11 juli 2012, nr. BLKB 2012/639M.

¹¹ Kamerstukken II 2012/13, 33 287, nr. 23, blz. 4.

inkomen te worden gerekend.¹² Het met het privégebruik behaalde voordeel wordt forfaitair vastgesteld. Het bedraagt een percentage van de waarde (catalogusprijs) van de auto (autokostenforfait). Deze bijtelling wegens privégebruik blijft achterwege indien de belastingplichtige kan aantonen dat per jaar slechts 500 kilometer of minder privé wordt gereden. Bij de toepassing van de regeling van het autokostenforfait, en dus ook bij het bepalen van het aantal privé gereden kilometers in verband met de toets aan de 500-kilometergrens, telt het woon-werkverkeer thans niet mee als privékilometers. Het voorstel brengt daar verandering in. In de memorie van toelichting wordt opgemerkt dat het voor de hand ligt, omdat op grond van het voorstel vergoedingen en verstrekkingen voor het woon-werkverkeer¹³ niet langer onbelast worden gelaten, om ook voor de bijtelling voor de auto van de zaak de woon-werkverkeerkilometers als privékilometers aan te merken.¹⁴

De Afdeling merkt op dat het gevolg daarvan is dat bij het bepalen van het aantal privékilometers voor de toepassing van de 500-kilometergrens, de kilometers woon-werkverkeer moeten worden meegerekend. Voor degenen die thans onder de 500-kilometergrens vallen, betekent dit dat na invoering van het wetsvoorstel in de meeste gevallen de bijtelling voor privégebruik auto van toepassing wordt.¹⁵

Naar het de Afdeling voorkomt, zou het doortrekken van deze lijn echter ook nog een ander gevolg moeten hebben voor de regeling van het autokostenforfait, namelijk een verhoging van het forfait. Immers, waar thans bij de forfaitaire vaststelling van de hoogte van het privégebruik, het woon-werkverkeer niet is meegerekend (en dus niet werd belast), dient dit in de nieuwe opzet wel te worden meegerekend (er is sprake van meer privégebruik en er dient dus meer te worden belast). Het voorstel strekt hier echter niet toe. Ook in de toelichting wordt hier niet op ingegaan.¹⁶ Een aanpassing van de hoogte van het forfait ligt ook daarom in de rede omdat daarmee niet alleen degenen worden belast (voor hun woon-werkverkeerkilometers) die thans onder de 500-kilometergrens blijven en daar door het voorstel overheen schieten, maar ook degenen die thans al onder het forfait vallen en voor wie het belasten van het woon-werkverkeer volgens het voorstel geen gevolgen heeft. Het is niet duidelijk welke de afwegingen zijn geweest met betrekking tot het niet aanpassen van de hoogte van het forfait.

De Afdeling adviseert in de toelichting op het vorenstaande in te gaan en het voorstel zo nodig aan te passen.

5. Waardering van OV-abonnementen en van door de werkgever georganiseerd vervoer

¹² Mutatis mutandis geldt hetzelfde voor het privégebruik door een ondernemer/natuurlijke persoon met zijn auto van de zaak.

¹³ Het gaat daarbij om alle vervoerswijzen zoals auto, openbaar vervoer en fiets. Het gaat dus bijvoorbeeld om een verstrekte OV-jaarkaart.

¹⁴ Paragraaf 3, eerste tekstblok.

¹⁵ De memorie van toelichting verwoordt dit aldus dat de huidige vrijstelling van de bijtelling voor auto's waarmee minder dan 500 kilometer wordt gereden, grotendeels haar belang zal verliezen (paragraaf 3, tweede tekstblok, tweede volzin).

¹⁶ Slechts in eerdergenoemde hoofdlijnennotitie wordt een dergelijk gevolg aan de orde gesteld, zij het alleen voor de bijzondere situatie waarin een bestelbus door meer dan één persoon wordt gebruikt (Kamerstukken II 2011/12, 33 287, nr. 23, blz. 6, tweede alinea).

In eerdergenoemde hoofdlijnennotitie zijn met het oog op de herziening van het fiscale regime voor woon-werkverkeer verschillende onderwerpen beschreven en zijn waar mogelijk verschillende opties geschetst.¹⁷

De Afdeling merkt op dat de meeste onderwerpen van deze notitie in het voorstel zijn uitgewerkt en zijn toegelicht. Dat geldt echter niet voor de waardering van bepaalde verstrekkingen (zoals bepaalde OV-abonnementen) die zowel betrekking hebben op woon-werkverkeer (belast) als op zakelijke reizen (vrijgesteld) en waarbij dus de waarde van een dergelijk abonnement moet worden gesplitst. In de notitie wordt volstaan met de opmerking dat zich hierbij een waarderingsprobleem voordoet.¹⁸ Hoe dat probleem wordt opgelost, wordt noch in de hoofdlijnennotitie noch in het onderhavige voorstel of in de toelichting daarop aangegeven. Hetzelfde geldt bij de waardering van door de werkgever georganiseerd vervoer¹⁹, waarbij ook het woon-werkverkeer moet worden belast en dus moet worden gewaardeerd.

De Afdeling adviseert de memorie van toelichting op deze punten aan te vullen.

6. Voor redactionele kanttekeningen verwijst de Afdeling naar de bij het advies behorende bijlage.

De Afdeling advisering van de Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De vice-president van de Raad van State,

¹⁷ Kamerstukken II 2012/13, 33 287, nr. 23.

¹⁸ Kamerstukken II 2012/13, 33 287, nr. 23, blz. 4.

¹⁹ Zie ook artikel 1, derde lid, onderdeel b, van het Besluit uitsluiting aftrek omzetbelasting 1968.

Bijlage bij het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State betreffende no.W06.12.0351/III met redactionele kanttekeningen die de Afdeling in overweging geeft.

- In artikel VII, eerste lid, aanhef, van het voorstel 'artikel V' vervangen door: artikel VI.
- In artikel IX, eerste lid, aanhef, van het voorstel 'artikel VII' vervangen door: artikel VIII.

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Aan de Koningin

Datum

Betreft Nader rapport inzake het voorstel van wet tot wijziging van enkele belastingwetten (Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer)

Directie Algemene Fiscale Politiek

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.minfin.nl

Inlichtingen

Hanneke van den Bout
T 070-3428246
j.bout@minfin.nl

Evert Vos
T 070-342 7584
e.g.vos@minfin.nl

Anita Euser
T 070-3427890
a.p.euser@minfin.nl

Jan Takens
T 070-3428284
j.w.takens@minfin.nl

Ons kenmerk

AFP2012/615

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 5 september 2012, nr. 12.002012, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 10 september 2012, nr. WO6.12.0351/III, bied ik U hierbij aan.

Het kabinet is de Afdeling erkentelijk voor de voortvarendheid waarmee het advies inzake het bovenvermelde voorstel is uitgebracht.

Naar aanleiding van het advies merk ik het volgende op.

1. Versobering fiscale regime woon-werkverkeer

Voor een reactie op de algemene beschouwing van de Afdeling over de wenselijkheid van een structurele herziening van het belastingstelsel wordt verwezen naar het nader rapport bij de Miljoenennota 2013. De Afdeling merkt op dat een verbreding van de heffinggrondslag en het nader bezien van de belastingmix kunnen bijdragen aan de stabiliteit van het systeem zodat niet hoeft te worden teruggегrepen op de voorgestelde herziening van de fiscale behandeling van woon-werkverkeer. Op grond van de voorgestelde herziening van de fiscale behandeling van woon-werkverkeer wordt de grondslag van de loon- en inkomstenbelasting juist verbreed. Hierna wordt ingegaan op de specifieke opmerkingen van de Afdeling over deze grondslagverbreding.

2. Effecten van de maatregel

De versobering van het fiscale regime voor het woon-werkverkeer is een maatregel uit het Begrotingsakkoord 2013. Het totaal aan maatregelen in het Begrotingsakkoord 2013 strekt ertoe het EMU-tekort in 2013 terug te dringen tot

(minder dan) 3%. De maatregel zoals opgenomen in dit wetsvoorstel draagt daaraan bij. De oorspronkelijk in het algemeen deel van de memorie van toelichting opgenomen passage waarin werd opgemerkt dat deze versobering als dekking dient voor de structurele verlaging van het tarief van de overdrachtsbelasting, is dienovereenkomstig aangepast.

Directie Algemene Fiscale
Politiek

Ons kenmerk
AFP2012/615

Een meer geleidelijke invoering van de maatregel, waar de Afdeling voor pleit, houdt in dat de voorziene opbrengst in 2013 niet wordt gerealiseerd waardoor ook de doelstelling van het Begrotingsakkoord 2013 niet wordt gehaald.

3. Onderscheid woon-werkverkeer en zakelijk verkeer niet zijnde woon-werkverkeer

Het verdient zonder meer de voorkeur om voor de verschillende middelen waar mogelijk dezelfde definities te gebruiken. In de loon- en inkomstenbelasting is op dit moment geen definitie voor woon-werkverkeer opgenomen, de omzetbelasting kent een dergelijke definitie wel, neergelegd in een beleidsbesluit.¹ Om die reden is gekeken naar de mogelijkheden om de definitie voor woon-werkverkeer zoals die van toepassing is in de omzetbelasting ook te gebruiken voor de loon- en inkomstenbelasting en is niet bij voorbaat teruggegrepen op de definitie zoals die tot 2004 in de loon- en inkomstenbelasting van toepassing was.

In de hoofdlijnennotitie² die door de Afdeling wordt aangehaald is inderdaad opgemerkt dat de definitie zoals die in de omzetbelasting wordt gehanteerd dateert van juli 2011 en dat het (toen nog) te vroeg was om zonder meer te kunnen stellen dat deze kan worden overgenomen voor de loon- en inkomstenbelasting. In het wetsvoorstel is dan ook gekozen voor een definitie die zowel elementen bevat uit die van de omzetbelasting als uit de definitie zoals die tot 2004 werd gehanteerd in de loon- en inkomstenbelasting. Bij de definitie in de omzetbelasting wordt voor de beantwoording van de vraag of sprake is van woon-werkverkeer in eerste instantie aangesloten bij de tussen de werkgever en werknemer overeengekomen werkplaats. In het merendeel van de gevallen zal dit overeenkomen met de plaats waar men daadwerkelijk zijn werkzaamheden verricht. Dit uitgangspunt is zonder meer toepasbaar in de loon- en inkomstenbelasting en zal voor verreweg de meeste gevallen toereikend zijn om te kunnen bepalen of sprake is van woon-werkverkeer. Anders is het echter met de ambulante werknemer en een (groot) deel van de ondernemers. De aard van de werkzaamheden van deze belastingplichtigen brengt met zich dat er geen sprake is van een vaste werkplek. De in de omzetbelasting gehanteerde definitie gaat er dan van uit dat er in het geheel geen sprake is van woon-werkverkeer dan wel, in geval van bijvoorbeeld een ondernemer die een opdracht aanvaardt met een in de overeenkomst vastgelegde werkplek, er altijd sprake is van woon-werkverkeer. Mede daarom is de voor de omzetbelasting gehanteerde definitie als startpunt genomen voor de loon- en inkomstenbelasting maar niet zonder meer overgenomen. De mening van de Afdeling dat de oude definitie uit de loon- en inkomstenbelasting fiscale duidelijkheid bood en zonder meer toepasbaar zou zijn wordt niet gedeeld. Deze definitie gaf, door bijvoorbeeld het zogenoemde 60-dagencriterium, aanleiding tot veel discussies en veel casuïstiek, iets dat in de huidige tijd waarin de groep ambulante werknemers en ondernemers is gegroeid

¹ Besluit van 11 juli 2012, nr. BLBK 2012/639M.

² Kamerstukken II 2012/13, 33 287, nr. 23.

en het Nieuwe Werken zijn intrede heeft gedaan, naar verwachting alleen maar zal toenemen. Een voor de ambulante werknemer belangrijk element uit de oude definitie, namelijk het op regelmatige basis reizen naar dezelfde werkplek, blijft ook in de nieuwe definitie het uitgangspunt. Echter, in de oude definitie was het noodzakelijk om specifiek de dagen te tellen waarop men naar een bepaalde werkplek reisde. In de nieuwe definitie is de regelmatigheid waarmee gedurende een langere periode, namelijk meer dan een jaar, naar een specifieke werkplek wordt gereisd, bepalend voor de beantwoording van de vraag of sprake is van woon-werkverkeer en niet zozeer het specifieke aantal dagen. Met deze aanpassing ten opzichte van de oude definitie is de verwachting dat weliswaar dezelfde duidelijkheid wordt geboden als onder de oude definitie, maar dat het aantal grensgevallen dat vroeger aanleiding gaf tot discussie en specifieke casuïstiek sterk beperkt wordt.

Directie Algemene Fiscale
Politiek

Ons kenmerk
AFP2012/615

4. Regime (bestel)auto van de zaak

Onder punt 2 van dit nader rapport is opgemerkt dat dit wetsvoorstel een uitwerking is van het Begrotingsakkoord 2013. Daarin is opgenomen welke fiscale maatregelen er ten aanzien van het woon-werkverkeer worden getroffen. Daar waar het gaat om de bijtelling voor de auto van de zaak beperkt het akkoord, en dus ook dit wetsvoorstel, zich tot het aanmerken van de woon-werkkilometers als privékilometers.

5. Waardering van OV-abonnementen en van door de werkgever georganiseerd vervoer

Naar aanleiding van de opmerkingen van de Afdeling is het artikelsgewijze deel van de memorie van toelichting aangevuld op het punt van het door de werkgever georganiseerd vervoer. De wijze waarop de waardering van abonnementen voor openbaar vervoer in het wetsvoorstel is toegelicht – in het bijzonder in de toelichting op artikel 13 van de Wet op de loonbelasting 1964 – wordt toereikend geacht.

6. Redactionele kanttekeningen

Aan de redactionele kanttekeningen die de Afdeling in overweging geeft in de bijlage bij haar advies is gevolg gegeven.

Ten slotte is van de gelegenheid gebruikgemaakt om een aantal redactionele en technische verbeteringen in het wetsvoorstel en de memorie van toelichting aan te brengen.

Ik moge U verzoeken het hierbij gevoegde gewijzigde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Staatssecretaris van Financiën,

**Directie Algemene Fiscale
Politiek**

Ons kenmerk
AFP2012/615

mr. drs. F.H.H. Weekers

WIJ **B**EATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 en enige andere wetten in verband met de herziening van de fiscale behandeling van de eigen woning (Wet herziening fiscale behandeling eigen woning)

VOORSTEL VAN WET

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is om de fiscale behandeling van de eigen woning door invoering van een aflossingseis structureel te herzien met het oog op de verbetering van de financiële stabiliteit, het terugdringen van de schuldenlast op micro- en macroniveau en het bevorderen van het vertrouwen in de woningmarkt;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De Wet inkomstenbelasting 2001 wordt als volgt gewijzigd:

A. Na **artikel 1.6** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 1.6a Levensverzekering

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder levensverzekering een overeenkomst van levensverzekering als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht.

B. In **artikel 1.7**, eerste lid, onderdeel a, vervalt "(artikel 3.117)".

C. In **artikel 2.5**, tweede lid, wordt "de artikelen 3.60, 3.83, 3.116, vierde lid, 3.136" vervangen door: de artikelen 3.60, 3.83, 3.136.

D. In **artikel 2.8**, tweede lid, wordt "3.83, eerste of tweede lid, 3.116, vierde lid, 3.133, tweede lid, onderdelen h of j" vervangen door: 3.83, eerste of tweede lid, 3.133, tweede lid, onderdelen h of j.

E. **Artikel 2.14**, derde lid, onderdeel a, komt te luiden:

a. schulden ter zake waarvan de renten op basis van een specifieke bepaling in hoofdstuk 3 of hoofdstuk 4 van aftrek zijn uitgesloten en schulden die zijn aangegaan in verband met een eigen woning, doch niet behoren tot de eigenwoningschuld, bedoeld in artikel 3.119a, in aanmerking genomen bij de bepaling van het belastbare inkomen uit sparen en beleggen;.

F. **Artikel 3.110** komt te luiden:

Artikel 3.110 Belastbare inkomsten uit eigen woning

Belastbare inkomsten uit eigen woning zijn de voordelen uit eigen woning verminderd met de op die voordelen drukkende aftrekbare kosten (artikel 3.120).

G. In **artikel 3.111**, eerste lid, onderdeel a, wordt "hen" vervangen door: de belastingplichtige of zijn partner.

H. De **artikelen 3.116 tot en met 3.119** vervallen.

I. **Artikel 3.119a** komt te luiden:

Artikel 3.119a Eigenwoningschuld

1. Voor de toepassing van deze afdeling en de daarop berustende bepalingen wordt onder eigenwoningschuld verstaan het gezamenlijke bedrag van de schulden van de belastingplichtige:

- a. die zijn aangegaan in verband met een eigen woning;
- b. ter zake waarvan een contractuele verplichting geldt tot het gedurende de looptijd ten minste annuïtair en in ten hoogste 360 maanden volledig aflossen overeenkomstig artikel 3.119c;
- c. ter zake waarvan aan de verplichting tot aflossing wordt voldaan (aflossingseis), en
- d. ter zake waarvan, ingeval artikel 3.119g van toepassing is, aan de verplichting tot informatieverstrekking, bedoeld in dat artikel, wordt voldaan.

2. Onder schulden die zijn aangegaan in verband met een eigen woning worden verstaan de schulden die zijn aangegaan:

- a. ter verwerving van de eigen woning, doch ten hoogste tot een gezamenlijk bedrag gelijk aan de kosten ter verwerving van de woning;
- b. voor verbetering of onderhoud van de woning of ter afkoop van de rechten van erfpacht, opstal of beklemming met betrekking tot de woning, doch ten hoogste tot een gezamenlijk bedrag gelijk aan de kosten van verbetering, of onderhoud van de woning of ter afkoop van de rechten van erfpacht opstal of beklemming met betrekking tot de woning;
- c. ter betaling van de kosten ter verkrijging van de schulden, bedoeld in de onderdelen a en b, waarbij afsluitprovisies in aanmerking worden genomen tot het maximum, bedoeld in artikel 3.120, vijfde lid.

3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt de som van het bedrag van de kosten ter verwerving van de woning, bedoeld in onderdeel a, en het bedrag van de verbetering, het onderhoud of de afkoop, bedoeld in onderdeel b, verminderd met de som van:

- 1°. het positieve bedrag van de eigenwoningreserve, bedoeld in artikel 3.119aa, direct voorafgaande aan het moment waarop de woning ten aanzien van de belastingplichtige als een

eigen woning wordt aangemerkt, onderscheidenlijk direct voorafgaande aan de verbetering, het onderhoud of de afkoop;

2°. hetgeen met toepassing van artikel 33, onderdelen 5° en 6°, van de Successiewet 1956 ter zake van die verwerving, verbetering, dat onderhoud of die afkoop aan vrijstelling is genoten.

4. Indien de belastingplichtige een eigen woning verwerft die bestemd is om hem en zijn partner anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking te staan, wordt, indien hun voordien reeds tezamen een woning anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking heeft gestaan en de partner ten aanzien van die eerdere woning een vervreemdingssaldo eigen woning heeft behaald, de op grond van het eerste lid berekende eigenwoningschuld van de belastingplichtige verlaagd, doch niet verder dan tot nihil, met de eigenwoningreserve, bedoeld in artikel 3.119aa, van de partner waarbij, indien de partner de woning mede heeft verworven, wordt uitgegaan van de eigenwoningreserve na toepassing van artikel 3.119aa met betrekking tot de partner. De in de eerste volzin bedoelde verlaging van de eigenwoningschuld wordt toegepast tot het moment waarop de woning hun niet meer gezamenlijk anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking staat.

5. Tot de eigenwoningschuld behoren niet:

a. de schulden die zijn aangegaan of ontstaan ter betaling van renten als bedoeld in artikel 3.120, eerste lid, onderdeel a;

b. de schulden die zijn aangegaan ter verwerving van de eigen woning of een gedeelte daarvan, indien de eigen woning of een gedeelte daarvan direct of indirect is verkregen van de partner van de belastingplichtige, voor zover het totaal van de schulden die de belastingplichtige en zijn partner zijn aangegaan ter verwerving van de woning, na deze verkrijging meer bedraagt dan vóór de vervreemding van de woning of een gedeelte daarvan door zijn partner;

c. schulden die zijn ontstaan uit een overeenkomst van geldlening tussen partners;

d. schulden die corresponderen met geldvorderingen als bedoeld in artikel 5.4, eerste lid.

J. Na **artikel 3.119a** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 3.119aa Eigenwoningreserve

1. Bij de vervreemding van een eigen woning wordt het vervreemdingssaldo eigen woning toegevoegd aan een eigenwoningreserve. Onder vervreemdingssaldo eigen woning wordt verstaan de waarde van de tegenprestatie bij de vervreemding van een eigen woning, verminderd met de kosten ter zake van die vervreemding en verminderd met de eigenwoningschuld voor de woning. Voor de toepassing van de eerste en tweede volzin wordt tot de eigenwoningschuld mede gerekend het bedrag van de verlaging, bedoeld in artikel 3.119a, vierde lid, en het bedrag dat op grond van artikel 3.119a, vijfde lid, onderdeel b, niet tot de eigenwoningschuld behoort.

2. Een eigenwoningreserve neemt af, doch niet verder dan tot nihil, met:

a. een bedrag gelijk aan de kosten ter verwerving van een eigen woning verminderd met het bedrag dat ingevolge artikel 3.119a, eerste lid, als eigenwoningschuld voor die woning in aanmerking wordt genomen;

b. een bedrag gelijk aan het bedrag waarmee de eigenwoningschuld van de partner op grond van artikel 3.119a, vierde lid, is verlaagd, met dien verstande dat dit bedrag weer aan de eigenwoningreserve wordt toegevoegd ingeval artikel 3.119a, vierde lid, niet meer van toepassing is op de eigenwoningschuld van de partner;

c. een bedrag gelijk aan de in een kalenderjaar gemaakte kosten voor verbetering of onderhoud van de woning of ter afkoop van de rechten van erfpacht, opstal of beklemming met betrekking tot de woning.

3. De eigenwoningreserve vervalt voor zover die is toe te rekenen aan een vervreemdingssaldo eigen woning dat drie jaar geleden is toegevoegd.

4. Voor de toepassing van deze afdeling wordt onder verwerving onderscheidenlijk vervreemding van een eigen woning verstaan een gebeurtenis waardoor de woning ten aanzien van de belastingplichtige als een eigen woning wordt aangemerkt, onderscheidenlijk niet meer als zodanig wordt aangemerkt. Als verwerving of vervreemding wordt niet aangemerkt die krachtens boedelmenging door voltrekking van een huwelijk of wijziging van huwelijkse voorwaarden en die door vererving tussen partners. Indien bij een verwerving of vervreemding een tegenprestatie ontbreekt of is bedongen bij een niet onder normale omstandigheden gesloten overeenkomst, wordt als tegenprestatie aangemerkt de waarde die ten tijde van de verwerving, onderscheidenlijk de vervreemding, in het economische verkeer aan de woning kan worden toegekend.

5. De eigenwoningreserve die ontstaat door de vervreemding van een eigen woning waartoe meer dan een belastingplichtige gerechtigd is, wordt aan elk van hen toegerekend naar de mate waarin zij gerechtigd zijn tot het vervreemdingssaldo eigen woning.

6. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld voor de toepassing van dit artikel.

K. **Artikel 3.119b** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "artikel 3.119a, vijfde lid, onderdeel b" vervangen door: artikel 3.119aa, tweede lid, onderdeel b.

2. Het tweede lid vervalt onder vernummering van het derde tot en met vijfde lid tot tweede tot en met vierde lid.

L. Na **artikel 3.119b** worden vijf artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 3.119c Aflossingseis

1. Aan de aflossingseis wordt voldaan indien een tot de eigenwoningschuld behorende schuld op het toetsmoment niet meer bedraagt dan het bedrag dat per schuld volgt uit de formule:

$$B_x = B_0 \left[1 - \frac{(1+i_m)^x - 1}{(1+i_m)^n - 1} \right]$$

waarbij wordt verstaan onder:

B_x : de maximale schuld op het toetsmoment;

B_0 : het startbedrag van de schuld;

i_m : de maandelijkse rentevoet;

x : het aantal verstreken gehele kalendermaanden van de looptijd;

n : de totale looptijd van de schuld in maanden, gerekend vanaf het moment van aangaan van de schuld tot de maand waarin de schuld geheel moet zijn afgelost, doch ten hoogste 360 maanden.

2. Na een wijziging van de maandelijkse rentevoet wordt de formule in het eerste lid als volgt toegepast:

a. onder B_0 wordt verstaan: de omvang van de schuld op het moment direct voorafgaand aan de wijziging van de maandelijkse rentevoet;

b. onder i_m wordt verstaan: de nieuwe maandelijkse rentevoet;

c. onder x wordt verstaan: het aantal verstreken gehele kalendermaanden van de looptijd vanaf het moment direct voorafgaand aan de wijziging van de maandelijkse rentevoet, en

d. onder n wordt verstaan: de nog resterende maximale looptijd van de oorspronkelijke looptijd van de schuld in gehele kalendermaanden op het moment direct voorafgaand aan de wijziging van de maandelijkse rentevoet.

3. Voor zover reeds een of meerdere schulden die behoren tot de eigenwoningschuld bestaan of laatstelijk hebben bestaan en daarna voor een bedrag overeenstemmend met, of lager dan de laatste omvang van die schuld, onderscheidenlijk schulden, één of meer nieuwe schulden als bedoeld in artikel 3.119a, eerste lid, worden aangegaan, wordt de formule in het eerste lid per schuld als volgt toegepast:

a. onder B_0 wordt verstaan: de laatste omvang van de voorgaande schuld, dan wel indien het bedrag van de nieuwe schuld lager is, dit lagere bedrag;

b. onder i_m wordt verstaan: de maandelijkse rentevoet op het moment van aangaan van de nieuwe schuld;

c. onder x wordt verstaan: het aantal verstreken gehele kalendermaanden van de looptijd vanaf het moment direct voorafgaand aan het aangaan van de nieuwe schuld, en

d. onder n wordt verstaan: de nog resterende maximale looptijd van de oorspronkelijke looptijd van de voorgaande schuld in maanden op het laatste moment dat deze schuld bestond.

4. Voor zover de nieuwe eigenwoningschuld, na toepassing van de aflossingsstand, bedoeld in artikel 3.119d, de totale laatste omvang van de voorgaande schuld, uiterlijk op het moment direct voorafgaand aan het aangaan van de nieuwe schuld of schulden, overtreft, geldt voor de nieuwe schulden de formule van het eerste lid, waarbij onder (n) wordt verstaan de totale looptijd van de schuld in maanden, gerekend vanaf het moment van aangaan van de schuld tot de maand waarin de schuld geheel moet zijn afgelost, doch ten hoogste 360 maanden.

5. Als toetsmoment als bedoeld in het eerste lid wordt aangemerkt:

a. 31 december van het kalenderjaar;

b. het moment van vervreemding van de eigen woning;

c. het moment van wijziging van de maandelijkse rentevoet, bedoeld in het tweede lid;

d. het laatste moment waarop de voorgaande schuld bestond, bedoeld in het derde lid.

6. De aflossingseis rust op de belastingplichtige voor zijn eigenwoningschuld.

7. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld voor de toepassing van dit artikel.

Artikel 3.119d Aflossingsstand

1. Indien bij een vervreemding van de eigen woning de eigenwoningschuld van de belastingplichtige direct voorafgaand aan die vervreemding groter is dan de eigenwoningschuld van de belastingplichtige ter zake van een nieuw verworven eigen woning of indien na de vervreemding een eigenwoningschuld ontbreekt, blijven van dat meerdere van de eigenwoningschuld

onderscheidenlijk van de eigenwoningschuld direct voorafgaand aan die vervreemding, het bedrag en de stand van de resterende looptijd in maanden (de aflossingsstand) behouden. De aflossingsstand kan naar de stand van het einde van een kalenderjaar, al dan niet op verzoek, door de inspecteur bij voor bezwaar vatbare beschikking (de beschikking aflossingsstand) worden vastgesteld.

2. Indien de belastingplichtige de eigenwoningschuld op enig moment verhoogt of indien na een periode zonder eigenwoningschuld opnieuw een eigenwoningschuld ontstaat, en er op dat moment een aflossingsstand bestaat, wordt de formule van artikel 3.119c, eerste lid, voor de verhoging van de eigenwoningschuld onderscheidenlijk voor de genoemde opnieuw ontstane eigenwoningschuld als volgt toegepast:

a. onder B_0 wordt verstaan: het bedrag van de aflossingsstand, dan wel indien het bedrag van de nieuwe schuld lager is, dit lagere bedrag, en

b. onder n wordt verstaan: de resterende looptijd in maanden van de aflossingsstand.

3. De aflossingsstand vervalt, dan wel de beschikking aflossingsstand vervalt, indien de aflossingsstand geheel is toegepast op een eigenwoningschuld. Indien er sprake is van een afname van het bedrag van de aflossingsstand, blijft de aflossingsstand behouden voor het resterende bedrag en, indien een beschikking aflossingsstand is vastgesteld, wordt in de beschikking tevens melding gemaakt van het bedrag van die afname.

Artikel 3.119e Kortstondig afwijken van aflossingsschema en betalingsregelingen

1. Indien een tot de eigenwoningschuld behorende schuld van de belastingplichtige in een kalenderjaar op het toetsmoment, bedoeld in artikel 3.119c, vijfde lid, onderdeel a, meer bedraagt dan het bedrag dat volgt uit artikel 3.119a, eerste lid, onderdeel c, (de aflossingsachterstand) blijft die schuld behoren tot de eigenwoningschuld, indien die schuld op 31 december van het daaropvolgende kalenderjaar niet meer bedraagt dan het bedrag dat volgt uit artikel 3.119a, eerste lid, onderdeel c, voor dat moment. De eerste volzin geldt niet indien de aflossingsachterstand vaker dan incidenteel voorkomt.

2. Indien een tot de eigenwoningschuld behorende schuld op 31 december van het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de aflossingsachterstand is ontstaan meer bedraagt dan het bedrag dat volgt uit artikel 3.119a, eerste lid, onderdeel c, voor dat moment, blijft die schuld behoren tot de eigenwoningschuld, indien:

a. de belastingplichtige aannemelijk maakt dat dit het gevolg is van onvoldoende betalingscapaciteit en de belastingplichtige per 1 januari van het tweede kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de aflossingsachterstand is ontstaan contractueel een nieuw ten minste annuitair aflosschema overeenkomt met de schuldeiser waarbij de schuld op de daaropvolgende toetsmomenten niet meer bedraagt dan de uitkomst van de formule van artikel 3.119c, eerste lid, waarbij wordt verstaan onder:

B_0 : de hoogte van de schuld ter zake waarvan sprake is van onvoldoende betalingscapaciteit, op 31 december van het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de aflossingsachterstand is ontstaan;

i_m : de nieuwe maandelijkse rentevoet;

x : het aantal verstreken gehele kalendermaanden van de looptijd vanaf 31 december van het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de aflossingsachterstand is ontstaan, en

n: de nog resterende maximale looptijd van de oorspronkelijke looptijd van de schuld in gehele kalendermaanden op 31 december van het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de aflossingsachterstand is ontstaan; of

b. de belastingplichtige aannemelijk maakt dat de aflossingsachterstand in het jaar volgend op het kalenderjaar waarin de eerste aflossingsachterstand is ontstaan het gevolg is van een onbedoelde fout in de betaling of berekening van het aflossingsbedrag, en de eigenwoningschuld op 31 december van het tweede kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de aflossingsachterstand is ontstaan niet meer bedraagt dan het bedrag dat volgt uit artikel 3.119a, eerste lid, onderdeel c, voor dat moment.

3. Indien de belastingplichtige aannemelijk maakt dat de betalingsproblemen zodanig zijn dat na vaststelling op de voet van het tweede lid, onderdeel a, van een nieuw ten minste annuïtair aflossingsschema per 1 januari van het tweede kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de aflossingsachterstand is ontstaan, niet aan de nieuw vastgestelde aflossingseis kan worden voldaan, blijft die schuld behoren tot de eigenwoningschuld, mits de schuldeiser instemt met betalingsuitstel. De belastingplichtige komt vervolgens uiterlijk per 31 december van het vierde kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de aflossingsachterstand is ontstaan, contractueel een nieuw ten minste annuïtair aflossingsschema overeen met de schuldeiser waarbij de schuld op de daaropvolgende toetsmomenten niet meer bedraagt dan de uitkomst van de formule van artikel 3.119c, eerste lid, waarbij wordt verstaan onder:

B_0 : de hoogte van de schuld, waarbij de betalingsproblemen zich voordoen, op 31 december van het vierde kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de aflossingsachterstand is ontstaan;

i_m : de nieuwe maandelijkse rentevoet;

x: het aantal verstreken gehele kalendermaanden van de looptijd vanaf 31 december van het vierde kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de aflossingsachterstand is ontstaan, en

n: de nog resterende maximale looptijd van de oorspronkelijke looptijd van de schuld in gehele kalendermaanden op 31 december van het vierde kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de aflossingsachterstand is ontstaan.

4. Indien het tweede lid of het derde lid er niet toe leiden dat de schuld waarvoor een aflossingsachterstand is ontstaan toch tot de eigenwoningschuld blijft behoren, behoort die schuld per 1 januari van het tweede kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de aflossingsachterstand is ontstaan, onderscheidenlijk per 1 januari van het vierde kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin aflossingsachterstand is ontstaan, voor de resterende periode van de looptijd niet tot de eigenwoningschuld.

5. Indien een schuld op de voet van het vierde lid niet meer behoort tot de eigenwoningschuld, de belastingplichtige deze schuld op enig moment aflost en op enig moment daarna een nieuwe schuld in verband met een eigen woning aangaat, wordt voor de toepassing van artikel 3.119a deze nieuwe schuld verminderd met het bedrag van de schuld die niet meer tot de eigenwoningschuld behoorde op de voet van het vierde lid.

6. Voor zover een tot de eigenwoningschuld behorende schuld van de belastingplichtige op een toetsmoment als bedoeld in artikel 3.119c, vijfde lid, onderdelen b tot en met d, meer bedraagt dan het bedrag dat volgt uit artikel 3.119a, eerste lid, onderdeel c, behoort die schuld

voor de toepassing van artikel 3.119a op het moment direct voorafgaand aan het toetsmoment niet meer tot de eigenwoningschuld. De eerste volzin is niet van toepassing indien het derde lid van toepassing is en de woning is vervreemd voor het verstrijken van het vierde jaar volgend op het kalenderjaar waarin de aflossingsachterstand is ontstaan.

7. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld voor de toepassing van dit artikel.

Artikel 3.119f Verhuisregelingen

1. Indien nog een andere woning van de belastingplichtige wordt aangemerkt als eigen woning door de toepassing van artikel 3.111, tweede of derde lid, gaat de aflossingseis, bedoeld in artikel 3.119a, eerste lid, onderdeel c, met toepassing van de stand en looptijd van de aflossing ter zake van de tot de eigenwoningschuld behorende schuld op dat moment over van de te vervreemden eigen woning naar de schuld ter zake van die andere eigen woning, voor zover de schuld ten behoeve van die andere eigen woning de schuld ten behoeve van de te vervreemden eigen woning niet overtreft.

2. Voor zover een schuld dient ter voorfinanciering van een toekomstig vervreemdingssaldo eigen woning zijn de voorwaarden van artikel 3.119a, eerste lid, onderdelen b en c, gedurende de periode dat artikel 3.111, tweede of derde lid, van toepassing is niet van toepassing.

3. Indien ten aanzien van de belastingplichtige twee woningen gelijktijdig als eigen woning worden aangemerkt en vervolgens één van die woningen wordt vervreemd, wordt direct daarna de eigenwoningschuld voor de andere woning opnieuw vastgesteld door toepassing van artikel 3.119a, eerste en tweede lid, waarbij de actuele stand van de eigenwoningreserve in de plaats komt van de stand direct voorafgaande aan het moment waarop de woning ten aanzien van de belastingplichtige als een eigen woning is aangemerkt. Vervolgens wordt artikel 3.119aa, tweede lid, onderdeel a, opnieuw toegepast. Daarna wordt artikel 3.119aa, vijfde lid, opnieuw toegepast bij de partner en wordt bij de belastingplichtige vervolgens artikel 3.119aa, tweede lid, onderdeel b, opnieuw toegepast. Daarna wordt artikel 3.119a, tweede lid, onderdeel b, opnieuw toegepast, waarbij de actuele stand van de eigenwoningreserve in de plaats komt van de stand direct voorafgaande aan de verbetering, het onderhoud of de afkoop. Daarna wordt artikel 3.119a, tweede lid, onderdeel c, opnieuw toegepast. Ten slotte wordt artikel 3.119aa, tweede lid, onderdeel c, opnieuw toegepast.

Artikel 3.119g Informatieplicht bij schulden bij niet-administratieplichtigen

1. De belastingplichtige die een overeenkomst van geldlening aangaat anders dan met een op grond van artikel 10.8 aangewezen administratieplichtige en die de uit deze overeenkomst voortvloeiende schuld wil rekenen tot de eigenwoningschuld, bedoeld in artikel 3.119a, is gehouden uiterlijk bij het indienen van de aangifte over het kalenderjaar waarin die overeenkomst tot stand is gekomen, doch uiterlijk op 31 december van het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin die overeenkomst tot stand is gekomen, mededeling daarvan te doen en de bij ministeriële regeling aan te wijzen gegevens te verstrekken.

2. Bij wijziging van de gegevens, bedoeld in het eerste lid, gedurende de looptijd van de schuld is de belastingplichtige gehouden binnen een maand na afloop van het kalenderjaar waarin

de wijziging zich voordoet van die wijziging mededeling te doen en daarbij de gewijzigde gegevens te verstrekken.

3. De mededeling, bedoeld in het eerste en tweede lid, geschiedt door het aan de inspecteur toezenden van het daartoe langs elektronische weg ter beschikking gestelde modelformulier waarop de voorgeschreven gegevens zijn ingevuld.

4. Indien de mededeling, bedoeld in het eerste of tweede lid, niet, niet tijdig of niet volledig is gedaan en de gegevens, bedoeld in het eerste of tweede lid, niet, niet tijdig of niet volledig zijn verstrekt, behoort de schuld met ingang van het kalenderjaar waarin de overeenkomst tot stand is gekomen, onderscheidenlijk met ingang van het kalenderjaar waarin de wijziging zich voordoet, niet tot de eigenwoningschuld. Indien in dat geval de voorgeschreven mededeling en de voorgeschreven gegevens binnen een maand na afloop van een volgend kalenderjaar wordt gedaan, onderscheidenlijk worden verstrekt, behoort, indien aan de overige eisen van artikel 3.119a, eerste lid, is voldaan, de schuld met ingang van dat kalenderjaar tot de eigenwoningschuld.

M. **Artikel 3.120** komt te luiden:

Artikel 3.120 Aftrekbare kosten eigen woning

1. De aftrekbare kosten met betrekking tot een eigen woning zijn het gezamenlijke bedrag van:

- a. de renten van schulden die behoren tot de eigenwoningschuld;
- b. de kosten van geldleningen die behoren tot de eigenwoningschuld;
- c. de periodieke betalingen op grond van de rechten van erfpacht, opstal en beklemming, met betrekking tot de eigen woning.

2. Tot de aftrekbare kosten van een eigen woning worden niet gerekend kosten voor zover in verband met de voldoening daarvan schulden ontstaan waarvan de verplichting tot betaling – anders dan voor het geval van overlijden of arbeidsongeschiktheid van de belastingplichtige – rechtens, al dan niet voorwaardelijk, of in feite, direct of indirect is beperkt.

3. De in een kalenderjaar bij wijze van vooruitbetaling voldane renten van schulden en kosten van geldleningen worden niet in aanmerking genomen:

a. indien zij betrekking hebben op tijdvakken die eindigen later dan zes maanden na afloop van het kalenderjaar waarin zij zijn voldaan doch slechts voor zover zij betrekking hebben op de periode die aanvangt na afloop van het kalenderjaar, waarbij die renten naar evenredigheid worden toegerekend aan kalendermaanden en gedeelten van kalendermaanden als kalendermaand worden aangemerkt;

b. voor zover zij betrekking hebben op tijdvakken of delen daarvan die vallen na het tijdstip waarop de binnenlandse belastingplicht anders dan door overlijden eindigt.

4. Vooruitbetaalde renten en kosten van geldleningen die op grond van het derde lid, onderdeel a, niet in aanmerking zijn genomen, worden, behoudens indien de binnenlandse belastingplicht anders dan door overlijden is geëindigd, geacht in gelijke delen te zijn voldaan in elk van de op het in het derde lid bedoelde kalenderjaar volgende kalenderjaren waarop de renten of kosten van geldleningen betrekking hebben, waarbij gedeelten van kalenderjaren als kalenderjaren worden aangemerkt. In het jaar waarin de belastingplichtige overlijdt, worden de

renten of kosten van geldleningen die nog buiten aanmerking zijn gebleven, geheel in aanmerking genomen.

5. Afsluitprovisies die zijn voldaan ter zake van schulden die behoren tot de eigenwoningschuld worden niet gerekend tot de bij wijze van vooruitbetaling voldane renten, mits de woning in het kalenderjaar of in de daaropvolgende twee jaren de belastingplichtige als hoofdverblijf ter beschikking staat, een en ander voor zover zij niet meer belopen dan 1,5% van het bedrag van de aangegane schulden en tevens gezamenlijk een bedrag van € 3630 niet te boven gaan.

N. **Artikel 3.121** komt als volgt te luiden:

Artikel 3.121 Aftrekbare kosten gedeelde eigen woning bij gezamenlijke bewoning

De aftrekbare kosten met betrekking tot een woning die voor twee of meer belastingplichtigen die geen partner van elkaar zijn samen een eigen woning is, worden voor elk van hen bepaald door hun aandeel in de schulden die zij zijn aangegaan ter verwerving van de woning en door de periodieke betalingen voor zover die op hen drukken.

O. **Artikel 3.122** vervalt.

P. In **artikel 3.123a**, vierde lid, wordt "bedoeld in artikel 3.120, zevende lid" vervangen door: bedoeld in artikel 3.120, vijfde lid.

Q. **Artikel 3.146**, vierde en vijfde lid, vervalt, onder vernummering van het zesde tot en met achtste lid tot het vierde tot en met zesde lid.

R. In **artikel 5.10**, eerste lid, onderdeel b, wordt "een bank als bedoeld in artikel 3.116a, tweede lid, onderdeel e" vervangen door: een bank, zijnde een financiële onderneming die ingevolge de Wet op het financieel toezicht in Nederland het bedrijf van bank mag uitoefenen.

S. In **artikel 9.2**, vijfde lid, vervalt "een spaarrekening eigen woning als bedoeld in artikel 3.116a, een beleggingsrecht eigen woning als bedoeld in artikel 3.116a,".

T. In **artikel 10.1**, eerste lid, wordt "3.109a, 3.118, 3.125" vervangen door: 3.109a, 3.125.

U. Na **hoofdstuk 10** wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 10bis Overgangsrecht ten gevolge van Wet herziening fiscale behandeling eigen woning

Artikel 10bis.1 Bestaande eigenwoningschuld

1. Onder bestaande eigenwoningschuld van de belastingplichtige wordt verstaan de eigenwoningschuld, bedoeld in artikel 3.119a, eerste lid, zoals dat artikel luidde op 31 december 2012, van die belastingplichtige op 31 december 2012.

2. Indien de belastingplichtige op 31 december 2012 geen eigenwoningschuld als bedoeld in het eerste lid had, wordt onder bestaande eigenwoningschuld van de belastingplichtige mede verstaan de eigenwoningschuld die:

a. de belastingplichtige in 2012 had, op het moment direct voorafgaand aan de vervreemding van een eigen woning, indien de belastingplichtige in 2013 weer een schuld in verband met een eigen woning heeft;

b. in 2013 ontstaat ten gevolge van een op 31 december 2012 bestaande onherroepelijke, schriftelijke overeenkomst van de belastingplichtige tot de verwerving van een eigen woning.

3. Indien na 31 december 2012 op de bestaande eigenwoningschuld van de belastingplichtige, bedoeld in het eerste lid wordt afgelost, wordt het bedrag van die bestaande eigenwoningschuld verminderd met die aflossing. Onder aflossing wordt voor de toepassing van dit lid niet verstaan het in een kalenderjaar geheel aflossen van een tot de bestaande eigenwoningschuld behorende schuld en het uiterlijk het daaropvolgende kalenderjaar ten minste voor dat bedrag opnieuw aangaan van een schuld in verband met een eigen woning (oversluiten). Indien de uiterlijk in het daaropvolgende kalenderjaar opnieuw aangegane schuld lager is dan het bedrag van de schuld voorafgaand aan het geheel aflossen, dan wordt dit verschil voor de toepassing van dit lid wel als aflossing aangemerkt.

4. Indien ten aanzien van de belastingplichtige op 31 december 2012 twee woningen gelijktijdig als eigen woning worden aangemerkt en vervolgens één van die woningen niet langer als eigen woning wordt aangemerkt, wordt de bestaande eigenwoningschuld, bedoeld in het eerste lid, van de belastingplichtige verminderd met de tot de eigenwoningschuld behorende schuld die de belastingplichtige had in verband met de woning die niet langer als eigen woning wordt aangemerkt.

Artikel 10bis.2 Kapitaalverzekering, spaarrekening of beleggingsrecht eigen woning

1. Een kapitaalverzekering eigen woning, een spaarrekening eigen woning of een beleggingsrecht eigen woning is een op 31 december 2012 bestaande kapitaalverzekering eigen woning als bedoeld in artikel 3.116, tweede lid, zoals dat luidde op 31 december 2012, een op 31 december 2012 bestaande spaarrekening eigen woning als bedoeld in artikel 3.116a, tweede lid, zoals dat luidde op 31 december 2012, onderscheidenlijk een op 31 december 2012 bestand beleggingsrecht eigen woning als bedoeld in artikel 3.116a, derde lid, zoals dat luidde op 31 december 2012, voor zover het verzekerde bedrag van de kapitaalverzekering eigen woning, het volgens de overeenkomst zoals die luidde op 31 december 2012 naar de rekening over te maken bedrag van de spaarrekening eigen woning, onderscheidenlijk het volgens de overeenkomst zoals die luidde op 31 december 2012 naar de beheerder over te maken bedrag van het beleggingsrecht eigen woning, niet verhoogd wordt.

2. Indien de belastingplichtige op 31 december 2012 geen kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning en beleggingsrecht eigen woning als bedoeld in het eerste lid had, wordt onder kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning in de zin van het eerste lid mede verstaan de kapitaalverzekering eigen woning die, de spaarrekening eigen woning die, onderscheidenlijk het beleggingsrecht eigen woning dat:

a. de belastingplichtige in 2013 heeft, indien de belastingplichtige in 2012 een kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning, onderscheidenlijk beleggingsrecht eigen woning, had, voor zover het verzekerde bedrag van de in 2013 bestaande kapitaalverzekering eigen woning, het volgens de overeenkomst zoals die in 2012 luidde naar de rekening over te maken bedrag van de spaarrekening eigen woning, onderscheidenlijk het volgens de overeenkomst zoals die in 2012 luidde naar de beheerder over te maken bedrag van het beleggingsrecht eigen woning, niet hoger is dan dat in 2012 op het moment direct voorafgaand aan de vervreemding van de eigen woning, doch ten hoogste het bedrag van die kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning, onderscheidenlijk beleggingsrecht eigen woning, in 2013;

b. in 2013 wordt overeengekomen, wordt geopend, onderscheidenlijk wordt aangehouden, in samenhang met een op 31 december 2012 bestaande onherroepelijke, schriftelijke overeenkomst van de belastingplichtige tot verwerving van een eigen woning.

Artikel 10bis.3 Belastbare inkomsten uit eigen woning

Onder de belastbare inkomsten uit eigen woning, bedoeld in artikel 3.110, worden mede begrepen het voordeel uit kapitaalverzekering eigen woning, het voordeel uit spaarrekening eigen woning en het voordeel uit beleggingsrecht eigen woning.

Artikel 10bis.4 Voordeel uit kapitaalverzekering eigen woning

1. Het voordeel uit kapitaalverzekering eigen woning is de rente die is begrepen in een kapitaalsuitkering uit levensverzekering die dient ter aflossing van de eigenwoningschuld.

2. Van een kapitaalverzekering eigen woning is sprake zolang de verzekeringnemer of zijn partner een eigen woning heeft en:

a. in de overeenkomst is bepaald dat de begunstigde de uitkering zal aanwenden ter aflossing van de eigenwoningschuld;

b. in de overeenkomst is bepaald dat ten minste 15 jaar, of tot het overlijden van de verzekerde, jaarlijks premies ter zake van de verzekering worden voldaan waarbij de hoogste premie niet meer bedraagt dan het tienvoud van de laagste premie;

c. de verzekering recht geeft op een eenmalige kapitaalsuitkering bij leven of overlijden;

d. de premies voor de verzekering verschuldigd zijn aan een levensverzekeraar als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht.

3. Een kapitaalverzekering eigen woning wordt geacht geheel tot uitkering te zijn gekomen bij de verzekeringnemer of, in geval van onherroepelijke begunstiging, bij de begunstigde, indien:

a. de verzekering niet meer voldoet aan de voorwaarden van het tweede lid;

b. de verzekering wordt afgekocht, behoudens voor zover sprake is van omzetting als bedoeld in artikel 10bis.8;

c. de verzekering wordt vervreemd, behoudens voor zover de verzekering in het kader van het aangaan of beëindigen van een partnerschap wordt omgezet in een of meer andere soortgelijke verzekeringen voor een of beide partners of voormalige partners;

d. de verzekering wordt ingebracht in het vermogen van een onderneming;

e. de verzekering gedeeltelijk tot uitkering komt dan wel, indien de verzekering recht geeft op eenmalige uitkeringen bij leven of overlijden van meer dan een verzekerde, per verzekerde gedeeltelijk tot uitkering komt;

f. niet jaarlijks premies ter zake van de verzekering worden voldaan als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, dan wel de hoogste premie meer bedraagt dan het tienvoud van de laagste premie; of

g. de verzekering een looptijd van 30 jaar heeft overschreden.

De hoogte van de uitkering wordt voor de toepassing van de eerste volzin gesteld op de waarde in het economische verkeer van de verzekering.

4. Indien de verzekeringnemer of, in geval van een onherroepelijke begunstiging, de begunstigde anders dan door overlijden ophoudt binnenlands belastingplichtig te zijn, wordt de kapitaalverzekering eigen woning geacht op het onmiddellijk daaraan voorafgaande tijdstip tot uitkering te zijn gekomen bij de verzekeringnemer of, in geval van een onherroepelijke begunstiging, bij de begunstigde en de hoogte van de uitkering gesteld op de waarde in het economische verkeer van de verzekering. Onder ophouden binnenlands belastingplichtig te zijn wordt mede verstaan de situatie waarin de verzekeringnemer, onderscheidenlijk de begunstigde, voor de toepassing van de Belastingregeling voor het Koninkrijk, de Belastingregeling voor het land Nederland of een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting wordt geacht geen inwoner van Nederland meer te zijn.

5. Indien bij de belastingplichtige ingevolge het vierde lid een uitkering in aanmerking is genomen ter zake waarvan een conserverende aanslag is opgelegd en de belastingplichtige weer binnenlands belastingplichtig is en in de tussentijd:

a. zich niet een omstandigheid heeft voorgedaan waardoor de woning is opgehouden een eigen woning te zijn in de zin van artikel 3.111;

b. de belastingplichtige niet een voordeel heeft genoten als bedoeld in het eerste lid; en

c. zich niet een omstandigheid heeft voorgedaan als bedoeld in het derde lid;

wordt op diens verzoek het geconserveerde inkomen van het jaar waarin de uitkering in aanmerking is genomen, verlaagd met de waarde van die uitkering voor zover deze waarde tot het geconserveerde inkomen is gerekend. De inspecteur vermindert dienovereenkomstig de conserverende aanslag bij voor bezwaar vatbare beschikking. Rechtsmiddelen tegen deze beschikking kunnen uitsluitend betrekking hebben op de grootte van de vermindering.

6. De rente begrepen in een uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning wordt gesteld op het bedrag waarmee de uitkering overtreft wat ter zake van de verzekering aan premies is voldaan.

7. Onder premies ter zake van een kapitaalverzekering eigen woning worden mede begrepen:

a. bij een uitkering bij leven: premies voor bij dezelfde overeenkomst verzekerde uitkeringen bij overlijden of uitkeringen of vrijstelling van premiebetaling bij invaliditeit, voor zover die uitkeringen gezamenlijk niet meer bedragen dan driemaal het verzekerde kapitaal bij leven;

b. bij een uitkering bij overlijden: premies voor bij dezelfde overeenkomst verzekerde uitkeringen bij leven, uitkeringen of vrijstelling van premiebetaling bij invaliditeit of uitkeringen bij overlijden ten gevolge van een ongeval, voor zover die uitkeringen gezamenlijk niet meer bedragen dan driemaal het verzekerde kapitaal bij overlijden.

8. Indien een kapitaalverzekering eigen woning is voortgekomen uit een levensverzekering die na 14 september 1999 tot stand gekomen is en die geen kapitaalverzekering eigen woning was, wordt op het moment dat wordt voldaan aan de voorwaarden voor een kapitaalverzekering eigen woning, indien dat uiterlijk op 31 december 2012 het geval is, mede als premie ter zake van de kapitaalverzekering eigen woning aangemerkt de waarde in het economische verkeer van de oude polis verminderd met de daarop gestorte premies (overschot). Voor de beoordeling van de voorwaarde of de hoogste en de laagste premie blijft binnen de in het tweede lid, onderdeel b, bedoelde bandbreedte, blijft het overschot buiten aanmerking.

9. De keuze, bedoeld in artikel 2.5, geldt niet voor de toepassing van het vierde lid.

10. Als te conserveren inkomen als bedoeld in artikel 2.8, worden mede aangemerkt de positieve inkomensbestanddelen die in aanmerking zijn genomen op grond van het vierde lid.

11. In afwijking van het bepaalde in artikel 3.146, wordt de in het derde en vierde lid bedoelde waarde in het economische verkeer van de kapitaalverzekering eigen woning geacht te zijn genoten op het tijdstip van de fictieve uitkering.

Artikel 10bis.5 Voordeel uit spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning

1. Het voordeel uit spaarrekening eigen woning is het rendement dat op het tijdstip van deblokkering is begrepen in het tegoed van een spaarrekening eigen woning. Het voordeel uit beleggingsrecht eigen woning is het rendement dat op het tijdstip van deblokkering is begrepen in de waarde van een beleggingsrecht eigen woning.

2. Van een spaarrekening eigen woning is sprake indien het betreft een rekening bij een bank waarbij de volgende voorwaarden in acht worden genomen:

- a. de rekeninghouder heeft een eigen woning met een eigenwoningschuld;
- b. de rekening is geblokkeerd en wordt slechts eenmalig gedeblokkeerd ter aflossing van de eigenwoningschuld;
- c. ten minste 15 jaar, of tot het overlijden van de rekeninghouder of zijn partner, wordt jaarlijks een bedrag naar de rekening overgemaakt waarbij het hoogste totaal van in een jaar naar de rekening overgemaakte bedragen niet meer bedraagt dan het tienvoud van het laagste totaal van in een jaar overgemaakte bedragen; ingeval een spaarrekening met ingang van enig tijdstip wordt aangeduid als spaarrekening eigen woning wordt het op dat tijdstip aanwezige tegoed aangemerkt als eerste overmaking;
- d. de op de rekening genoten inkomsten worden bijgeboekt op de rekening; bij deblokkering in de loop van het tijdvak waarover inkomsten worden genoten, vindt eerst nog bijboeking van die inkomsten plaats voordat tot deblokkering wordt overgegaan;
- e. de bank is een financiële onderneming die ingevolge de Wet op het financieel toezicht in Nederland het bedrijf van bank mag uitoefenen.

3. Van een beleggingsrecht eigen woning is sprake indien het betreft bij een beheerder van een beleggingsinstelling aangehouden rechten van deelneming in die instelling waarbij de volgende voorwaarden in acht worden genomen:

- a. de eigenaar van het beleggingsrecht heeft een eigen woning met een eigenwoningschuld;
- b. het beleggingsrecht is geblokkeerd en wordt slechts eenmalig gedeblokkeerd ter aflossing van de eigenwoningschuld;

c. ten minste 15 jaar, of tot het overlijden van de eigenaar van het beleggingsrecht of zijn partner, wordt jaarlijks een bedrag naar de beheerder overgemaakt ter verkrijging van rechten van deelneming waarbij het hoogste totaal van in een jaar naar de beheerder overgemaakte bedragen niet meer bedraagt dan het tienvoud van het laagste totaal van in een jaar overgemaakte bedragen; ingeval een beleggingsrecht met ingang van enig tijdstip wordt aangeduid als beleggingsrecht eigen woning wordt de waarde in het economische verkeer van het recht op dat tijdstip aangemerkt als eerste overmaking;

d. het met het beleggingsrecht behaalde rendement wordt aangewend ter verkrijging van rechten van deelneming die tot het beleggingsrecht gaan behoren;

e. de beheerder is een financiële onderneming die ingevolge de Wet op het financieel toezicht in Nederland het bedrijf van beleggingsinstelling mag uitoefenen.

4. Een spaarrekening eigen woning of een beleggingsrecht eigen woning wordt geacht geheel te zijn gedeblokkeerd indien:

a. op enig tijdstip de spaarrekening, onderscheidenlijk het beleggingsrecht, niet meer voldoet aan de voorwaarden van het tweede lid, onderscheidenlijk van het derde lid;

b. de spaarrekening, onderscheidenlijk het beleggingsrecht, wordt vervreemd of verdeeld, behoudens voor zover sprake is van vervreemding of verdeling in het kader van het aangaan of beëindigen van een partnerschap en de spaarrekening, onderscheidenlijk het beleggingsrecht, wordt gecontinueerd als een spaarrekening eigen woning, onderscheidenlijk beleggingsrecht eigen woning;

c. de spaarrekening, onderscheidenlijk het beleggingsrecht, wordt ingebracht in het vermogen van een onderneming;

d. de spaarrekening, onderscheidenlijk het beleggingsrecht, gedeeltelijk wordt gedeblokkeerd;

e. 30 jaren zijn verstreken na de eerste overmaking op de spaarrekening, onderscheidenlijk na de eerste overmaking naar de beheerder van de beleggingsinstelling;

f. de rekeninghouder van de spaarrekening, onderscheidenlijk de eigenaar van het beleggingsrecht, komt te overlijden; in dat geval wordt de deblokkering geacht te hebben plaatsgevonden op het onmiddellijk daaraan voorafgaande tijdstip; er wordt geen deblokkering verondersteld bij een continuering als bedoeld in onderdeel b.

5. Artikel 10bis.4, vierde en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing. Daarbij wordt gelezen voor:

a. verzekeringnemer: rekeninghouder van een spaarrekening eigen woning, onderscheidenlijk eigenaar van een beleggingsrecht eigen woning;

b. kapitaalverzekering eigen woning: spaarrekening eigen woning, onderscheidenlijk beleggingsrecht eigen woning;

c. tot uitkering te zijn gekomen: te zijn gedeblokkeerd.

6. Het rendement begrepen in een tegoed van een spaarrekening eigen woning wordt gesteld op het bedrag waarmee het tegoed de naar de spaarrekening overgemaakte bedragen overtreft. Het rendement begrepen in de waarde van een beleggingsrecht eigen woning wordt gesteld op het bedrag waarmee de waarde van het recht de naar de beheerder overgemaakte bedragen overtreft.

7. In afwijking van het bepaalde in artikel 3.146, is ingeval het vierde of vijfde lid toepassing vindt, het tijdstip waarop geacht wordt deblokkering te hebben plaatsgevonden het tijdstip van genieten van het voordeel uit spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning.

8. In afwijking van artikel 9.2, eerste lid, wordt dividendbelasting niet als voorheffing in aanmerking genomen indien de dividendbelasting is ingehouden op de opbrengst die deel uitmaakt van een spaarrekening eigen woning of een beleggingsrecht eigen woning.

9. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld voor de toepassing van dit artikel.

Artikel 10bis.6 Vrijstelling kapitaalverzekering eigen woning

1. Tot het voordeel uit kapitaalverzekering eigen woning behoort niet de rente begrepen in de uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning voor zover de uitkering niet meer bedraagt dan € 154 000 indien:

- a. de uitkering heeft gediend als aflossing van de eigenwoningschuld;
- b. ter zake van de verzekering ten minste 20 jaar, of, indien de verzekering tot uitkering komt door eerder overlijden, tot het overlijden, jaarlijks premies zijn voldaan en
- c. de hoogste premie niet meer heeft bedragen dan het tienvoud van de laagste.

In afwijking in zoverre van de eerste volzin, aanhef en onderdeel b, wordt de rente die is begrepen in de uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning, voor zover deze uitkering niet meer bedraagt dan € 34 900, niet als voordeel uit kapitaalverzekering aangemerkt indien ter zake van de verzekering ten minste 15 jaar jaarlijks premies zijn voldaan.

2. De in het eerste lid, onderdelen a en b, genoemde voorwaarden gelden niet indien:

a. de verzekeringnemer of zijn partner geen eigen woning meer ter beschikking staat en ter zake daarvan de verzekering tot uitkering is gekomen of wordt geacht tot uitkering te zijn gekomen of

b. de verzekering wordt geacht tot uitkering te zijn gekomen door het ophouden binnenlands belastingplichtig te zijn als bedoeld in artikel 10bis.4, vierde lid.

3. De bedragen bepaald op grond van het eerste lid worden verminderd met het bedrag aan uitkering uit een kapitaalverzekering dat eerder ten aanzien van de belastingplichtige voor de toepassing van het eerste lid in aanmerking is genomen, alsmede met het tegoed van een spaarrekening eigen woning dat eerder ten aanzien van de belastingplichtige voor de toepassing van de vrijstelling van artikel 10bis.7 in aanmerking is genomen en met de waarde van een beleggingsrecht eigen woning dat eerder ten aanzien van de belastingplichtige voor de toepassing van de vrijstelling van genoemd artikel in aanmerking is genomen.

4. Indien op het tijdstip van de uitkering het bedrag van de eigenwoningschuld lager is dan het op grond van het eerste en het derde lid bepaalde bedrag, wordt het in het eerste lid, in verbinding met het derde lid, bepaalde bedrag vervangen door het bedrag van de eigenwoningschuld.

5. Indien de belastingplichtige een levensverzekering heeft die ten aanzien van hem tot enig moment heeft voldaan aan de voorwaarden voor een kapitaalverzekering eigen woning en ter zake van die verzekering binnen drie jaren na dat moment wederom wordt voldaan aan de voorwaarden voor een kapitaalverzekering eigen woning, wordt het in het eerste lid genoemde bedrag verhoogd met een bedrag gelijk aan de in het derde lid bedoelde vermindering wegens de eerdere toepassing

van het eerste lid op deze verzekering. De rente begrepen in de in de eerste volzin bedoelde verhoging, komt in mindering op het overschot, bedoeld in artikel 10bis.4, achtste lid.

6. Indien bij de belastingplichtige ingevolge artikel 10bis.4, vierde lid, een uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning in aanmerking is genomen en de belastingplichtige weer binnenlands belastingplichtig is en:

a. zich niet een omstandigheid heeft voorgedaan waardoor de woning is opgehouden een eigen woning te zijn in de zin van artikel 3.111;

b. de belastingplichtige ter zake van die kapitaalverzekering eigen woning niet een voordeel heeft genoten als bedoeld in artikel 10bis.4, eerste lid; en

c. ter zake van die kapitaalverzekering zich niet een omstandigheid heeft voorgedaan als bedoeld in artikel 10bis.4, derde lid;

wordt het in het eerste lid genoemde bedrag verhoogd met een bedrag gelijk aan de in het derde lid bedoelde vermindering wegens de eerdere toepassing van het eerste lid op die kapitaalverzekering.

7. Indien één of meer kapitaalverzekeringen eigen woning tot uitkering komen door het overlijden van de partner wordt het op grond van de voorgaande leden vast te stellen bedrag ten behoeve van de langstlevende partner verhoogd met het bedrag dat de overleden partner ter zake van deze kapitaalverzekeringen op grond van de voorgaande leden nog in aanmerking had kunnen nemen onmiddellijk voorafgaande aan zijn overlijden. Deze verhoging kan niet groter zijn dan het totale bedrag dat uit levensverzekering wordt uitgekeerd ten gevolge van het overlijden van de partner.

8. Indien één of meer kapitaalverzekeringen eigen woning tot uitkering komen door het overlijden van een persoon die geen partner is van de begunstigde, geldt voor de begunstigde ten aanzien van deze verzekeringen in plaats van het op grond van de voorgaande leden vast te stellen bedrag het bedrag dat de overleden persoon ter zake van deze kapitaalverzekeringen op grond van de voorgaande leden nog in aanmerking had kunnen nemen onmiddellijk voorafgaande aan zijn overlijden. Indien verschillende begunstigden een uitkering als bedoeld in de eerste volzin ontvangen, geldt voor de begunstigde onverkort hetgeen daar is bepaald met dien verstande dat het daar bedoelde bedrag dat de overleden persoon nog in aanmerking had kunnen nemen naar rato van de uitkeringen aan onderscheiden begunstigden in aanmerking wordt genomen.

Artikel 10bis.7 Vrijstelling spaarrekening eigen woning en vrijstelling beleggingsrecht eigen woning

Met betrekking tot het voordeel uit spaarrekening eigen woning, onderscheidenlijk het voordeel uit beleggingsrecht eigen woning, geldt een vrijstelling waarvan de omvang wordt berekend met overeenkomstige toepassing van artikel 10bis.6, met dien verstande dat het zevende en achtste lid van dat artikel slechts toepassing vinden bij een continuering als bedoeld in artikel 10bis.5, vierde lid, onderdeel f. Daarbij is artikel 10bis.5, vijfde lid, tweede volzin, van toepassing en wordt voorts voor premies gelezen: naar een spaarrekening eigen woning overgemaakte bedragen, onderscheidenlijk naar een beheerder van een beleggingsrecht overgemaakte bedragen.

Artikel 10bis.8 Omzetting kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning

1. Voor zover een kapitaalverzekering eigen woning, een spaarrekening eigen woning of een beleggingsrecht eigen woning wordt omgezet in een andere soortgelijke verzekering, een andere soortgelijke spaarrekening of een ander soortgelijk beleggingsrecht, waarbij het verzekerde bedrag van de kapitaalverzekering eigen woning, het volgens de overeenkomst zoals die luidde op 31 december 2012 naar de rekening over te maken bedrag van de spaarrekening eigen woning, onderscheidenlijk het volgens de overeenkomst zoals die luidde op 31 december 2012 naar de beheerder over te maken bedrag van het beleggingsrecht eigen woning, niet verhoogd is, wordt de laatstgenoemde verzekering, de laatstgenoemde spaarrekening, onderscheidenlijk het laatstgenoemde beleggingsrecht, voor de toepassing van dit hoofdstuk geacht een voortzetting te zijn van de eerstgenoemde verzekering, de eerstgenoemde spaarrekening, onderscheidenlijk het eerstgenoemde beleggingsrecht.

2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld voor de toepassing van dit artikel.

Artikel 10bis.9 Eigenwoningschuld en eigenwoningreserve

1. Onder eigenwoningschuld als bedoeld in artikel 3.119a, eerste lid, wordt mede verstaan de bestaande eigenwoningschuld als bedoeld in artikel 10bis.1, eerste lid, voor zover deze niet door de toepassing van de eigenwoningreserve is verminderd.

2. Voor de toepassing van artikel 3.119aa, eerste lid, worden tot de eigenwoningschuld mede gerekend de schulden, bedoeld in artikel 10bis.10, derde en vierde lid.

Artikel 10bis.10 Aftrekbare kosten eigen woning

1. De renten van schulden die behoren tot de bestaande eigenwoningschuld als bedoeld in artikel 10bis.1, eerste lid, worden gedurende ten hoogste 30 jaren in aanmerking genomen als aftrekbare kosten met betrekking tot een eigen woning. De duur van de termijn van 30 jaren vangt aan bij het begin van het eerste tijdvak waarop de renten van deze schulden, die als bestanddeel van het inkomen uit werk en woning in aftrek zijn gebracht, betrekking hadden en eindigt op het tijdstip waarop de gehele schuld wordt afgelost. Indien een tot de bestaande eigenwoningschuld behorende schuld wordt overgesloten als bedoeld in artikel 10bis.1, derde lid, worden de renten slechts in aanmerking genomen voor zover de termijn van 30 jaren nog niet is verstreken.

2. Indien artikel 3.111, tweede of derde lid, van toepassing is, kunnen de renten van de bestaande eigenwoningschuld als bedoeld in artikel 10bis.1, eerste lid, als aftrekbare kosten met betrekking tot een eigen woning in aanmerking worden genomen, tenzij ter zake van die schuld of een gedeelte daarvan de termijn van 30 jaren reeds is verstreken. Voor het gedeelte van de schuld dat overeenstemt met de laatste omvang van het totaal van de schulden op het moment direct voorafgaand aan de verwerving van de tweede eigen woning, die zijn aangegaan voor de verwerving van een eigen woning als bedoeld in artikel 3.111, eerste lid, en waarvoor op grond van het eerste lid een termijn van 30 jaren in aanmerking wordt genomen, heeft in afwijking in zoverre van het tweede lid dat gedeelte geen invloed op de duur van de termijn van 30 jaren.

3. Tot de aftrekbare kosten van een eigen woning worden niet gerekend renten van schulden, kosten van geldlening daaronder begrepen, die behoren tot de bestaande

eigenwoningschuld, bedoeld in artikel 10bis.1, eerste lid, aangegaan ter verwerving van de eigen woning of een gedeelte daarvan, indien de eigen woning of een gedeelte daarvan direct of indirect is verkregen van de partner van de belastingplichtige, voor zover het totaal van de schulden die de belastingplichtige en zijn partner zijn aangegaan ter verwerving van de woning, na deze verkrijging meer bedraagt dan vóór de vervreemding van de woning of een gedeelte daarvan door zijn partner.

4. Voor de toepassing van artikel 3.120, eerste lid, onderdeel a, worden renten van schulden die betrekking hebben op per 31 december 1995 bestaande schulden, die behoren tot de bestaande eigenwoningschuld, bedoeld in artikel 10bis.1, eerste lid, voor zover deze schulden per die datum verzekerd waren door een hypotheek op een eigen woning en zulks nog steeds zijn met betrekking tot dezelfde woning, aangemerkt als aftrekbare kosten die verband houden met de eigen woning waarop de hypotheek is gevestigd.

Artikel 10bis.11 Aftrekbare kosten na eerder gebruik vrijstelling kapitaalverzekering, spaarrekening of beleggingsrecht eigen woning

1. De tot de bestaande eigenwoningschuld behorende schulden worden slechts in aanmerking genomen tot ten hoogste het bedrag dat is aangewend voor de verwerving van de eigen woning verminderd met het gedeelte van het bedrag van de uitkeringen uit kapitaalverzekeringen eigen woning ter zake waarvan de daarin begrepen rente eerder op grond van artikel 3.118, zoals dat artikel luidde op 31 december 2012, of artikel 10bis.6 niet als voordeel uit kapitaalverzekering eigen woning is aangemerkt.

2. Indien de belastingplichtige een eigen woning verwerft en ter zake van een kapitaalverzekering eigen woning in een van de drie daaraan voorafgaande jaren artikel 3.118, zoals dat artikel luidde op 31 december 2012, of artikel 10bis.6 toepassing heeft gevonden en deze verzekering bij de verwerving een kapitaalverzekering eigen woning wordt, wordt vanaf dat tijdstip voor de toepassing van het eerste lid artikel 3.118, zoals dat artikel luidde op 31 december 2012, onderscheidenlijk artikel 10bis.6, geacht geen toepassing te hebben gevonden.

3. Indien bij de belastingplichtige op grond van artikel 10bis.4, vierde lid, een uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning in aanmerking is genomen, en zolang:

a. zich niet een omstandigheid voordoet waardoor de woning ophoudt een eigen woning te zijn in de zin van artikel 3.111;

b. de belastingplichtige ter zake van die kapitaalverzekering eigen woning niet een voordeel geniet als bedoeld in artikel 10bis.4, eerste lid; en

c. ter zake van die kapitaalverzekering eigen woning zich niet een omstandigheid voordoet als bedoeld in artikel 10bis.4, derde lid;

wordt voor de toepassing van het eerste lid de uitkering uit die kapitaalverzekering eigen woning op grond van artikel 10bis.4, vierde lid, genegeerd.

4. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing bij een spaarrekening eigen woning en een beleggingsrecht eigen woning. Ter zake kunnen bij ministeriële regeling nadere regels worden gesteld.

Artikel 10bis.12 Indexatie

Bij het begin van het kalenderjaar worden de in artikel 10bis.6, eerste lid, vermelde bedragen bij ministeriële regeling gewijzigd in andere bedragen. Deze bedragen worden berekend door de te wijzigen bedragen te vermenigvuldigen met de tabelcorrectiefactor, bedoeld in artikel 10.2, en vervolgens de nodig geachte afronding aan te brengen. Indien in het voorafgaande kalenderjaar een dergelijke afronding is toegepast, kan bij wijziging worden uitgegaan van de niet-afgeronde bedragen.

V. In het opschrift van **hoofdstuk 10A** wordt "Overgangsrecht" vervangen door: Overig overgangsrecht.

Artikel II

De Wet inkomstenbelasting 2001 wordt met ingang van 1 januari 2044 als volgt gewijzigd:

A. **Hoofdstuk 10bis** vervalt.

B. In het opschrift van **hoofdstuk 10A** wordt "Overig overgangsrecht" vervangen door: Overgangsrecht.

Artikel III

In de Invoeringswet Wet inkomstenbelasting 2001 wordt artikel I van hoofdstuk 2 als volgt gewijzigd:

A. **Onderdeel AKac** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, aanhef, wordt "Artikel 3.120, vierde lid, onderdeel a" vervangen door "Artikel 3.119a, vijfde lid, onderdeel a". Voorts wordt "als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, van dat artikel" vervangen door: als bedoeld in artikel 3.120, eerste lid, onderdeel a,.

2. In het tweede lid wordt "Artikel 3.120, vierde lid, onderdeel a" vervangen door: Artikel 3.119a, vijfde lid, onderdeel a.

B. In **onderdeel AKb** wordt "artikel 3.120, tweede lid" vervangen door: artikel 10bis.10, tweede lid.

C. In **onderdeel AM**, tweede lid, wordt "als bedoeld in artikel 3.116 van de Wet inkomstenbelasting 2001" vervangen door: als bedoeld in artikel 3.116 van de Wet inkomstenbelasting 2001, zoals dat artikel luidde op 31 december 2012, of artikel 10bis.4 van die wet.

D. **Onderdeel AO** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "artikel 3 118" vervangen door: artikel 10bis.6.

2. In het tweede lid, onderdeel a, wordt "artikel 3.122, eerste lid" vervangen door: artikel 10bis.11, eerste lid.

3. In het tweede lid, onderdeel b, wordt "artikel 3.116, tweede lid, onderdeel b" vervangen door: artikel 10bis.4, tweede lid, onderdeel b.

4. In het tweede lid, onderdeel c, wordt "artikel 3.118, eerste lid, onderdeel c" vervangen door: artikel 10bis.6, eerste lid, onderdeel c.

5. In het derde lid wordt "artikel 3.116" vervangen door: artikel 10bis.4.

E. **Onderdeel AP** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "de in artikel 3 118, eerste en zevende lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 2001" vervangen door: de in artikel 10bis.6, eerste en zevende lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001.

2. In het derde en vierde lid wordt "op grond van artikel 3.118 van de Wet inkomstenbelasting 2001" vervangen door: op grond van artikel 10bis.6 van de Wet inkomstenbelasting 2001.

3. In het vijfde lid wordt "artikel 3 118, vijfde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001" vervangen door "artikel 10bis.6 van de Wet inkomstenbelasting 2001". Voorts wordt "artikel 3 118, eerste lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001" vervangen door: artikel 10bis.6, eerste lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001.

Artikel IV

De Wet op de vennootschapsbelasting 1969 wordt als volgt gewijzigd:

A. In **artikel 25**, vijfde lid, vervalt telkens "in artikel 3.116a onderscheidenlijk" en vervalt "naar de spaarrekening eigen woning, onderscheidenlijk".

B. Na **artikel 34** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 34a

De dividendbelasting die op grond van artikel 10bis.5, achtste lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 niet als voorheffing in aanmerking wordt genomen, wordt mede als voorheffing als bedoeld in artikel 25 aangewezen:

a. van de bank, bedoeld in artikel 10bis.5 van de Wet inkomstenbelasting 2001, indien die bank een bedrag ter grootte van die dividendbelasting overmaakt naar de spaarrekening eigen woning van degene bij wie de dividendbelasting niet als voorheffing in aanmerking wordt genomen;

b. van de beheerder van de beleggingsinstelling, bedoeld in artikel 10bis.5 van de Wet inkomstenbelasting 2001, indien die beheerder een bedrag ter grootte van die dividendbelasting aanwendt ter verkrijging van een of meer geblokkeerde rechten van deelneming in die instelling ten behoeve van degene bij wie de dividendbelasting niet als voorheffing in aanmerking wordt genomen.

Artikel V

De Wet op de dividendbelasting 1965 wordt als volgt gewijzigd:

A. In **artikel 4**, zesde lid, vervalt “, artikel 3.116a, derde lid,”.

B. In het opschrift van **hoofdstuk VI** wordt “Slotbepalingen” vervangen door: Overgangs- en slotbepalingen.

C. Na **artikel 16** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 16a

In aanvulling op artikel 4, zesde lid, mag bij een beleggingsinstelling in de zin van artikel 28 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 inhouding van de belasting achterwege blijven ten aanzien van opbrengsten van geblokkeerde rechten van deelneming in die instelling als bedoeld in artikel 10bis.5, derde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001.

Artikel VI

De Invorderingswet 1990 wordt als volgt gewijzigd:

A. **Artikel 25**, zesde lid, vervalt.

B. **Artikel 44c** vervalt.

C. Na **artikel 70a** worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 70b

Bij ministeriële regeling worden regels gesteld met betrekking tot het verlenen van uitstel van betaling voor belastingaanslagen betreffende de inkomstenbelasting die is verschuldigd door de toepassing van artikel 3.116, vierde lid, of artikel 3.116a, vijfde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001, zoals die artikelen luiden op 31 december 2012, onderscheidenlijk door de toepassing van artikel 10bis.4, vierde lid, of artikel 10bis.5, vijfde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001. De in de eerste volzin bedoelde regels kunnen mede betrekking hebben op het stellen van voldoende zekerheid. Het uitstel wordt beëindigd:

a. indien zich een omstandigheid voordoet waardoor de woning ophoudt een eigen woning te zijn in de zin van artikel 3.111 van de Wet inkomstenbelasting 2001;

b. indien de belastingschuldige een voordeel geniet als bedoeld in artikel 3.116, eerste lid, of artikel 3.116a, eerste lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001, zoals die artikelen luiden op 31 december 2012, onderscheidenlijk als bedoeld in artikel 10bis.4, eerste lid, of artikel 10bis.5, eerste lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001;

c. indien zich een omstandigheid voordoet als bedoeld in artikel 3.116, derde lid, of artikel 3.116a, vierde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001, zoals die artikelen luiden op 31 december 2012, onderscheidenlijk als bedoeld in artikel 10bis.4, derde lid, of artikel 10bis.5, vierde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001.

Artikel 70c

1. Indien ingevolge artikel 10bis.4, vierde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 een kapitaalverzekering eigen woning wordt geacht tot uitkering te zijn gekomen, is de verzekeraar van die uitkering tot ten hoogste de waarde in het economische verkeer daarvan aansprakelijk voor de belasting die ter zake door de gerechtigde is verschuldigd. Indien ingevolge artikel 10bis.5, vijfde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 een spaarrekening eigen woning of een beleggingsrecht eigen woning geacht wordt te zijn gedeblokkeerd, is de bank waarbij die rekening wordt aangehouden, onderscheidenlijk de beheerder waarbij dat recht wordt aangehouden, aansprakelijk voor de belasting die ter zake door de rekeninghouder, onderscheidenlijk eigenaar, is verschuldigd.

2. Het bedrag van de verschuldigde belasting wordt gesteld op het evenredig gedeelte van de belasting die meer is verschuldigd ter zake van alle kapitaalverzekeringen eigen woning, alle spaarrekeningen eigen woning en alle beleggingsrechten eigen woning die in het jaar ingevolge artikel 10bis.4, vierde lid, onderscheidenlijk artikel 10bis.5, vijfde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 worden geacht tot uitkering te zijn gekomen, onderscheidenlijk worden geacht te zijn gedeblokkeerd.

3. Artikel 2.16, derde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 is van overeenkomstige toepassing.

4. Zo spoedig mogelijk nadat de aansprakelijkheid ingevolge het eerste lid is ontstaan, wordt aan de verzekeraar, de bank, onderscheidenlijk de beheerder van de beleggingsinstelling, schriftelijk mededeling gedaan van het bedrag waarvoor deze aansprakelijk is.

Artikel VII

In het Belastingplan 2004 wordt in **artikel XXVI**, onderdeel B, eerste lid, "Voor de toepassing van artikel 3.119a van de Wet inkomstenbelasting 2001" vervangen door: Voor de toepassing van artikel 3.119aa van de Wet inkomstenbelasting 2001.

Artikel VIII

In de Fiscale vereenvoudigingswet 2010 wordt in **artikel XXVIA** "blijft artikel 3.116, derde lid, onderdeel a, van de Wet inkomstenbelasting 2001 buiten toepassing" vervangen door: blijft artikel 10bis.4, derde lid, onderdeel a, van de Wet inkomstenbelasting 2001 buiten toepassing.

Artikel IX

In het Belastingplan 2011 vervalt **artikel III**, onderdeel A, onder 1.

Artikel X

Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari 2013, met dien verstande dat artikel IX toepassing vindt voordat artikel III van het Belastingplan 2011 toepassing vindt.

Artikel XI

Deze wet wordt aangehaald als: Wet herziening fiscale behandeling eigen woning.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatblad zal worden geplaatst en dat alle ministers, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Staatssecretaris van Financiën,

Wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 en enige andere wetten in verband met de herziening van de fiscale behandeling van de eigen woning (Wet herziening fiscale behandeling eigen woning)

Memorie van toelichting

Inhoudsopgave

I. ALGEMEEN	2
1. Inleiding	2
2. Aanpassing begrip eigenwoningschuld	4
3. Afschaffing van de vrijstelling voor de KEW	7
4. Beschrijving van het overgangsrecht	9
5. Bestaande en nieuwe leningen (onderbouwing van het overgangsrecht).....	11
6. Omvorming van rente in periodieke betalingen op grond van erfpacht, opstal of beklemming of overige kosten van geldlening.....	14
7. Budgettaire aspecten.....	16
8. EU-aspecten	17
9. Uitvoeringsaspecten	17
10. Gevolgen voor bedrijfsleven en burger	19
II. ARTIKELSGEWIJS.....	20

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

De hypotheekrenteaftrek (of strikt genomen: de fiscale behandeling van inkomsten uit eigen woning) is de laatste twee decennia één van de meest bediscussieerde onderdelen van het Nederlandse belastingstelsel. Jarenlang is aandacht geschonken aan de vraag of herziening van de fiscale behandeling van inkomsten uit eigen woning noodzakelijk zou zijn. Met ingang van de invoering van de Wet inkomstenbelasting 2001 is het bereik van de eigenwoningregeling meerdere keren ingeperkt (alleen aftrek voor de eerste eigen woning, beperking van de aftrekperiode tot 30 jaar, introductie van de bijleenregeling, afschaffing van de goedkoperwonenregeling en de introductie van het hogere percentage in het eigenwoningforfait voor woningen duurder dan, kort gezegd, € 1 miljoen). Door de eurocrisis is het vraagstuk van de noodzaak tot schuldreductie, zowel op macro- (overheidsfinanciën), meso- (financiële instellingen) als microniveau (consumenten), nadrukkelijk op de agenda gekomen.

In de kabinetsreactie op de motie Kuiper c.s. heeft het kabinet een uitvoerige analyse opgenomen waarin wordt ingegaan op de achtergrond van de thans geldende eigenwoningregeling, de ontwikkeling van de eigenwoningschuld, het budgettaire beslag van de hypotheekrenteaftrek, de marktontwikkelingen en het recente beleid ter zake van de eigen woning.¹ Naar aanleiding van die analyse concludeert het kabinet dat risicoprofielen van huishoudens sterk verschillen. Vooral de recente koper met een – in verhouding tot de waarde van de woning – hoge hypotheek loopt het risico in betalingsproblemen te komen of met een restschuld te blijven zitten, wanneer deze eigenwoningbezitter bijvoorbeeld als gevolg van verandering van werk of als gevolg van echtscheiding of relatiebreuk verhuist. De helft van het hypotheekbestand bevat hypotheekleningen die (voor een deel) aflossingsvrij zijn. Uiteindelijk kunnen betalings- en restschuldrisico's doorwerken naar de financiële stabiliteit. Ook de overheidsfinanciën kunnen onder druk komen te staan wanneer er een groot beroep gedaan zou worden op de Nationale Hypotheekgarantie. Op dit moment blijft de materialisatie van deze risico's ondanks de economische crisis beperkt. De ontwikkelingen laten echter zien dat er kwetsbaarheden zijn.² Die kwetsbaarheden zouden volgens het kabinet niet tot gevolg moeten hebben dat de aftrek van rente betaald voor een lening die is aangegaan ter verwerving, onderhoud of verbetering van een eigen woning wordt afgeschaft. Ook niet op termijn. De inzet is behoud van die aftrek. De gesignaleerde kwetsbaarheden hebben er wel toe geleid dat het beleid gericht op het beperken van de risico's van hoge schulden is en nog verder wordt geïntensiveerd. De door de Tweede Kamerfracties van de VVD, het CDA, D66, GroenLinks en de ChristenUnie gemaakte afspraken in het Begrotingsakkoord 2013³ met betrekking tot de fiscale behandeling van inkomsten uit eigen woning passen goed in het streven gericht op het beperken van de risico's van hoge schulden. De maatregelen uit het Begrotingsakkoord 2013 vormen een stap die reeds eerder ingezet beleid verder aanscherpt (denk bijvoorbeeld aan de aanscherping van de Gedragscode Hypothecaire Financiering per 1 augustus 2011, die mede is ingegeven om een verkleining van de schuldpositie van huishoudens te

¹ Motie Kuiper; Kamerstukken I 2011/12, 33 000, F, kabinetsreactie; Kamerstukken I 2011/12, 33 000, V, blz. 4 e.v.

² Kamerstukken I 2011/12, 33 000, V, blz. 5.

³ Bijlage 2 bij de Voorjaarsnota 2012 (Kamerstukken II 2011/2012, 33 280, nr. 1).

bewerkstelligen). Immers, doordat in het Begrotingsakkoord 2013 overeen is gekomen dat op 'nieuwe leningen' in maximaal 30 jaar, ten minste annuïtair en volledig moeten worden afgelost om recht op aftrek van rente op de schuld voor de eigen woning te hebben, zal de fiscale stimulans voor aflossingsvrije leningen verdwijnen en daardoor het aantal aflossingsvrije leningen in de komende 30 jaar zeer sterk teruglopen. Dit is uiteindelijk goed voor de financiële stabiliteit in Nederland en de schuldpositie van huishoudens.

In diezelfde kabinetsreactie op de motie Kuiper c.s. heeft het kabinet tevens opgemerkt dat door de maatregelen uit het Begrotingsakkoord 2013 wordt gepoogd burgers zekerheid te bieden om zodoende het herstel van vertrouwen op de woningmarkt te bevorderen. Juist dat herstel van vertrouwen is van groot belang voor de woningmarkt. Al spelen bij het gewenste herstel van vertrouwen op de woningmarkt niet alleen beleidsvoornemens van de overheid een rol. Ook de stand van de economie, het consumentenvertrouwen en de situatie op de financiële markten zijn bijvoorbeeld belangrijke factoren die de mate van vertrouwen op de woningmarkt beïnvloeden. Desondanks is de in het Begrotingsakkoord 2013 verwoorde wil van de Tweede Kamerfracties van de VVD, het CDA, D66, GroenLinks en de ChristenUnie, die van harte wordt gesteund door het kabinet, een belangrijke en majeure bijdrage aan het streven naar het herstel van vertrouwen op de woningmarkt.⁴

Overigens voorziet het Begrotingsakkoord 2013 op de koopwoningmarkt niet alleen in een herziening van de fiscale behandeling van de eigen woning. Deze herziening vormt een onderdeel van een meeromvattend pakket voor de woningmarkt. Zo wordt in dit pakket ook het tarief van de overdrachtsbelasting voor woningen permanent op 2% gesteld. Deze maatregel is per 1 juli 2012 ingegaan en vormt een onderdeel van de Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013. Het betreft een maatregel die voor iedereen geldt. Er is niet voor een vrijstelling van of korting op de te betalen overdrachtsbelasting gekozen die slechts voor een bepaalde groep geldt. Een vrijstelling of verlaging voor een specifieke groep, zoals bijvoorbeeld voor burgers die dichterbij hun werk gaan wonen⁵ of starters op de woningmarkt, leidt onherroepelijk tot afbakeningsproblemen en is om die reden uitvoeringstechnisch buitengewoon complex. Door de generieke verlaging profiteert iedereen, waaronder burgers die dichterbij hun werk gaan wonen. Voorts voorziet het Begrotingsakkoord 2013 in een stapsgewijze verlaging van de zogenoemde Loan-to-Value ratio⁶ van 106% naar 100%. Deze maatregel betreft geen fiscale maatregel en zal door de Minister van Financiën separaat in financiële toezichtswet- en regelgeving worden omgezet.

Daarnaast bevat het Begrotingsakkoord 2013 maatregelen gericht op de huurmarkt. Zo wordt het voor verhuurders mogelijk gemaakt om voor huishoudens met een inkomen tussen € 33.000 en € 43.000 jaarlijks de huur te verhogen met de inflatie +1%. Deze maatregel komt naast de mogelijkheid uit het Regeerakkoord om voor huishoudens met een inkomen van meer dan € 43.000 jaarlijks de huur te verhogen met de inflatie +5%. Deze maatregelen zijn gericht tegen

⁴ Kamerstukken I 2011/12, 33 000, V, blz. 5.

⁵ Hiernaar heeft het lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal de heer Nagel (50PLUS) op 22 november 2011 gevraagd tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen (Handelingen I 2011/12, nr. 8, item 8, blz. 59).

⁶ De verhouding tussen de hoogte van de lening en de waarde van de woning.

het zogenoemde scheefwonen en behoren tot de portefeuille van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en zullen door laatstgenoemde in wet- en regelgeving worden opgenomen. Ten slotte wordt per 1 januari 2013 een verhuurderheffing ingevoerd. Deze verhuurderheffing wordt in een separaat (fiscaal) wetsvoorstel opgenomen, dat gelijktijdig met dit voorstel van wet aan de Staten-Generaal is aangeboden. In dit wetsvoorstel worden de navolgende zaken geregeld:

- a. de aanpassing van het begrip eigenwoningschuld waardoor voor leningen die op of na 1 januari 2013 zijn aangegaan geldt dat de rente alleen aftrekbaar is als die lening in maximaal 360 maanden ten minste volgens een annuïtair aflossingsschema volledig wordt afgelost,
- b. de afschaffing van de vrijstelling in box 1 (en daarmee ook in box 3) voor op of na 1 januari 2013 afgesloten kapitaalverzekeringen eigen woning, beleggingsrechten eigen woning en spaarrekeningen eigen woning (respectievelijk de KEW, de BEW en de SEW, in het navolgende worden deze producten, tenzij anders aangegeven, korthedshalve gezamenlijk aangeduid als KEW), en
- c. het overgangsrecht op basis waarvan een lening wordt aangemerkt als een 'bestaande lening', waarvoor eerbiedigende werking geldt of als een 'nieuwe lening', waarvoor de nieuwe regeling voor fiscale behandeling van de eigen woning geldt.

In dit algemeen deel van de memorie van toelichting zal aandacht worden besteed aan deze drie hoofdonderdelen van het wetsvoorstel. Per onderdeel wordt de hoofdlijn beschreven en worden de overwegingen geschetst om juist tot die keuzes te komen. Vervolgens wordt ingegaan op het onderscheid tussen de 'bestaande leningen' en de 'nieuwe leningen' alsmede de mogelijkheid van omvorming van rente in overige kosten van geldlening of in periodieke betalingen op grond van erfpacht, opstal of beklemming. Ten slotte wordt achtereenvolgens ingegaan op de budgettaire aspecten, de EU-aspecten, de uitvoeringsaspecten en de gevolgen voor bedrijfsleven en burger.

2. Aanpassing begrip eigenwoningschuld

Begrotingsakkoord 2013

'Vanaf 1 januari 2013 is voor nieuwe hypotheekleningen de betaalde rente alleen aftrekbaar als het een lening betreft die gedurende de looptijd volledig en ten minste annuïtair wordt afgelost.

(...)

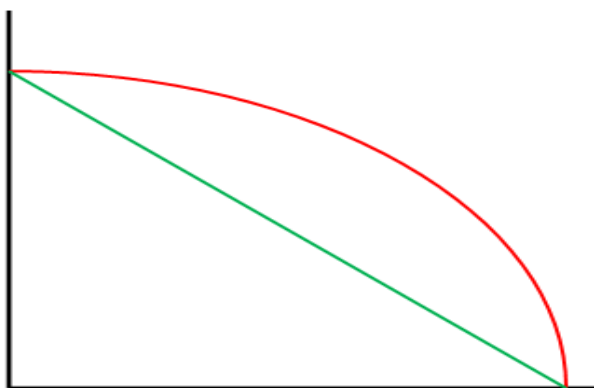
De aflosperiode met renteaftrek blijft voor iedereen 30 jaar.⁷

Dit deel van de in het, door de Tweede Kamerfracties van de VVD, het CDA, D66, GroenLinks en de ChristenUnie gesloten Begrotingsakkoord 2013 voorziene herziening van de fiscale behandeling van de eigen woning wordt vormgegeven door de wijziging van het begrip 'eigenwoningschuld'. De aftrek van rente is alleen mogelijk voor zover de lening waarover de rente wordt betaald tot de eigenwoningschuld behoort. Op dit uitgangspunt wordt in het onderhavige wetsvoorstel geen inbreuk gemaakt. Onder het thans geldende recht kwalificeert een lening als een eigenwoningschuld indien de lening is aangegaan ter verwerving, onderhoud of verbetering van

⁷ Kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr. 1, blz. 23.

een eigen woning. Ook na 31 december 2012 blijft deze voorwaarde bestaan, maar worden tevens enkele voorwaarden toegevoegd. Een lening moet daarnaast voortaan in maximaal 360 maanden (30 jaar) ten minste volgens een annuïtair aflossingsschema volledig worden afgelost. Het ten minste annuïtair aflossen wordt getoetst aan de hand van de (resterende) hoogte van de schuld en niet aan de hand van het in een jaar af te lossen bedrag. Daardoor voldoet bij voorbeeld ook een lening met een (contractueel en daadwerkelijk) lineair aflossingsschema aan de aflossingseis. In onderstaande figuur 1 wordt dit geïllustreerd. De gekromde lijn geeft de hoogte van de schuld weer bij een annuïtair aflossingsschema. Ieder aflossingsschema dat contractueel en daadwerkelijk – op ieder punt – onder die gekromde lijn blijft (zoals de rechte diagonale lijn in onderstaande figuur 1) voldoet aan de aflossingseis.

Figuur 1

Vornoemde aflossingsverplichtingen moeten bij het aangaan van de schuld zijn overeengekomen in de leningovereenkomst en moeten daadwerkelijk worden nageleefd. Indien een lening niet voldoet aan deze extra vereisten, komt de rente, ook al is de lening aangegaan ter verwerving, onderhoud of verbetering van een eigen woning, niet in aanmerking voor aftrek. Als de lening wel voldoet, mag – net als nu – de werkelijk betaalde rente in aftrek worden gebracht, hetgeen voor burgers, aanbieders en de Belastingdienst vanuit het oogpunt van eenvoud, transparantie en administratieve lasten een groot voordeel betekent. Aanbieders van leningen kunnen vooraf een product ter goedkeuring voorleggen aan de Belastingdienst. De Belastingdienst beoordeelt aan de hand van de door de aanbieder verstrekte bescheiden of de leningvorm voldoet aan de voorwaarden en in aanmerking kan komen voor renteaftrek. De voorwaarden gelden per leningdeel. Een voorbeeld ter illustratie:

Indien een belastingplichtige ter aankoop van zijn eigen woning van (stel) € 200.000 twee leningdelen aangaat van (stel) € 50.000 (leningdeel I) respectievelijk € 150.000 (leningdeel II), worden beide leningdelen afzonderlijk gezien. Het kan hierdoor zo zijn dat óf geen eigenwoningschuld bestaat (omdat beide leningdelen niet voldoen aan de eisen), óf een eigenwoningschuld van € 50.000, € 150.000 of € 200.000 bestaat (omdat alleen leningdeel I, alleen leningdeel II onderscheidenlijk beide leningdelen voldoen aan de eisen).

Indien de lening wordt aangeboden door een aanbieder ten aanzien van wie geen verplichting tot het verstrekken van inlichtingen geldt op grond van artikel 10.8 van de Wet inkomstenbelasting 2001, wordt een extra voorwaarde gesteld. Een belastingplichtige kan de betaalde rente alleen in

aftrek brengen als hij tijdig de Belastingdienst de relevante gegevens over de lening en de leningverstrekker doorgeeft.⁸ Ook een wijziging van een van deze gegevens moet tijdig worden doorgegeven.⁹ Op deze manier kan de controle op deze leningen worden verbeterd. In het geval de belastingplichtige die de aftrek claimt de gevraagde informatie niet verstrekt, kwalificeert de lening niet (meer) als eigenwoningschuld en is de rente niet aftrekbaar. Indien de informatie in enig later jaar alsnog wordt doorgegeven, dan herleeft voor de volgende jaren het recht op renteaftrek (mits uiteraard aan de overige voorwaarden wordt voldaan).

Zodra op een leningdeel te weinig wordt afgelost waardoor de omvang van de schuld hoger ligt dan die zou zijn conform het annuïtaire aflossingsschema, verliest dat leningdeel in beginsel het predicaat 'eigenwoningschuld' en is diens gevolg vanaf dat moment de rente niet meer aftrekbaar. Om te voorkomen dat tijdelijke (betalings)problemen direct leiden tot het verlies van renteaftrek, is in dit voorstel van wet een regeling opgenomen waardoor geen sprake is van het verlies van aftrek, mits een in een jaar opgelopen achterstand het volgende jaar wordt ingehaald. Dit is een veiligheidsmarge die voor iedereen geldt. Daarnaast bevat het wetsvoorstel nog een regeling voor herstel van een aflossingstekort ten gevolge van een onbedoelde fout in de betaling of berekening van het aflossingsbedrag. Indien deze tegemoetkomingen geen soelaas bieden, mag, in het uiterste geval dat belastingplichtige aannemelijk maakt dat sprake is van onvoldoende betalingscapaciteit, op grond van dit wetsvoorstel uiterlijk aan het eind van het vierde kalenderjaar volgende op het kalenderjaar waarin het eerste betalingsprobleem zich voordeed een nieuwe annuïteit voor de resterende looptijd worden vastgesteld zonder dat het recht op renteaftrek verloren gaat. Hierdoor kan het aflossingstekort worden ingehaald in de resterende looptijd van de lening. Door de regeling op deze manier vorm te geven wordt zo veel mogelijk gepoogd te voorkomen dat het huidige beleid van individuele kredietverstrekkers aan de hand waarvan zij betalingsregelingen met kredietnemers overeenkomen, wordt doorkruist. Of een belastingplichtige zich houdt aan het contractueel overeengekomen aflossingsschema is en blijft daarmee primair een zaak tussen de kredietgever en de kredietnemer. Indien deze laatste tegemoetkoming geen uitkomst biedt, wordt het leningdeel vanaf het vierde jaar na het jaar waarin de betalingsachterstand is ontstaan niet meer aangemerkt als eigenwoningschuld. De in de voorgaande jaren in aftrek gebrachte rente op die schuld wordt dan niet teruggenomen. Het is overigens de verwachting dat de leningnemer in dat geval al eerder (al dan niet gedwongen door de leninggever) is verhuisd naar een goedkopere woning of een huurwoning, of de lening heeft overgebracht naar een goedkopere aanbieder of heeft gesplitst.

Na 31 december 2012 kunnen nog steeds aflossingsvrije leningen worden afgesloten ter financiering van de eigen woning (met inachtneming van de 50%-aflossingsregis uit de Gedragscode Hypothecaire Financieringen). Deze aflossingsvrije leningen worden evenwel niet meer fiscaal gefaciliteerd omdat ze niet meer kwalificeren als een eigenwoningschuld. De keuze blijft nog steeds aan de individuele belastingplichtige. Wel mag worden verwacht dat door dit wetsvoorstel het belang van de aflossingsvrije leningen de komende 30 jaar substantieel zal afnemen en

⁸ In het jaar van aangaan van de lening geldt dat de benodigde informatie uiterlijk bij het indienen van de aangifte over dat jaar (en uiterlijk op 31 december van het jaar volgend op het jaar van aangaan van de lening) moet worden verstrekt.

⁹ Uiterlijk een maand na afloop van het kalenderjaar waarin een van de gegevens is gewijzigd.

spiegelbeeldig het belang van annuitaire en lineaire leningen zal toenemen. Dat is goed voor de financiële stabiliteit, omdat de verhouding tussen de uitstaande schuld op de balansen van banken ten opzichte van de waarde van het onderliggende onderpand verbetert. Daarnaast is het goed voor de schuldpositie van burgers, omdat zij gedurende een periode van 30 jaar de schuld aflossen waardoor na 30 jaar de lening volledig is afgelost. Ten slotte leiden beide positieve effecten (die zich op een meso- respectievelijk microniveau bevinden) volgens het Centraal Plan Bureau uiteindelijk tot een welvaartswinst van 0,3% van het BBP.¹⁰ De Nederlandsche Bank (DNB) concludeert dat de maatregelen de kwetsbaarheden in het financiële stelsel verminderen.¹¹ Juist het terugdringen van de bruto schuldpositie van burgers en de versterking van de financiële stabiliteit is het primaire doel van dit wetsvoorstel. Als gevolg van het wetsvoorstel wordt uiteindelijk een structurele budgettaire opbrengst geraamd van € 5,2 miljard (zie onderdeel 7 van deze memorie). Door die structurele budgettaire opbrengst wordt ook de budgettaire beheersbaarheid bevordert van de aftrek van rente van schulden die kunnen worden aangemerkt als eigenwoningsschuld. Die budgettaire beheersbaarheid is een nevendoelelstelling van dit wetsvoorstel.

3. Afschaffing van de vrijstelling voor de KEW

Begrotingsakkoord 2013

*'De box 1 vrijstelling voor de KEW blijft gehandhaafd voor bestaande hypotheke.'*¹²

De huidige eigenwoningregeling leidt ertoe dat een voorkeur bestaat om de hoogte van de eigenwoningsschuld gedurende de 30-jaarsperiode op hetzelfde (hoge) niveau te houden. Dat kan door middel van een aflossingsvrije lening. Op die manier kan gedurende 30 jaar maximaal gebruik worden gemaakt van de renteaftrek. Gelijkzeitig kan door middel van een KEW worden gespaard voor de aflossing van de eigenwoningsschuld na afloop van de 30-jaarsperiode. Het KEW-vermogen wordt gedurende de opbouwphase niet als grondslag voor de berekening van het in box 3 te belasten voordeel uit sparen en beleggen in aanmerking genomen. Ook de rente begrepen in de uiteindelijke uitkering uit een KEW is, onder voorwaarden, vrijgesteld in box 1.

Vanwege de wijziging van het begrip eigenwoningsschuld voor leningen die op of na 1 januari 2013 worden afgesloten kan enkel nog rente in aftrek worden gebracht als op die lening gedurende de looptijd van maximaal 30 jaar, ten minste volgens een annuitair aflossingsschema volledig wordt afgelost. Belastingplichtigen zullen derhalve gedurende de looptijd de lening moeten aflossen om voor renteaftrek in aanmerking te komen. Na 30 jaar is de lening geheel afgelost. Aan het einde van de 30-jaarsperiode bestaat geen reden meer voor een uitkering uit een fiscaal gefaciliteerd product waarin gedurende die 30-jaarsperiode specifiek voor de aflossing van de lening is gespaard. Het KEW regime komt dan ook voor na 31 december 2012 afgesloten producten te vervallen. Indien op of na 1 januari 2013 kapitaalverzekeringen, spaarrekeningen en

¹⁰ Blz. 44 van 'Juniraming 2012: De Nederlandse economie tot en met 2017, inclusief Begrotingsakkoord 2013'. Dit document is raadpleegbaar via navolgende link: <http://www.cpb.nl/publicatie/juniraming-2012-de-nederlandse-economie-tot-en-met-2017-inclusief-begrotingsakkoord-2013>. De passages over de woningmarkt zijn als bijlage bij de brief van minister van Financiën van 22 augustus 2012 naar de Tweede Kamer der Staten-Generaal gezonden (kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr. 12).

¹¹ De analyse van DNB over de woningmarkt is als bijlage bij de brief van minister van Financiën van 22 augustus 2012 naar de Tweede Kamer der Staten-Generaal gezonden (kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr. 12)

¹² Kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr. 1, blz. 23.

beleggingsrechten worden aangegaan, zal de waarde van die kapitaalverzekeringen, spaarrekeningen en beleggingsrechten van meet af aan een onderdeel vormen van de grondslag voor de berekening van het belastbare inkomen uit sparen en beleggen (box 3) ook al wordt contractueel bepaald dat de uitkering zal worden aangewend voor de aflossing van de eigenwoningschuld. Deze opvatting volgt impliciet uit het door de Tweede Kamerfracties van de VVD, het CDA, D66, GroenLinks en de ChristenUnie gesloten Begrotingsakkoord 2013.

In het Begrotingsakkoord 2013 is opgenomen dat voor bestaande hypotheke de vrijstelling voor de KEW blijft gehandhaafd. Dit zal in het overgangsrecht worden vormgegeven door voor alle op 31 december 2012 bestaande KEW's een eerbiedigende werking te laten gelden. Voor die bestaande KEW's blijft de vrijstelling dus bestaan tenzij in strijd wordt gehandeld met de voorwaarden zoals deze golden op 31 december 2012.

Het bestaande KEW-regime, dat voor op 31 december 2012 bestaande KEW's wordt gecontinueerd, kent de eis dat pas na 15 of 20 jaar inleg gebruik mag worden gemaakt van de kleine (€ 34.900) respectievelijk grote (€ 154.000) vrijstelling. De rente begrepen in de uiteindelijke uitkering wordt vrijgesteld voor zover de uitkering het bedrag van de vrijstelling niet overstijgt. Het kabinet overweegt deze termijnen te laten vervallen. Vanwege het laten vervallen van die termijnen zou te allen tijde de grote vrijstelling gaan gelden. Door de maatregel zouden belastingplichtigen – al dan niet na inwinning van advies – eerder dan na 15 of 20 jaar kunnen overgaan tot afkoop. De eventuele maatregel beoogt geen generieke stimulans tot afkoop te zijn noch te worden maar wordt overwogen met het oog op de vergroting van de keuzevrijheid waardoor door middel van een generieke maatregel mogelijk een specifieke groep belastingplichtigen een noodoplossing kan worden geboden. Als bijkomend voordeel wordt enige vereenvoudiging van het KEW-regime gerealiseerd. De effecten van de maatregel voor betrokken partijen zijn echter onduidelijk en kunnen potentieel verstrekkend zijn. Veel zal afhangen van de mate waarin belastingplichtigen overgaan tot eerdere afkoop van de KEW. De Nederlandsche Bank wordt daarom gevraagd om, met ondersteuning van het Verbond van Verzekeraars, de gevolgen van de in overweging zijnde maatregel inzichtelijk te maken. Dit zal geschieden aan de hand van een onderzoek waarin verschillende scenario's worden beschouwd waarbij de mate van afkoop varieert.

Gezien de aard van de KEW waardoor het rendement vooral tegen het einde van de looptijd wordt gerealiseerd, is het de verwachting dat het, mocht het tot afschaffing van de termijnen komen, voor het overgrote deel van de belastingplichtigen niet aantrekkelijker wordt de KEW eerder af te kopen dan nu het geval is.¹³ Rationeel handelende belastingplichtigen zullen daarom vrijwel altijd de voorkeur voor reguliere afwikkeling blijven houden. De uitkomsten van het onderzoek worden, voor zover deze niet toezichtsvertrouwelijk zijn, vanzelfsprekend met beide Kamers der Staten-Generaal gedeeld. Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek zal worden beoordeeld of de in overweging zijnde maatregel wordt doorgezet. Indien de maatregel niet wordt doorgezet, zal worden bezien of het wetgevings- en uitvoeringstechnisch mogelijk is om het vervallen van de minimale termijnen te beperken tot specifieke situaties.

¹³ Zolang de KEW geen of slechts een gering belastbaar element in zich draagt, zal het fiscale stelsel – ook al nu al – geen belemmering hoeven te vormen om eerder dan de minimuminlegtermijn tot afkoop over te gaan. Toch vindt afkoop niet veelvuldig plaats. Ook na het verstrijken van de 20 jaarstermijn ligt het niet in de rede dat afkoop in grote getale zal plaatsvinden terwijl het KEW-regime ook in dat geval geen drempels meer opwerpt.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat een op 31 december 2012 bestaande kapitaalverzekering waarvoor niet expliciet is bepaald dat de uitkering zal worden aangewend voor de aflossing van een eigenwoningschuld – en niet onder het overgangsrecht van de Invoeringswet Wet IB 2001 valt – zowel voor als na 31 december 2012, in beginsel, tot de grondslag voor de berekening van het voordeel uit sparen en beleggen in box 3 behoort.

In specifieke (overgangs)gevallen blijft het overigens mogelijk om na 31 december 2012 nog een kapitaalverzekering, spaarrekening of beleggingsrecht af te sluiten die in aanmerking komt voor de vrijstelling in box 1. Het gaat dan om een kapitaalverzekering, spaarrekening of beleggingsrecht waarvan de uitkering zal worden aangewend voor de aflossing van een na 31 december 2012 aangegane lening ter financiering van een woning waarvoor echter op 31 december 2012 reeds een onherroepelijke koopovereenkomst of een koop-aannemingsovereenkomst bestond. Daarnaast mag een onder het overgangsrecht vallende (en dus in box 1 vrijgestelde) KEW, BEW of SEW na 31 december 2012 worden omgezet in een andere in box 1 vrijgestelde KEW, BEW of SEW mits het verzekerde kapitaal van de kapitaalverzekering of de contractueel over te maken bedragen bij de spaarrekening of het beleggingsrecht niet worden verhoogd. Op deze manier blijft het mogelijk om na 31 december 2012 bijvoorbeeld een bestaande beleggingshypotheek om te zetten in een ander product zonder dat de fiscale facilitatie verloren gaat.

4. Beschrijving van het overgangsrecht

Begrotingsakkoord 2013

*'De hypotheekrenteaftrek blijft ongewijzigd voor bestaande hypotheek.'*¹⁴

De wijziging van het begrip eigenwoningschuld heeft alleen gevolgen voor leningen die zijn afgesloten op of na 1 januari 2013. Het onderhavige voorstel van wet kent een eerbiedigende werking voor bestaande eigenwoningschulden. Als hoofdregel geldt dat alle op 31 december 2012 tot de eigenwoningschuld van een belastingplichtige behorende schulden worden aangemerkt als een bestaande eigenwoningschuld (en derhalve voor dat bedrag onder het bereik van het overgangsrecht vallen). Hierop worden in het overgangsrecht twee aanvullingen en één beperking opgenomen.

Aanvullingen

Het overgangsrecht voorziet in een bepaling voor eigenwoningbezitters die in 2012 hun eigen woning hebben verkocht, daarna bijvoorbeeld tijdelijk een andere woning huren en pas weer in 2013 een nieuwe eigen woning aanschaffen. Vanwege de huidige situatie op de woningmarkt is dat geen ondenkbeeldige situatie omdat het, ter voorkoming van dubbele woonlasten, steeds vaker voorkomt dat eigenwoningbezitters eerst hun eigen woning willen verkopen en pas daarna tot de aankoop van een nieuwe woning overgaan. Daarom wordt in dat geval bepaald dat de hoogte van de eigenwoningschuld net voorafgaand aan het moment van verkoop in 2012 wordt aangemerkt als de bestaande eigenwoningschuld (en derhalve in beginsel voor dat bedrag onder het bereik van het overgangsrecht valt). Op deze manier wordt tevens voorkomen dat tegen het einde van het

¹⁴ Kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr. 1, blz. 23.

jaar 2012 veel minder transacties zouden kunnen plaatsvinden omdat het voor de verkopende partij niet aantrekkelijk is de eigen woning te verkopen als nog geen nieuwe eigen woning voor het einde van het jaar 2012 kan worden gekocht. Dit onderdeel van het overgangsrecht geldt dan ook mede ter behoud van de mobiliteit op de woningmarkt in 2012.

Het overgangsrecht kent daarnaast een bepaling voor belastingplichtigen die op 31 december 2012 reeds een onherroepelijke schriftelijke overeenkomst tot koop zijn aangegaan en waarbij de levering van de eigen woning op korte termijn (in ieder geval in het jaar 2013) plaatsvindt. Voor deze groep wordt toegestaan dat de eigenwoningschuld die in het jaar 2013 ontstaat als uitvloeisel van die overeenkomst wordt aangemerkt als de omvang van een 'bestaande lening' (en derhalve voor dat bedrag onder het bereik van het overgangsrecht valt). Een gelijklopende bepaling geldt voor belastingplichtigen die op 31 december 2012 een koop-aannemingsovereenkomst hebben afgesloten, maar de woning nog niet is opgeleverd. Ook deze onderdelen van het overgangsrecht voorkomen dat tegen het einde van het jaar 2012 dergelijke overeenkomsten niet meer of in mindere mate worden afgesloten door belastingplichtigen die al een eigen woning hebben en een nieuwbouwwoning als nieuwe eigen woning overwegen. In die zin dragen bedoelde regelingen bij aan het behoud van de mobiliteit op de woningmarkt in 2012.

Beperking

Voor zover een belastingplichtige op 31 december 2012 over twee eigen woningen beschikt, wordt in het overgangsrecht bepaald dat uiteindelijk enkel de omvang van de op de overblijvende eigen woning rustende eigenwoningschuld wordt aangemerkt als de bestaande eigenwoningschuld (en derhalve voor dat bedrag onder het bereik van het overgangsrecht valt). Een voorbeeld ter illustratie:

X is op 1 november 2012 verhuisd naar een nieuwe eigen woning met een waarde van € 300.000. De aankoop van die woning heeft X gefinancierd door middel van een lening van € 300.000. X heeft zijn oude eigen woning waarop een lening van € 200.000 rust nog niet verkocht. X verkoopt zijn oude eigen woning op 1 juli 2013 voor € 200.000. Op 31 december 2012 heeft X een eigenwoningschuld van € 500.000. Zonder aanvullende regelgeving zouden beide leningen onder het overgangsrecht vallen. Door de voorgestelde beperking valt echter (uiteindelijk) alleen de op de overblijvende eigen woning rustende lening onder het overgangsrecht. Vanaf 1 juli 2013 valt X derhalve slechts voor € 300.000 onder het overgangsrecht. Ingeval X in 2015 besluit zijn woning te verbouwen en daarvoor € 25.000 wenst te lenen, dan kan hij de rente daarop alleen in aftrek brengen als die lening in maximaal 30 jaar, ten minste annuïtair en volledig wordt afgelost.

In zijn algemeenheid geldt dat het recht op aftrek voor 'bestaande leningen' nog voor het restant van de op 31 december 2012 lopende 30-jaarstermijn van toepassing blijft. Mede gezien de vervalbepaling in het overgangsrecht betekent dit dat uiterlijk vanaf 1 januari 2044 alle tot de eigenwoningschuld behorende leningen, leningen zijn waarop in maximaal 30 jaar, ten minste annuïtair en volledig wordt afgelost.

De afloop van de rentevastperiode en het oversluiten van een 'bestaande lening' (zonder verhuizing) leiden er overigens niet toe dat een 'bestaande lening' verwordt tot een 'nieuwe lening'. Belastingplichtigen zitten derhalve niet 'vast' aan de lening zoals die bestond op 31 december 2012. Het gaat enkel om de omvang van de 'bestaande lening'. Zelfs het oversluiten van een 'bestaande lening' met verhuizing leidt er niet toe dat de 'bestaande lening' verwordt tot een

'nieuwe lening'. De omvang van de 'bestaande lening' wordt wel verlaagd door aflossing op de eigenwoningschuld na 31 december 2012 en de werking van de bijleenregeling. Een voorbeeld ter illustratie:

A bezit op 31 december 2012 een eigen woning met een aflossingsvrije eigenwoningschuld van € 200.000. A is die lening aangegaan in 2003. De omvang van de 'bestaande lening' wordt derhalve gesteld op € 200.000 waarover nog 20 jaar recht op aftrek bestaat. In 2020 verkoopt A zijn eigen woning voor € 210.000. Stel: de eigenwoningschuld is doordat A in de tussentijd vrijwillig € 10.000 heeft afgelost op dat moment € 190.000. A heeft als gevolg van deze verkoop door de bijleenregeling een eigenwoningreserve van € 20.000 (bestaande uit € 10.000 vanwege de aflossing en € 10.000 vanwege de waardeverhoging ten opzichte van de initiële eigenwoningschuld). Indien hij vervolgens in hetzelfde jaar een nieuwe eigen woning koopt van € 250.000 wordt zijn maximale eigenwoningschuld € 230.000. De nieuwe woning wordt gefinancierd door een lening die voor € 190.000 bestaat uit een 'bestaande lening' waarop nog 13 jaar het recht op aftrek van toepassing is en voor € 40.000 uit een 'nieuwe lening' waarop het na 31 december 2012 geldende recht van toepassing zal zijn. Deze ruime uitleg van het overgangsrecht waarborgt dat belastingplichtigen met een 'bestaande lening' niet 'vast' zitten aan een lening en, doordat zij de 'bestaande lening' mee kunnen nemen naar een nieuwe eigen woning, zo min mogelijk worden belemmerd in hun verhuismobiliteit.

5. Bestaande en nieuwe leningen (onderbouwing van het overgangsrecht)

Dit voorstel van wet leidt ertoe dat tot 1 januari 2044 voor de eigenwoningregeling in de Wet inkomstenbelasting 2001, zoals opgemerkt, zogenoemde 'bestaande leningen' en zogenoemde 'nieuwe leningen' naast elkaar zullen bestaan. Uitgangspunt is een volledige eerbiedigende werking voor 'bestaande leningen' vanwege het financiële belang voor belastingplichtigen met een 'bestaande lening'. Immers, belastingplichtigen met een 'bestaande lening' zijn langlopende financiële verplichtingen aangegaan waarbij beslissingen zijn genomen die zijn gebaseerd op de destijds geldende wet- en regelgeving. Als uitgangspunt geldt dat een wijziging van een regeling in een belastingwet onmiddellijke werking heeft. Dat wil zeggen dat een regeling niet slechts van toepassing is op hetgeen na haar inwerkingtreding voorvalt, maar ook op hetgeen reeds bij haar inwerkingtreding bestaat, zoals bestaande rechtsposities en verhoudingen. Door deze onmiddellijke werking zouden, zonder aanvullende maatregelen, per 1 januari 2013 alleen leningen die zijn aangegaan ter verwerving, onderhoud en verbetering waarop in maximaal 30 jaar, ten minste annuïtair en volledig wordt afgelost in aanmerking komen voor de aftrek van rente. Van alle thans 'bestaande leningen' zal slechts een zeer klein deel voldoen aan die criteria, waardoor het leeuwendeel van de belastingplichtigen het recht op fiscale aftrek zou verliezen met alle gevolgen voor de netto-maandlasten van dien. De inkomenseffecten zouden hierdoor fors kunnen zijn. Dit is zichtbaar in tabel 1 hieronder. Met name bij lage- en middeninkomens is de renteaftrek in verhouding tot het bruto inkomen vrij groot (zie rij 5). In de eerste huishoudinkomensdecielen zou het inkomen als gevolg van het wegvallen van de aftrek van rente van schulden het sterkste dalen.

Tabel 1 Gebruik hypotheekrenteaftrek naar huishoudinkomensdecielen

	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e	5 ^e	6 ^e	7 ^e	8 ^e	9 ^e	10 ^e
1. aantal huishoudens per deciel *1.000	737	737	737	737	737	737	737	737	737	737
2. aantal huishoudens met HRA *1.000	99	92	158	256	341	419	492	541	590	615
3. % huishoudens met HRA	13,4%	12,5%	21,4%	34,7%	46,3%	56,8%	66,8%	73,4%	80,0%	83,4%
4. gemiddelde HRA in euro's	9.027	5.432	5.267	5.892	6.540	7.469	8.032	8.682	9.628	13.220
5. gemiddelde HRA als % bruto inkomen	101% ¹⁵	29%	21%	19%	16%	15%	13%	12%	10%	9%

*Bron: CBS, 2010

Met het oog op de in het Begrotingsakkoord 2013 voorziene snelle inwerkingtreding van dit voorstel van wet (1 januari 2013) is het daarnaast onrealistisch om te verwachten dat alle 'bestaande leningen' zullen en kunnen worden omgezet in een lening die wel voldoet aan de nieuwe voorwaarden waardoor renteaftrek mogelijk blijft. Dit nog los van de kosten die aanbieders in rekening (kunnen en moeten) brengen voor het openbreken van producten en contracten hetgeen een extra drempel vormt. Enige vorm van eerbiedigende werking is daarom in ieder geval noodzakelijk.

Naast voorgaande overwegingen is de voorgenomen herziening van de fiscale behandeling van de eigen woning getoetst aan het in de notitie van de toenmalige Staatssecretaris van Financiën over terugwerkende kracht en eerbiedigende werking¹⁶ uit 1996 geformuleerde beleid ter zake van de zogenoemde eerbiedigende of uitgestelde werking in de belastingwetgeving.¹⁷ De twee belangrijkste vragen die een rol spelen bij de afweging of moet worden overgegaan tot eerbiedigende of uitgestelde werking zijn:

- 1) Is sprake van gerechtvaardigde verwachtingen omtrent het voortduren van een regeling?
- 2) Is de breuk van de nieuwe regeling met het oude recht groot?

Uit het Begrotingsakkoord 2013 kan impliciet worden afgeleid dat beide vragen door de Tweede Kamerfracties van de VVD, het CDA, D66, GroenLinks en de ChristenUnie bevestigend zijn beantwoord. Daarbij hebben deze Tweede Kamerfracties niet geopteerd voor uitgestelde werking¹⁸ maar voor volledige eerbiedigende werking van 'bestaande leningen'. Die keuze is te billijken omdat, ook bij uitgestelde werking, de netto-maandlasten voor belastingplichtigen met een op 31 december 2012 'bestaande lening' uiteindelijk sterk zullen toenemen. Belastingplichtigen hadden

¹⁵ Het 1^e inkomensdeciel neemt een bijzondere plaats in omdat daarin veel personen voorkomen met winst uit onderneming (eenmanszaak of personenvennootschap); zij hebben een laag belastbaar inkomen, maar wonen wel in huizen met een "doorsnee" hypotheek.

¹⁶ Deze notitie vormt een bijlage bij de brief van de staatssecretaris van Financiën van 8 oktober 1996 (Kamerstukken II 1996/97, 25 212, nr. 1). Omdat deze notitie op het punt van terugwerkende kracht aanleiding gaf tot 'misverstanden en onduidelijkheden' is deze notitie zoals blijkt uit de brieven van de staatssecretaris van Financiën van 26 september 1997 (bijlage bij Kamerstukken I 2009/10, 25 212, A) en 7 december 2009 (Kamerstukken I 2009/10, 25 212, A) vervallen. Uit de brief van 7 december 2009 blijkt dat de notitie is vervangen door de brief van de staatssecretaris van Financiën van 25 juni 1997 (Kamerstukken II 1996/97, 25 212, nr. 2). In deze brief van 25 juni 1997 wordt echter enkel ingegaan op de terugwerkende kracht en niet op eerbiedigende en uitgestelde werking hetgeen spoort met het besprokene tijdens het algemeen overleg van 15 mei 1997 (Kamerstukken II 1996/97, 25 212, nr. 3). Tijdens dat algemeen overleg was vrijwel uitsluitend aandacht voor de passages uit de notitie over terugwerkende kracht. Om die reden wordt in deze memorie, ondanks dat de notitie van 8 oktober 1996 is vervallen, getoetst aan de uitgangspunten met betrekking tot eerbiedigende en uitgestelde werking zoals neergelegd in die notitie.

¹⁷ Het verlenen van eerbiedigende werking heeft tot gevolg dat een reeds geldende regeling blijvend van toepassing blijft op nader aangeduide feiten. Het verlenen van uitgestelde werking heeft tot gevolg dat een reeds geldende regeling voor een bepaalde periode van toepassing blijft op nader aangeduide feiten.

¹⁸ Bijvoorbeeld door 1) het oude recht gedurende een periode voor 'bestaande leningen' te handhaven zodat in die periode alle 'bestaande leningen' kunnen worden omgezet in een lening die voldoet aan de nieuwe voorwaarden of 2) het oude recht gedurende een periode voor 'bestaande leningen' te handhaven en na die periode voor 'bestaande leningen' een fictief annuïtair schema te hanteren.

dat op het initiële moment van aangaan van de lening niet kunnen voorzien. Op dat initiële moment is aan de hand van de destijds berekende netto-maandlasten een investeringsbeslissing genomen. Het is niet uit te sluiten dat die investeringsbeslissing anders zou zijn uitgevallen als belastingplichtigen op het initiële moment van aangaan van de lening wel de wetenschap zouden hebben gehad dat er in de toekomst ten minste annuïtair zou moeten worden afgelost. Echter, die vrijwillige weg terug ligt voor deze groep belastingplichtigen met een 'bestaande lening', anders dan voor bijvoorbeeld starters vanaf 1 januari 2013, niet meer open. Omdat belastingplichtigen in voorkomende gevallen wellicht zelfs de netto-maandlasten niet meer kunnen dragen, zouden belastingplichtigen zich gedwongen kunnen voelen de eigen woning als gevolg van de maatregelen te (moeten) verkopen. Zoals hierboven al weergegeven zou dit zich vooral ook bij lage- en middeninkomens kunnen voordoen aangezien de hypotheekrente en daarmee ook de aftrek een relatief groot onderdeel van hun inkomen beslaat ten opzichte van hogere inkomens. Het zou eens te meer klemmen als belastingplichtigen zich daardoor met de materialisatie van een restschuld zien geconfronteerd, wat niet ondenkbaar is omdat een steeds grotere groep Nederlanders zich geconfronteerd ziet met een (potentiële) restschuld door de dalende huizenprijzen. Met de volledige eerbiedigende werking wordt voorkomen dat deze groep mogelijk het vloerkleed onder zich vandaan getrokken krijgt.

Door de gekozen vormgeving krijgen in het bijzonder starters met de herziening van de fiscale behandeling van de eigen woning te maken, naast, zoals eerder beschreven, belastingplichtigen met een 'bestaande lening' die na 31 december 2012 bijlenen of de 'bestaande lening' ophogen. Juist daarom is gekozen voor de eis dat in maximaal 30 jaar, ten minste annuïtair en volledig moet worden afgelost. Immers, de eerste jaren bestaat een annuïteit nog nagenoeg geheel uit een rentedeel. De starter profiteert daarom de eerste jaren nog vrijwel volledig van de renteaftrek. Na verloop van de tijd neemt het renteaandeel af, maar doordat juist het inkomen van de meeste starters ook een ontwikkeling doormaakt en door inflatie die over de loop der jaren optreedt, kan de toename van de netto-maandlasten, terwijl de bruto-last gelijk blijft, door die groep makkelijker worden opgevangen. Voorts moet niet uit het oog worden verloren dat starters op of na 1 januari 2013 door de aflossingseis na 30 jaar de eigen woning geheel hebben afgelost waardoor zij vanaf dat moment geen rente meer verschuldigd zijn. Dit terwijl op dit moment de meeste eigenwoningbezitters een aflossingsvrije lening hebben, en zij vaak slechts gedeeltelijk (door middel van een KEW) of helemaal niet sparen voor de aflossing van de lening na 30 jaar. Deze laatste groep heeft hierdoor na 30 jaar nog steeds een eigen woning waarop een schuld rust, waarover de rente door de thans reeds geldende 30-jaarsperiode niet aftrekbaar is. Anders gezegd, na 30 jaar kunnen de netto-maandlasten voor deze groep eigenwoningbezitters hoger zijn dan de netto-maandlasten voor de groep eigenwoningbezitters die na 31 december 2012 is gestart op de woningmarkt. Dit laatste gaat uiteraard niet op als de huidige eigenwoningbezitters wel volledig sparen voor de aflossing van de eigenwoningschuld na 30 jaar. Om die reden kan een zuivere vergelijking ter zake van de netto-maandlasten dan ook, afgezien van de nu nauwelijks voorkomende annuïtaire en lineaire hypotheekleningen, alleen worden gemaakt tussen enerzijds de annuïtaire lening die is aangegaan op of na 1 januari 2013 en anderzijds de voor 1 januari 2013 aangegane KEW waarbij de eigenwoningschuld na 30 jaar geheel wordt afgelost. In dat geval kan niet worden ontkend dat een starter die zijn eigen woning na 31 december 2012 koopt, hogere

netto-maandlasten zal hebben dan een starter die voor 1 januari 2013 zijn eigen woning heeft gekocht, maar daar staat tegenover dat de positie van starters door de huidige omstandigheden op de woningmarkt alsmede door de structurele verlaging van het overdrachtsbelastingtarief voor woningen is verbeterd.¹⁹ De financieringsbehoefte van de starter is, uitgaande van vergelijkbare woningen, derhalve lager. Dit voordeel voor de starter is het nadeel van de zittende eigenwoningbezitter en leidt ertoe dat de zittende eigenwoningbezitter zich eerder met een restschuld geconfronteerd ziet. Dat risico kan, voor zover dat al niet gebeurt, door zittende eigenwoningbezitters worden verkleind door binnen de contractuele mogelijkheden van de leningsvorm af te lossen op de hoofdsom (of te sparen zodat de eventuele restschuld kan worden opgevangen). In die zin ervaart deze groep met een 'bestaande lening' derhalve enige prikkel om de lening af te lossen, hetgeen naast de voorgestelde maatregel voor nieuwe, op of na 1 januari 2013 afgesloten, leningen kan leiden tot een verdere verlaging van de bruto-schuld van huishoudens.

6. Omvorming van rente in periodieke betalingen op grond van erfpacht, opstal of beklemming of overige kosten van geldlening

Op dit moment mogen betaalde erfpachtcanons, opstalretributies of beklemmingsrechten (hierna: periodieke betaling op grond van erfpacht) in aftrek worden gebracht op de belastbare inkomsten uit werk en woning. Hiervoor geldt de voor de rente geldende dertigjaarstermijn niet. Indien het recht van erfpacht, opstal of beklemming (hierna: erfpacht) wordt afgekocht en het afkoopbedrag wordt gefinancierd door middel van een lening, kwalificeert de lening thans als een eigenwoningschuld. De rente over die lening is vervolgens, met inachtneming van de dertigjaarstermijn, aftrekbaar.

De aftrekbaarheid van betaalde periodieke betalingen op grond van erfpacht wordt niet geraakt door de wijziging in de fiscale behandeling van rente over een lening die deel uitmaakt van de eigenwoningschuld. Er geldt voor betaalde periodieke betalingen op grond van erfpacht vanzelfsprekend geen annuitaire aflossingseis. Indien een lening wordt aangegaan ter financiering van de afkoop van erfpacht kan deze na de wijzigingen in dit voorstel van wet alleen nog als eigenwoningschuld kwalificeren indien die lening in maximaal 30 jaar, ten minste annuïtair en volledig wordt afgelost. Dit maakt dat afkoop, zeker als het recht van erfpacht niet eeuwigdurend kan worden afgekocht, onaantrekkelijker wordt ten opzichte van de periodieke betaling op grond van erfpacht. Het ontbreken van een aflossingseis bij (periodieke betalingen op grond van) erfpacht maakt dat het voor belastingplichtigen wellicht aantrekkelijk wordt om door middel van het opzetten van een constructie (een deel van) de rente om te vormen in een periodieke betaling op grond van erfpacht. Overigens is een nuancering wel op zijn plaats. Immers, zeker niet in alle gevallen van erfpacht is sprake van een constructie. Verschillende gemeenten (of andere publiekrechtelijke lichamen) hebben namelijk grond in erfpacht uitgegeven. De periodieke betaling op grond van erfpacht is, zeker als de gemeente of het publiekrechtelijke lichaam niet instemt met afkoop, niet te ontgaan. Wil de belastingplichtige in die gemeente (of dat deel van de gemeente) een eigen woning kopen dan zal hij het recht van erfpacht op de koop toe moeten nemen. Mocht wel sprake zijn van een constructie dan moet de eigenwoningbezitter wel accepteren dat hij of zij

¹⁹ Dit wordt bevestigd in onderdeel 5 van de analyse van DNB die op 22 augustus 2012 door de minister van Financiën naar de Tweede Kamer der Staten-Generaal is gezonden (bijlage bij Kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr.12).

niet de volledige juridische eigendom krijgt of behoudt over de grond en de opstallen, hetgeen de verkoopbaarheid van de eigen woning negatief kan beïnvloeden. Omdat het moeilijk is in te schatten of deze constructies zich daadwerkelijk in grote getale zullen voordoen, wordt in dit voorstel van wet nog geen beperking van de aftrekbaarheid van de periodieke betaling op grond van erfpacht opgenomen. Daarnaast kan ook meer fundamenteel worden gediscussieerd over de vraag of een periodieke betaling op grond van erfpacht naar haar aard wel volledig aftrekbaar zou moeten zijn. Zeker in het geval waarin enerzijds een eigenwoningschuld waarover renteaftrek bestaat ten minste annuïtair moet aflopen en anderzijds de periodieke betalingen op grond van erfpacht juist ooit onder de hypotheekrenteaftrekregeling zijn gebracht in verband met de parallel die de wetgever zag tussen periodieke betalingen op grond van erfpacht en hypotheekrente. Over een dergelijke aanpassing zijn echter geen afspraken gemaakt in het Begrotingsakkoord 2013. Het ontstaan van constructies zal scherp in de gaten worden gehouden, zodat, indien de omstandigheden erom vragen, de fiscale behandeling van de periodieke betalingen op grond van erfpacht zo veel mogelijk in lijn kan worden gebracht met de fiscale behandeling van rente op schulden die kwalificeren als eigenwoningschuld. Door bijvoorbeeld de aftrekbaarheid van de periodieke betaling op grond van erfpacht voor een belastingplichtige te beperken tot een periode van 30 jaar en het aftrekbare deel van de periodieke betaling door middel van een staffel ieder jaar te beperken of de aftrekbaarheid van periodieke betalingen op grond van erfpacht fundamenteel ter discussie te stellen, zou de hiervoor bedoelde constructies effectief de voet dwars kunnen worden gezet. Hierbij zij wel bedacht dat door een dergelijke generieke maatregel alle categorieën periodieke betalingen op grond van erfpacht zullen worden getroffen.

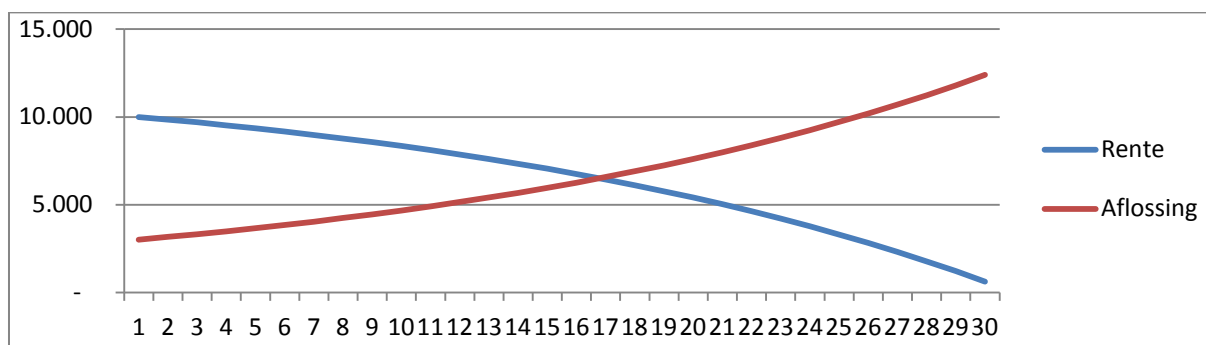
Een vergelijkbare situatie kan zich voordoen ter zake van de overige kosten van geldlening. Het gaat hierbij voornamelijk om de afsluitprovisie, de taxatiekosten en de notariskosten ter zake van het passeren van de hypotheekakte. Omdat de laatste twee kosten niet door de geldverstrekker in rekening worden gebracht (maar door een derde partij, zijnde de makelaar/taxateur of de notaris) ligt het omvormen van rente naar deze kosten niet direct voor de hand. Bij kosten van een geldverstrekker kan dat anders zijn. Desalniettemin wordt ten aanzien van de overige kosten van geldlening voorsnog geen aanvullende regelgeving voorgesteld en blijven deze kosten aftrekbaar als overige kosten van geldlening. Per 1 januari 2013 zal het provisieverbod in werking treden. Aanbieders van hypothecair krediet kunnen vanaf dat moment uitsluitend de advieskosten en distributiekosten voor de werkzaamheden gericht op het tot stand brengen van de overeenkomst bij consumenten in rekening brengen. De aanbieder van hypothecair krediet dient een kostprijsmodel op te stellen op basis waarvan de advieskosten en distributiekosten die zijn gericht op het tot stand brengen van een overeenkomst ten aanzien van een hypothecair krediet worden berekend. De juistheid van het kostprijsmodel dient de aanbieder te laten controleren door een accountant. De Autoriteit Financiële Markten zal hierop toezicht gaan houden. Hierdoor ontstaat voor onder toezicht staande financiële ondernemingen een natuurlijke begrenzing voor de bedoelde omvorming van rente in overige kosten van geldlening. De verwachting is dan ook dat bedoelde omvorming bij deze groep, die ongeveer 92% van de totale waarde van de eigenwoningschuld vertegenwoordigt, niet zo'n vaart zal lopen. Bij andere leningverstrekkers (met name in het geval van generatieleningen en leningen met de eigen BV) kan dat anders zijn. Ten aanzien van deze groep zal vanaf 1 januari 2013 de vinger aan de pols worden gehouden en kan desgewenst naar

analogie van het hiervoor genoemde kostprijsmodel in de uitvoering worden opgetreden. Mocht desalniettemin in betekenende mate sprake zijn van de omvorming van rente in overige kosten van geldlening, dan zal alsnog wettelijk worden ingegrepen.

7. Budgettaire aspecten

De budgettaire opbrengst van de maatregelen in dit wetsvoorstel bedraagt structureel € 5,2 miljard per jaar. Deze structurele opbrengst wordt echter pas over 30 jaar²⁰ bereikt, omdat er dan nog uitsluitend leningen zijn die onder de nieuwe regeling vallen. De budgettaire opbrengst is in de eerste jaren bovendien gering omdat in het begin van de looptijd van de lening het grootste deel van de annuïteit uit rentekosten bestaat en maar voor een klein deel uit aflossing. Na het eerste jaar resteert er nog circa 98,5% van de aftrek.²¹ Na vijf jaar is dat nog circa 92%. Een belangrijk kenmerk van annuïtair aflossen is dat consumenten (bruto) per saldo elk jaar een even groot bedrag betalen, maar in de eerste jaren van de lening vooral rente betalen en gedurende de looptijd steeds meer aflossen. Dit betekent dat kopers juist aan het begin van de looptijd van de lening nog volop profiteren van de aftrek van rente en dus lagere netto woonlasten hebben. Onderstaande figuur vertoont het jaarlijkse verloop van de rente en aflossing over 30 jaar bij een annuïtair aflossingsschema

Figuur 2 Rente en aflossing bij een annuïtair aflossingsschema bij hypotheek € 200.000, rente 5%.

De niet-fiscale maatregel om vanaf 2013 de verhouding tussen de maximale lening ter verwerving van een eigen woning en de waarde van de woning bij aankoop (Loan-to-Value ratio) geleidelijk, in zes gelijke stappen, van 106% naar 100% te verlagen, zoals is opgenomen in het Begrotingsakkoord 2013, is eveneens opgenomen in onderstaande tabel. Achtergrond hiervan is dat deze maatregel geen deel van dit wetsvoorstel uitmaakt maar zal nog worden geregeld via het Wijzigingsbesluit Financiële Markten 2013 en de onderliggende ministeriële regeling. Deze maatregel levert € 0,2 miljard structureel op.

²⁰ Afgezien van de in 2013 aangegane schulden die – in afwijking van de hoofdregel – nog als onder het overgangsrecht vallende bestaande eigenwoningschuld worden aangemerkt.

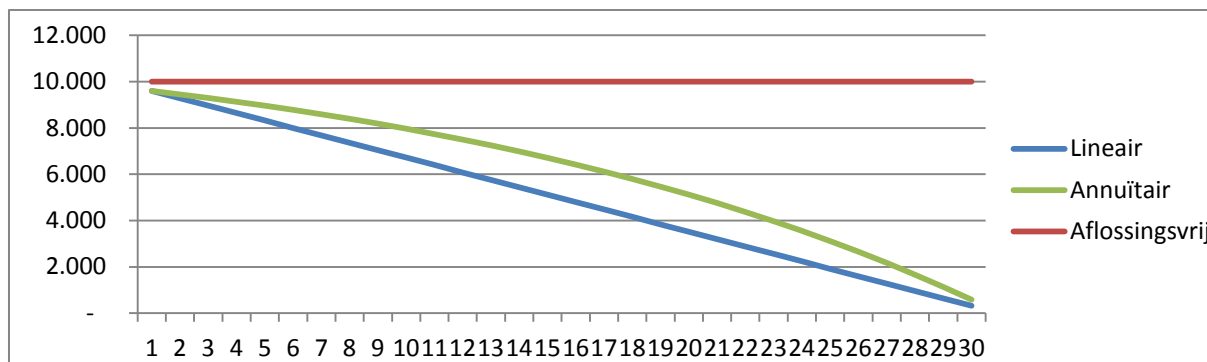
²¹ Uitgaande van een hypotheek van € 200.000 bij 5% rente.

Tabel 2 Budgettaire gevolgen verplicht annuïtair aflossen inclusief afschaffen vrijstelling KEW en verlaging Loan-to Value ratio vanaf 1 januari 2013 (in mln €)

JAAR	2013	2014	2015	Struc.
Verplicht 100% annuïtair aflossen (incl. afschaffen KEW voor nieuwe gevallen)	2	7	22	5.200
Verlaging LTV-ratio met 1%-punt per jaar	3	7	10	200
Totaal	5	14	32	5.400

De thans bestaande eigenwoningregeling gecombineerd met de vrijstelling voor een KEW stimuleert de eigenaar-bewoners om de eigenwoningsschuld niet gedurende de looptijd af te lossen. Als gevolg van de in dit voorstel van wet opgenomen voorwaarde dat de lening gedurende de looptijd voor 100% moet worden afgelost in combinatie met het afschaffen van de fiscale vrijstelling voor de KEW, is het de verwachting dat na 31 december 2012 de periodieke aflossing van de lening de plaats inneemt van de periodieke betaling voor de KEW. De maatregel zal ertoe leiden dat 'nieuwe leningen' in verreweg de meeste gevallen in de praktijk zo zullen worden vormgegeven dat zij voldoen aan de aflossingseisen zodat de lening kan kwalificeren als eigenwoningsschuld en de rente over die lening in aftrek kan worden gebracht. Als gevolg hiervan zal de hypotheekschuld in Nederland de komende 30 jaar geleidelijk dalen waardoor een besparing optreedt op de budgettaire last. Onderstaand figuur geeft ter illustratie de aftrekbare rente per jaar over 30 jaar bij een annuïtaire, lineaire en aflossingsvrije hypotheek weer.

Figuur 3 Aftrekbare hypotheekrente bij hypotheek € 200.000, 5% rente

8. EU-aspecten

Dit wetsvoorstel bevat geen EU-aspecten.

9. Uitvoeringsaspecten

De in het onderhavige wetsvoorstel opgenomen maatregelen zijn uitvoerbaar en handhaafbaar door de Belastingdienst.

Bij het ontwerpen van deze maatregel zijn de volgende uitgangspunten ten aanzien van de uitvoering leidend geweest:

- De te betalen rente blijft in beginsel ook de fiscaal aftrekbare rente. In dat opzicht is er geen verschil met de oude regeling.
- De financiële instellingen renseignereren de relevante gegevens aan de Belastingdienst. Voorinvullen blijft mogelijk.

- Meer mogelijkheid tot toezicht op aftrek van rente op leningen die worden gesloten met niet-financiële instellingen.

Hoewel de regeling minder eenvoudig is dan de bestaande regeling zal er in de praktijk niet veel verschil zijn voor belastingplichtigen wanneer zij hun belastingaangifte doen. Ze ontvangen van de financiële instelling de opgave van de in rekening gebrachte rente. Bovendien reneigeneert de financiële instelling dit gegeven aan de Belastingdienst, zodat die dit kan voorinvullen. De Belastingdienst zal wel meer informatie moeten gaan vastleggen over leningen. De Belastingdienst zal moeten weten wat de resterende looptijd is, aangezien bijvoorbeeld bij oversluiten het aflossingsschema van de oorspronkelijke lening moet worden aangehouden. De financiële instellingen hebben aangegeven over 2014 en daarna de benodigde gegevens te kunnen reneigeneren. 2013 zal het karakter van overgangsjaar hebben.

De regeling eist dat afgelost wordt conform een (ten minste) annuïtaire aflossingsschema en volledig in 30 jaar. Strikt genomen zou dit inhouden dat bij een betalingsachterstand met betrekking tot de aflossing de aftrekmogelijkheid vervalt. Dit zou, zoals eerder opgemerkt, een te rigide gevolg van de regeling zijn. Om die reden is voorzien in een regeling waarbij de renteaftrek onder voorwaarden, ondanks dat de schuld hoger ligt dan volgens de aflossingseis is toegestaan doordat tijdelijk niet genoeg is afgelost, intact blijft. De regeling is zodanig vormgegeven dat de vraag of wordt voldaan aan het aflossingsschema primair een zaak is en blijft tussen leningnemer en leninggever. Uiteindelijk zal er door de Belastingdienst naar worden gestreefd dat aanbieders waarop een reneigeneringsverplichting rust de fiscaal relevante informatie doorgeven aan de Belastingdienst. De Belastingdienst heeft wel het voornemen om steekproefsgewijs bij de aanbieders te toetsen of daadwerkelijk wordt afgelost.

De verwachting is dat financiële instellingen zekerheid vooraf zullen willen hebben dat de door hen aangeboden producten voldoen aan de fiscale eisen. Zij zullen de productspecificaties daarom willen voorleggen aan de Belastingdienst, alvorens zij een nieuw product op de markt brengen. De Belastingdienst zal die service aanbieden. Ook zal de Belastingdienst behulpzaam zijn bij het nakomen van de extra reneigeneringsverplichtingen die het nieuwe stelsel met zich meebrengt.

Uit onderzoek van de Belastingdienst is gebleken dat circa 8% van het totale bedrag aan leningen waarvoor renteaftrek wordt geclaimd betrekking heeft op leningen die niet zijn afgesloten bij financiële instellingen waarop een reneigeneringsverplichting rust, zoals bij andere natuurlijke personen, de eigen BV of een buitenlandse financiële instelling. De Belastingdienst is dan aangewezen op de informatie die de belastingplichtige zelf verstrekt. Aangezien de nieuwe regeling betrekking heeft op de rente van alle geldleningen voor eigen woningen, geldt ook bij de leningen die zijn verstrekt door aanbieders waarvoor geen reneigeneringsverplichting geldt de eis dat ten minste wordt afgelost conform een annuïtair aflossingsschema en volledig in 30 jaar. Om ervoor te zorgen dat de Belastingdienst meer zicht krijgt op deze leningen, die dikwijls een aanvulling zijn op de lening bij een financiële instelling, wordt de verplichting geïntroduceerd om het aangaan en wijzigen van een dergelijke lening door te geven aan de Belastingdienst met behulp van een digitaal formulier. Op dat formulier moeten de basiskenmerken van de lening en het fiscale

nummer van de geldverstrekker worden opgegeven. Hierdoor heeft de Belastingdienst ook voor leningen van deze aanbieders de beschikking over contra-informatie. Wanneer de melding achterwege is gebleven, mag de rente niet in aftrek worden gebracht en als leningvoorwaarden worden gewijzigd moet het formulier opnieuw worden opgestuurd. Door deze maatregel krijgt de Belastingdienst meer zicht op deze leningen en is hij ook in staat om hier adequaat toezicht op te houden. Als extra service voor belastingplichtigen zal de Belastingdienst ook een digitale voorziening creëren waarmee belastingplichtigen zelf kunnen berekenen (of narekenen) welk bedrag maandelijks moet worden afgelost, gegeven het bedrag van de lening, de datum van ingang, het rentepercentage en de looptijd. De nieuwe regeling brengt extra kosten met zich mee. Deze hebben betrekking op de automatisering (bouw en het onderhoud van een systeem waarmee de gegevens over de nieuwe leningen per belastingplichtige worden vastgelegd, de verwerking en registratie van de formulieren waarmee niet-bancaire leningen worden gemeld en aanpassingen in het aangifteprogramma), extra capaciteit (dienstverlening en toezicht) en communicatie. De aan het wetsvoorstel verbonden uitvoeringskosten die betrekking hebben op 2013 en verder liggende jaren, worden verwerkt bij de budgettaire besluitvorming in het voorjaar 2013.

Tabel 3 Uitvoeringskosten (€ mln)

	2013	2014	2015	2016	2017
Wet herziening fiscale behandeling eigen woning	6,2	2,7	2,7	2,7	2,7

10. Gevolgen voor bedrijfsleven en burger

Van de in dit wetsvoorstel opgenomen maatregelen leidt de verplichting tot het doorgeven van relevante informatie aan de Belastingdienst in het geval de belastingplichtige een lening sluit waarvoor tot heden geen renseigneringsplicht geldt, tot extra administratieve lasten voor burgers. De burger moet immers zelf binnen een bepaalde termijn de Belastingdienst informatie verstrekken over de relevante gegevens voor de aangifte. Daar staat tegenover dat de box 1 vrijstelling voor op of na 1 januari 2013 afgesloten kapitaalverzekeringen eigen woning (KEW) komt te vervallen. Dat heeft tot gevolg dat de aangifte inkomstenbelasting op dit punt wordt vereenvoudigd, waardoor de administratieve lasten voor burgers afnemen. Per saldo is sprake van een verwachte toename van de administratieve lasten met circa 2500 uur. De uitbreiding van de gegevensverstrekking voor de renseigneringsplichtige leningverstrekkers betekent een (aanzienlijke) incidentele verzwaring van de administratieve lasten voor het bedrijfsleven doordat de geautomatiseerde administratie hiervoor aangepast moet worden. De structurele administratieve lasten nemen toe met € 1 miljoen.

II. ARTIKELSGEWIJS

Artikel I

Artikel I, onderdeel A (artikel 1.6a van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In het voorgestelde artikel 1.6a van de Wet inkomstenbelasting 2001 (verder: Wet IB 2001) is de definitie van het begrip levensverzekering opgenomen. Deze definitie is thans nog opgenomen in artikel 3.117 van de Wet IB 2001. Nu dat artikel ingevolge dit wetsvoorstel komt te vervallen in verband met de omstandigheid dat in het nieuwe fiscale stelsel voor de eigen woning onder meer de in box 1 van de Wet IB 2001 vrijgestelde kapitaalverzekering eigen woning komt te vervallen, maar de definitie van het begrip levensverzekering wel van belang blijft voor andere bepalingen in de Wet IB 2001, wordt van de gelegenheid gebruikgemaakt om de definitie op te nemen in het eerste hoofdstuk van de Wet IB 2001, dat de algemene bepalingen bevat. De definitie van het begrip levensverzekering wordt daarbij ongewijzigd overgenomen.

Artikel I, onderdeel B (artikel 1.7 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

De in dit onderdeel opgenomen wijziging van artikel 1.7, eerste lid, onderdeel a, van de Wet IB 2001 houdt verband met de verplaatsing van het begrip levensverzekering van het huidige artikel 3.117 van de Wet IB 2001 naar het voorgestelde artikel 1.6a van de Wet IB 2001. Door opname in het hoofdstuk met de algemene bepalingen is het niet meer nodig aan te duiden waar de definitie zich in de Wet IB 2001 bevindt.

Artikel I, onderdeel C en D (artikel 2.5 en 2.8 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

De in de onderdelen C en D opgenomen wijziging van de artikelen 2.5, tweede lid, en 2.8, tweede lid, van de Wet IB 2001 houdt verband met het vervallen van artikel 3.116 van de Wet IB 2001. De in de eerstgenoemde artikelen opgenomen verwijzing naar het laatstgenoemde artikel dient in dat kader te vervallen. Daarnaast wordt in het voorgestelde hoofdstuk 10bis van de Wet IB 2001 geregeld dat de artikelen 2.5, tweede lid, en 2.8, tweede lid, van de Wet IB 2001 van toepassing blijven op een onder het overgangsrecht vallende kapitaalverzekering eigen woning als bedoeld in het huidige artikel 3.116 van de Wet IB 2001.

Artikel I, onderdeel E (artikel 2.14 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

De in dit onderdeel opgenomen wijziging van artikel 2.14, derde lid, onderdeel a, van de Wet IB 2001 houdt verband met de nieuwe systematiek van de renteaftrek met betrekking tot de eigen woning.

In het nieuwe stelsel kwalificeert een schuld die is aangegaan in verband met de eigen woning maar waarbij niet wordt voldaan aan de aflossingseis, of niet wordt voldaan aan één van de andere voorwaarden die in het voorgestelde artikel 3.119a van de Wet IB 2001 worden gesteld, niet als eigenwoningsschuld als bedoeld in artikel 3.119a van de Wet IB 2001. Hierdoor is de op een dergelijke schuld betaalde rente niet aftrekbaar als kosten voor de eigen woning. Het niet aftrekbaar zijn van de rente is in dat geval niet het gevolg van een rechtstreekse renteaftrekbepaling, maar vloeit voort uit het feit dat die schuld niet behoort tot de eigenwoningsschuld. De aanpassing van genoemd artikel 2.14 ziet erop om te verduidelijken dat

ook schulden die wel zijn aangegaan in verband met een eigen woning maar toch niet kwalificeren als eigenwoningschuld en als gevolg daarvan zijn uitgesloten van renteaftrek in box 1, in aanmerking moeten worden genomen in box 3.

Artikel I, onderdeel F (artikel 3.110 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

De in dit onderdeel opgenomen wijziging van artikel 3.110 van de Wet IB 2001 houdt verband met het onder het nieuwe fiscale stelsel voor renteaftrek met betrekking tot de eigen woning vervallen van de mogelijkheid om een in box 1 van de Wet IB 2001 vrijgestelde kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning af te sluiten. Voor het overige is de voorgestelde bepaling ongewijzigd ten opzichte van de huidige tekst.

Artikel I, onderdeel G (artikel 3.111 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Dit onderdeel bevat een verduidelijking van het in artikel 3.111 van de Wet IB 2001 opgenomen begrip eigen woning.

Het eerste lid van genoemd artikel bevat de gronden op basis waarvan een woning, die het hoofdverblijf is van een belastingplichtige en personen die behoren tot zijn huishouden, wordt aangemerkt als eigen woning. In onderdeel a van dit eerste lid is bepaald dat een woning die de belastingplichtige of personen die behoren tot zijn huishouden op grond van (economische) eigendom ter beschikking staat een eigen woning is voor die personen, indien de belastingplichtige of zijn partner de voordelen geniet, de kosten en lasten op de belastingplichtige of zijn partner drukken en de waardeverandering hen grotendeels aangaat. Door de vervanging van "hen" door "de belastingplichtige of zijn partner" in het laatste zinsdeel wordt verduidelijkt dat het niet noodzakelijk is dat waardeveranderingen hen beiden grotendeels aangaan, maar dat ook sprake is van een eigen woning indien de waardeverandering één van hen grotendeels aangaat. Er is geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Voorbeeld 1. eigen woning

A en B zijn gehuwd onder uitsluiting van elke gemeenschap van goederen en wonen samen in de woning van A. A is ter zake van die woning een lening aangegaan.

De woning kwalificeert voor A als eigen woning, omdat de woning hoofdverblijf is, A en B behoren tot hetzelfde huishouden en de woning A ter beschikking staat op grond van eigendom, de kosten op A drukken en de waardeveranderingen A volledig aangaan.

De woning kwalificeert voor B ook als eigen woning, omdat A en B behoren tot hetzelfde huishouden, A en B partners zijn, de woning de partner van B ter beschikking staat op grond van eigendom, de kosten op de partner van B drukken en de waardeveranderingen de partner van B volledig aangaan.

Voorbeeld 2. eigen woning

A en B zijn een notarieel samenlevingscontract aangegaan en wonen samen in de woning van A en zijn daar ook samen ingeschreven. A is ter zake van die woning een lening aangegaan.

Doordat A en B samen wonen in de woning van A en zij een samenlevingscontract zijn aangegaan, zijn zij op grond van artikel 5a, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen partners.

Voor het overige geldt hetzelfde als in voorbeeld 1.

Voorbeeld 3. eigen woning

A en B zijn gehuwd onder uitsluiting van elke gemeenschap van goederen en wonen in dezelfde woning. De woning is volledig eigendom van A. B is ter zake van de woning een lening aangegaan.

De woning kwalificeert voor A als eigen woning, omdat de woning hoofdverblijf is en de woning A ter beschikking staat op grond van eigendom, de kosten op de partner van A drukken en de waardeveranderingen A volledig aangaan.

De woning kwalificeert voor B ook als eigen woning, omdat A en B behoren tot hetzelfde huishouden, A en B partners zijn, de woning de partner van B ter beschikking staat op grond van eigendom, de kosten op B drukken en de waardeveranderingen de partner van B volledig aangaan. De schuld kan daardoor voor B kwalificeren als schuld ter verwerving van een eigen woning.

Voorbeeld 4. eigen woning

A en B wonen samen in de woning van A, met hun minderjarig kind C. B is ter zake van de woning een lening aangegaan.

Doordat A en B samen wonen in de woning van A en een inwonend minderjarig kind hebben, zijn zij op grond van artikel 1.2, eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de Wet IB 2001 partners.

Voor het overige geldt hetzelfde als in voorbeeld 3.

Artikel I, onderdeel H (artikelen 3.116 tot en met 3.119 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In dit onderdeel is opgenomen dat de artikelen 3.116 tot en met 3.119 van de Wet IB 2001, die betrekking hebben op de kapitaalverzekering eigen woning, de spaarrekening eigen woning en het beleggingsrecht eigen woning, vervallen. Zoals toegelicht in het algemeen deel van deze toelichting passen in het nieuwe fiscale stelsel voor hypotheekrenteaftrek uitsluitend nog schulden waarop gedurende de looptijd wordt afgelost. Het past niet bij de aflossingsdoelstelling van dit systeem om spaarproducten fiscaal te blijven faciliteren die erop gericht zijn om de lening pas aan het einde van de looptijd af te lossen.

Zoals hiervoor is toegelicht wordt de definitie van het begrip levensverzekering, die thans nog is opgenomen in artikel 3.117 van de Wet IB 2001, verplaatst naar het voorgestelde artikel 1.6a in het eerste hoofdstuk van de Wet IB 2001, dat de algemene bepalingen bevat.

Artikel I, onderdeel I (artikel 3.119a van de Wet inkomstenbelasting 2001)

De in dit onderdeel opgenomen wijziging van artikel 3.119a van de Wet IB 2001 omvat de basis van de nieuwe systematiek van de renteaftrek met betrekking tot de eigen woning zoals ook nader is toegelicht in het algemeen deel van deze toelichting.

Met de wijziging van artikel 3.119a, eerste lid, van de Wet IB 2001 wordt in de wet opgenomen dat alleen sprake is van een eigenwoningschuld en dus van renteaftrek indien ter zake van die schuld een contractuele verplichting geldt tot het gedurende de looptijd ten minste annuïtair en in ten hoogste 360 maanden volledig aflossen en ook aan die verplichting tot aflossing wordt voldaan (onderdelen b en c). Daarnaast blijft de huidige eis dat de schuld is aangegaan ter verwerving van de eigen woning gehandhaafd (onderdeel a), zij het dat nu wordt gesproken van het aangaan in verband met de eigen woning. Hiermee is geen inhoudelijke wijziging beoogd. Nieuw is ten slotte ook de voorwaarde dat wordt voldaan aan de informatieplicht voor schulden bij niet-administratieplichtigen als bedoeld in het voorgestelde artikel 3.119g van de Wet IB 2001 (onderdeel d). Voorts wordt door de invoeging van de zinsnede "van de belastingplichtige" in de

aanhef van genoemd eerste lid verduidelijkt dat voor elke belastingplichtige diens aandeel in de schulden behoort tot zijn eigenwoningschuld.

Indien aan één van de vier eisen van genoemd eerste lid niet wordt voldaan, is geen sprake van een eigenwoningschuld en is de rente op die schuld niet aftrekbaar. Indien niet of onvoldoende afgelost wordt en dus het schuldbedrag van de eigenwoningschuld niet daalt in overeenstemming met het annuïtaire aflossingsschema van het voorgestelde artikel 3.119c van de Wet IB 2001 (de aflossingseis), dan behoort die schuld niet tot de eigenwoningschuld en is er dus ook geen fiscale renteaftrek. Ook indien wel voldoende wordt afgelost, maar geen contractuele verplichting daartoe is overeengekomen (bijvoorbeeld indien een aflossingsvrije lening is aangegaan waarvan elk jaar een deel wordt afgelost), dan behoort de schuld niet tot de eigenwoningschuld. Door deze voorwaarde is reeds bij het aangaan van de schuld te verifiëren of deze in beginsel kan kwalificeren voor fiscale renteaftrek en is zolang aan alle eisen wordt voldaan alle rente op een kwalificerende schuld aftrekbaar. Wanneer een eigenwoningschuld is verdeeld in verschillende schulden of leningdelen, dan moet elke schuld en elk leningdeel afzonderlijk voldoen aan de voorwaarden voor fiscale renteaftrek.

Indien een zelfstandig deel van een woning kwalificeert als werkruimte in de zin van artikel 3.111, tiende lid, van de Wet IB 2001 kan de schuld in verband met dit pand kwalificeren als eigenwoningschuld voor het deel dat ziet op de woning indien of het gehele pand gefinancierd worden met een annuïtaire aflossingslening (deel van de rente dat ziet op het eigenwoningdeel van die lening is aftrekbaar) ofwel de lening wordt gesplitst in twee schulden, waarvan de schuld met betrekking tot het eigen woningdeel voldoet aan de aflossingseis en het deel dat ziet op de werkruimte niet.

Omdat de aflossingen gedurende het jaar en de schuldstand aan het einde van het jaar een belangrijkere rol gaan spelen voor de vraag of een belastingplichtige rente op die schuld fiscaal kan aftrekken, wordt ook het verstrekken van informatie aan de Belastingdienst belangrijker. Om die reden is in het voorgestelde artikel 3.119a, eerste lid, onderdeel d, van de Wet IB 2001 voor de belastingplichtige die een lening sluit bij een niet op voet van artikel 10.8 van de Wet IB 2001 administratieplichtige leninggever een informatieverplichting opgenomen. Het verstrekken van die informatie is voorwaarde voor het kunnen kwalificeren van die schuld als eigenwoningschuld. Dit wordt nader uitgewerkt in het voorgestelde artikel 3.119g van de Wet IB 2001.

Het voorgestelde artikel 3.119a, tweede en derde lid, van de Wet IB 2001 bevat de uitwerking van het in het eerste lid van dat artikel opgenomen begrip 'schulden die zijn aangegaan in verband met een eigen woning'. De tekst van deze leden komt grotendeels overeen met hetgeen thans op dat punt is bepaald in artikel 3.119a, eerste, tweede en derde lid, van de Wet IB 2001. Het voorgestelde artikel 3.119a, derde lid, van de Wet IB 2001 bevat de verlagingen van de eigenwoningschuld, die in het huidige eerste lid van artikel 3.119a van de Wet IB 2001 zijn opgenomen. Hiermee is geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Het voorgestelde artikel 3.119a, vierde lid, van de Wet IB 2001 bevat de inhoud van het huidige artikel 3.119a, negende lid, van de Wet IB 2001. De bepaling is daarbij afgezien van de verwijzingen ongewijzigd overgenomen. Er is dan ook geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Het voorgestelde artikel 3.119a, vijfde lid, van de Wet IB 2001 bevat de inhoud van het huidige artikel 3.120, vierde lid, aanhef en onderdeel a en c, van de Wet IB 2001 en van het huidige artikel 3.120, negende en tiende lid van de Wet IB 2001. In de nieuwe systematiek van

fiscale aftrek van rente in verband met de eigen woning zijn er geen afzonderlijke renteaftrek beperkende bepalingen meer. De aftrekbaarheid van renten vloeit voort uit het al dan niet behoren van die schuld tot de eigenwoningschuld. Daarom zijn de bepalingen die in het huidige systeem geformuleerd zijn als renteaftrekbeperking in de nieuwe systematiek niet langer opgenomen in artikel 3.120 van de Wet IB 2001, maar wordt in het voorgestelde artikel 3.119a van de Wet IB 2001 bepaald dat deze schulden niet tot de eigenwoningschuld behoren. Er is geen inhoudelijke wijziging beoogd.

In het huidige artikel 3.119a, vierde tot en met zevende en tiende lid, van de Wet IB 2001 is de regeling ter zake van de eigenwoningreserve (ook wel de bijleenregeling genoemd) opgenomen. De regeling wordt op grond van dit wetsvoorstel ten behoeve van de leesbaarheid nagenoeg geheel opgenomen in een zelfstandig artikel, te weten het voorgestelde artikel 3.119aa van de Wet IB 2001. De inhoud van het huidige artikel 3.119a, achtste lid, van de Wet IB 2001 wordt echter opgenomen in het voorgestelde artikel 3.119f, derde lid, van de Wet IB 2001 dat handelt over verhuisregelingen.

Artikel 1, onderdeel J (artikel 3.119aa van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Omwille van de leesbaarheid wordt voorgesteld de eigenwoningreserve (ook wel bijleenregeling genoemd) in een afzonderlijk artikel (artikel 3.119aa van de Wet IB 2001) op te nemen. Thans is deze regeling nog samen met de regeling van de eigenwoningschuld opgenomen in artikel 3.119a van de Wet IB 2001. Ondanks de complexiteit van de bijleenregeling kan deze niet gemist worden in het nieuwe stelsel voor renteaftrek met betrekking tot de eigen woning. De bijleenregeling bewerkstelligt enerzijds dat het niet voordeliger is om bij een vervreemding verkregen gelden bij aankoop van een nieuwe eigen woning niet te investeren in die nieuwe woning en anderzijds voorkomt die bijleenregeling dat eenmaal gedane aflossingen de facto weer kunnen worden teruggedraaid.

Voorbeeld 1. bijleenregeling

Een woning van € 200.000 aankoopbedrag wordt verkocht voor € 210.000.

€ 10.000 wordt opgenomen in de eigenwoningreserve.

Bij aankoop van een woning van stel € 300.000, mag de eigenwoningschuld maximaal € 290.000 bedragen.

Voorbeeld 2. bijleenregeling

Woning met een aankoopbedrag van € 200.000 dat is gefinancierd met een lening van eveneens

€ 200.000 waarop inmiddels € 20.000 is afgelost heeft een eigenwoningschuld van € 180.000.

De woning wordt verkocht voor € 200.000.

Er is geen "winst", maar wel een eigenwoningreserve van € 20.000.

Bij aankoop van een woning van € 300.000, mag de eigenwoningschuld maximaal € 280.000 bedragen.

Zonder de bijleenregeling hadden de aflossingen de facto kunnen worden teruggenomen.

De voorgestelde bijleenregeling is waar nodig ten opzichte van de huidige regeling aangepast aan het nieuwe systeem voor de fiscale behandeling van de eigen woning. Omdat de huidige 30-jaarstermijn in het nieuwe systeem voor de fiscale behandeling van de eigen woning deel uitmaakt

van de aflossingsreis (zie de nadere toelichting bij artikel 3.119c van de Wet IB 2001) en – net als in het huidige systeem – het bijlenen van reeds afgeloste bedragen niet tot een hogere eigenwoningsschuld leidt, loopt voor het bedrag van de oude schulden de 30-jaarstermijn door en gaat voor nieuwe schulden een nieuwe termijn gelden zonder dat daarbij - zoals in het huidige systeem - voor de resterende maximale looptijd wordt aangesloten bij de starthoofdsom van de schuld.

Voorbeeld Huidige berekening 30-jaarstermijn en berekening in het nieuwe systeem

A heeft een woning gekocht en is een eigenwoningsschuld van € 200.000.

Over jaar 1 en 2 van de looptijd heeft A in totaal € 20.000 op de schuld afgelost.

Begin jaar 3 bedraagt de schuld dus nog € 180.000

Stel A verkoopt de woning begin jaar 3 voor € 200.000.

A koopt een nieuwe woning voor € 300.000.

De eigenwoningreserve bedraagt dan € 20.000 na verkoop.

A leent ter zake van de nieuwe eigen woning € 280.000.

In het huidige systeem valt deze schuld uiteen in een schuld van € 200.000 (de starthoofdsom) waarvoor nog een maximale looptijd van 27 jaar geldt en een schuld van € 80.000 waarvoor een nieuwe 30-jaarstermijn geldt.

In het nieuwe systeem loopt voor het eindbedrag van de bestaande schuld van € 180.000 de termijn door, dus nog maximaal 27 jaar looptijd en gaat voor € 100.000 een nieuwe 30-jaarstermijn gelden (uiteraard met aflossingsverplichting).

Het eerste lid van het voorgestelde artikel 3.119aa van de Wet IB 2001 bevat de berekening van het vervreemdingssaldo eigen woning. De laatste volzin van het eerste lid van dat artikel bevat een aantal correcties op de eigenwoningsschuld in het kader van de berekening van het vervreemdingssaldo eigen woning. Die volzin komt grotendeels overeen met de laatste volzin van het huidige artikel 3.119a, vierde lid, van de Wet IB 2001, met dien verstande dat ten opzichte van die volzin enkele verwijzingen zijn aangepast. De verwijzing naar artikel 3.119a, negende lid, van de Wet IB 2001 is vervangen door een verwijzing naar het voorgestelde vierde lid van dat artikel. De verwijzing naar artikel 3.120, vierde lid, onderdeel c, van de Wet IB 2001 is vervangen door een verwijzing naar het voorgestelde artikel 3.119a, vijfde lid, onderdeel a, van de Wet IB 2001. Ten slotte is de verwijzing naar artikel 3.120, achtste lid, van de Wet IB 2001 niet meer opgenomen, omdat deze bepaling uitsluitend geldt voor onder het overgangsrecht vallende schulden. Ter zake is in het overgangsrecht wel een correctie opgenomen.

In het voorgestelde artikel 3.119aa, tweede en derde lid, van de Wet IB 2001 is de inhoud van het huidige artikel 3.119a, vijfde en zesde lid, van de Wet IB 2001 ongewijzigd overgenomen.

Het voorgestelde artikel 3.119aa, vierde lid, van de Wet IB 2001 is ontleend aan het huidige artikel 3.119a, zevende lid, van de Wet IB 2001, maar is ten opzichte van de laatstgenoemde bepaling op een aantal punten aangepast. Ten eerste wordt verduidelijkt dat voor fiscale doeleinden een economische benadering geldt wat betreft de gerechtigdheid tot de huwelijksgemeenschap. Naar civiel recht zijn in een huwelijkse goederengemeenschap geen afzonderlijke aandelen in de daartoe behorende goederen te onderkennen, maar voor fiscale

doeleinden wordt ervan uitgegaan dat ieder van de echtgenoten tot de helft van elk gezamenlijk goed gerechtigd is. Tijdens het huwelijk heeft dit in zoverre geen betekenis dat de echtgenoten de belastbare inkomsten uit eigen woning als gemeenschappelijk inkomensbestanddeel onderling naar keuze kunnen toerekenen, maar de gerechtigdheid kan bij wijziging of beëindiging van de gemeenschap van goederen wel van belang zijn.

In de thans voorgestelde wettekst komt deze economische benadering voor fiscale doeleinden beter tot uitdrukking doordat is bepaald dat boedelmenging door huwelijksvoltrekking geen verwerving en geen vervreemding is. In de huidige versie van deze bepaling is slechts bepaald dat de verkrijging door boedelmenging door voltrekking van een huwelijk of wijziging van de huwelijksvoorwaarden geen verwerving is en niet dat het geen vervreemding is. Aangezien bij een economische benadering echter de huwende echtgenoot de helft van de economische gerechtigdheid tot de gemeenschappelijke goederen verliest, is nu verduidelijkt dat voor fiscale doeleinden bij huwelijks boedelmenging ook geen sprake is van een vervreemding. Daardoor is de bijleenregeling niet van toepassing. Dit houdt ook in dat door het aangaan van een huwelijk geen nieuwe 30-jaarstermijn en dus geen nieuw aflossingsschema gaat gelden en dat de totale eigenwoningschuld door het huwelijk niet in omvang verandert. Wel rust de aflossingsverplichting nu op beide partners voor de helft in plaats van geheel op één van hen.

Voorbeeld verkrijging door huwelijksvoltrekking

A heeft een woning en daarop gevestigde schuld.

A trouwt in jaar 5 met B in gemeenschap van goederen.

Hoewel A en B daardoor nu in economische zin ieder gerechtigd worden tot de helft van de woning en de schuld, wordt dit voor fiscale doeleinden niet als verwerving en vervreemding aangemerkt (geen bijleenregeling; geen "nieuwe" schuld).

Voor de resterende looptijd van de bestaande eigenwoningschuld geldt dat de helft daarvan door A in 25 jaar volledig en ten minste volgens een annuïtair aflossingsschema moet worden afgelost. Voor de andere helft geldt hetzelfde voor B (in 25 jaar volledig en ten minste volgens een annuïtair aflossingsschema aflossen).

Dit laat onverlet dat A en B door hun partnerschap de belastbare inkomsten uit de eigen woning vrij onderling kunnen verdelen.

Ten tweede is het genoemde vierde lid zo aangepast dat de bijleenregeling geen toepassing vindt in geval van vererving tussen partners. Dit is een uitbreiding ten opzichte van de huidige regeling.

Voorbeeld vererving tussen partners

A en B zijn gehuwd in gemeenschap van goederen. De woning en de daarop gevestigde schuld met een resterende looptijd van 5 jaar behoort tot de huwelijksgemeenschap.

A overlijdt. B is daardoor niet langer gerechtigd tot de helft van de woning en schuld, maar wordt nu gerechtigd tot het geheel. Op grond van artikel 3.119aa, vierde lid van de Wet IB 2001 is geen sprake van verkrijging of vervreemding. De bijleenregeling is daardoor niet van toepassing; het overgenomen aandeel geldt niet als "nieuwe schuld".

Voor B geldt dus dat de bestaande eigenwoningschuld in 5 jaar volledig en ten minste volgens een annuïtair aflossingsschema moet worden afgelost.

Ook zou dit gelden indien A en B niet gehuwd waren in gemeenschap van goederen en de woning en gehele schuld van A was. En ook indien A en B ongehuwd waren, een samenlevingscontract hadden met een testament op basis waarvan de woning en gehele schuld van A door B geërfd worden.

Deze uitbreiding geldt door de verwijzing in het voorgestelde hoofdstuk 10bis van de Wet IB 2001 naar artikel 3.119aa van de Wet IB 2001 ook voor onder het overgangsrecht vallende eigenwoningsschulden. Daardoor verliest de langstlevende echtgenoot die de helft van een bestaande aflossingsvrije schuld erft niet de eerbiedigende werking voor die schuld en geldt daarvoor niet de aflossingseis.

In het voorgestelde artikel 3.119aa, vijfde lid, van de Wet IB 2001 is als hoofdregel opgenomen hetgeen op grond van het huidige artikel 3.119b, tweede lid, van de Wet IB 2001 op verzoek kan worden gedaan. De eigenwoningreserve wordt, bij vervreemding van een woning waartoe meer dan één belastingplichtige gerechtigd is, toegerekend naar de mate waarin die personen gerechtigd zijn tot het vervreemdingssaldo van de eigen woning.

Bij het herziene systeem voor de fiscale behandeling van de eigen woning moet een eenmaal gestart aflossingsschema voor een tot de eigenwoningsschuld behorende schuld worden voortgezet door de belastingplichtige voor diens aandeel in die schuld. Indien belastingplichtigen zelf zouden kunnen kiezen door wie het aflossingsschema moet worden voortgezet, of indien dit in afwijking van de eigendomsverhoudingen aan ieder voor de helft zou worden toegerekend, zou het aflossingsschema (deels) losgelaten kunnen worden en zou het systeem inconsistent zijn. Datzelfde geldt voor de eigenwoningreserve. Het past niet bij het herziene systeem voor de fiscale behandeling van de eigen woning om gewezen partners de keuze te geven aan wie ze de eigenwoningreserve willen meegeven.

Voorbeeld vervreemding door samenwoners

A en B wonen samen en hebben een samenlevingscontract. De woning en daarop gevestigde schuld zijn van A.

A en B gaan uit elkaar.

A verkoopt de woning en verhuist naar een goedkopere koopwoning.

B verhuist naar een huurwoning.

Bij de verkoop bedraagt het vervreemdingssaldo € 50.000.

A heeft door de vervreemding een eigenwoningreserve van € 50.000, die in mindering gebracht moet worden op de aankoopprijs van de nieuwe woning.

B heeft geen eigenwoningreserve.

Als A en B zouden kunnen kiezen aan wie ze de eigenwoningreserve zouden willen toerekenen, dan zouden ze die volledig aan B kunnen toerekenen (die daar geen "last" van heeft, omdat B gaat huren).

Als A en B, omdat ze partner van elkaar waren, ieder de helft van de eigenwoningreserve toegerekend zouden krijgen, geldt dat A ten onrechte de helft daarvan zou kwijtraken (en B daarvan ten onrechte "last" zou hebben bij de aanschaf van een nieuwe woning).

Voorbeeld 2. vervolg verkrijging door huwelijksvoltrekking

Idem als voorbeeld verkrijging door huwelijksvoltrekking, maar met dien verstande dat A en B na 10 jaar gaan scheiden en in dat kader de woning verkopen.

Bij de verkoop bedraagt het vervreemdingssaldo € 50.000.

| A heeft door de vervreemding een eigenwoningreserve van € 25.000 en B ook.

Het voorgestelde artikel 3.119aa, zesde lid, van de Wet IB 2001 bevat de delegatiebepaling die thans nog is opgenomen in het huidige artikel 3.119a, tiende lid, van die wet.

Artikel I, onderdeel K (artikel 3.119b van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In dit onderdeel is een aanpassing van een verwijzing in artikel 3.119b, eerste lid, van de Wet IB 2001 opgenomen en wordt daarnaast geregeld dat artikel 3.119b, tweede lid, van de Wet IB 2001 vervalt. In het nieuwe systeem van de fiscale behandeling van de eigen woning geldt geen keuzeregeling meer voor toerekening van de eigenwoningreserve, maar geldt dat steeds wordt vastgehouden aan de economische gerechtigdheid tot inkomen en vermogen. Daarom wordt voorgesteld de genoemde keuzeregeling te laten vervallen en is hetgeen voorheen op verzoek kon worden gedaan thans als hoofdregel opgenomen in het voorgestelde artikel 3.119aa, vijfde lid, van de Wet IB 2001.

Artikel I, onderdeel L (artikel 3.119c tot en met 3.119g van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Voorgesteld wordt na artikel 3.119b van de Wet IB 2001 vijf artikelen in te voegen die hierna per artikel worden toegelicht.

Artikel 3.119c van de Wet inkomstenbelasting 2001

Het voorgestelde artikel 3.119c van de Wet IB 2001 bevat een nadere invulling van het vereiste dat ten minste volgens een annuïtair aflossingsschema volledig moet worden afgelost om in aanmerking te komen voor renteaftrek voor de eigen woning. In het eerste lid is opgenomen dat om te voldoen aan de aflossingseis het schuldbedrag van elke tot de eigenwoningschuld behorende schuld op het toetsmoment niet meer mag bedragen dan het bedrag dat voortvloeit uit de in het eerste lid opgenomen formule.

De aflossingseis schrijft de maximaal toegestane hoogte van de eigenwoningschuld voor en niet het minimaal in een bepaalde periode af te lossen bedrag. Daardoor is het mogelijk in het begin van de looptijd meer af te lossen dan volgens een annuïtair aflossingsschema verplicht zou zijn en later in de looptijd minder af te lossen dan volgens annuïtair schema, zoals bijvoorbeeld het geval is bij een lineaire aflossingslening.

De aflossingseis is gebaseerd op een annuïtair aflossingsschema over een termijn van ten hoogste 360 maanden. Die termijn is gelijk aan de voor het huidige regime geldende termijn van 30 jaren, maar is geformuleerd als 360-maandsperiode om te bewerkstelligen dat voor het aflossingsschema ook over perioden van minder dan een jaar getoetst kan worden of op 31 december van dat jaar voldoende is afgelost en zodat bij een vervreemding in de loop van een kalenderjaar het maximale bedrag van die schuld op het moment van vervreemding berekend kan worden.

Voorbeeld

| A koopt op 1 februari 2013 een woning voor € 200.000 en financiert die aankoop volledig met een annuïtaire lening.

Op 31 december van dat jaar geldt dat elf maanden van de looptijd verstreken zijn, waardoor de schuld niet hoger mag zijn dan het maximale bedrag op grond van de in het voorgestelde artikel 3.119c, eerste lid, van de Wet IB 2001 opgenomen formule waarbij die 11 maanden van de looptijd al zijn verstreken. Als de aflossingseis als jaareis geformuleerd zou zijn zou A op 31 december nog geen bedrag hoeven te hebben afgelost, maar pas op 1 februari van het volgende jaar. De toets zou dan dus niet op 31 december gedaan kunnen worden, omdat voor elke belastingplichtige een ander aflossingsmoment zou gelden.

Door uit te gaan van het aantal volledige kalendermaanden, worden bij het aangaan van de lening gedurende de maand die eerste dagen niet meegeteld voor de aflossingseis, waardoor over die dagen nog niet hoeft te worden afgelost. Dit sluit aan bij de praktijk, waar het aflossingsschema ook pas start per eerste dag van de volgende maand volgend op het moment van aangaan van de schuld. Bij aangaan van de schuld op bijvoorbeeld 18 september gaat het aflossingsschema en ook de fiscale aflossingseis dus lopen per 1 oktober van dat jaar. Gedurende de genoemde dagen dat de schuld al wel is aangegaan maar het aflossingsschema nog niet is gestart wordt de schuld al wel reeds aangemerkt als eigenwoningschuld en is de rente fiscaal aftrekbaar. De formule wordt per tot de eigenwoningschuld behorende schuld toegepast. Indien bijvoorbeeld voor een nieuwbouwwoning op 1 december 2013 een schuld van € 150.000 wordt aangegaan en op 1 juni 2014 nog eens een schuld van € 100.000, dan geldt de startdatum ter berekening van het aantal verstreken maanden voor elke schuld afzonderlijk.

De formule zoals opgenomen in het eerste lid is afgeleid uit de basisformule voor een maandelijkse annuïteit:

$$A_m = \frac{i_m}{1 - (1 + i_m)^{-n}} B_0$$

waarbij wordt verstaan onder:

a_m : de maandelijkse annuïteit

i_m : de maandelijkse rentevoet

B_0 : het startbedrag van de annuïtaire lening

n : de looptijd van de annuïtaire lening in maanden

In het voorgestelde artikel 3.119c, tweede lid, van de Wet IB 2001 is opgenomen hoe de formule uit het eerste lid moet worden toegepast na een wijziging van de maandelijkse rentevoet. Basisprincipe daarbij is dat op het moment van de rentewijziging een nieuwe annuïteit wordt berekend op basis van de stand van de schuld direct voorafgaand de rentewijziging, de nieuwe rente en het restant van de totale maximale looptijd van 360 maanden. Vanaf het moment dat de nieuwe maandelijkse rentevoet wordt gehanteerd (i_m), wordt in de formule de omvang van de schuld op het moment direct voorafgaand aan de wijziging van de rentevoet gehanteerd als startbedrag (B_0) van de nieuw te berekenen annuïteit, bedraagt de looptijd van de schuld (n) de nog resterende maximale looptijd in gehele kalendermaanden van de oorspronkelijke looptijd van de schuld en bedraagt de verstreken looptijd van de schuld (x) het aantal verstreken gehele kalendermaanden van de looptijd vanaf het moment van de rentewijziging.

Het voorgestelde artikel 3.119c, derde lid, van de Wet IB 2001 regelt hoe de formule voor de maximale eigenwoningschuld uit het eerste lid moet worden toegepast bij het aangaan van een

nieuwe schuld in de situatie dat er reeds een bestaande eigenwoningsschuld is of was en deze bijvoorbeeld wordt overgesloten. Hierbij wordt alleen teruggekeken naar de voorgaande schuld, en niet naar eerdere schulden. De hoofdregel is geformuleerd op basis van het geval waarbij een schuld wordt overgesloten voor hetzelfde bedrag of een lager bedrag (zonder dat op dat oversluiten de bijleenregeling van toepassing is). Basisprincipe daarbij is dat de aflossing op de vorige schuld wordt voortgezet bij de nieuwe schuld voor de resterende looptijd. Daartoe dient op het moment van aangaan van de nieuwe schuld, in de formule de laatste omvang van de voorgaande schuld -bij volledige aflossing betreft dit dus de omvang op het moment direct voorafgaand aan deze aflossing- te worden gehanteerd als startbedrag van de schuld (B_0) dan wel indien het bedrag van de nieuwe schuld lager ligt, dit lagere bedrag. Voor de situatie waarin de voorgaande schuld op het moment van aangaan van de nieuwe schuld tijdelijk ook nog wordt aangemerkt als eigenwoningsschuld door toepassing van de verhuisregeling zoals opgenomen in artikel 3.111, tweede en derde lid van de Wet IB 2001, voorziet artikel 3.119f in de regels voor overgaan van het aflossingsschema van de voorgaande schuld naar de nieuwe schuld. Voor de nadere regels hiervoor wordt dan ook verwezen naar de toelichting bij dat artikel. Als looptijd van de nieuwe schuld) in maanden wordt gehanteerd de nog resterende looptijd van de totale maximale looptijd 360 maanden op de voorgaande schuld op het laatste moment dat de schuld bestond. Ingeval er meerdere bestaande en/of nieuwe schulden zijn, wordt de berekening per schuld gemaakt. Ingeval de totale nieuwe schuld lager is, bijvoorbeeld bij verhuizing naar een goedkopere woning en er meerdere bestaande schulden waren, die een verschillende looptijd hadden, geldt dat eerst de langstlopende termijn wordt volgemaakt. Voorts wordt de op dat moment toepasselijke maandelijkse rentevoet gehanteerd (i_m) en bedraagt de verstreken looptijd van de schuld (x) het aantal verstreken gehele kalendermaanden van de looptijd na het moment van oversluiten.

Omdat niet altijd doorlopend sprake is van een eigenwoningsschuld, is ook geregeld dat in die periode de aflossingseis niet geldt.

Voorbeeld Periode in een jaar zonder aflossingseis

A heeft op 1 januari van een jaar een eigen woning met eigenwoningsschuld waarop annuïtair wordt afgelost.

Op 1 februari vervreemdt A deze woning en gaat A tijdelijk huren; A had op 1 februari nog 200 maanden resterende looptijd op die schuld.

Op 1 oktober verwerft A een nieuwe eigen woning.

In de periode van 1 februari tot 1 oktober geldt voor A geen aflossingseis.

Op 1 oktober moet A weer gaan aflossen. Voor toepassing van de formule in artikel 3.119c, derde lid, van de Wet IB 2001 vult A voor n in 200 maanden.

Indien A pas in het daarop volgende jaar de nieuwe woning zou verwerven, dan kan A verzoeken om de beschikking aflossingsstand naar de stand op 31 december. De werking van deze beschikking is nader toegelicht bij het voorgestelde artikel 3.119d van de Wet IB 2001.

Op de hierboven beschreven hoofdregel dat de looptijd van de oorspronkelijke schuld doorloopt indien deze op enig moment door een andere schuld wordt vervangen is in het voorgestelde artikel 3.119c, vierde lid, van de Wet IB 2001 een uitzondering opgenomen. Deze

uitzondering ziet op alle situaties waarin de nieuwe eigenwoningschuld de voorgaande eigenwoningschuld overtreft. Dat is het geval indien schulden worden aangegaan voor verbetering of onderhoud van de woning of ter afkoop van het recht van erfpacht en indien de nieuwe schulden de voorgaande schuld overtreffen door een verhuizing naar een duurdere woning. Wel dienen in al deze gevallen op het totaal van de schulden eerst de eigenwoningreserve en de aflossingsstand te worden toegepast. Voor deze schulden start voor de toepassing van de aflossingseis een nieuw aflossingsschema met een maximale looptijd van 360 maanden.

In het voorgestelde artikel 3.119c, vijfde lid, van de Wet IB 2001 is opgenomen wat wordt verstaan onder toetsmoment als bedoeld in het eerste lid van dat artikel. Dit ziet op de toets aan de aflossingseis. Of aan de vereiste minimale aflossing is voldaan, hangt af van de gebeurtenissen die zich voordoen in een kalenderjaar. In elk geval wordt altijd op 31 december van een kalenderjaar getoetst of de schuld op het vereiste niveau is (onderdeel a). In de onderdelen b tot en met d zijn momenten opgenomen waarin een extra toets plaatsvindt. Het betreft onderscheidenlijk het moment van vervreemding van de eigen woning, het moment van wijziging van de maandelijkse rentevoet en het moment van oversluiten van een schuld. Het is nodig om op deze momenten een extra toetsmoment te hebben, omdat het momenten zijn waarop een te hoge schuld anders onbedoelde definitieve gevolgen zou hebben. Bijvoorbeeld indien bij een vervreemding de schuld te hoog is, dan zou het vervreemdingssaldo en daarmee de eigenwoningreserve te laag worden vastgesteld, de aflossingsstand te hoog en de schuld voor een eventuele nieuwe eigen woning eveneens te hoog. Indien de in de onderdelen b tot en met d bedoelde momenten zich niet hebben voorgedaan in een kalenderjaar geldt dus uitsluitend 31 december als toetsmoment. Dit betekent dat men gedurende het kalenderjaar een zekere flexibiliteit heeft in het tempo van aflossen over de verschillende maanden. Zo kan een seizoenswerker indien zijn leningovereenkomst dat toestaat ervoor kiezen om af te lossen in de periode in het jaar dat hij de financiële middelen daarvoor heeft. In het voorgestelde artikel 3.119e van de Wet IB 2001 is opgenomen wat de gevolgen zijn indien de schuld op het toetsmoment hoger is dan volgt uit de in het voorgestelde artikel 3.119c, eerste lid, van de Wet IB 2001 opgenomen formule.

Het voorgestelde artikel 3.119c, zesde lid, van de Wet IB 2001 bevat de regel dat de aflossingseis rust op de belastingplichtige voor zijn eigenwoningschuld. Bij het voorgestelde systeem voor de fiscale behandeling van de eigen woning zijn regels gesteld die waarborgen dat een eenmaal gestart aflossingsschema van een eigenwoningschuld moet worden voortgezet door de belastingplichtige voor zijn eigenwoningschuld. Indien (gewezen) partners zelf zouden kunnen kiezen door wie het aflossingsschema moet worden voortgezet, of wanneer dit in afwijking van de eigendomsverhoudingen aan ieder voor de helft zou worden toegerekend, zou hierdoor het aflossingsschema (deels) losgelaten kunnen worden.

Voorbeeld vervolg verkrijging door huwelijksvoltrekking

Idem als voorbeeld verkrijging door huwelijksvoltrekking, maar met dien verstande dat A en B na 10 jaar huwelijk gaan scheiden.

A dient bij verwerving van een nieuwe eigen woning -voor zover de nieuwe EWS zijn vorige EWS niet overtreft- conform het aflossingsschema op zijn voorgaande EWS in 15 jaar volledig en ten minste volgens een annuïtair aflossingsschema af te lossen om over die periode renteaftrek te behouden.
Voor B geldt hetzelfde (de helft van de eigenwoningschuld op dat moment in 15 jaar volledig en ten minste volgens een annuïtair aflossingsschema aflossen).

Het voorgestelde artikel 3.119c, zevende lid, van de Wet IB 2001 bevat de mogelijkheid om bij ministeriële regeling nadere regels te stellen voor de toepassing van dat artikel.

Artikel 3.119d van de Wet inkomstenbelasting 2001

In het voorgestelde artikel 3.119d van de Wet IB 2001 is een nieuwe regeling opgenomen op grond waarvan het aflossingsschema gekoppeld blijft aan de belastingplichtige. Als het aflossingsschema niet aan de belastingplichtige gekoppeld zou blijven, dan zou een belastingplichtige die tussen twee koopwoningen in tijdelijk een woning huurt, door die huurperiode de stand van zijn aflossingsschema kwijtraken en zou hij bij aankoop van een nieuwe woning weer met een nieuw schema van voren af aan (360 maanden) kunnen beginnen. Ook wordt zo voorkomen dat belastingplichtigen kunnen terugkeren naar een hoger schuldbedrag (en daarmee een hogere renteaftrek) en langere aftrekperiode in het geval sprake is van een periode van wonen in een (veel) goedkopere eigen woning tussen periodes van wonen in een duurdere eigen woning. Hieronder worden beide situaties separaat toegelicht. Vanwege de eenvoud wordt in deze voorbeelden met hele jaren gerekend in plaats van met kalendermaanden.

1. Tussentijds wonen in een goedkopere eigen woning

Onderstaand voorbeeld illustreert op welke wijze zonder nadere maatregelen zou kunnen worden teruggekeerd naar een hoger schuldbedrag na een periode van wonen in een goedkopere woning.

Voorbeeld 1. Goedkoper wonen

X heeft een annuïtaire aflossingshypothek en een eigen woning van 200.000.

Na 5 jaar verkoopt X de eigen woning voor 220.000.

De EWS bedraagt (vanwege de verplichte aflossingen) 180.000²².

De eigenwoningreserve (EWR) bedraagt 220.000 - 180.000 = 40.000.

X koopt eind jaar 5 een nieuwe eigen woning voor 150.000.

De EWS is 150.000 - 40.000 = 110.000 (bijleenregeling).

X had nog een schuld van 180.000; daarvan loopt 110.000 door (dus nog 25 jaar).

X verkoopt eind jaar 9 de eigen woning voor 150.000.

De EWS bedroeg op dat moment (vanwege de verplichte aflossingen) 100.000.

De EWR bedraagt 150.000 - 100.000 = 50.000 (bijleenregeling).

X koopt eind jaar 9 een nieuwe eigen woning voor 250.000.

De EWS is 250.000 - 50.000 = 200.000.

X had nog een schuld van 100.000; die loopt door (dus nog 21 jaar).

X gaat een nieuwe lening aan voor 100.000 (dus nog 30 jaar).

²² Bij de voorbeelden is steeds uitgegaan van een 30-jarige annuïteit bij 4% rente en is afgerond op bedragen van 5000.

De belastingplichtige die niet tussendoor in de goedkopere woning was gaan wonen zou wel gebonden zijn aan de lopende 30-jaarstermijn en zou volgens het oude aflossingsschema moeten doorgaan met aflossen (hieronder een voorbeeld van die situatie).

Voorbeeld 2. Niet goedkoper wonen

Y heeft een annuïtaire aflossingshypothec en een eigen woning van 200.000.

Na 9 jaar verkoopt X de eigen woning voor 220.000.

De EWS bedraagt (vanwege de verplichte aflossingen) 160.000.

De EWR bedraagt $220.000 - 160.000 = 60.000$.

Y koopt eind jaar 9 een nieuwe eigen woning voor 250.000.

De EWS is $250.000 - 60.000 = 190.000$ (bijleenregeling).

Y had nog een schuld van 160.000; die loopt door (dus nog 21 jaar).

Y gaat een nieuwe lening aan voor 30.000 (dus nog 30 jaar).

Een dergelijk verschil in behandeling is niet wenselijk, omdat daardoor het verloop van de wooncarrière een onevenredige invloed heeft op de mogelijkheden voor fiscale renteaftrek. Dit geldt ook voor de situatie dat sprake is van een tijdelijke situatie dat er geen eigen woning is maar bijvoorbeeld tijdelijk wordt gehuurd.

2. Tussentijds wonen in een woning die geen eigen woning is

Een vergelijkbaar - en in deze situatie zelfs groter - effect doet zich voor in het geval een belastingplichtige tussen de periodes waarin sprake is van een eigen woning, in een woning woont die geen eigen woning is. Dit doet zich bijvoorbeeld voor in het geval een belastingplichtige van een eigen woning overgaat naar een huurwoning en daarna weer een eigen woning koopt of in het geval een belastingplichtige een eigen woning verkoopt, intrekt in een andere woning niet zijnde een eigen woning (bijvoorbeeld een woning van iemand anders) en daarna een deel van die woning verwerft of een nieuwe eigen woning verwerft. Hieronder wordt de situatie van tijdelijk huren nader uitgewerkt in een voorbeeld.

Voorbeeld 3. Tussentijds huren

X heeft een annuïtaire aflossingshypothec en een eigen woning van 200.000.

Na 5 jaar verkoopt X de eigen woning voor 220.000.

De EWS bedraagt (vanwege de verplichte aflossingen) 180.000.

De EWR bedraagt $220.000 - 180.000 = 40.000$.

X gaat in jaar 5 een woning huren.

In jaar 8 (na drie jaar) vervalt de EWR.

X koopt in jaar 9 een nieuwe woning voor 250.000.

De EWS is 250.000 (geen bijleenregeling).

X gaat een nieuwe lening aan voor 250.000 (dus nog 30 jaar).

Een belastingplichtige die tussentijds in een eigen woning woont, heeft voor de oude schuld nog maar 21 jaar renteaftrek, terwijl voor de belastingplichtige die tussentijds niet in een eigen woning woont voor de gehele schuld een nieuwe 30-jaarstermijn zou beginnen voor de renteaftrek. Daarnaast zou gelden dat de belastingplichtige die tussentijds niet in een eigen woning woonde een

nieuw aflossingsschema zou krijgen, terwijl de niet-huurder al in jaar 9 van het aflossingsschema zit.

Voornoemde ongelijkheden worden door het voorgestelde artikel 3.119d van de Wet IB 2001 voorkomen door van het deel van de eigenwoningschuld dat geheel of gedeeltelijk niet meer wordt gebruikt de omvang en de stand van aflossing vast te leggen in een beschikking. Bij latere koop van een nieuwe eigen woning (dus bijvoorbeeld na de tijdelijke huursituatie) dient de belastingplichtige voor een deel van zijn eigenwoningschuld voor de nieuwe woning ter grootte van het vastgelegde bedrag de vastgelegde stand van de aflossing in aanmerking te nemen. Dit werkt in een voorbeeld in de situatie van tussentijds wonen in een goedkopere woning als volgt uit.

Voorbeeld 4. Goedkoper wonen met beschikking aflossingsstand

X heeft een annuitaire aflossingshypothec en een woning van 200.000.

Na 5 jaar verkoopt X de woning voor 220.000.

De EWS bedraagt 180.000.

De EWR bedraagt $220.000 - 180.000 = 40.000$.

X koopt eind jaar 5 een nieuwe woning voor 150.000.

De EWS is $150.000 - 40.000 = 110.000$ (bijleenregeling).

X had nog een schuld van 180.000; daarvan loopt 110.000 door (dus nog 25 jaar).

Het restbedrag van 70.000 (met nog 25 jaar te gaan) wordt vastgelegd als aflossingsstand.

X verkoopt eind jaar 9 de woning voor 150.000.

De EWS bedroeg op dat moment 100.000.

De EWR bedraagt $150.000 - 100.000 = 50.000$ (bijleenregeling).

X koopt eind jaar 9 een nieuwe woning voor 250.000.

De EWS is $250.000 - 50.000 = 200.000$.

X had nog een schuld van 100.000; die loopt door (dus nog 21 jaar).

De schuld van 70.000 (stand nog 25 jaar) herleeft door toepassing van de beschikking aflossingsstand.

X gaat een nieuwe lening aan voor 30.000 (dus nog 30 jaar).

In het voorgestelde artikel 3.119d, eerste lid, van de Wet IB 2001 is opgenomen in welke gevallen een aflossingsstand wordt vastgesteld. Dit is het geval indien bij een vervreemding van een eigen woning de eigenwoningschuld van een belastingplichtige voorafgaand aan die vervreemding groter is dan de eigenwoningschuld van de nieuw verworven woning (bijvoorbeeld bij verhuizing naar een goedkopere woning) of indien na de genoemde vervreemding een eigenwoningschuld ontbreekt (bijvoorbeeld bij verhuizing naar een huurwoning). Met de aflossingsstand wordt vastgelegd welk deel van de eigenwoningschuld door het gaan wonen in een goedkopere eigen woning of door het gaan wonen in een woning die geen eigen woning is, na de genoemde vervreemding niet meer gebruikt wordt voor een eigen woning en op welke schuld dus bij het vervolgens weer kopen van een duurdere woning, onderscheidenlijk bij het opnieuw kopen van een eigen woning, geen nieuwe aflossingstermijn en termijn voor fiscale renteaftrek van toepassing zou zijn maar de oude termijn en het oude aflossingsschema moeten worden voortgezet. Net als bij de eigenwoningreserve kan de aflossingsstand naar de stand van het einde van een kalenderjaar, al dan niet op verzoek, door de inspecteur bij voor bezwaar vatbare beschikking worden vastgesteld. Deze beschikking wordt beschikking aflossingsstand genoemd.

In het voorgestelde artikel 3.119d, tweede lid, van de Wet IB 2001 is opgenomen in welk geval de aflossingsstand gebruikt dient te worden. Dit betreft de situaties waarin een aflossingsstand bestaat en de belastingplichtige de eigenwoningschuld op enig moment verhoogt of indien na een periode zonder eigenwoningschuld opnieuw een eigenwoningschuld ontstaat. Indien sprake is van een verwerving dient daarbij eerst nog de bijleenregeling worden toegepast. Indien na een periode zonder eigenwoningschuld opnieuw een eigenwoningschuld ontstaat en er een aflossingsstand bestaat, geldt voor het deel van de eigenwoningschuld maximaal ten omvang van het bedrag opgenomen in de aflossingsstand dat de aflossingseis zo wordt toegepast dat deze in de resterende looptijd zoals eveneens opgenomen in de aflossingsstand dient te worden afgelost. Hiertoe wordt voor dat deel van de eigenwoningschuld de resterende looptijd zoals vastgelegd in de aflossingsstand toegepast in de aflossingseis zoals gevat in de formule als bedoeld in artikel 3.119c, eerste lid. Indien de eigenwoningschuld wordt verhoogd ten opzichte van de oude eigenwoningschuld, dan moet op deze verhoging de aflossingsstand worden toegepast. Dit betekent dat voor het verhoogde deel van de eigenwoningschuld voor maximaal de omvang van het bedrag opgenomen in de aflossingsstand de aflossingseis zo wordt toegepast dat dit deel van de eigenwoningschuld in de resterende looptijd zoals eveneens opgenomen in de aflossingsstand dient te worden afgelost. Hiertoe wordt voor dat deel van de eigenwoningschuld de resterende looptijd zoals vastgelegd in de aflossingsstand toegepast in de aflossingseis zoals gevat in de formule als bedoeld in artikel 3.119c, eerste lid. Indien de nieuwe eigenwoningschuld (of van de verhoging van de eigenwoningschuld) het bedrag opgenomen in de aflossingsstand overtreft wordt voor dit deel een nieuw aflossingsschema toegestaan. De aflossingsstand komt te vervallen indien deze geheel is toegepast op een eigenwoningschuld. Indien deze bij beschikking was vastgesteld, vervalt tevens de beschikking. Indien niet de gehele aflossingsstand is toegepast op een eigenwoningschuld, blijft de aflossingsstand behouden voor het resterende bedrag. Indien een beschikking aflossingsstand is vastgesteld, wordt in de beschikking tevens melding gemaakt van het bedrag van die afname. Ook dit systeem is analoog aan het systeem dat geldt voor de vaststelling van de eigenwoningreserve.

Artikel 3.119e van de Wet inkomstenbelasting 2001

In het voorgestelde artikel 3.119e van de Wet IB 2001 is bepaald wat de gevolgen zijn in het geval te weinig is afgelost. Het eerste tot en met vijfde lid van dat artikel bevatten de gevolgen van het niet voldoen aan de aflossingseis op 31 december van een jaar (het toetsmoment, bedoeld in het voorgestelde artikel 3.119c, vijfde lid, onderdeel a, van de Wet IB 2001). In dat geval is de betalingsregeling van toepassing en is de uiterste consequentie dat de gehele schuld waarop te weinig is afgelost niet meer behoort tot de eigenwoningschuld. Het voorgestelde artikel 3.119e, zesde lid, van de Wet IB 2001 bevat de gevolgen van het niet voldoen aan de aflossingseis op een van de andere toetsmomenten, bedoeld in het voorgestelde artikel 3.119c, vijfde lid, onderdelen b tot en met d, van de Wet IB 2001. In dat geval is de consequentie – anders dan bij het niet voldoen aan de aflossingseis op het toetsmoment van artikel 3.119c, vijfde lid, onderdeel a, dat het te weinig afgeloste deel van de schuld niet meer behoort tot de eigenwoningschuld. De systematiek wordt hieronder nader toegelicht.

Volgens de nieuwe systematiek is volledige aflossing volgens een in de schuldovereenkomst vastgelegd ten minste annuitair aflossingsschema van ten hoogste 360 maanden een vereiste voor

kwalificatie van die schuld als eigenwoningschuld. Pas indien ook aan de overige voorwaarden voor de eigenwoningschuld is voldaan, kan de rente fiscaal aftrekbaar zijn. Omgekeerd betekent dit, dat in beginsel bij een aflossingstekort van bijvoorbeeld 1 euro en dus een 1 euro te hoge schuld die schuld geen eigenwoningschuld meer is en de rente op deze schuld niet meer aftrekbaar zou zijn. Om dit gevolg in bepaalde gevallen te voorkomen is in het voorgestelde artikel 3.119e van de Wet IB 2001 een aantal regelingen opgenomen.

In het voorgestelde artikel 3.119e, eerste lid, van de Wet IB 2001 is een regeling opgenomen die bewerkstelligt dat indien een belastingplichtige op 31 december van een kalenderjaar onvoldoende heeft afgelost er onder voorwaarden nog geen gevolgen zijn voor de fiscale renteaftrek. Zoals reeds is toegelicht bij artikel 3.119c, vijfde lid, van de Wet IB 2001 wordt per kalenderjaar beoordeeld (op 31 december) of op de schuld voldoende is afgelost. Er zijn dus ook geen fiscale gevolgen in het geval binnen het jaar een maandelijkse aflossing op een ander moment plaatsvindt. Indien op 31 december van een jaar te weinig is afgelost - berekend op basis van de formule opgenomen in het voorgestelde artikel 3.119c van de Wet IB 2001 -, dan dient de belastingplichtige deze aflossing in het daaropvolgende kalenderjaar in te halen, waardoor de eigenwoningschuld op 31 december van dat kalenderjaar weer wel ten minste gelijk is aan het bedrag dat aan het einde van het volgende kalenderjaar mag resteren, berekend op basis van de formule opgenomen in artikel 3.119c van de Wet IB 2001. In dat geval betekent het tekort in het eerste kalenderjaar dus niet dat de schuld niet meer wordt aangemerkt als eigenwoningschuld en blijft recht bestaan op de fiscale renteaftrek. Deze "veiligheidsmarge" geldt voor iedereen en is daarom - naast de eis dat het tekort in het volgende jaar ingehaald dient te worden - verder niet gebonden aan voorwaarden, behalve dat het te weinig aflossen niet meer dan incidenteel mag gebeuren. Indien een eigenwoningschuld gedurende de gehele looptijd van de lening een of twee keer aan het eind van het kalenderjaar te hoog was en dit in het daaropvolgende jaar weer wordt rechtgetrokken zijn er geen gevolgen voor het recht op fiscale renteaftrek. Wanneer dit anders dan incidenteel gebeurt, gaat het recht op fiscale renteaftrek wel verloren. Van anders dan incidenteel een te hoge eigenwoningschuld hebben is bijvoorbeeld sprake als een belastingplichtige elke drie of vier jaar de maximaal toegestane schuld overschrijdt, maar daarvan kan ook sprake zijn als het minder vaak gebeurt. De verklaring voor het meermaals overschrijden van de maximale norm kan hierbij ook van belang zijn.

In het voorgestelde artikel 3.119e, tweede lid, van de Wet IB 2001 is een regeling opgenomen waarmee in een aantal gevallen waarin door te weinig aflossen aan het eind van het jaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand de schuld nog niet het niveau heeft zoals voortvloeit uit de toepassing van de formule zoals opgenomen in het voorgestelde artikel 3.119c, eerste lid, van de Wet IB 2001, de schuld toch nog blijft worden aangemerkt als eigenwoningschuld.

De eerste situatie betreft het geval dat aannemelijk is dat de aflossingsachterstand aan het eind van het jaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand het gevolg is van onvoldoende betalingscapaciteit. In dat geval mogen de schuldeiser en de belastingplichtige op grond van het voorgestelde artikel 3.119e, tweede lid, onderdeel a, van de Wet IB 2001 - met behoud van de kwalificatie eigenwoningschuld en dus renteaftrek - voor de te hoge schuld per 1 januari van het tweede kalenderjaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand een nieuw ten minste annuïtair aflossingsschema overeenkomen met inachtneming van artikel 3.119c

van de Wet IB 2001. Dit betekent voor de belastingplichtige dat de aflossingsachterstand over de resterende periode van de looptijd van de schuld uitgesmeerd wordt. Dit maakt het voor de belastingplichtige gemakkelijker om weer te voldoen aan de vereisten van artikel 3.119c van de Wet IB 2001, omdat hij de gemiste aflossingen niet vlak na het herstel van zijn betalingsproblemen ineens hoeft in te halen. De te hoge renteaftrek die hij als gevolg van de te lage aflossing heeft gehad wordt niet teruggedraaid.

In het voorgestelde artikel 3.119e, tweede lid, onderdeel b, van de Wet IB 2001 is een uitbreiding opgenomen die geldt indien de belastingplichtige aannemelijk maakt dat de aflossingsachterstand het gevolg is van een onbedoelde fout in de betaling of berekening van het aflossingsbedrag. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen indien in het eerste kalenderjaar te weinig is afgelost en dit in het kalenderjaar na dat jaar van ontstaan van de aflossingsachterstand hersteld is, maar de aflossing voor december van het tweede kalenderjaar door een fout in de berekening net te laag is of door het invullen van een foutief rekeningnummer bijvoorbeeld een dag te laat wordt afgeboekt. In die gevallen blijft de schuld behoren tot de eigenwoningschuld op voorwaarde dat de eigenwoningschuld aan het einde van het tweede kalenderjaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand niet meer bedraagt dan het voor ultimo dat laatste kalenderjaar in artikel 3.119c van de Wet IB 2001 wettelijk voorgeschreven bedrag. In dit geval mag de schuldeiser van de schuld niet een herberekening maken van het annuïtaire aflossingsschema.

In het voorgestelde artikel 3.119e, derde lid, van de Wet IB 2001 is bepaald dat er nog steeds geen gevolgen voor de fiscale renteaftrek zijn indien de belastingplichtige aannemelijk maakt dat de betalingsproblemen zodanig zijn dat ook bij vaststelling van een nieuw ten minste annuïtair aflossingsschema per 1 januari van het tweede kalenderjaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand niet aan de aflossingsverplichtingen zou kunnen worden voldaan. Het is de schuldeiser en belastingplichtige in een dergelijk geval toegestaan uiterlijk in het vierde kalenderjaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand een nieuw ten minste annuïtair aflossingsschema overeen te komen dat wordt berekend naar de hoogte van de schuld op het moment direct voorafgaand aan het ingaan van de nieuwe aflossingsschema. De schuld blijft dan behoren tot de eigenwoningschuld. Als dat in het vierde kalenderjaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand nog steeds niet haalbaar is, wordt de betreffende schuld met ingang van 1 januari van dat jaar niet meer aangemerkt als eigenwoningschuld waarmee tevens vanaf dat moment de rente niet meer fiscaal aftrekbaar is. Om renteaftrek voor de eigen woning te behouden voor de resterende periode van de 30-jaarstermijn, zal de belastingplichtige voor het verstrijken van het vijfde jaar moeten zorgen dat hij de aflossing van de eigenwoningschuld kan dragen. Dit kan bijvoorbeeld door naar goedkopere financiering te zoeken (bijvoorbeeld een ten minste annuïtaire aflossingslening met lagere rente bij een andere geldverstrekker), te verhuizen naar een goedkopere woning met lagere lasten dan wel door de lening te splitsen in een deel waarop nog wel aan de aflossingsverplichting voldaan kan worden en een deel waarvoor dat niet meer lukt.

In het voorgestelde artikel 3.119e, vierde lid, van de Wet IB 2001 is opgenomen wat de gevolgen zijn indien de belastingplichtige niet aan de eisen voor uitstel van het aflossen heeft voldaan. Genoemd vierde lid bevat zowel de gevolgen ingeval op 31 december van het kalenderjaar volgende op het jaar waarin de betalingsachterstand is ontstaan de schuld te hoog is en niet aan de voorwaarden is voldaan voor verder uitstel als de gevolgen ingeval op 31 december

van het vierde kalenderjaar volgende op het jaar waarin de betalingsachterstand is ontstaan de schuld te hoog is en geen nieuw ten minste annuïtair aflossingsschema is berekend.

Indien de belastingplichtige niet aannemelijk heeft gemaakt dat de aflossingsachterstand het gevolg is van betalingsproblemen, of niet aannemelijk heeft gemaakt dat de aflossingsachterstand het gevolg was van een onbedoelde fout in de betaling of de berekening van aflossing (onderdeel a), behoort die schuld per 1 januari van het tweede kalenderjaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand voor de resterende periode van de termijn van 360 maanden niet meer tot de eigenwoningschuld. De reeds afgetrokken rente over de kalenderjaren voorafgaand aan het tweede kalenderjaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand wordt niet teruggenomen; de aftrek wordt wel uitgesloten met ingang van dat tweede kalenderjaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand.

Bij voortdurende betalingsproblemen in de zin van het voorgestelde artikel 3.119e, derde lid, van de Wet IB 2001 heeft de belastingplichtige langer de tijd om een nieuw ten minste annuïtair aflossingsschema vast te stellen, met behoud van renteaftrek. Indien op 31 december van het vierde kalenderjaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand geen nieuw ten minste annuïtair aflossingsschema is vastgesteld, dan behoort die schuld per 1 januari van het vierde kalenderjaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand niet meer tot de eigenwoningschuld. De reeds afgetrokken rente over de kalenderjaren voorafgaand aan het vierde kalenderjaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand wordt niet teruggenomen; de aftrek wordt wel uitgesloten met ingang van dat vierde kalenderjaar na het jaar van het ontstaan van de aflossingsachterstand.

Voorbeeld (vanwege de eenvoud is uitgegaan van jaren in plaats van maanden)

- In het jaar 2013 leent A voor de woning 200.000.
- In het jaar 2018 bedraagt de eigenwoningschuld op 1 januari 180.000.
- In juni van 2018 raakt A werkloos, waardoor hij niet het volledige bedrag kan aflossen -> stel de eigenwoningschuld is dan 178.000 (jaar 1). A heeft ruimte om de achterstand in 2019 in te lopen. Er zijn vooralsnog geen fiscale gevolgen.
- In 2019 is A nog steeds werkloos -> er wordt nog steeds niet afgelost: de eigenwoningschuld is nog steeds 178.000 (jaar 2).
- In 2020 moeten de belastingplichtige en de bank - na aannemelijk te hebben gemaakt dat sprake is van een betalingsprobleem - in principe een nieuw ten minste annuïtair aflossingsschema berekenen voor het bedrag van 178.000 met looptijd van nog 23 jaar (jaar 3).
- Indien aannemelijk wordt gemaakt dat ook de aflossingsbedragen bij dat nieuwe aflossingsschema niet te betalen zouden zijn door A moet uiterlijk op 31 december 2022 (jaar 5) een nieuw ten minste annuïtair aflossingsschema worden vastgelegd van 178.000 (in 21 jaar annuïtair volledig aflossen).

In het voorgestelde artikel 3.119e, vijfde lid, van de Wet IB 2001 is geregeld hoe wordt omgegaan met het geval waarin een belastingplichtige een schuld heeft die op voet van het vierde van dat artikel niet meer kwalificeert als eigenwoningschuld en deze belastingplichtige vervolgens deze schuld aflost en op enig moment daarna een nieuwe eigenwoningschuld aangaat. In dat geval wordt de nieuwe eigenwoningschuld verminderd met het bedrag van de schuld die niet meer tot de eigenwoningschuld behoorde op voet van genoemd vierde lid. Hiermee wordt voorkomen dat door

simpelweg het aflossen en opnieuw aangaan van een schuld, toch weer de volledige renteaftrek herleeft.

Het voorgestelde artikel 3.119e, zesde lid, van de Wet IB 2001 bevat de gevolgen van het niet voldoen aan de aflossingseis op de andere toetsmomenten, bedoeld in het voorgestelde artikel 3.119c, vijfde lid, onderdelen b tot en met d, van de Wet IB 2001. Dat zijn het moment van vervreemding van de eigen woning, het moment van wijziging van de maandelijkse rentevoet en het laatste moment waarop de voorgaande schuld bestond in geval van oversluiten. De in genoemd zesde lid opgenomen regeling bewerkstelligt dat tot de eigenwoningschuld op deze toetsmomenten geen hoger bedrag mag worden gerekend dan volgt uit de toepassing van het voorgestelde artikel 3.119c van de Wet IB 2001 (aflossingseis). Met andere woorden: het te weinig afgeloste bedrag behoort dan niet meer tot de eigenwoningschuld. Hierdoor geldt bijvoorbeeld voor een belastingplichtige met een aflossingsachterstand voor de toepassing van de bijleenregeling niet het te hoge schuldbedrag, waardoor wordt voorkomen dat de eigenwoningreserve bij vervreemding van de woning in die periode te laag zou zijn.

Voorbeeld Te hoge eigenwoningschuld bij vervreemding

A heeft sinds 1 januari 2013 een woning met een eigenwoningschuld van € 200.000.

Aan het eind van 2018 zou de schuld volgens de formule van het voorgestelde artikel 3.119c van de Wet IB 2001 € 180.000 moeten bedragen, maar die bedraagt op dat moment nog € 183.000, omdat A in 2018 te weinig heeft afgelost. Deze schuld behoort nog tot de eigenwoningschuld, omdat A onder de veiligheidsmarge van het voorgestelde artikel 3.119e, eerste lid, van de Wet IB 2001 valt.

Indien A de woning op 31 december 2018 zou verkopen voor € 205.000, dan geldt dat A op grond van het voorgestelde artikel 3.119aa, eerste lid, van de Wet IB 2001 een eigenwoningreserve heeft van € 205.000 minus € 183.000 = € 22.000. Door het voorgestelde artikel 3.119e, zesde lid, van de Wet IB 2001 geldt echter dat de eigenwoningschuld niet meer mag bedragen dan € 180.000, dus heeft A een eigenwoningreserve van € 205.000 minus € 180.000 = € 25.000.

Bij aankoop van de nieuwe woning moet daardoor het te weinig afgeloste bedrag op dat moment worden afgelost. Wordt toch meer geld geleend, dan behoort dat meerdere niet tot de eigenwoningschuld. Indien de schuld echter te hoog is ten gevolge van betalingsproblemen (voor die belastingplichtige geldt de verlengde betalingsregeling van het voorgestelde artikel 3.119e, derde lid, van de Wet IB 2001) hoeft de eigenwoningschuld voor de toepassing van de bijleenregeling ook niet te worden bijgesteld. Indien deze persoon bijvoorbeeld verhuist naar een goedkopere woning, hoeft hij alleen het daadwerkelijk met de verkoop van de oude woning ontvangen bedrag te investeren in de nieuwe woning.

In het voorgestelde artikel 3.119e, zevende lid, van de Wet IB 2001 is opgenomen dat bij ministeriële regeling ter zake van dit artikel nadere regels kunnen worden gesteld, omdat niet uitgesloten is dat er ontwikkelingen kunnen ontstaan waardoor een snelle aanpassing van de regelingen in artikel 3.119e van de Wet IB 2001 wenselijk is.

Artikel 3.119f van de Wet inkomstenbelasting 2001

Het voorgestelde artikel 3.119f van de Wet IB 2001 bevat regelingen die van toepassing zijn indien ten aanzien van een belastingplichtige gelijktijdig twee woningen als eigen woning worden aangemerkt. De eerste twee leden van dat artikel zijn uitsluitend van toepassing indien een belastingplichtige verhuist naar een nieuwe woning, terwijl de oude woning leeg staat en bestemd is voor verkoop, of wanneer een belastingplichtige een woning in aan- of verbouw heeft verworven die nog niet betrokken kan worden (de gevallen waarop artikel 3.111, tweede en derde lid, van de Wet IB 2001 ziet). Het voorgestelde artikel 3.119f, derde lid, van de Wet IB 2001 is ook van toepassing indien door een andere reden ten aanzien van de belastingplichtige gelijktijdig twee woningen als eigen woning worden aangemerkt (bijvoorbeeld bij echtscheiding).

In het voorgestelde artikel 3.119f, eerste lid, van de Wet IB 2001 is een bepaling opgenomen die overeenkomt met het huidige artikel 3.120, derde lid, van de Wet IB 2001, met dien verstande dat daaraan de gevolgen van het ten minste annuïtaire aflossingsschema zijn toegevoegd. Hiermee wordt – net als in het huidige artikel 3.120, derde lid, van de Wet IB 2001 bepaald is met betrekking tot de 30-jaarstermijn – geregeld dat bij een verhuizing het ten minste annuïtaire aflossingsschema voor de nieuwe woning moet worden voortgezet vanaf het punt waar men in het ten minste annuïtaire aflossingsschema voor de oude woning was gebleven op het moment direct voorafgaand aan het aangaan van de schuld voor de nieuwe woning, voor zover de nieuwe schuld de oude schuld niet overtreft en dat voor het meerdere - dat resteert na toepassing van de beschikking aflossingsstand- in beginsel een nieuw ten minste annuïtair aflossingsschema gaat gelden.

Voorbeeld 1. Voortzetting aflossingsschema

[In dit voorbeeld wordt geabstraheerd van de bijleenregeling en van de beschikking aflossingsstand]

X is verhuist naar een nieuwe woning, die is gekocht voor € 300.000. De oude woning van X, waar hij sinds 2013 vijf jaar heeft gewoond, staat leeg en is bestemd voor de verkoop. De schuld ter zake van die oude woning bedraagt op het moment van de verhuizing nog € 180.000.

Het aflossingsschema van de schuld ter zake van de oude woning moet worden voortgezet bij de schuld ter zake van de nieuwe woning en voor het meerdere gaat een nieuw ten minste annuïtair aflossingsschema in. De schuld ter zake van de nieuwe woning bestaat dan uit een schuld van € 180.000 waarop in 25 jaar annuïtair moet worden afgelost en een schuld van € 120.000 waarop in 30 jaar annuïtair moet worden afgelost.

In het voorgestelde artikel 3.119f, eerste lid, van de Wet IB 2001 is voor dergelijke gevallen tevens bepaald dat uitsluitend de schuld ter zake van de woning die bestemd is om eigen woning van de belastingplichtige te blijven, hoeft te voldoen aan de aflossingseis. De schuld ter zake van de andere woning mag dus (tijdelijk) aflossingsvrij gemaakt worden, zonder dat dit tot gevolg heeft dat deze schuld daardoor niet meer behoort tot de eigenwoningschuld. Zodra die woning niet meer mede als eigen woning wordt aangemerkt ten aanzien van de belastingplichtige, bijvoorbeeld wanneer de oude woning is verkocht, vervalt deze uitzondering.

Voorbeeld 2. Tijdelijke uitzondering op aflossingseis

[In dit voorbeeld wordt geabstraheerd van de bijleenregeling en de beschikking aflossingsstand]

Idem als in voorbeeld 1.

De schuld ter zake van de nieuwe woning bestaat dan uit een schuld van € 180.000 waarop in 25 jaar annuitair moet worden afgelost en een schuld van € 120.000 waarop in 30 jaar annuitair moet worden afgelost. De schuld ter zake van de oude woning van € 180.000 (met een resterende looptijd van 25 jaar) mag aflossingsvrij gemaakt worden met behoud van renteaftrek.

In het voorgestelde artikel 3.119f, tweede lid, van de Wet IB 2001 is een gelijksoortige regeling als in het eerste lid van dat artikel opgenomen voor de situatie dat een (toekomstige) eigenwoningreserve voorgefinancierd wordt. Hierdoor hoeven dergelijke tijdelijke overbruggingskredieten niet te voldoen aan de aflossingseisen. Ook deze regeling geldt alleen gedurende de periode dat ten aanzien van de belastingplichtige twee woningen gelijktijdig als eigen woning worden aangemerkt op de voet van artikel 3.111, tweede en derde lid, van de Wet IB 2001. Zodra bijvoorbeeld de oude woning is verkocht en de eigenwoningreserve gerealiseerd is, moet het overbruggingskrediet ter zake van de nieuwe woning worden afgelost.

Voorbeeld 3. Voorfinancieren (toekomstige) eigenwoningreserve

Idem als in voorbeeld 1, met dien verstande dat de verwachte verkoopwaarde van de oude eigen woning € 230.000 bedraagt.

Ter zake van de oude eigen woning bedraagt de eigenwoningreserve naar verwachting € 50.000 (€ 230.000 - € 180.000). Aangezien X de oude woning echter nog niet verkocht heeft, wil X wellicht het bedrag van de verwachte eigenwoningreserve voorfinancieren. In dat geval mag X dus -tijdelijk tot op het moment van verkoop- een schuld van € 50.000 aflossingsvrij rekenen tot de eigenwoningschuld.

In dit voorbeeld zou de schuld ter zake van de nieuwe woning na verkoop - indien de oude woning inderdaad wordt verkocht voor € 230.000 - als volgt moeten zijn samengesteld. Door de toepassing van de bijleenregeling zou de eigenwoningschuld ter zake van de nieuwe woning ten hoogste € 300.000 – € 50.000 = € 250.000 bedragen, waardoor de eigenwoningschuld zou bestaan uit een schuld van € 180.000 waarop in 25 jaar ten minste annuitair moet worden afgelost en een schuld van € 70.000 waarop in 30 jaar ten minste annuitair moet worden afgelost.

In het voorgestelde artikel 3.119f, derde lid, van de Wet IB 2001 is een bepaling opgenomen die overeenkomt met het huidige artikel 3.119a, achtste lid, van de Wet IB 2001, met dien verstande dat de verwijzingen in het eerstgenoemde artikel naar andere artikelen zijn aangepast aan de nieuwe nummering. Er is geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Artikel 3.119g van de Wet inkomstenbelasting 2001

In het voorgestelde artikel 3.119g van de Wet IB 2001 is een nieuwe informatieverplichting opgenomen ter zake van schulden die voortvloeien uit een overeenkomst met een geldverstrekker die niet op voet van artikel 10.8 van de Wet IB 2001 is aangewezen als administratieplichtige. Deze informatieplicht is nodig, omdat de aflossingen gedurende het jaar en schuldstand aan het einde van het jaar een belangrijkere rol gaan spelen voor de vraag of een belastingplichtige rente op die schuld fiscaal kan aftrekken. Het verstrekken van (contra-)informatie aan de Belastingdienst wordt daardoor belangrijker. Het verstrekken van die informatie wordt daarom voorwaarde voor het kunnen kwalificeren van die schuld als eigenwoningschuld in de zin van het voorgestelde artikel

3.119a van de Wet IB 2001 en is dus een voorwaarde voor fiscale renteaftrek voor de eigen woning.

De informatieplicht zoals opgenomen in het voorgestelde artikel 3.119g, eerste lid, van de Wet IB 2001 houdt in dat de belastingplichtige uiterlijk bij het indienen van de aangifte over het kalenderjaar waarin die lening is aangegaan de basiskenmerken van die schuld en het fiscale nummer van de leningverstrekker dient door te geven aan de Belastingdienst. De te verstrekken gegevens worden nader uitgewerkt bij ministeriële regeling. Indien zeer lang uitstel voor het indienen van de aangifte is verleend, geldt dat de informatieverstrekking uiterlijk op 31 december van het jaar volgende op het jaar waarin de schuld is aangegaan moet plaatsvinden. Tot de basiskenmerken van de schuld behoren de gegevens die de Belastingdienst nodig heeft om te kunnen controleren of aan de aflossingseis is voldaan, zoals de hoogte van de lening, de startdatum en looptijd van de lening, het rentepercentage en de overeengekomen aflossingsvorm. Daarnaast kan de Belastingdienst door de verstrekking van het fiscale identificatienummer van de leninggever deze leninggever benaderen voor contra-informatie over deze leningen.

Een vergelijkbare bepaling is opgenomen in het voorgestelde artikel 3.119g, tweede lid, van de Wet IB 2001 indien één van de daar opgenomen relevante gegevens wijzigt. Dit betreft bijvoorbeeld de wijziging van het rentepercentage van de lening. Een wijziging in de relevante gegevens dient echter reeds binnen een maand na afloop van het kalenderjaar waarin de wijziging zich voordoet te worden medegedeeld aan de Belastingdienst. Deze termijn hangt samen met het uiterste moment dat de Belastingdienst de gegevens nog in de vooringevulde aangifte kan verwerken. Indien niet of niet tijdig aan deze informatieverplichtingen wordt voldaan, dan heeft dat tot gevolg dat de schuld voor dat afgelopen jaar niet meer behoort tot de eigenwoningsschuld en geldt voor die schuld geen fiscale renteaftrek meer.

In het voorgestelde artikel 3.119g, derde lid, van de Wet IB 2001 is opgenomen dat de mededelingen gedaan moeten worden door het elektronisch indienen van een modelformulier dat door de Belastingdienst hiervoor ter beschikking gesteld wordt.

In het voorgestelde artikel 3.119g, vierde lid, van de Wet IB 2001 zijn de gevolgen opgenomen van een te late melding, het achterwege zijn gebleven van de mededeling of het ontbreken van de voorgeschreven gegevens. Indien de mededeling, bedoeld in het voorgestelde artikel 3.119g, eerste of tweede lid, van de Wet IB 2001, niet, niet tijdig of niet volledig is gedaan behoort de schuld met ingang van het jaar van het tot stand komen van die leningovereenkomst, onderscheidenlijk met ingang van het kalenderjaar waarin de wijziging zich voordeed, niet tot de eigenwoningsschuld. Indien de mededeling niet tijdig of niet volledig gedaan was, maar later alsnog binnen een maand na afloop van enig kalenderjaar (volledig) wordt gedaan, behoort de schuld met ingang van dat kalenderjaar weer tot de eigenwoningsschuld. Een te late of onvolledige mededeling heeft dus alleen tot gevolg dat over dat jaar de renteaftrek geweigerd wordt, maar na herstel van dat verzuim wordt voor toekomstige jaren de fiscale renteaftrek op die schuld wel weer toegestaan.

Artikel I, onderdeel M (artikel 3.120 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Het voorgestelde artikel 3.120, eerste lid, van de Wet IB 2001 is ten opzichte van de huidige tekst gewijzigd in verband met de in het voorgestelde artikel 3.120, zesde lid, van de Wet IB 2001 opgenomen mogelijkheid tot maximering van de kosten van geldleningen. In het huidige artikel 3.120, eerste lid, onderdeel a, van de Wet IB 2001, worden onder renten van schulden ook de

kosten van geldleningen begrepen. Als gevolg van de opname van een delegatiebevoegdheid tot maximering van de in aanmerking te nemen kosten van geldleningen in het voorgestelde artikel 3.120, zesde lid, van de Wet IB 2001 kan voor deze kosten een andere behandeling gaan gelden dan voor de renten van schulden. In dat kader worden de kosten van geldleningen in een afzonderlijk onderdeel opgenomen van artikel 3.120, eerste lid, van de Wet IB 2001 opgenomen (onderdeel b). Onder renten van schulden worden in het voorgestelde artikel 3.120, eerste lid, onderdeel a, van de Wet IB 2001 dus niet langer de kosten van geldleningen begrepen. Het voorgestelde artikel 3.120, eerste lid, onderdeel c, van de Wet IB 2001 is ontleend aan het huidige artikel 3.120, eerste lid, onderdeel b, van de Wet IB 2001.

De inhoud van het huidige artikel 3.120, tweede lid, van de Wet IB 2001 is niet overgenomen in de voorgestelde tekst van dat artikel, omdat de 30-jaarstermijn in de nieuwe systematiek voor fiscale renteaftrek reeds vervat is in de eis dat ten minste annuïtair en in 30 jaar volledig moet worden afgelost (het voorgestelde artikel 3.119c van de Wet IB 2001).

Het huidige artikel 3.120, derde lid, van de Wet IB 2001, dat een verhuisregeling bevat, is in aangepaste vorm opgenomen in het voorgestelde artikel 3.119f van de Wet IB 2001, waar een aantal specifieke bepalingen voor verhuissituaties voor het nieuwe fiscale eigenwoningregime zijn opgenomen.

Het huidige artikel 3.120, vierde lid, aanhef en onderdeel b, van de Wet IB 2001 is inhoudelijk ongewijzigd overgenomen in het voorgestelde tweede lid van dat artikel. De onderdelen a en c van genoemd vierde lid zijn niet in genoemd tweede lid overgenomen, maar opgenomen in het voorgestelde artikel 3.119a van de Wet IB 2001, omdat dit onderdeel in de nieuwe systematiek geldt als een beperking van het begrip eigenwoningschuld en niet als een beperking van de aftrekbare kosten.

Het huidige artikel 3.120, vijfde en zesde lid, van de Wet IB 2001 is inhoudelijk ongewijzigd overgenomen in het voorgestelde derde en vierde lid van het voorgestelde artikel.

Het huidige artikel 3.120, zevende lid, van de Wet IB 2001 is inhoudelijk ongewijzigd overgenomen in het voorgestelde vijfde lid van het voorgestelde artikel.

De inhoud van het huidige artikel 3.120, achtste lid, van de Wet IB 2001 is niet opgenomen in de voorgestelde tekst van artikel 3.120 van de Wet IB 2001. Genoemd achtste lid bevat een regeling voor op per 31 december 1995 bestaande schulden, die dus niet van toepassing kan zijn op in 2013 ontstane schulden. Deze bepaling wordt opgenomen in het voorgestelde artikel 10bis.10, vijfde lid, van de Wet IB 2001.

Het huidige artikel 3.120, negende lid, van de Wet IB 2001 bevat de bepaling dat een overeenkomst van geldlening tussen partners geen aftrekbare kosten oplevert. Deze bepaling is niet opgenomen in het voorgestelde artikel 3.120 van de Wet IB 2001, maar opgenomen in het voorgestelde artikel 3.119a van de Wet IB 2001, omdat dit onderdeel in de nieuwe systematiek geldt als een beperking van het begrip eigenwoningschuld en niet als een beperking van de aftrekbare kosten.

Het huidige artikel 3.120, tiende lid, van de Wet IB 2001 bevat de bepaling dat een overbedelingsschuld geen aftrekbare kosten oplevert. Deze bepaling is niet opgenomen in het voorgestelde artikel 3.120 van de Wet IB 2001, maar opgenomen in het voorgestelde artikel 3.119a van de Wet IB 2001, omdat dit onderdeel in de nieuwe systematiek geldt als een beperking van het begrip eigenwoningschuld en niet als een beperking van de aftrekbare kosten.

Artikel I, onderdeel N (artikel 3.121 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

De voorgestelde wijziging van artikel 3.121 van de Wet IB 2001 betreft een verduidelijking van de werking van dit artikel. De tekst van het artikel wordt wat betreft doel en strekking niet gewijzigd en is de pendant van artikel 3.115 van de Wet IB 2001. De onderhavige bepaling stelt voor situaties waarin geen sprake is van partnerschap buiten twijfel dat voor het antwoord op de vraag op wie aftrekbare kosten ter zake van de eigen woning drukken, geen betekenis toekomt aan een van de juridische schuldverhouding afwijkend feitelijk gebruik van een woning. Bijvoorbeeld indien twee personen evenveel gebruik maken van de woning, terwijl de schuld ter zake van deze woning volledig rust op een van hen, dan komen de aftrekbare kosten ter zake van deze woning volledig toe aan die schuldenaar. Wel is een technische wijziging opgenomen, waardoor verduidelijkt wordt dat het aandeel in de aftrekbare kosten ter zake van de eigen woning bepaald wordt door het aandeel in de schulden. De huidige tekst is minder duidelijk, omdat die tekst de kosten toerekent aan de persoon die de schuld is aangegaan. Indien boedelmenging heeft plaatsgevonden zou twijfel kunnen bestaan of dat ook onder "aangaan" van schulden wordt verstaan.

Voorbeeld aftrekbare kosten ter zake van eigen woning

A heeft een eigen woning waarvoor hij een schuld is aangegaan.

A huwt met B in gemeenschap van goederen, waardoor B de economische eigendom van de helft van de woning en van de schuld verkrijgt onder algemene titel.

A en B dienen een verzoek tot echtscheiding in en gaan ieder in een huurwoning wonen terwijl de oude woning leeg te koop staat, waardoor zij vanaf dat moment geen partner meer zijn van elkaar.

A en B kunnen ieder de helft van de aftrekbare kosten in aanmerking nemen.

Artikel I, onderdeel O (artikel 3.122 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In dit onderdeel wordt voorgesteld dat artikel 3.122 van de Wet IB 2001 komt te vervallen. Dat artikel heeft betrekking op de aftrekbare kosten na eerder gebruik van een vrijstelling in box 1 van de Wet IB 2001 ter zake van een kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning. Zoals toegelicht in het algemene deel van deze memorie passen in het nieuwe fiscale stelsel voor hypotheekrenteaftrek uitsluitend nog schulden waarop gedurende de looptijd wordt afgelost en vervallen daarom deze vrijstellingen in box 1 van de Wet IB 2001. Het onderhavige artikel is daarmee overbodig geworden.

Artikel I, onderdeel P (artikel 3.123a van de Wet inkomstenbelasting 2001)

De in dit onderdeel voorgestelde wijziging van artikel 3.123a van de Wet IB 2001 houdt verband met de vernummering van het huidige zevende lid van artikel 3.120 van de Wet IB 2001 tot vijfde lid.

Artikel I, onderdeel Q, R, S en T (artikelen 3.146, 5.10, 9.2 en 10.1 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

De in dit onderdeel voorgestelde wijziging van de artikelen 3.146, 5.10, 9.2 en 10.1 van de Wet IB 2001 houdt verband met de voorgestelde verplaatsing van de inhoud van de huidige artikelen 3.116, 3.116a en 3.118 van die wet naar hoofdstuk 10bis van die wet. De verwijzing naar de laatstgenoemde artikelen in de eerstgenoemde artikelen dient in dat geval te vervallen. Hetgeen met de verwijzing in het huidige artikel 3.146 en artikel 9.2 van de Wet IB 2001 wordt geregeld, wordt na de wijziging geregeld in onderscheidenlijk het voorgestelde artikel 10bis.5, zevende en achtste lid van de Wet IB 2001. Hetgeen wordt geregeld met de verwijzing in het huidige artikel 10.1 van de Wet IB 2001 wordt na de wijziging geregeld in het voorgestelde artikel 10bis.12 van de Wet IB 2001. De definitie 'bank' waarnaar wordt verwezen in het huidige artikel 5.10 van de Wet IB 2001 wordt met de wijziging zelfstandig opgenomen in artikel 5.10 van de Wet IB 2001.

Artikel I, onderdeel U (artikelen 10bis.1 tot en met 10bis.12 van de Wet inkomstenbelasting 2001)

In de in hoofdstuk 10bis van de Wet IB 2001 op te nemen artikelen, die hierna per artikel worden toegelicht, is het overgangsrecht ter zake van het onderhavige wetsvoorstel opgenomen. De voorgestelde overgangsrechtartikelen zijn aldus vormgegeven dat zij slechts de aanvullingen en afwijkingen bevatten op de structureel geldende artikelen met betrekking tot de eigen woning, die zijn opgenomen in afdeling 3.6 van de Wet IB 2001. De onder het overgangsrecht vallende voordelen en kosten behoren hierdoor tot de belastbare inkomsten uit eigen woning in de zin van artikel 3.110 van de Wet IB 2001.

Artikel 10bis.1 van de Wet inkomstenbelasting 2001

In het voorgestelde artikel 10bis.1 van de Wet IB 2001 is opgenomen voor welke eigenwoningschuld eerbiedigende werking geldt. De eigenwoningschuld waarvoor eerbiedigende werking geldt wordt aangeduid als bestaande eigenwoningschuld. Omdat belastingplichtigen veelal langdurige, financiële verplichtingen zijn aangegaan, die zijn gebaseerd op de huidige fiscale regels, is gekozen voor ruim overgangsrecht. In de hoofdregel, opgenomen in het eerste lid van genoemd artikel, is om die reden geregeld dat de belastingplichtige die op 31 december 2012 een eigenwoningschuld had ten hoogste voor het bedrag van die eigenwoningschuld onder dit overgangsrecht valt. Het overgangsrecht behelst de facto dat de bepalingen ter zake van de eigen woning zoals die golden op 31 december 2012 blijven gelden voor de belastingplichtige die op die datum een eigenwoningschuld had, maar ten hoogste tot het bedrag van de tot de eigenwoningschuld behorende schulden op 31 december 2012 en uitsluitend gedurende de resterende looptijd van de 30-jaarstermijn voor renteaftrek van die schulden.

In het voorgestelde tweede lid is een uitbreiding van de eerbiedigende werking van het overgangsrecht opgenomen voor de belastingplichtige die door omstandigheden op 31 december

2012 geen eigenwoningschuld had maar waarvan het wenselijk is dat die wel onder het overgangsrecht valt.

In het voorgestelde tweede lid, onderdeel a, wordt een uitzondering gemaakt voor belastingplichtigen die tussen het verhuizen naar een andere eigen woning tijdelijk huren of tijdelijk om een andere reden geen eigenwoningschuld hebben. Zo komt het tegenwoordig vaak voor dat mensen eerst de oude woning willen verkopen voordat ze een nieuwe woning willen aanschaffen. Indien de leveringsdata van beide woningen niet direct op elkaar aansluiten, wordt vaak gekozen voor kortstondig huren. In deze gevallen zou het onredelijk uitwerken, indien deze mensen, die niet zozeer met huurders of starters te vergelijken zijn, maar veeleer met verhuizende woningkopers, ter zake van de nieuwe woning geen recht meer zouden hebben op de eerbiedigende werking. Voorwaarde voor de toepassing van het overgangsrecht in deze situatie is dat er in 2012 een eigenwoningschuld geweest is en dat deze er in 2013 weer is. Deze koppeling aan de kalenderjaren 2012 en 2013 is mede gebaseerd op het feit dat het hanteren van een andere periode zeer lastig uitvoerbaar zou zijn. Het overgangsrecht geldt voor de hoogte van de eigenwoningschuld in het jaar 2012 op het moment direct voorafgaand aan de vervreemding, maar ten hoogste voor de eigenwoningschuld ter zake van de nieuwe eigen woning. Indien de belastingplichtige bijvoorbeeld van een woning met een eigenwoningschuld van € 300.000 naar een goedkopere woning met een eigenwoningschuld van € 250.000 verhuist, dan valt onder het overgangsrecht uitsluitend een bedrag van € 250.000. Dat laatste volgt uit het derde lid (zie de nadere toelichting bij dat lid).

In het voorgestelde tweede lid, onderdeel b, wordt een uitzondering gemaakt voor de belastingplichtige die op 31 december 2012 een onherroepelijke, schriftelijke overeenkomst heeft tot de verwerving van een eigen woning. Gedacht kan hierbij worden aan belastingplichtige die op 31 december 2012 nog geen eigenwoningschuld heeft maar wel een koopovereenkomst voor een bestaande woning dan wel een aannemingsovereenkomst voor de bouw van een huis is aangegaan. Omdat die aankoop veelal zal zijn gebaseerd op de huidige fiscale regels en daarmee samenhangende leencapaciteit, is het in die gevallen niet wenselijk dat die mensen niet onder het overgangsrecht zouden vallen. Om die reden is ervoor gekozen in die gevallen belastingplichtigen die geen eigenwoningschuld hebben op 31 december 2012 toch toe te laten tot het overgangsrecht op voorwaarde dat er uiterlijk op 31 december 2013 wel een eigenwoningschuld is.

In het voorgestelde derde lid wordt een correctie aangebracht op de bestaande eigenwoningschuld van de belastingplichtige. Die correctie betreft het op de bestaande eigenwoningschuld na 31 december 2012 afgeloste bedrag. De eigenwoningschuld van de belastingplichtige die onder het overgangsrecht valt wordt verminderd met de na 31 december 2012 gedane aflossingen. Zo wordt voorkomen dat de belastingplichtige bij latere vervreemding van de eigen woning en verwerving van een duurdere, nieuwe woning, of bij bijlenen van gelden in verband met een verbouwing weer het maximale bedrag van eigenwoningschuld van 31 december 2012 zou kunnen lenen onder het overgangsrecht. Het ook voor deze gevallen maken van een uitzondering zou verder gaan dan noodzakelijk in het licht van de doelstelling bestaande verwachtingen te eerbiedigen; onder het bestaande recht verminderen gedane aflossingen immers ook de eigenwoningschuld door toepassing van de bijleenregeling. Indien de belastingplichtige later een hogere eigenwoningschuld aangaat, valt alleen de eigenwoningschuld tot het op basis van

genoemd derde lid bepaalde bedrag onder het overgangsrecht. Het meerdere valt daarmee onder het nieuwe recht.

Voorbeeld

X heeft op 31 december 2012 een eigenwoningschuld van € 200.000.

In januari 2013 lost hij hierop € 50.000 af.

Hierdoor vermindert zijn onder het overgangsrecht vallende eigenwoningschuld met € 50.000.

Vervolgens verkoopt hij in juni van hetzelfde jaar zijn woning voor € 220.000.

Hierdoor ontstaat een eigenwoningreserve van € 70.000.

X koopt in dezelfde maand een nieuwe woning van € 300.000.

Voor de nieuwe woning bedraagt de maximale eigenwoningschuld als gevolg van de bijleenregeling
 $€ 300.000 - € 70.000 = € 230.000$.

Voor € 150.000 van de eigenwoningschuld is sprake van een "bestaande schuld" die valt onder het overgangsrecht (geen aflossingseisen).

Voor € 80.000 van de eigenwoningschuld is sprake van een "nieuwe schuld" waarvoor de aflossingseisen gelden.

Onder aflossing wordt voor de toepassing van genoemd derde lid niet verstaan het geheel aflossen van de bestaande eigenwoningschuld en het ten minste voor dat bedrag opnieuw aangaan van een schuld in verband met een eigen woning (oversluiten). Datzelfde geldt indien de bestaande eigenwoningschuld uit meerdere leningen bestaat en een van die bestaande leningen wordt overgesloten. Indien de bestaande eigenwoningschuld geheel wordt afgelost en daarna een hogere schuld in verband met een eigen woning wordt aangegaan, bijvoorbeeld ingeval verhuisd wordt naar een duurere woning, dan vindt geen vermindering van de bestaande eigenwoningschuld plaats. Het oude bedrag blijft dan nog steeds aangemerkt als bestaande eigenwoningschuld. Voor het meerdere is sprake van een nieuwe schuld, waarop het nieuwe regime van afdeling 3.6 van de Wet IB 2001 van toepassing is. In geval van geheel aflossen van een bestaande eigenwoningschuld geldt wel dat deze schuld uiterlijk in het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin geheel is afgelost weer moet worden aangegaan in verband met een eigen woning. De termijn komt overeen met de termijn die in het hiervoor toegelichte onderdeel a van het tweede lid wordt gehanteerd voor belastingplichtigen die op 31 december 2012 geen eigenwoningschuld hebben en biedt uitkomst voor mensen die tussen het verhuizen van de ene koopwoning naar de andere kortstondig huren. Indien de nieuw aangegane schuld minder hoog is dan het bedrag van de bestaande eigenwoningschuld voorafgaand aan het geheel aflossen, bijvoorbeeld na verhuizing naar een goedkopere woning, dan wordt het verschil tussen deze twee bedragen wel aangemerkt als aflossing en vermindert dat dus de bestaande eigenwoningschuld.

Voorbeeld. Vermindering bestaande eigenwoningschuld

A heeft op 31 december 2012 een woning met een eigenwoningschuld van € 200.000.

In 2013 verkoopt A die woning voor € 200.000.

In 2014: a) koopt A een nieuwe eigen woning van € 250.000

b) koopt A een nieuwe eigen woning van € 180.000

c) woont A gedurende het gehele jaar nog steeds in een huurwoning

Uitwerking gevolgen in 2014:

- a) A heeft een bestaande eigenwoningschuld van € 200.000 (en € 50.000 valt onder nieuw recht).
- b) A heeft een bestaande eigenwoningschuld van € 180.000 (€ 20.000 wordt voor de toepassing van het derde lid geacht te zijn afgelost op de bestaande eigenwoningschuld).
- c) A heeft geen bestaande eigenwoningschuld meer (als A in 2015 een nieuwe eigen woning koopt valt A geheel onder nieuw recht).

In het voorgestelde vierde lid is een regeling opgenomen voor het geval een belastingplichtige tijdelijk twee eigen woningen heeft en daardoor een extra hoge eigenwoningschuld, bijvoorbeeld in de situatie van koop en verkoop en in de situatie van de bouw van een nieuwe woning. Het kan zijn dat de oude woning nog niet is verkocht en een nieuwe eigen woning al is geleverd. Ook kan er sprake zijn van de bouw van een nieuwe woning. Er is dan op 31 december 2012 tijdelijk sprake van een dubbele eigenwoningschuld indien beide woningen geheel of gedeeltelijk gefinancierd zijn met leningen. Indien deze situatie bestaat op 31 december 2012, zou, zonder nadere regels, de belastingplichtige voor het bedrag van deze - door een dubbele lening - extra hoge eigenwoningschuld onder het overgangsrecht vallen. Dat is niet in overeenstemming met het doel van het overgangsrecht. In het voorgestelde vierde lid is om die reden opgenomen dat vanaf het moment dat één van de woningen niet meer wordt aangemerkt als eigen woning slechts de schuld die is aangegaan voor de verwerving van de woning die in bezit blijft, onder het overgangsrecht valt.

Artikel 10bis.2 van de Wet inkomstenbelasting 2001

In het voorgestelde artikel 10bis.2 van de Wet IB 2001 is bepaald dat het overgangsrecht geldt voor een op 31 december 2012 bestaande kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning. Het is daardoor bijvoorbeeld niet mogelijk om na 31 december 2012 bij een onder het overgangsrecht bestaande aflossingsvrije lening zonder dergelijk product alsnog een in box 1 van de Wet IB 2001 vrijgestelde kapitaalverzekering af te sluiten. In het nieuwe systeem voor de fiscale behandeling van de eigen woning kan dit niet en het zou verder gaan dan noodzakelijk in het licht van de doelstelling van het eerbiedigen van bestaande verwachtingen, om na 2012 nog een fiscale vrijstelling te bieden voor in 2013 afgesloten kapitaalverzekeringen, beleggingsrechten en spaarrekeningen ter aflossing van een bestaande eigenwoningschuld. Een kapitaalverzekering, spaarrekening of beleggingsrecht voor de eigen woning die op 31 december 2012 reeds bestaat mag wel worden voortgezet en mag worden omgezet in een andere zodanige vorm, voor zover het verzekerde bedrag, of de op grond van de op 31 december 2012 bestaande overeenkomst naar de rekening of beheerder over te maken bedragen e van de bestaande producten niet verhoogd wordt. Daardoor is het bijvoorbeeld wel mogelijk om een woekerpolis om te zetten naar een spaarrekening voor de eigen woning. In het voorgestelde tweede lid is een uitbreiding van de eerbiedigende werking van het overgangsrecht opgenomen voor de belastingplichtige die door omstandigheden op 31 december 2012 geen kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning had. De bepaling is parallel aan de overgangsrechtbepaling voor de eigenwoningschuld die voor dergelijke situaties is opgenomen in het voorgestelde artikel 10bis.1, tweede lid, van de Wet IB 2001.

In het voorgestelde artikel 10bis.2, tweede lid, onderdeel a, van de Wet IB 2001 wordt een uitzondering gemaakt voor belastingplichtigen die tussen het verhuizen naar een andere eigen woning tijdelijk huren of tijdelijk om een andere reden geen kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning hebben. Zo komt het tegenwoordig vaak voor dat mensen eerst de oude woning willen verkopen voordat ze een nieuwe woning willen aanschaffen. Indien de leveringsdata van beide woningen niet direct op elkaar aansluiten, wordt vaak gekozen voor kortstondig huren. In deze gevallen zou het onredelijk uitwerken, indien deze mensen, die niet zozeer met huurders of starters te vergelijken zijn, maar veeleer met verhuizende woningkopers, ter zake van de nieuwe woning geen recht meer zouden hebben op de eerbiedigende werking voor hun kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning. Voorwaarde voor de toepassing van het overgangsrecht is – in lijn met het overgangsrecht bij de eigenwoningschuld – dat er in 2012 een kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning geweest is en dat deze er in 2013 weer is. De keuze voor deze koppeling aan de kalenderjaren 2012 en 2013 is mede gebaseerd op het feit dat het hanteren van een andere periode zeer lastig uitvoerbaar zou zijn. Het overgangsrecht geldt dan voor de hoogte van het verzekerde bedrag van de kapitaalverzekering eigen woning, of het op grond van de in 2012 bestaande overeenkomst naar de rekening overgemaakte bedrag van de spaarrekening eigen woning of het op grond van de in 2012 bestaande overeenkomst naar de beheerder overgemaakte bedrag van het beleggingsrecht eigen woning in het jaar 2012 op het moment direct voorafgaand aan de vervreemding, maar ten hoogste voor de bedragen gekoppeld aan de schuld ter zake van de nieuwe eigen woning. In het voorgestelde tweede lid, onderdeel b, wordt een uitzondering gemaakt voor de belastingplichtige die op 31 december 2012 een onherroepelijke, schriftelijke overeenkomst heeft tot de verwerving van een eigen woning waarbij aan het aangaan van de schuld ter financiering van deze verwerving een kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning zal worden gekoppeld. Gedacht kan hierbij worden aan een belastingplichtige die op 31 december 2012 nog geen kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning heeft maar wel een koopovereenkomst voor een bestaande woning dan wel een aannemingsovereenkomst voor de bouw van een huis is aangegaan. Omdat die aankoop veelal zal zijn gebaseerd op de huidige fiscale regels en daarmee samenhangende mogelijkheid voor aflossing van de eigenwoningschuld via een kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning, is het in die gevallen niet wenselijk dat die mensen niet onder het overgangsrecht zouden vallen. Om die reden is ervoor gekozen in die gevallen belastingplichtigen die geen kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of beleggingsrecht eigen woning hebben op 31 december 2012 toch toe te laten tot het overgangsrecht op voorwaarde dat uiterlijk op 31 december 2013 wel een kapitaalverzekering eigen woning wordt overeengekomen, een spaarrekening eigen woning wordt geopend of een beleggingsrecht eigen woning wordt aangehouden.

Artikel 10bis.3 van de Wet inkomstenbelasting 2001

In het voorgestelde artikel 10bis.3 van de Wet IB 2001 is opgenomen dat voor de belastingplichtige met een bestaande kapitaalverzekering eigen woning, beleggingsrecht eigen woning of spaarrekening eigen woning tot de belastbare inkomsten uit eigen woning in de zin van

artikel 3.110 van de Wet IB 2001 mede behoren het voordeel uit kapitaalverzekering eigen woning, het voordeel uit spaarrekening eigen woning en het voordeel uit beleggingsrecht eigen woning . Dat is nodig in verband met de voorgestelde aanpassing van genoemd artikel 3.110 aan het nieuwe systeem voor de fiscale behandeling van de eigen woning.

Artikel 10bis.4 van de Wet inkomstenbelasting 2001

De tekst van het voorgestelde artikel 10bis.4 van de Wet IB 2001 is ontleend aan het huidige artikel 3.116 van de Wet IB 2001. De tekst van het huidige artikel 3.116 van de Wet IB 2001 blijft daarmee van toepassing voor de belastingplichtige die onder het overgangsrecht valt. Er is een aantal wijzigingen opgenomen in het voorgestelde artikel 10bis.4 van de Wet IB 2001 ten opzichte van de tekst van het huidige artikel 3.116 van de Wet IB 2001

Ten eerste wordt het huidige overgangsrecht voor levensverzekeringen die na 14 september 1999 tot stand zijn gekomen en geen kapitaalverzekering eigen woning was (het huidige artikel 3.116, achtste lid, van de Wet IB 2001) beëindigd. Deze verzekeringen kunnen onder de huidige regeling indien op enig moment alsnog aan de voorwaarden voor een kapitaalverzekering eigen woning wordt voldaan, alsnog worden aangemerkt als kapitaalverzekering eigen woning. In het voorgestelde artikel 10bis.4, achtste lid, van de Wet IB 2001 is opgenomen dat dit uitsluitend geldt voor verzekeringen die uiterlijk op 31 december 2012 aan de voorwaarden voldoen. Het is onder het nieuwe regime voor fiscale behandeling van de eigen woning immers in beginsel niet meer mogelijk om een nieuwe kapitaalverzekering eigen woning aan te gaan als die er niet was op 31 december 2012.

Ten tweede zijn drie leden toegevoegd die verband houden met de voorgestelde aanpassing van de artikelen 2.5, tweede lid, 2.8, tweede lid, en 3.146, vierde lid, van de Wet IB 2001 aan het nieuwe systeem voor de fiscale behandeling van de eigen woning.

Artikel 10bis.5 van de Wet inkomstenbelasting 2001

De tekst van het voorgestelde artikel 10bis.5 van de Wet IB 2001 is ontleend aan het huidige artikel 3.116a van de Wet IB 2001. De tekst van het huidige artikel 3.116a van de Wet IB 2001 blijft daarmee van toepassing voor de belastingplichtige die onder het overgangsrecht valt.

Er zijn twee leden ingevoegd die verband houden met de voorgestelde aanpassing van de artikelen 3.146, vijfde lid en 9.2, vijfde lid, van de Wet IB 2001.

Artikel 10bis.6 van de Wet inkomstenbelasting 2001

De tekst van het voorgestelde artikel 10bis.6 van de Wet IB 2001 is ontleend aan het huidige artikel 3.118 van de Wet IB 2001. De tekst van het huidige artikel 3.118 van de Wet IB 2001 blijft daarmee van toepassing voor de belastingplichtige die onder het overgangsrecht valt.

Artikelen 10bis.7 en 10bis.8 van de Wet inkomstenbelasting 2001

De tekst van de voorgestelde artikelen 10bis.7 en 10bis.8 van de Wet IB 2001 is nagenoeg ongewijzigd overgenomen uit de huidige artikelen 3.118a en 3.119 van de Wet IB 2001. De tekst van de laatstgenoemde artikelen blijft daarmee in zoverre van toepassing voor de belastingplichtige die onder het overgangsrecht valt.

In het eerste lid van genoemd artikel 10bis.8 is een extra voorwaarde opgenomen voor de onder het overgangsrecht vallende kapitaalverzekeringen, spaarrekeningen en beleggingsrechten eigen woning. Deze kunnen zonder fiscale gevolgen worden omgezet in een ander soortgelijk product, voor zover het verzekerde bedrag van de bestaande kapitaalverzekering niet wordt verhoogd, onderscheidenlijk voor zover het volgens de overeenkomst zoals die luidde op 31 december 2012 naar de rekening of het naar de beheerder over te maken bedrag niet wordt verhoogd.

Artikel 10bis.9 van de Wet inkomstenbelasting 2001

In het voorgestelde artikel 10bis.9, eerste lid, van de Wet IB 2001 is opgenomen dat onder eigenwoningschuld in de zin van artikel 3.119a van die wet mede wordt verstaan de bestaande eigenwoningschuld, bedoeld in het voorgestelde artikel 10bis.1 van die wet, voor zover deze niet door de toepassing van de eigenwoningreserve is verminderd. Hierdoor gelden voor de bestaande eigenwoningschuld niet de aflossingseisen en informatieplicht. Het begrip eigenwoningschuld op de voet van genoemd artikel 3.119a bestaat derhalve uit de som van de bestaande en de nieuwe eigenwoningschuld. De bestaande eigenwoningschuld blijft niet altijd voor het volle bedrag tot de eigenwoningschuld, bedoeld in genoemd artikel 3.119a, behoren. Ten eerste wordt het bedrag van de bestaande eigenwoningschuld verminderd door de daarop gedane aflossingen (zie de toelichting bij artikel 10bis.1 van de Wet IB 2001), maar ten tweede kan het bedrag ook verminderd worden door de toepassing van de bijleenregeling. Dat laatste is echter niet altijd het geval.

Voorbeeld

Een woning met een bestaande aflossingsvrije lening van € 200.000 wordt vervreemd voor € 220.000.

a. Er wordt een nieuwe woning voor € 200.000 verworven.

Voor de nieuwe woning mag in dat geval nog maximaal een bedrag van € 180.000 geleend worden met behoud van de fiscale renteaftrek. De bestaande eigenwoningschuld is daardoor verminderd tot € 180.000.

b. Er wordt een nieuwe woning voor € 250.000 verworven.

Voor de nieuwe woning mag in dat geval nog maximaal een bedrag van € 230.000 geleend worden met behoud van de fiscale renteaftrek. De bestaande eigenwoningschuld is niet verminderd en blijft € 200.000. De resterende schuld van € 30.000 valt onder het nieuwe systeem voor de fiscale behandeling van de eigen woning.

Het tweede lid bevat een correctie op de eigenwoningreserve die uitsluitend geldt voor de onder het overgangsrecht vallende bestaande eigenwoningschuld die voortvloeit uit het bepaalde in artikel 10bis.10, derde lid, van de Wet IB 2001 (ter zake van de woning die direct of indirect van de partner is verkregen) en artikel 10bis.10, vierde lid, van de Wet IB 2001 (ter zake van op per 31 december 1995 bestaande schulden).

Artikel 10bis.10 van de Wet inkomstenbelasting 2001

De tekst van het voorgestelde artikel 10bis.10 van de Wet IB 2001 is ontleend aan de tekst van artikel 3.120 van de Wet IB 2001 zoals deze luidde op 31 december 2012. Het voorgestelde artikel 10bis.10 van de Wet IB 2001 geldt uitsluitend voor de bestaande eigenwoningschuld, bedoeld in het voorgestelde artikel 10bis.1 van de Wet IB 2001, en bevat uitsluitend de afwijkingen die op grond van het overgangsrecht gelden voor aftrekbare kosten met betrekking tot de

bestaande eigenwoningschuld en die dus niet reeds zijn opgenomen in de voorgestelde tekst van artikel 3.120 van de Wet IB 2001.

Het voorgestelde artikel 10bis.10, eerste lid, van de Wet IB 2001 bevat de 30-jaarstermijn voor de bestaande eigenwoningschuld. Aangezien in het nieuwe systeem voor fiscale renteaftrek de 30-jaarstermijn vervat is in de aflossingseis en aangezien deze aflossingseis niet geldt voor schulden die behoren tot de bestaande eigenwoningschuld, zou zonder nadere bepaling de renteaftrek op de bestaande eigenwoningschuld niet in de tijd beperkt zijn. Omdat geen nieuwe schulden meer kunnen worden aangegaan die bestaande schulden zijn, is het niet nodig om de huidige bepaling inzake de 30-jaarsperiode integraal op te nemen. Wel is een bepaling opgenomen voor schulden die behoren tot de bestaande eigenwoningschuld en die worden overgesloten als bedoeld in artikel 10bis.1, derde lid, van de Wet IB 2001, waardoor de 30-jaarstermijn voor deze schulden na het oversluiten doorloopt.

Het voorgestelde artikel 10bis.10, tweede lid, van de Wet IB 2001 bevat de bepalingen met betrekking tot de 30-jaarstermijn die gelden in het geval dat er twee eigen woningen zijn. Hiermee wordt geregeld dat voor de schulden op de tweede eigen woning dezelfde 30-jaarstermijn geldt als voor schulden op de eerste eigen woning, met dien verstande dat dit slechts geldt voor het bedrag van de laatste omvang van de bestaande eigenwoningschuld op het moment direct voorafgaand aan de verwerving van de tweede eigen woning. Indien wordt verhuisd naar een duurdere eigen woning, dan geldt voor dat meerdere van de schulden immers geen overgangsrecht, maar vallen deze onder het nieuwe systeem van afdeling 3.6 van de Wet IB 2001.

De tekst van het voorgestelde artikel 10bis.10, derde lid, van de Wet IB 2001 is ontleend aan het huidige artikel 3.120, vierde lid, onderdeel c, van de Wet IB 2001. Het betreft de schulden die aangegaan zijn ter directe of indirecte verkrijging van de eigen woning van de partner. Aangezien ter zake van deze schulden in het nieuwe systeem geen directe renteaftrekbeperking geldt, maar is bepaald dat deze niet tot de eigenwoningschuld behoren, moet voor de bestaande eigenwoningschuld, die op grond van het overgangsrecht tot de eigenwoningschuld gerekend wordt, geregeld worden dat de rente op die schulden niet aftrekbaar is.

De tekst van het voorgestelde artikel 10bis.10, vierde lid, van de Wet IB 2001 is ontleend aan het huidige artikel 3.120, achtste lid, van de Wet IB 2001. Deze bepaling bevat overgangsrecht ter zake van op 31 december 1995 bestaande schulden en is inhoudelijk ongewijzigd overgenomen.

Artikel 10bis.11 van de Wet inkomstenbelasting 2001

De tekst van het voorgestelde artikel 10bis.11 van de Wet IB 2001 is ontleend aan het huidige artikel 3.122 van de Wet IB 2001. Deze tekst is in beginsel ongewijzigd overgenomen, met dien verstande dat uiteraard wel tot uitdrukking is gebracht dat deze uitsluitend geldt voor tot de bestaande eigenwoningschuld behorende schulden.

Artikel 10bis.12 van de Wet inkomstenbelasting 2001

Het voorgestelde artikel 10bis.12 van de Wet IB 2001 bevat de jaarlijkse indexatie, zoals opgenomen in het huidige artikel 10.1 van de Wet IB2001, van de tot 31 december 2012 in artikel 3.118, eerste lid, van de Wet IB 2001 opgenomen, maar vanaf 1 januari 2013 in artikel 10bis.6 van de Wet IB 2001 op te nemen bedragen. Dit houdt verband met het vervallen van artikel 3.118

van de Wet IB 2001 en het als overgangsrecht op nemen van een vergelijkbare bepaling in artikel 10bis.6 van de Wet IB 2001.

Artikel I, onderdeel V (opschrift hoofdstuk 10A van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Het opschrift van hoofdstuk 10A van de Wet IB 2001 wordt gewijzigd in "Overig overgangsrecht ten gevolge van wijzigingswetten". Het aan hoofdstuk 10A voorafgaande hoofdstuk 10bis van de Wet IB 2001 bevat het overgangsrecht ten gevolge van het onderhavige wetsvoorstel. Hoofdstuk 10A bevat dan het overige overgangsrecht.

Artikel II (hoofdstukken 10bis en 10A van de Wet inkomstenbelasting 2001)

Op grond van artikel II, onderdeel A, vervalt hoofdstuk 10bis van de Wet IB 2001 met ingang van 1 januari 2044. De eerbiedigende werking voor bestaande gevallen bedraagt 30 jaar. Op grond van het voorgestelde artikel 10bis.1, tweede lid, van de Wet IB 2001 kan een in 2013 afgesloten lening, onder de daar beschreven voorwaarden, nog worden aangemerkt als bestaande eigenwoningsschuld en op grond van de analoge bepaling in artikel 10bis.2 van de Wet IB 2001 geldt het zelfde voor een in 2013 overeengekomen kapitaalverzekering eigen woning, een in 2013 geopende spaarrekening eigen woning en een in 2013 aangehouden beleggingsrecht eigen woning. Gegeven de eerbiedigende werking van 30 jaar kunnen daarom de bepalingen waarin dit overgangsrecht is opgenomen per 1 januari 2044 vervallen.

Op grond van artikel II, onderdeel B, zal na het vervallen van hoofdstuk 10bis, waarin het overgangsrecht ten gevolge van Wet herziening fiscale behandeling eigen woning is opgenomen, het opschrift van hoofdstuk 10A weer komen te luiden zoals het thans luidt "Overgangsrecht ten gevolge van wijzigingswetten".

Artikel III (artikel 1 van hoofdstuk 2 van de Invoeringswet Wet inkomstenbelasting 2001)

Artikel III bevat uitsluitend gewijzigde verwijzingen door vernummering van artikelen waarnaar verwezen wordt in onderdelen van artikel 1 van hoofdstuk 2 van de Invoeringswet Wet inkomstenbelasting 2001.

Artikel IV (artikelen 25 en 34a van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

Artikel IV bevat twee wijzigingen van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

In artikel IV, onderdeel A, is bepaald dat in artikel 25, vijfde lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 de verwijzing naar het huidige artikel 3.116a van de Wet IB 2001 telkens vervalt, alsmede de verwijzing naar de spaarrekening eigen woning. De bepaling die nu in dat lid is opgenomen door de verwijzing naar artikel 3.116a van de Wet IB 2001 ter zake van de spaarrekening eigen woning bevat een bepaling die uitsluitend van belang is voor het overgangsrecht en is daarom in hoofdstuk VIII van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 opgenomen. Deze bepaling is opgenomen in het in onderdeel B van het onderhavige artikel voorgestelde artikel 34a van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Artikel V (artikel 4, hoofdstuk VI en artikel 16a van de Wet op de dividendbelasting 1965)

Artikel V bevat drie wijzigingen van de Wet op de dividendbelasting 1965.

In artikel V, onderdeel A, is bepaald dat in artikel 4, zesde lid, van de Wet op de dividendbelasting 1965 de verwijzing naar het huidige artikel 3.116a van de Wet IB 2001 vervalt. De bepaling die nu in dat lid is opgenomen bevat een bepaling die uitsluitend van belang is voor het overgangsrecht en is daarom in hoofdstuk VI van de Wet op de dividendbelasting 1965 opgenomen. Deze bepaling is opgenomen in het in onderdeel C van het onderhavige artikel voorgestelde artikel 16a van de Wet op de dividendbelasting 1965. In onderdeel B van het onderhavige artikel wordt het opschrift van hoofdstuk VI van de Wet op de dividendbelasting 1965 aangepast in overeenstemming met de inhoud van dat hoofdstuk "Overgangs- en slotbepalingen".

Artikel VI (artikelen 25, 44c, 70b en 70c van de Invorderingswet 1990)

Artikel VI bevat drie wijzigingen van de Invorderingswet 1990.

In artikel VI, onderdeel A, is bepaald dat artikel 25, zesde lid van de Invorderingswet 1990, vervalt. De in dat lid opgenomen grondslag voor de bij ministeriële regeling te stellen regels met betrekking tot het verlenen van uitstel van betaling is opgenomen in hoofdstuk IX van de Invorderingswet 1990, omdat het uitstel van betaling alleen betrekking heeft op onder het overgangsrecht vallende kapitaalverzekeringen, spaarrekeningen of beleggingsrechten eigen woning.

In artikel VI, onderdeel B is bepaald dat artikel 44c van de Invorderingswet 1990 vervalt. De in dat artikel opgenomen aansprakelijkheid is opgenomen in hoofdstuk IX van de Invorderingswet 1990, omdat het een aansprakelijkheid betreft die zich alleen kan voordoen bij onder het overgangsrecht vallende kapitaalverzekeringen, spaarrekeningen of beleggingsrechten eigen woning.

In artikel VI, onderdeel C, wordt voorgesteld na artikel 70a van de Invorderingswet 1990 twee artikelen, in te voegen.

Het voorgestelde artikel 70b bevat de grondslag van de bij ministeriële regeling gestelde en te stellen regels met betrekking tot het verlenen van uitstel van betaling. Deze grondslag wordt gevormd door de betreffende artikelen 3.116 en 3.116a van de Wet IB 2001, zoals deze luiden op 31 december 2012 en door de artikelen 10bis.4 en 10bis.5 van de Wet IB 2001.

Het voorgestelde artikel 70c bevat hetgeen is opgenomen in het huidige artikel 44c van de Invorderingswet 1990. De tekst van het laatstgenoemde artikel is in beginsel ongewijzigd overgenomen, met dien verstande dat de verwijzing naar de artikelen 3.116 en 3.116a van de Wet IB 2001 daarbij is vervangen door een verwijzing naar de artikelen 10bis.4 en 10bis.5 van de Wet IB 2001.

Artikel VII (artikel XXVI van het Belastingplan 2004)

Artikel VII bevat een gewijzigde verwijzing in artikel XXVI, onderdeel B, van het Belastingplan 2004. Deze aanpassing houdt verband met de in het onderhavige wetsvoorstel opgenomen overheveling van tekst van artikel 3.119a van de Wet IB 2001 naar artikel 3.119aa van die wet.

Artikel VIII (artikel XXVIa van de Fiscale vereenvoudigingswet 2010)

Artikel VIII bevat uitsluitend een gewijzigde verwijzing in artikel XXVIa van de Fiscale vereenvoudigingswet 2010. Deze aanpassing houdt verband met de in het onderhavige

wetsvoorstel opgenomen overheveling van tekst van artikel 3.116 van de Wet IB 2001 naar artikel 10bis.4 van die wet.

Artikel IX (artikel III van het Belastingplan 2011)

Artikel IX corrigeert een wetstechnische onvolkomenheid door artikel III, onderdeel A, onder 1, van het Belastingplan 2011, waarin de beëindiging van de tijdelijke verlenging van de verhuisregeling als bedoeld in artikel 3.111, tweede lid, van de Wet IB 2001 is opgenomen, te laten vervallen. Dit aangezien de wijzigingsopdracht in artikel I, onderdeel N, van het Belastingplan 2010, waarvan de inwerkingtreding ingevolge artikel XXV, onderdeel A, van het Belastingplan 2011 plaatsvindt op 1 januari 2013, al regelt dat de termijn van de tijdelijke verlenging van de verhuisregeling per die datum wordt beëindigd. De onderhavige vervalbepaling is daardoor overbodig. Met de aanpassing is geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Artikel X (inwerkingtreding)

In artikel X wordt de inwerkingtredingsdatum van deze wet op 1 januari 2013 gesteld, met dien verstande dat artikel IV, dat ziet op een wetstechnische correctie in artikel III van het Belastingplan 2013, toepassing vindt voordat artikel III van het Belastingplan 2011 wordt toegepast.

Artikel XI (citeertitel)

In artikel XI is de citeertitel van dit voorstel van wet opgenomen. De citeertitel is: Wet herziening fiscale behandeling eigen woning.

De Staatssecretaris van Financiën,

No.W06.12.0354/III

's-Gravenhage, 10 september 2012

Bij Kabinetsmissive van 5 september 2012, no.12.002013, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Staatssecretaris van Financiën, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet houdende wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 en enige andere wetten in verband met de herziening van de fiscale behandeling van de eigen woning (Wet herziening fiscale behandeling eigen woning), met memorie van toelichting.

Het voorstel vormt een onderdeel van het fiscale pakket voor het jaar 2013, samen met de wetsvoorstellen Belastingplan 2013, Wet verhuurderheffing, Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer, Wet elektronische registratie notariële akten en Overige fiscale maatregelen 2013. Het voorstel bevat een inperking van de aftrekbaarheid van hypotheekrente voor de eigen woning. Voor leningen die op of na 1 januari 2013 zijn aangegaan, geldt dat de hypotheekrente alleen aftrekbaar is indien de lening in maximaal 30 jaren en ten minste volgens een annuïtair aflossingsschema volledig wordt afgelost.

De Afdeling advisering van de Raad van State maakt enkele kanttekeningen bij het wetsvoorstel vanuit het oogmerk van het stimuleren van het eigenwoningbezit en bij het scherpe onderscheid tussen 'oude' en 'nieuwe' gevallen als gevolg van de voorgestelde ruime eerbiedigende werking. Verder maakt zij een opmerking over de wijze van bestrijding van mogelijke constructies. De Afdeling is van oordeel dat het voorstel in verband daarmee aanpassing behoeft.

1. Aftrekbaarheid hypotheekrente

Achtergrond noodzaak tot aanpassing

De hypotheekrenteaftrek is een belangrijk fiscaal instrument om het eigenwoningbezit te stimuleren. Traditioneel was de annuïteitenhypotheek daarbij het meest gangbaar. In de loop van de jaren is echter een grote diversiteit aan hypotheekproducten ontstaan die als gemeenschappelijk kenmerk hebben dat de aftrek van rente wordt gemaximaliseerd. Hierdoor kunnen vanuit verschillende perspectieven vraagtekens worden geplaatst bij de wijze waarop de huidige hypotheekrenteaftrek het eigenwoningbezit stimuleert.

Zo zijn in de afgelopen jaren, mede als gevolg van de fiscale systematiek, de hypotheekschulden van particuliere huishoudens in Nederland fors toegenomen. Ook internationaal vergeleken zijn de hypotheekschulden in Nederland hoog.¹ Hoge hypotheekschulden maken particuliere huishoudens financieel kwetsbaar.² Die kwetsbaarheid wordt nog versterkt door de daling van de huizenprijzen en betreft vooral huishoudens die in de afgelopen jaren een woning hebben gekocht.³ Daarnaast

¹ OECD Economic Survey, The Netherlands, June 2012. Zie in dit verband ook overweging 12 van COM(2012) 322 final, 30.5.2012 (Aanbeveling voor een aanbeveling van de Raad van de Europese Unie over het nationale hervormingsprogramma 2012 van Nederland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Nederland voor de periode 2012-2015).

² Zie in dit verband de in het kader van de hypothecaire kredietverlening afgesproken Gedragscode Hypothecaire Financieringen van de Nederlandse Vereniging van Banken en het Verbond van Verzekeraars (1 augustus 2011), waarin onder meer is opgenomen een Loan-to-Value ratio (verhouding tussen de hoogte van de lening en de waarde van de woning) van 104%.

³ Eind 2010 stond 22% van de hypotheek "onder water". Onder de jongere woningbezitters (beneden 35 jaar) was dit bij ruim de helft van de hypotheek het geval. Bron: De verwachte effecten van de

vormen hoge hypotheekschulden een potentieel risico voor financiële instellingen, dat meer zichtbaar wordt naarmate de stagnatie op de woningmarkt langer duurt. Ook zijn er risico's voor de rijksbegroting. De rijksoverheid loopt risico's vanwege de achtervangpositie bij de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen die de Nationale Hypotheekgarantie uitvoert.⁴ Bovendien betekent de hypotheekrenteaf trek dat de rentegevoeligheid van de rijksbegroting toeneemt. De hypotheekrenteaf trek voor de eigen woning bedroeg in 2011 ruim € 33 miljard en levert eigenwoningbezitters een belastingvoordeel op van in totaal ruim € 14 miljard.⁵ Dit betekent dat bij een stijging van het rentepercentage voor hypothecaire leningen, welk percentage op dit moment relatief laag is, het budgettaire beslag van de hypotheekrenteaf trek nog verder zal toenemen. Daar komt bij dat als gevolg van de economische ontwikkelingen van de afgelopen jaren en de verwachtingen over de te realiseren economische groei in de komende jaren, de houdbaarheid van de overheidsfinanciën toch al flink onder druk staat.

De Afdeling onderschrijft daarom dat de huidige hypotheekrenteaf trek aanpassing behoeft⁶ en dat stappen moeten worden gezet om de hypotheekrenteaf trek meer te richten op de primaire doelstelling, namelijk het stimuleren van het eigenwoningbezit. Tegen deze achtergrond geeft het voorstel haar aanleiding tot de volgende opmerkingen.

a. Onderscheid nieuwe en bestaande hypotheekleningen

Het onderhavige voorstel staat in de sleutel van het intensiveren van het beleid gericht op het beperken van de hiervoor geschetste risico's van hoge schulden van particuliere huishoudens. Door de ruime eerbiedigende werking is deze intensivering beperkt tot op of na 1 januari 2013 af te sluiten aflossingsvrije hypothecaire leningen en de afschaffing van de box 1 vrijstelling voor de kapitaalverzekering eigen woning, het beleggingsrecht eigen woning en de spaarrekening eigen woning. Het voorstel voorziet niet in het terugdringen van de hiervoor geschetste risico's die samenhangen met op 31 december 2012 bestaande hypotheekleningen. Daarmee worden die risico's nog vele jaren in stand gelaten. De Afdeling wijst in dit verband in het bijzonder op de budgettaire risico's voor de rijksbegroting.⁷

De ruime eerbiedigende werking van het voorstel leidt bovendien tot ongelijkheid tussen kopers die vóór en kopers die op of na 1 januari 2013 een hypothecaire lening hebben afgesloten. Deze ongelijkheid blijft nog vele jaren in stand (tot uiterlijk 1 januari 2044, de datum waarop het overgangsrecht voor bestaande hypotheekleningen zal zijn beëindigd⁸). Door dit scherpe onderscheid tussen 'oude' gevallen en 'nieuwe' gevallen (veelal jongeren) ontstaat spanning tussen enerzijds degenen die blijven profiteren van

woningmarktmaatregelen uit het Begrotingsakkoord 2013, DNB, juni 2012, Kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr. 12.

⁴ Per 31 december 2011 staat de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen borg voor een bedrag van € 136 miljard (2010: € 126 miljard) voor in totaal 940.357 huishoudens met een hypothecaire lening. Bron: Jaarverslag 2011, Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen.

⁵ Dit voordeel komt voor 49% ten goede aan de 20% hoogste inkomens. CBS, augustus 2012.

⁶ In lijn met eerdere advisering over ontwerp-miljoenennota's: zie bijvoorbeeld de adviezen over de Ontwerp-Miljoenennota's 2005 en 2008 (Kamerstukken II 2004/05, 29 800, nr. 28, punt 4, respectievelijk Kamerstukken II 2007/08, 31 200, nr. 3, punt 5). Zie in ruimere zin ook het gelijktijdig met het onderhavige advies uitgebrachte advies over de Ontwerp-Miljoenennota 2013 (W06.12.0309/III).

⁷ De in paragraaf 7 van de memorie van toelichting opgenomen tabel 2 lijkt overigens te suggereren dat de structurele opbrengst van het voorstel al in 2016 wordt gerealiseerd. De structurele opbrengst wordt echter pas in 2044 gerealiseerd.

⁸ Artikel II van het voorstel.

de maximale hypotheekrenteaftrek, en anderzijds degenen die volledig onder het nieuwe regime zullen vallen. Het zijn vooral de starters die de nadelige gevolgen van de beperking van de hypotheekrenteaftrek ondervinden, terwijl juist voor hen in het bijzonder het stimuleren van het eigenwoningbezit van belang is. En het zijn bovendien de starters die de woningmarkt weer enigszins in beweging zouden kunnen brengen. De Afdeling meent dat in de toelichting onvoldoende tot uitdrukking komt hoe in dit verband de onderscheiden belangen van starters en bestaande gevallen zijn afgewogen en of ook varianten, met een minder scherp onderscheid tussen starters en bestaande gevallen en met een meer geleidelijke overgang van 'oud' naar 'nieuw', zijn overwogen.

b. Alternatieven

De hypotheekrenteaftrek is een belangrijk instrument om het eigenwoningbezit te stimuleren. Daarbij is altijd als uitgangspunt gehanteerd dat de hypotheekrente die wordt betaald voor een lening die is aangegaan voor aankoop, onderhoud of verbetering van de eigen woning, gedurende een periode van 30 jaren aftrekbaar is tegen het in een individuele situatie geldende marginale belastingtarief. Ook aan het onderhavige wetsvoorstel ligt dit uitgangspunt ten grondslag.

Met het oog op het stimuleren van het eigenwoningbezit zijn echter ook andere opties dan de thans voorgestelde denkbaar die minder risico's, bijvoorbeeld voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën, met zich brengen.

De Afdeling mist in de toelichting een afweging van de wijze waarop aan de hypotheekrenteaftrek in het voorstel vorm is gegeven ten opzichte van andere opties dan de thans voorgestelde, die ook recht doen aan het stimuleren van het eigenwoningbezit maar minder risico's met zich brengen.

2. Bestrijding van constructies

Het voorstel bevat een delegatiebevoegdheid om bij ministeriële regeling nadere regels te stellen ten aanzien van de omvang van de aftrek van kosten van geldleningen.⁹ Het opnemen van deze delegatiebevoegdheid hangt samen met de mogelijkheid dat constructies ontstaan waarmee een deel van de hypotheekrente (waarvan de aftrekbaarheid is gekoppeld aan de voorwaarde dat de lening in maximaal 30 jaren en ten minste volgens een annuïtair aflossingsschema volledig wordt afgelost) wordt omgevormd tot kosten van een geldlening met als doel om de aflossingseisen voor het recht op hypotheekrenteaftrek te ontlopen.¹⁰ Deze delegatiebevoegdheid biedt de mogelijkheid om, indien dergelijke constructies zich op grote schaal gaan voordoen, snel maatregelen te treffen om deze constructies te bestrijden (bijvoorbeeld door de aftrek van de kosten van geldleningen te maximeren), aldus de toelichting.

Het bij ministeriële regeling beperken van de aftrekbaarheid van kosten van geldleningen – ook indien het daarbij om constructiebestrijding gaat – impliceert een bevoegdheid om bij ministeriële regeling, buiten de gewone wetgevingsprocedure en parlementaire betrokkenheid om, de belastingwetgeving te wijzigen. De Afdeling acht dit principieel onjuist te meer daar het onderscheid tussen een constructie en gewoon gebruik veelal niet eenduidig zal zijn en een evenwicht zal moeten worden gevonden tussen de belangen van degenen die van een constructie gebruik maken en van

⁹ Het in artikel I, onderdeel M, opgenomen artikel 3.120, zesde lid (nieuw), van de Wet IB 2001.

¹⁰ Zie paragraaf 6, laatste tekstblok, van de memorie van toelichting alsmede de toelichting op het in artikel I, onderdeel M, opgenomen artikel 3.120, zesde lid (nieuw), van de Wet IB 2001.

degenen die dit niet doen. Bovendien valt niet in te zien dat bij de hypotheekverstrekking ten behoeve van woonhuizen constructies zich zo snel kunnen verspreiden dat niet de weg van wetswijziging kan worden gevolgd.

Indien het kabinet evenwel concrete situaties voor ogen heeft waarin de gevreesde situatie zich voor kan doen, dan zou naar de mening van de Afdeling onverminderd de fundamentele onwenselijkheid daarvan, de bevoegdheid in het voorstel duidelijk moeten worden omschreven en ingeperkt. Bovendien zou de bevoegdheid dan moeten worden aangevuld met de verplichting om tegelijk met het bekend maken van de ministeriële regeling die bedoelde constructies tegengaat, een gelijklopend voorstel van wet bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal in te dienen.

De Afdeling advisering van de Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De vice-president van de Raad van State,

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Aan de Koningin

Directie Algemene Fiscale Politiek

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.minfin.nl

Inlichtingen

Mirella Pot
T 070-3427174
m.pot@minfin.nl

Maikel Kogehop
T 070-342 8459
m.p.kogehop@minfin.nl

Joris Wouters
T 070-3427011
j.c.j.wouters@minfin.nl

Ons kenmerk
AFP/2012/614

Datum

Betreft Nader rapport inzake het voorstel van wet tot wijziging van de wet inkomstenbelasting 2001 en enige andere wetten in verband met de herziening van de fiscale behandeling van de eigen woning (Wet herziening fiscale behandeling eigen woning)

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 5 september 2012, nr. 12.002013, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 10 september 2012, nr. W06.12.0354/III, bied ik U hierbij aan.

Het kabinet is de Afdeling erkentelijk voor de voortvarendheid waarmee het advies inzake het bovenvermelde voorstel is uitgebracht.

Naar aanleiding van het advies merk ik het volgende op.

1. Aftrekbaarheid hypotheekrente

a. *Onderscheid nieuwe en bestaande hypotheekleningen*

De Afdeling stelt terecht vast dat per 1 januari 2044 de situatie wordt bereikt dat alleen nog maar leningen in aanmerking komen voor renteaftrek als de lening in maximaal 360 maanden (30 jaar), ten minste annuïtair en volledig wordt afgelost. Leningen die vanaf 1 januari 2013 worden afgesloten en aan deze voorwaarden voldoen, zijn zogenoemde 'nieuwe' leningen. In de periode van 1 januari 2013 tot 1 januari 2044 kan ook rente voor aftrek in aanmerking komen ter zake van leningen die niet aan de in dit wetsvoorstel opgenomen extra voorwaarden hoeven te voldoen. Het moet dan in beginsel wel gaan om leningen die op 31 december 2012 al bestonden. Dit zijn de zogenoemde 'bestaande' leningen. De rente over die 'bestaande' leningen blijft in beginsel gedurende het resterende deel van de (al lopende) 30-jaarstermijn volgens de 'oude' regels aftrekbaar. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat 'bestaande' leningen na 1 januari 2013 kunnen worden overgesloten (ook bij een nieuwe aanbieder) zonder dat zij het predicaat

'bestaande lening' verliezen. De Afdeling vraagt naar de reden voor dit scherpe onderscheid waardoor in haar visie "spanning ontstaat tussen enerzijds degenen die blijven profiteren van de maximale hypotheekrenteaftrek en anderzijds degenen die volledig onder het nieuwe regime zullen vallen".

Directie Algemene Fiscale
Politiek

Ons kenmerk
AFP/2012/614

Dit onderscheid vloeit rechtstreeks voor uit het Begrotingsakkoord 2013. Dat akkoord voer ik loyaal uit. Het belangrijkste argument om 'bestaande' leningen volledig te eerbiedigen, is dat burgers met dergelijke leningen langdurige financiële verplichtingen zijn aangegaan en bij het aangaan van die verplichtingen erop hebben vertrouwd dat de betaalde rente over een aflossingsvrije lening (al dan niet gekoppeld aan een spaar- of verzekeringsproduct) fiscaal zou worden gefaciliteerd. Indien voor hen niet zou worden voorzien in eerbiedigende werking, nemen de netto-maandlasten voor deze groep toe. Dat was bij het aangaan van de lening niet ingecalculeerd. Het is dan ook niet uit te sluiten dat er groepen burgers zijn die door die stijging op termijn de lasten niet meer draagbaar achten en (moeten) overgaan tot verkoop van hun woning. Daarmee zouden de risico's op micro-, meso- en macroniveau die zijn verbonden aan de relatief hoge schulden zich kunnen manifesteren. Dat wil dit kabinet voorkomen, te meer omdat tot deze groep veel burgers behoren die al zijn, of wellicht nog worden, geconfronteerd met een (flink) vermogensverlies. Om bovenstaande redenen is gekozen voor volledig eerbiedigende werking voor 'bestaande' leningen.

Voorts wil ik de gelegenheid te baat nemen om de door de Afdeling beschreven tegenstelling te nuanceren. Door bij de aflossingseis voor 'nieuwe leningen' te kiezen voor ten minste annuïtair aflossen wordt juist de positie van starters die na 1 januari 2013 een eigen woning kopen in het oog gehouden. De netto-maandlasten zijn voor deze starters de eerste jaren na afsluiten van de lening nagenoeg gelijk aan de maandlasten van een belastingplichtige met een 'bestaande' 100%-spaarhypotheek. Starters profiteren immers de eerste jaren nog volop van de mogelijkheid van renteaftrek, omdat de annuïteit nog voor het aller grootste deel uit rente en nauwelijks uit aflossing bestaat. Daar komt bij dat de positie van starters door waardedalingen, de permanente verlaging van overdrachtsbelasting naar 2% en de lage rentestand van hypotheekleningen in jaren niet zo goed is geweest. Voorts moet worden bedacht dat niet alleen starters met de nieuwe voorwaarden te maken krijgen. De gemiddelde Nederlandse burger verhuist iedere 7 jaar. Daardoor krijgt de maatregel in toenemende mate belang voor 'doorstarters' (burgers die duurdurder gaan wonen of de 'bestaande' lening verhogen). Op die manier komen steeds meer burgers onder het bereik van het nieuwe regime waardoor het scherpe onderscheid in toenemende mate vervaagt.

Ook wijs ik erop dat een minder scherp onderscheid tussen starters die na 1 januari 2013 een eigen woning kopen en belastingplichtigen met een 'bestaande' lening uiteindelijk geen gevolg zou hebben voor de budgettaire houdbaarheid van de renteaftrek. Uiteindelijk is de structurele besparing zowel bij het in het wetsvoorstel gemaakte onderscheid als bij een minder scherp onderscheid € 5,2 miljard. Ten slotte wil ik benadrukken dat ik de vaststelling van de Afdeling dat renteschommelingen een effect kunnen hebben op de budgettaire houdbaarheid in de basis onderschrijf. Echter, als gevolg van de veelvoorkomende rentevastperiodes die burgers met hun kredietgever overeenkomen, werken renteverhogingen in ieder geval niet direct door naar het budgettaire beslag van de renteaftrek. De stijging van de rente werkt pas op latere termijn door. Overigens

zijn de omvang van de hypotheekschuld en de hypotheekrente gecorreleerd. Een stijging van de hypotheekrente leidt tot een daling van de huizenprijzen en dus tot een lagere benodigde lening bij aankoop van een eigen woning. Dat zorgt, net als de rentevastperiodes, voor een dempende werking.

Directie Algemene Fiscale
Politiek

Ons kenmerk
AFP/2012/614

b. Alternatieven

Het kabinet staat, net de Tweede Kamerfracties van de VVD, het CDA, D66, GroenLinks en de ChristenUnie die het Begrotingsakkoord 2013 hebben gesloten, voor het behoud van de hypotheekrenteaftrek.¹ Met dien verstande dat het beleid gericht op het terugdringen van hoge schulden wel moet worden versterkt (hetgeen leidt tot een versterking van de financiële stabiliteit). Dat doel is in de considerans van het wetsvoorstel expliciet neergelegd. De realisatie van een budgettaire opbrengst is hier een gevolg van, geen doel op zichzelf. Uiteindelijk zijn er twee systemen in beeld gekomen:

- 1) de introductie van het systeem waardoor alleen recht op renteaftrek bestaat als de lening in maximaal 360 maanden (30 jaar), ten minste annuïtair en volledig wordt afgelost alsmede
- 2) de introductie van een meer fictief annuïtair aflossingsschema voor leningen die na 1 januari 2013 worden aangegaan.

Uit het Begrotingsakkoord 2013² (en Stabiliteitsprogramma³ en de kabinetsreactie op de motie Kuiper c.s.⁴) vloeit echter letterlijk de keuze voort voor een systeem waardoor alleen recht op renteaftrek bestaat als de lening in maximaal 360 maanden (30 jaar), ten minste annuïtair en volledig wordt afgelost. Om die reden is het in het Begrotingsakkoord 2013 beschreven systeem in dit wetsvoorstel uitgewerkt.

2. Bestrijding van constructies

De opmerking van de Afdeling heeft aanleiding gegeven de bedoelde delegatiebevoegdheid uit het wetsvoorstel te halen. Dit neemt overigens niet weg dat in de memorie van toelichting nog steeds is opgenomen dat wordt ingegrepen zodra blijkt dat er constructies worden opgezet. Die ingreep zal als vanzelfsprekend door middel van een wetwijziging moeten geschieden waardoor de parlementaire betrokkenheid is gewaarborgd.

Ten slotte is van de gelegenheid gebruikgemaakt om een aantal redactionele en technische verbeteringen in het wetsvoorstel en de memorie van toelichting aan te brengen.

¹ Kamerstukken I 2011/12, 33 000, V, blz. 5.

² 'Vanaf 1 januari 2013 is voor nieuwe hypotheekrenteaftrek de betaalde rente alleen aftrekbaar als het een lening betreft die gedurende de looptijd volledig en ten minste annuïtair wordt afgelost' (Kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr. 1, blz. 23).

³ 'Vanaf januari 2013 moeten nieuwe hypotheekrenteaftrek gedurende de looptijd in 30 jaar volledig en ten minste annuïtair worden afgelost om in aanmerking te komen voor de hypotheekrenteaftrek' (blz. 9 van de bijlage bij Kamerstukken II 2011/12, 21 501-07, nr. 915).

⁴ 'In het Stabiliteitsprogramma Nederland is opgenomen dat vanaf 2013 bij nieuwe hypotheekrenteaftrek alleen recht op hypotheekrenteaftrek bestaat indien het een hypotheek betreft waarin is vastgelegd dat gedurende de looptijd van 30 jaar ten minste annuïtair wordt afgelost. Hierdoor lossen toekomstige eigenwoningbezitters hun hypotheekschuld in 30 jaar volledig af. Dit draagt bij aan het inperken van de risico's van hoge schulden en verbetert de budgettaire houdbaarheid van de hypotheekrenteaftrek' (Kamerstukken I 2011/12, 33 000, V, blz. 5 en 6).

Ik moge U verzoeken het hierbij gevoegde gewijzigde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Staatssecretaris van Financiën,

**Directie Algemene Fiscale
Politiek**

Ons kenmerk
AFP/2012/614

mr. drs. F.H.H. Weekers

WIJ **B**EATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Invoering van een verhuurderheffing (Wet verhuurderheffing)

VOORSTEL VAN WET

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is een heffing in te voeren voor verhuurders van woningen in de gereuleerde sector in het kader van verschillende maatregelen om de woningmarkt beter te laten functioneren voor zowel het koop- als het huursegment;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Onder de naam verhuurderheffing wordt een belasting geheven van de in artikel 4 vermelde belastingplichtigen.

Artikel 2

In deze wet wordt verstaan onder:

a. huurwoning: in Nederland gelegen voor verhuur bestemde woning die ingevolge artikel 16 van de Wet waardering onroerende zaken als één onroerende zaak wordt aangemerkt, mits de huurprijs van die woning niet hoger is dan het bedrag, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, van de Wet op de huurtoeslag, met uitzondering van woningen die worden verhuurd in het kader van het hotel-, pension-, kamp- en vakantiebestedingsbedrijf aan personen die daar slechts voor een korte periode verblijf houden;

b. WOZ-waarde: de volgens hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken vastgestelde waarde voor het kalenderjaar.

Artikel 3

Indien er ter zake van een huurwoning meer dan één genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is, wordt voor de verhuurderheffing de huurwoning in aanmerking genomen bij degene aan wie de beschikking, bedoeld in artikel 22 van de Wet waardering onroerende zaken, ter zake van die huurwoning op de voet van artikel 24, derde en vierde lid, van de Wet waardering onroerende zaken is bekendgemaakt.

HOOFDSTUK 2 BELASTINGPLICHT

Artikel 4

Belastingplichtig voor de verhuurderheffing is degene die op 1 januari van het kalenderjaar het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht heeft van meer dan 10 huurwoningen.

HOOFDSTUK 3 GRONDSLAG

Artikel 5

De verhuurderheffing wordt geheven naar het belastbare bedrag.

Artikel 6

Het belastbare bedrag is de som van de WOZ-waarden van de huurwoningen waarvan de belastingplichtige op 1 januari van het kalenderjaar het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht heeft, verminderd met 10 maal de gemiddelde WOZ-waarde van die huurwoningen.

HOOFDSTUK 4 TARIEF

Artikel 7

De heffing bedraagt 0,231% van het belastbare bedrag.

HOOFDSTUK 5 WIJZE VAN HEFFING

Artikel 8

De heffing wordt verschuldigd op 1 januari van het kalenderjaar.

Artikel 9

1. De heffing wordt op aangifte voldaan.
2. In afwijking van artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen stelt de inspecteur de termijn voor het doen van aangifte zodanig vast dat deze niet eerder verstrijkt dan 3 maanden na het tijdstip waarop de belastingschuld is ontstaan.

3. In afwijking van artikel 19, derde lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen is de belastingplichtige gehouden de heffing aan de ontvanger overeenkomstig de aangifte te betalen binnen 3 maanden na het tijdstip waarop de belastingschuld is ontstaan.

HOOFDSTUK 6 SLOTBEPALINGEN

Artikel 10

In artikel 7 wordt tot en met 31 december 2013 "0,231%" vervangen door: 0,0014%.

Artikel 11

In artikel 9, tweede en derde lid, wordt tot en met 31 december 2013 "3 maanden" vervangen door: 9 maanden.

Artikel 12

Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari 2013.

Artikel 13

Deze wet wordt aangehaald als: Wet verhuurderheffing.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Staatssecretaris van Financiën,

Invoering van een verhuurderheffing (Wet verhuurderheffing)

Memorie van toelichting

Inhoudsopgave

I. ALGEMEEN	2
1. Inleiding.....	2
2. Achtergrond verhuurderheffing	2
3. Reikwijdte, grondslag en tarief van de heffing.....	4
4. Effecten van de heffing	4
5. Budgettaire aspecten	5
6. Europese aspecten	5
7. Uitvoeringskosten Belastingdienst	6
8. Gevolgen voor bedrijfsleven en burger	6
II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING	8

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

Dit wetsvoorstel introduceert een nieuwe heffing van verhuurders over de waarde van hun voor verhuur bestemde huurwoningen in de gereguleerde sector. De verhuurderheffing maakt onderdeel uit van verschillende maatregelen die in het Regeer- en Gedoogakkoord en het Begrotingsakkoord 2013 zijn opgenomen voor de woningmarkt met als doel de woningmarkt beter te laten functioneren via een evenwichtig pakket maatregelen voor zowel het koop- als het huursegment. De primaire doelstelling van de verhuurderheffing is het realiseren van een budgettaire opbrengst.

In het Regeer- en Gedoogakkoord van 30 september 2010 is aangekondigd dat verhuurders, die meer dan 10 woningen verhuren, zullen bijdragen aan de huurtoeslag middels een jaarlijkse heffing met een opbrengst van € 0,76 miljard vanaf 2014.¹ In het Stabiliteitsprogramma zoals dat op 27 april 2012 aan de Tweede Kamer is gezonden is daar in de paragraaf over de woningmarkt aan toegevoegd dat de huren voor huurders met een inkomen van € 33.000-43.000 per jaar mogen worden verhoogd met 1% boven inflatie en dat deze meeropbrengst voor verhuurders per 2013 wordt afgeroomd met de verhuurderheffing.²

In het Begrotingsakkoord 2013, zoals uitgewerkt in de Voorjaarsnota³, is met betrekking tot deze heffing het volgende afgesproken:

- De in het Regeer- en Gedoogakkoord akkoord voorziene heffing van BZK voor verhuurders wordt voor 31-12-2012 bij wet geregeld. Hiervoor zal een apart wetsvoorstel bij het pakket Belastingplan 2013 ingediend worden, gelijktijdig met het wetsvoorstel rondom annuïtair aflossen.
- De voorziene verhuurderheffing wordt al per 1-1-2013 ingevoerd met een beoogde opbrengst in 2013 van 13 miljoen. De opbrengst in 2013 is evenwichtig in relatie tot de opbrengst van de maatregelen in de koopmarkt in dat jaar. De verhuurderbelasting zal ten behoeve van de uitvoeringskosten en administratieve lasten zo simpel mogelijk worden vormgegeven.

De verhuurderheffing die aanvankelijk onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zou vallen is daarmee omgevormd tot een verhuurderheffing waarvoor de Minister en de Staatsecretaris van Financiën de verantwoordelijkheid zullen dragen.

2. Achtergrond verhuurderheffing

Allereerst is van belang te constateren dat de primaire doelstelling van de heffing is gelegen in het genereren van inkomsten. De beoogde opbrengst van de heffing van structureel € 800 miljoen is, zeker in het licht van de huidige budgettaire omstandigheden, van wezenlijk belang. Uit het OESO rapport "Tax and Economic Growth" uit 2007 volgt dat een belasting op onroerende zaken het

¹ Kamerstukken II 2010/11, 32 417, nr. 15, blz. 63-64.

² Kamerstukken II 2011/12, 21 501-07 nr. 915, bijlage, blz. 9-10; zie ook Kamerstukken II 2011/12, 21 501-07, nr. 910, blz. 8.

³ Kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr. 1, blz. 23.

minst versturende effect op het bruto binnenlands product per capita heeft in vergelijking tot indirecte belastingen, inkomstenbelastingen en vennootschapsbelasting. Alhoewel de verhuurderheffing niet op al het onroerend goed drukt, maar beperkt is tot de gereguleerde huurmarkt voor woningen gaat het om een robuuste, stabiele grondslag. De invoering van de verhuurderheffing leidt dus tot een minder versturend effect dan bijvoorbeeld een tariefsverhoging in de inkomsten- of vennootschapsbelasting. Tevens leidt de invoering van de verhuurderheffing tot een algehele verbreding van de Nederlandse belastinggrondslag.

Naast deze constatering moet in de beschouwing worden betrokken dat de verhuurderheffing een belangrijk element vormt van het geheel van de maatregelen die in het Regeer- en Gedoogakkoord en het Begrotingsakkoord 2013 zijn opgenomen voor de woningmarkt met als doel de woningmarkt beter te laten functioneren via een evenwichtig pakket maatregelen voor zowel het koop- als het huursegment. Dat pakket maatregelen, dat resulteert in een budgettaire opbrengst, beoogt een betere werking van de woningmarkt. Om dat te bereiken heeft de verlaging van de overdrachtsbelasting voor woningen van 6% naar 2% inmiddels een permanent karakter gekregen.⁴ Daarnaast is er het in de Eerste Kamer aanhangige wetsvoorstel dat huurverhogingen mogelijk maakt op grond van inkomen teneinde 'scheefwonen' tegen te gaan.⁵ Ingevolge dit wetsvoorstel wordt het mogelijk dat in het gereguleerde huursegment een huurverhoging van 5% bovenop het inflatiepercentage wordt toegepast voor inkomens boven € 43.000. De behandeling van het wetsvoorstel is op 19 juni 2012 geschorst tot de indiening van het aangekondigde wetsvoorstel waarbij ook een extra huurverhoging van 1% mogelijk wordt voor inkomens tussen € 33.000 en € 43.000. Dit wetsvoorstel is inmiddels op 6 juli 2012 aangeboden aan de Tweede Kamer⁶. De extra huurverhogingen moeten bevorderen dat mensen met een hoger inkomen kiezen voor een passende woning, en goedkope woningen vrijmaken voor mensen die zich geen duurdere woning kunnen veroorloven. De verhuurderheffing moet ook gezien worden in het licht van de met deze verruiming van het huurbeleid gepaard gaande verhoging van de verdien capaciteit voor verhuurders. De maatregelen gericht op het tegengaan van scheefwonen in het gereguleerde huursegment hebben geen betrekking op verhuurders buiten het gereguleerde segment, en leiden daar ook niet tot directe extra huuropbrengsten. De verhuurderheffing beperkt zich daarom tot het gereguleerde segment.

Het nu en in het verleden gevoerde rijksbeleid heeft ertoe geleid dat er een marktsegment voor betaalbare huurwoningen is ontstaan dat een hoge mate van stabiliteit en gewaarborgde inkomsten kent voor verhuurders. De markt van gereguleerde woningen met een betaalbare huur is gecreëerd door de overheid door middel van objectsubsidies gericht op de bouw van sociale huurwoningen. Voor de minst draagkrachtige huishoudens is bovendien de huurtoeslag in het leven geroepen, die vraagondersteunend en prijszondersteunend werkt. Het kabinet acht het tegen deze achtergrond redelijk dat alle verhuurders die op de gereguleerde markt actief zijn en een belang hebben bij stabiliteit en gewaarborgde inkomsten door middel van deze heffing een bijdrage leveren aan de uitgaven van het Rijk.

⁴ Wet van 12 juli 2012 tot wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013), Stb. 2012, 321.

⁵ Kamerstukken I 2011/12, 33 129 (Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte).

⁶ Kamerstukken I 2011/12, 33 330 Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (huurverhoging op grond van een tweede categorie huishoudinkomens).

3. Reikwijdte, grondslag en tarief van de heffing

De verhuurderheffing wordt geheven bij verhuurders van meer dan 10 huurwoningen in de gereguleerde sector. De heffingvrije voet heeft tot doel verhuurders van slechts enkele woningen buiten de heffing te laten, waardoor zowel de administratieve lasten voor bedrijven en burgers als de uitvoeringskosten voor de Belastingdienst aanzienlijk beperkt worden. Door de vrijstelling wordt bovendien geheven van meer professionele verhuurders. Dit rechtvaardigt de vormgeving van de heffing als een aangiftebelasting. De grondslag voor de heffing wordt gevormd door de totale WOZ-waarde van de huurwoningen in de gereguleerde sector van de verhuurder, verminderd met de waarde van 10 woningen (berekend naar de gemiddelde WOZ-waarde van alle huurwoningen in de gereguleerde sector van de verhuurder). Het tarief is, gegeven het aantal in de heffing te betrekken huurwoningen, een afgeleide van de beoogde opbrengst. Voor 2013 wordt, uitgaande van een opbrengst van € 5 miljoen, een tarief voorgesteld van 0,0014% en per 1 januari 2014, uitgaande van een opbrengst van € 800 miljoen, een tarief van 0,231%.

4. Effecten van de heffing

De effecten voor de verhuurder zijn afhankelijk van het aantal woningen en de WOZ-waarde van die woningen. De gemiddelde heffing per woning bedraagt in 2013 ca € 2 en vanaf 2014 ongeveer € 356 per woning per jaar.

De gevolgen voor de huursector zijn bij de voorbereidingen in 2011 van de oorspronkelijk beoogde verhuurderheffing (met een opbrengst van 760 mln bij een heffing voor zowel de gereguleerde als de ongereguleerde sector) in beeld gebracht. Het gemiddelde effect op het rendement van particuliere verhuurders is daarbij door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geschat op circa 0,2%. Gerelateerd aan het langjarige rendement op de verhuur van woningen werd dat als beperkt gezien. Het totale rendement over de periode 2000-2010 bedroeg immers gemiddeld 6,9% en over de periode 2005-2010 4,8%. Weliswaar werd ook geconstateerd dat, mede ingegeven door de huidige economische situatie, het actuele rendement lager is, maar daartegenover werd de verwachting uitgesproken dat op de langere termijn deze langjarige rendementen weer gehaald zouden kunnen worden. Hierbij speelde ook een rol dat verhuurders vanwege de overige aanpassingen in het huurbeleid vanaf 2011 ruimere mogelijkheden hebben in de huurstelling.

Voor de corporatiesector zijn berekeningen uitgevoerd door het Centraal Fonds Volkshuisvesting (hierna: CFV) inzake de gevolgen van de oorspronkelijk beoogde verhuurderheffing. Hierin is uitgegaan van een heffing in de gehele huursector. Uit die analyse blijkt dat gemiddeld genomen de effecten van de heffing gecompenseerd kunnen worden door de verruiming van het huurbeleid, maar dat ook waar dat niet volledig het geval is de financiële lasten van de heffing goed zijn op te vangen⁷. Deze conclusie geldt voor alle drie door het CFV onderscheiden regio-typen (met veel, beperkt en weinig marktpotentieel). De rentedekkingsgraad in 2019 (het eerste jaar na de introductie van een verhuurderheffing dat door het CFV is onderzocht), als uitdrukking van de

⁷ Brief van 26 september 2011 van de minister van BZK aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

liquiditeit van de exploitatie, zakt door de heffing van 1,34 naar 1,19, maar stijgt weer naar 1,35 als ook rekening wordt gehouden met de wijzigingen in het huurbeleid. Het beeld bij de solvabiliteit is vergelijkbaar. Daarnaast zijn verdere verbeteringen van de liquiditeit en solvabiliteit mogelijk door besparingen op beheerslasten en aanpassingen in de (des)investeringen. Door de hogere heffing en de beperking tot het gereguleerde gebied zullen sommige verhuurders zwaardere lasten ondervinden dan in deze berekeningen verondersteld. Daar staat tegenover dat de ruimte voor extra huurverhogingen verder toeneemt door de niet in het CFV-onderzoek meegenomen mogelijkheid van de 1%-verhoging voor huurders met een inkomen van € 33.000 tot € 43.000 en door de maatregel inzake 50 extra punten voor woningen in beschermde stads- en dorpsgezichten. Voorts is van belang dat de verhuurders ook in de jaren na de in het onderzoek beschouwde tijdshorizon elk jaar weer de hogere huurstijgingen kunnen blijven effectueren. Uiteraard is van belang dat woningcorporaties hun belangrijke maatschappelijke functie kunnen blijven vervullen. Daarom zullen de gevolgen van de verhuurderheffing voor woningcorporaties via de reguliere rapportages (CFV) worden gemonitord.

5. Budgettaire aspecten

De beoogde opbrengst in het eerste jaar, 2013, bedraagt € 5 miljoen. Dit is afwijking van de in het Begrotingsakkoord 2013 vermelde € 13 miljoen. In het Begrotingsakkoord 2013 is opgenomen dat de opbrengst van de heffing in 2013 evenwichtig is in relatie tot de opbrengst van de maatregelen in de koopmarkt in dat jaar. Aangezien de verwachte opbrengst van de maatregelen in de koopmarkt in 2013 geen € 13 miljoen maar € 5 miljoen bedraagt, is de opbrengst van de heffing voor 2013 eveneens vastgesteld op € 5 miljoen.

Vanaf 2014 wordt een opbrengst geraamd van € 800 miljoen. Dit bedrag is gelijk aan de in het Regeer- en Gedoogakkoord vermelde € 760 miljoen, verhoogd in relatie tot de hogere verdien capaciteit als gevolg van de maatregel inzake de 1%-extra huurverhoging voor inkomens tussen € 33.000 en € 43.000.

Tabel 1 Opbrengst verhuurderheffing (€ mln)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	0	5	800	800	800	800

6. Europese aspecten

In artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM is het recht op het ongestoord genot van eigendom opgenomen. De overheid dient zich ten opzichte burgers en rechtspersonen te onthouden van inmenging ten aanzien van het recht op eigendom, tenzij dit gerechtvaardigd is. Inmenging is gerechtvaardigd indien er een redelijke mate van evenredigheid bestaat tussen de gebruikte middelen en het doel dat ermee wordt nagestreefd. Dit vereist het bestaan van een redelijke verhouding tussen dit algemeen belang en de bescherming van individuele rechten. Er komt de wetgever een ruime beoordelingsvrijheid toe onder andere op het gebied van de belastingheffing. Er dient echter zowel op wetgevingsniveau als op individueel niveau een redelijke verhouding tussen de bescherming van de individuele rechten en het algemeen belang te bestaan.

Dit betekent dat, ook al is op het niveau van de regelgeving sprake van een “fair balance”, geen sprake is van proportionaliteit als een bepaald individu een buitensporige last draagt.

Het kabinet is van mening dat de onderhavige maatregel, voor zover deze een inbreuk op het recht op eigendom oplevert, gerechtvaardigd is. Het kabinet is daarbij van mening dat het invoeren van de verhuurderheffing voldoet aan de redelijke verhouding omdat het algemene belang van het gezond maken van de overheidsfinanciën en het feit dat de verhuurderheffing een belangrijk element vormt in het streven de woningmarkt beter te laten functioneren via een evenwichtig pakket maatregelen voor zowel het koop- als het gereguleerde huursegment, zwaarder weegt dan het individuele belang van verhuurders. Er zal voorts geen sprake zijn van een buitensporige last voor een individuele verhuurder, omdat de gemiddelde structurele heffing per woning € 356 bedraagt, wat gelijk is aan 6,4% van de gemiddelde jaarlijkse huursom.

7. Uitvoeringskosten Belastingdienst

De verhuurderheffing is uitvoerbaar en handhaafbaar door de Belastingdienst. De verhuurderheffing wordt vormgegeven als een heffing die moet worden voldaan op aangifte. Er wordt door de Belastingdienst een digitaal portaal ingericht. Op dit portaal zullen de bij de Belastingdienst bekende gegevens over de huurwoningen van een verhuurder en de WOZ-waarden van die woningen worden vermeld. De Belastingdienst verleent daarmee een dienst, die het doen van aangifte verhuurderheffing kan vergemakkelijken maar de verhuurder in de gereguleerde sector overigens niet ontslaat van zijn verantwoordelijkheid voor de juistheid en de volledigheid van de door hem in te dienen aangifte en van de voldoening van het aangegeven bedrag. Daarnaast zal voor de verhuurderheffing worden bepaald dat het doen van aangifte uitsluitend langs elektronische weg kan geschieden. Op deze wijze worden de kosten voor de uitvoering zo beperkt mogelijk gehouden. Deze bedragen in 2013 € 8,2 miljoen (initiële kosten) en nemen daarna af tot een structureel niveau van € 4 miljoen per jaar.

Tabel 2 Uitvoeringskosten verhuurderheffing (€ mln)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	0,0	8,2	5,8	5,0	4,3	4,0

8. Gevolgen voor bedrijfsleven en burger

Door via de WOZ-beschikking aan te sluiten bij bestaande waardebepalingen en door de inrichting van een digitaal portaal voor de aangifte waarop de benodigde gegevens voor die aangifte zo veel mogelijk al door de Belastingdienst zijn “klaargezet” zijn de lasten voor de verhuurder in de gereguleerde sector minimaal. Ook wordt het aantal verhuurders dat met de heffing te maken krijgt beperkt door alleen verhuurders van meer dan 10 woningen in de gereguleerde sector in de heffing te betrekken. In de administratie van de verhuurders zullen naar verwachting ook slechts beperkte wijzigingen aangebracht hoeven te worden. Grotere verhuurders zullen dit in een geautomatiseerd gegevenssysteem verwerken, kleinere verhuurders zullen dit over het algemeen minder geautomatiseerd in hun administratie verwerken. In totaal worden de administratieve

lasten geschat op ca € 3,75 miljoen aan incidentele lasten (€ 1,35 miljoen voor grote verhuurders en € 2,4 miljoen voor kleinere verhuurders). Als jaarlijkse lasten wordt uitgegaan van een bedrag van ca € 2 miljoen (€ 0,4 miljoen voor de grote verhuurders en € 1,6 miljoen voor de kleinere verhuurders). Deze toename van administratieve lasten vloeit voort uit afspraken uit het Regeer- en Gedoogakkoord.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

In het voorgestelde artikel 1 is de reikwijdte van de voorgestelde verhuurderheffing bepaald. De verhuurderheffing wordt geheven van de in artikel 4 vermelde belastingplichtigen.

Artikel 2

In het voorgestelde artikel 2 zijn enige begripsbepalingen opgenomen die gelden voor de Wet verhuurderheffing. De verhuurderheffing is een rijksbelasting die van rijkswege door de rijksbelastingdienst wordt geheven. Voor de heffing en inning van de verhuurderheffing gelden daarom tevens de toepasselijke artikelen van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR), de Invorderingswet 1990, de Kostenwet invordering rijksbelastingen, alsmede de op die artikelen berustende bepalingen.

Huurwoning

Voorgesteld wordt om de verhuurderheffing te heffen over in Nederland gelegen onroerende zaken als bedoeld in artikel 16 van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ), die voor de verhuur zijn bestemd, mits de huurprijs van die woning niet hoger is dan het bedrag, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, van de Wet op de huurtoeslag. Woningen met een huur boven de huurtoeslaggrens (tevens de liberalisatiegrens), die met ingang van 1 januari 2012 € 664,66 per maand bedraagt⁸, behoren tot de "vrije sector". Deze woningen zijn van de verhuurderheffing uitgesloten. Dit laatste geldt eveneens voor onzelfstandige wooneenheden en huurwoningen die worden verhuurd in het kader van het hotel-, pension-, kamp- en vakantiebestedingsbedrijf aan personen die daar slechts voor een korte periode verblijf houden.

WOZ-waarde

Artikel 22 van de Wet WOZ bepaalt dat de gemeente waarin een onroerende zaak is gelegen de waarde daarvan vaststelt bij een voor bezwaar vatbare beschikking. De vastgestelde waarde geldt voor een kalenderjaar. De waarde van een onroerende zaak wordt bepaald naar de waarde die de zaak op de waardepeildatum heeft naar de staat waarin de zaak op die datum verkeert. De waardepeildatum ligt één jaar voor het begin van het kalenderjaar waarvoor de waarde wordt vastgesteld (artikel 18, eerste en tweede lid, van de Wet WOZ). De beschikking wordt genomen binnen acht weken na het begin van het kalenderjaar waarvoor zij geldt (artikel 24, eerste lid, van de Wet WOZ). Bijvoorbeeld de op 1 januari 2013 verschuldigde verhuurderheffing wordt berekend over de vastgestelde waarde van die huurwoningen bepaald naar de peildatum 1 januari 2012.

⁸ De huurtoeslaggrens wordt jaarlijks aangepast.

Artikel 3

Ter zake van één huurwoning kunnen er meerdere genotshebbenden zijn. Bijvoorbeeld echtgenoten die samen het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht hebben van een huurwoning. Voor de verhuurderheffing wordt een dergelijke huurwoning in aanmerking genomen bij degene aan wie de WOZ-beschikking van die huurwoning is bekendgemaakt (zie artikel 24, vierde lid, van de Wet WOZ). Dit is veelal de oudste genothebbende. Deze huurwoningen tellen dus bij hem of haar mee bij de beantwoording van de vraag of hij of zij belastingplichtig is voor de verhuurderheffing. Artikel 3 is tevens van belang voor de toepassing van artikel 6.

Artikel 4

Het voorgestelde artikel 4 regelt de belastingplicht. Belastingplichtig voor de verhuurderheffing is degene die op 1 januari van het desbetreffende kalenderjaar het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht heeft van meer dan 10 huurwoningen in de gereguleerde sector. De toestand op 1 januari is bepalend. Het is mitsdien niet relevant of de belastingplichtige na 1 januari van een kalenderjaar niet meer het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht heeft van één of meerdere huurwoningen en daardoor niet meer de drempel van meer dan 10 huurwoningen overschrijdt. Evenmin is relevant of een verhuurder na 1 januari van een kalenderjaar het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van een huurwoning verkrijgt en daardoor de drempel overschrijdt. Dit laatste kan uiteraard wel tot belastingplicht per 1 januari van het volgende kalenderjaar leiden.

Artikelen 5 en 6

De verhuurderheffing wordt op grond van het voorgestelde artikel 5 geheven over het belastbare bedrag. Dit is op grond van het voorgestelde artikel 6 de som van de WOZ-waarde van de huurwoningen, waarvan de belastingplichtige, met inachtneming van artikel 3, op 1 januari van het kalenderjaar het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht heeft, verminderd met 10 maal de gemiddelde WOZ-waarde van die huurwoningen. Dit kan ook worden uitgedrukt met de volgende formule:

$$A - \{(A : B) \times 10\}$$

in welke formule voorstelt:

A: de som van de WOZ-waarden van de huurwoningen, waarvan belastingplichtige op 1 januari van een kalenderjaar het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht heeft;

B: het aantal huurwoningen, waarvan de belastingplichtige op 1 januari van het kalenderjaar het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht heeft.

Bij het bepalen van het belastbare bedrag wordt dus een vermindering verleend gelijk aan 10 maal de gemiddelde WOZ-waarde van de huurwoningen van de desbetreffende belastingplichtige.

De verhuurderheffing wordt berekend over de som van de op grond van artikel 22 van de Wet WOZ voor het kalenderjaar vastgestelde WOZ-waarden van de huurwoningen. De Belastingdienst is als afnemer van het WOZ-waardegegeven lijdelijk met betrekking tot het totstandkomen van de WOZ-waarde en de wijze waarop die waarde tot stand komt. De Belastingdienst is eveneens lijdelijk met betrekking tot de vraag of de WOZ-waarde moet worden toegepast voor – in dit geval – de verhuurderheffing⁹. De vastgestelde WOZ-waarde kan nadien worden herzien, hetzij neerwaarts bij uitspraak op bezwaar, ingevolge een rechterlijke beslissing, dan wel in de vorm van een ambtshalve vermindering, hetzij opwaarts op grond van artikel 27 van de Wet WOZ. Omdat de WOZ-waarde als grondslag dient voor de verhuurderheffing heeft een herziening van de vastgestelde WOZ-waarde gevolgen voor de juistheid van de heffing. Indien de WOZ-waarde wordt verminderd, kan de verhuurderheffing dienovereenkomstig worden verlaagd, hetzij via een ambtshalve vermindering als bedoeld in artikel 65 AWR, hetzij bij uitspraak op een tijdig bezwaar tegen de eigen aangifte verhuurderheffing. Bij vermeerdering van de WOZ-waarde zal verhuurderheffing worden nageheven.

Artikel 7

De verhuurderheffing bedraagt ingevolge het voorgestelde artikel 7 0,231 percent van het belastbare bedrag, bedoeld in artikel 6.

Artikel 8

Het voorgestelde artikel 8 bepaalt dat de verhuurderheffing op 1 januari van een kalenderjaar verschuldigd wordt. Omdat op 1 januari de WOZ-waarden van de huurwoningen waarover de verhuurderheffing wordt geheven nog niet bekend zijn, voorziet het voorgestelde artikel 9 in een aangifte- en betalingstermijn van drie maanden (zie hierna).

Artikel 9

Het eerste lid van het voorgestelde artikel 9 bepaalt dat de verhuurderheffing op aangifte voldaan moet worden. Op grond van artikel 19, derde lid, van de AWR moet de verschuldigde heffing binnen één maand na het tijdstip waarop de belastingschuld is ontstaan overeenkomstig de aangifte aan de ontvanger worden betaald. Op grond van artikel 10, tweede lid, van de AWR stelt de inspecteur voor het doen van aangifte een termijn van ten minste een maand. Omdat de verhuurderheffing wordt geheven over de WOZ-waarden van de huurwoningen en de WOZ-beschikking wordt genomen binnen acht weken na het begin van het kalenderjaar waarvoor zij geldt, zijn deze termijnen van een maand voor de verhuurderheffing te kort. Daarom wordt in het tweede en het derde lid van het voorgestelde artikel 9 zowel voor het doen van aangifte als voor de betaling overeenkomstig die aangifte een termijn van 3 maanden, dus tot 1 april, opgenomen.

Artikel 10

⁹ Zie de memorie van toelichting bij de Aanpassingswet Wet waardering onroerende zaken, Kamerstukken II 1996/97, 10 037, nr. 3, blz. 11 en 35.

In de jaren vanaf 2014 is de beoogde opbrengst van de verhuurderheffing € 800 miljoen. Voor het eerste jaar, 2013, is een opbrengst voorzien van € 5 miljoen. Daarom wordt de verhuurderheffing voor het eerste jaar berekend naar een tarief van 0,0014 percent. In het voorgestelde artikel 10 wordt dit geregeld.

Artikel 11

Op grond van het voorgestelde artikel 12 treedt de Wet verhuurderheffing in werking per 1 januari 2013. Om belastingplichtigen en de Belastingdienst voldoende gelegenheid te bieden om zich daarop voor te bereiden, bepaalt het voorgestelde artikel 11 dat de verhuurderheffing voor het eerste jaar binnen 9 maanden ofwel voor 1 oktober 2013 overeenkomstig de aangifte moet worden betaald.

Artikel 12

Het voorgestelde artikel 12 bevat de inwerkingtredingsbepaling. Deze wet treedt op grond van dat artikel in werking op 1 januari 2013.

Artikel 13

In het voorgestelde artikel 13 is de citeertitel van deze wet vastgelegd. Deze wet wordt op grond van dat artikel aangehaald als: Wet verhuurderheffing.

De Staatssecretaris van Financiën,

No.W06.12.0350/III

's-Gravenhage, 10 september 2012

Bij Kabinetsmissive van 5 september 2012, no.12.002015, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Staatssecretaris van Financiën, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet houdende invoering van een verhuurderheffing (Wet verhuurderheffing), met memorie van toelichting.

Het voorstel vormt een onderdeel van het fiscale pakket voor het jaar 2013, samen met de wetsvoorstellen Belastingplan 2013, Wet herziening fiscale behandeling eigen woning, Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer, Wet elektronische registratie notariële akten en Overige fiscale maatregelen 2013. Het voorstel introduceert een nieuwe heffing voor verhuurders van meer dan tien voor verhuur bestemde zelfstandige woningen in de (gereguleerde) huursector. Heffing vindt plaats over de WOZ-waarde van die woningen.

De Afdeling advisering van de Raad van State maakt een aantal opmerkingen met betrekking tot de ratio van de verhuurderheffing, de gevolgen voor verhuurders, het karakter van de verhuurderheffing, de vermindering en de buitenlandse belastingplicht. Zij is van oordeel dat in verband daarmee aanpassing van het voorstel wenselijk is.

1. Ratio verhuurderheffing

Onder de noemer 'doorstroming huurmarkt' is in het Regeer- en Gedoogakkoord van 30 september 2010 een bijdrage door verhuurders aan de huurtoeslag aangekondigd (een jaarlijkse heffing met een opbrengst van € 760 mln met ingang van 2014).¹ De ratio van die heffing was het leveren van een bijdrage aan het beter functioneren van de woningmarkt. In het Begrotingsakkoord 2013, zoals uitgewerkt in de Voorjaarsnota van 25 mei 2012², is deze (aanvankelijk als bestemmingsheffing beoogde) verhuurderheffing omgevormd tot een verhuurderbelasting ten behoeve van de algemene middelen (een jaar eerder in te voeren – namelijk met ingang van 2013 – en met een beoogde opbrengst in 2013 van € 13 mln). De Afdeling merkt op dat de aanvankelijke doelstelling daarmee meer op de achtergrond is geraakt. In het thans ter uitwerking van het Begrotingsakkoord 2013 voorliggende voorstel – waarin overigens niet meer gesproken wordt van een verhuurderbelasting maar wederom van een verhuurderheffing – wordt dan ook opgemerkt dat het realiseren van een budgettaire opbrengst de primaire doelstelling van de verhuurderheffing is.³

Daarnaast wordt in de memorie van toelichting bij het voorstel opgemerkt: 'De verhuurderheffing moet ook gezien worden in het licht van de met deze verruimingen⁴

¹ Kamerstukken II 2010/11, 32 417, nr. 15, blz. 63-64.

² Kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr. 1, blz. 23.

³ Paragraaf 1, eerste tekstblok, laatste volzin, en paragraaf 2, eerste volzin, van de memorie van toelichting.

⁴ Gedoeld wordt op wetsvoorstel waarin het mogelijk wordt gemaakt dat in het gereguleerde huursegment een huurverhoging van 5% bovenop het inflatiepercentage wordt toegepast voor inkomens boven € 43 000 (Kamerstukken I 2011/12, 33 129, Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (huurverhoging op grond van inkomen)) en op het wetsvoorstel waarin een extra huurverhoging van 1% mogelijk wordt voor inkomens tussen € 33 000 en € 43 000 (Kamerstukken II 2011/12, 33 330, Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (huurverhoging op grond van een tweede categorie huishoudinkomens)).

van het huurbeleid gepaard gaande verhoging van de verdien capaciteit⁵ voor verhuurders. De maatregelen gericht op het tegengaan van scheefwonen in het gereguleerde huursegment hebben geen betrekking op verhuurders buiten het gereguleerde segment, en leiden daar ook niet tot directe extra huuropbrengsten. De verhuurderheffing beperkt zich daarom tot het gereguleerde segment'.⁶ Ook wordt in de memorie van toelichting bij het voorstel opgemerkt: 'Het nu en in het verleden gevoerde rijksbeleid heeft ertoe geleid dat er een marktsegment voor betaalbare huurwoningen is ontstaan dat een hoge mate van stabiliteit en gewaarborgde inkomsten kent voor verhuurders. De markt van gereguleerde woningen met een betaalbare huur is gecreëerd door de overheid door middel van objectsubsidies gericht op de bouw van sociale huurwoningen. Voor de minst draagkrachtige huishoudens is bovendien de huurtoeslag in het leven geroepen, die vraagondersteunend en prijsondersteunend werkt. Het kabinet acht het tegen deze achtergrond redelijk dat alle verhuurders die op de gereguleerde markt actief zijn en een belang hebben bij stabiliteit en gewaarborgde inkomsten door middel van deze heffing een bijdrage leveren aan de uitgaven van het Rijk'.⁷

De hiervoor geciteerde twee passages uit de memorie van toelichting kan de Afdeling niet anders interpreteren dan dat de verhuurderheffing als secundaire doelstelling heeft (extra) huuropbrengsten in de gereguleerde sector 'af te romen'.

Voorafgaande aan de hierna nog te maken opmerkingen brengt de Afdeling in herinnering hetgeen zij eerder, bij het Belastingplan 2012, heeft opgemerkt over de toenemende urgentie om het belastingstelsel structureel te herzien. Al sinds de jaren '90 blijft de groei van de belasting- en premie-inkomsten achter bij de groei van het BBP. Een belangrijke oorzaak hiervan is de versmalling van de heffingsgrondslag van vooral de loon- en inkomstenbelasting en de winstbelastingen. Een verbreding van de heffingsgrondslag en het nader bezien van de belastingmix (tussen belastingheffing op arbeid en op consumptie) kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de stabiliteit van het systeem zodat niet hoeft te worden teruggegrepen op een maatregel zoals in het onderhavige voorstel is opgenomen. Een dergelijke aanpak draagt ook bij aan het zicht van de belastingplichtigen op de verdeling van de lasten en in de afweging die de wetgever daarbij heeft gemaakt. De Afdeling acht dit gezichtspunt van belang voor het maatschappelijk draagvlak en de aanvaarding van afzonderlijke fiscale maatregelen.⁸

2. Gevolgen voor verhuurders

De verhuurderheffing is beperkt tot de (gereguleerde) huurmarkt voor woningen, door alleen die huurwoningen in de heffing te betrekken waarvan de huurprijs niet hoger is dan de huurtoeslaggrens. Dit betekent dat vooral woningbouwcorporaties zullen worden geconfronteerd met de verhuurderheffing. Door louter aan te sluiten bij de hoogte van het huurbedrag⁹ worden echter ook andere verhuurders in de heffing betrokken.

⁵ De in de vorige noot bedoelde extra huurverhogingen zijn gericht op 'scheefwonen' en moeten bevorderen dat mensen met een hoger inkomen kiezen voor een passende woning, en goedkope woningen vrijmaken voor mensen die zich geen duurdere woning kunnen veroorloven.

⁶ Paragraaf 2, tweede tekstblok.

⁷ Paragraaf 2, derde tekstblok.

⁸ Zie ook paragraaf 3.3 van het advies van de Afdeling advisering over de Ontwerp-Miljoenennota 2013.

⁹ Artikel 2, onderdeel a, van het voorstel.

a. Woningbouwcorporaties

Indien de wetsvoorstellen huurverhoging op grond van inkomen en huurverhoging op grond van een tweede categorie huishoudinkomens¹⁰ worden aangenomen, biedt dat woningcorporaties de gelegenheid huurverhogingen door te voeren van maximaal de inflatie plus 5% respectievelijk plus 1%. De verdien capaciteit van woningbouwcorporaties neemt hierdoor toe. Die verdien capaciteit neemt ook toe ten gevolge van een verplichting tot verkoop van sociale huurwoningen.

Daartegenover staat dat woningbouwcorporaties de afgelopen jaren zijn geconfronteerd met diverse lastenverzwarende maatregelen zoals de vennootschapsbelasting, de bijdragen aan zwakke wijken en een verhoogde solidariteitsheffing in verband met de ondersteuning van corporaties die in financiële problemen dreigen te komen. Bovendien, zo merkt de Afdeling op, ondervinden sinds de totstandkoming van het Regeerakkoord ook de woningbouwcorporaties steeds meer de gevolgen van de zwakke woningmarkt waardoor bijvoorbeeld de verkoop van hun woningen stagneert.

Als gevolg van de cumulatie van de lastenverzwarende maatregelen en de recente ontwikkelingen op de woningmarkt is de liquiditeitspositie van woningbouwcorporaties in zijn algemeenheid verslechterd. De verhuurderheffing zal dit nog versterken. Dit betekent dat het voor corporaties de komende jaren moeilijk zal zijn om voldoende te investeren, met alle gevolgen van dien voor de woningmarkt. De Afdeling heeft in de toelichting een beschouwing gemist over de mogelijke gevolgen van de verhuurderheffing voor woningbouwcorporaties, in relatie ook tot de maatschappelijke functie van woningbouwcorporaties.

De Afdeling adviseert in de toelichting op het vorenstaande in te gaan.

b. Andere verhuurders

Naast woningbouwcorporaties worden ook andere verhuurders in de verhuurderheffing betrokken. Te denken valt aan situaties van verhuur van zelfstandige woningen/wooneenheden door AWBZ-instellingen of in het kader van studentenhuysvesting.

De Afdeling heeft in de toelichting een beschouwing gemist over de mogelijke gevolgen van de verhuurderheffing voor dergelijke verhuurders.

De Afdeling adviseert in de toelichting op het vorenstaande in te gaan.

3. Karakter verhuurderheffing

De Afdeling plaatst een kanttekening bij het karakter en de naamgeving van de verhuurderheffing. Zij merkt op dat ingevolge artikel 1 van het voorstel onder de naam verhuurderheffing een 'belasting' wordt geheven.¹¹ Ook de considerans van het voorstel ('dat het wenselijk is een 'belasting' in te voeren') en de meeste artikelen van het voorstel gaan uit van het heffen van een 'belasting'.¹² In de toelichting op het voorstel wordt voorts aangegeven dat de verhuurderheffing een rijks'belasting' is welke

¹⁰ Zie voetnoot 4.

¹¹ Artikel 1 van het voorstel.

¹² Zie de artikelen 7 ('De belasting bedraagt'), 8 ('De belasting wordt verschuldigd') en 9 ('De belasting wordt op aangifte voldaan' en 'gehouden de belasting') van het voorstel.

van rijkswege door de rijksbelastingdienst wordt geheven¹³ en waarvan de opbrengst naar de algemene middelen vloeit. Niettemin wordt de belasting als een heffing aangeduid (verhuurderheffing). De reden voor dit verwarrend gebruik van de term 'heffing' voor wat een belasting is, is de Afdeling niet duidelijk. Zij acht dit met het oog op het zuiver gebruik van het begrip heffing onwenselijk.

De Afdeling adviseert de verhuurderheffing een verhuurderbelasting te noemen en het voorstel dienovereenkomstig aan te passen.

4. Vermindering

Ingevolge het voorgestelde artikel 4 is belastingplichtig voor de verhuurderheffing degene die op 1 januari van het kalenderjaar het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht heeft van meer dan 10 huurwoningen. Van belastingplicht is dus pas sprake bij een genot van 11 huurwoningen of meer. Ingevolge de voorgestelde artikelen 5 en 6 wordt dan geheven over de som van de WOZ-waarden, nadat daarop een vermindering is toegepast van tien maal de gemiddelde WOZ-waarde van die woningen. Over de bedoeling van deze vermindering wordt in de toelichting opgemerkt dat deze vermindering ertoe leidt 'dat geen verhuurderheffing hoeft te worden betaald over 10 van het totaal aantal huurwoningen'.¹⁴

Uit de toelichting wordt het niet duidelijk waarom een vermindering noodzakelijk is nu het voorgestelde artikel 4 er al toe leidt dat bij een eigendom (en dergelijke) van maximaal 10 huurwoningen, niet wordt geheven (er is in zoverre geen sprake van belastingplicht). Daarnaast blijkt uit de toelichting niet of de wens om een vermindering toe te passen is afgewogen ten opzichte van een verzwaaring van de uitvoerbaarheid die de vermindering met zich brengt.

De Afdeling adviseert de bedoeling van de vermindering nader te onderbouwen en zo nodig het voorstel te wijzigen.

5. Buitenlandse belastingplicht

Ingevolge het voorgestelde artikel 4 is belastingplichtig voor de verhuurderheffing degene die op 1 januari van het kalenderjaar het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht heeft van meer dan 10 huurwoningen. In dit artikel wordt geen onderscheid gemaakt tussen in Nederland of in het buitenland gevestigde (rechts)personen die een dergelijk genot van huurwoningen hebben. De verhuurderheffing geldt derhalve ook voor buitenlands belastingplichtigen. In de toelichting wordt geen aandacht besteed aan deze buitenlandse belastingplicht, hetgeen van belang kan zijn met het oog op het voorkomen van dubbele belastingheffing.

De Afdeling adviseert de toelichting op dit punt aan te vullen.

6. Voor redactionele kanttekeningen verwijst de Afdeling naar de bij het advies behorende bijlage.

¹³ Tweede volzin van de toelichting op artikel 2 van het voorstel.

¹⁴ Vijfde volzin van de toelichting op de artikelen 5 en 6.

De Afdeling advisering van de Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De vice-president van de Raad van State,

Bijlage bij het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State betreffende no.W06.12.0350/III met redactionele kanttekeningen die de Afdeling in overweging geeft.

- De verwijzing in de definitie van 'huurwoning' naar artikel 16 van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) doet het voorkomen of in artikel 16 van de Wet WOZ mede sprake is van een omschrijving van een 'in Nederland gelegen voor verhuur bestemde woning'. Aangezien artikel 16 van de Wet WOZ slechts betekenis heeft voor het begrip 'zelfstandig', een zelfstandige definitie opnemen van het begrip 'zelfstandig' en daartoe de verwijzing in het voorgestelde artikel 2, onderdeel a, naar artikel 16 van de Wet WOZ verplaatsen naar deze zelfstandige definitie.
- In de titel van hoofdstuk 3 ('BELASTBARE GRONDSLAG') het woord 'BELASTBARE' schrappen.
- Het voorgestelde artikel 9, tweede lid, formuleren als een afwijking van wat ter zake is geregeld in artikel 10, tweede lid, tweede volzin, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR), in overeenstemming ook met de wijze van formuleren van de in het voorgestelde artikel 9, derde lid, opgenomen afwijking van de AWR. Voorts in het voorgestelde artikel 9, tweede lid, 'artikel 10, tweede lid' vervangen door: artikel 10, tweede lid, tweede volzin.
- In het voorgestelde artikel 11 ook voorzien in het in artikel 9, derde lid, tot en met 31 december 2013 vervangen van '3 maanden' door '9 maanden'.
- In de punten 1, 2 en 3 van de opsomming in paragraaf 1, derde tekstblok, 'verhuurderheffing' vervangen door: verhuurderbelasting, in overeenstemming met de Voorjaarsnota.

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Aan de Koningin

Datum

Betreft Nader rapport inzake het voorstel van wet houdende invoering van een verhuurderheffing (Wet verhuurderheffing)

Directie Algemene Fiscale Politiek

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.minfin.nl

Inlichtingen

Hanneke van den Bout
T 070-3428246
j.bout@minfin.nl

Evert Vos
T 070-342 7584
e.g.vos@minfin.nl

Anita Euser
T 070-3427890
a.p.euser@minfin.nl

Jan Takens
T 070-3428284
j.w.takens@minfin.nl

Ons kenmerk
AFP2012/618

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 5 september 2012, nr. 12.002015, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 10 september 2012, nr. WO6.12.0350/III, bied ik U hierbij aan.

Het kabinet is de Afdeling erkentelijk voor de voortvarendheid waarmee het advies inzake het bovenvermelde voorstel is uitgebracht.

Naar aanleiding van het advies merk ik het volgende op.

1. Ratio verhuurderheffing

Voor de kabinetsreactie op de overwegingen van de Afdeling inzake een structurele herziening van het belastingstelsel verwijs ik naar het nader rapport inzake de Miljoenennota 2013. In aanvulling daarop wijs ik er nog op dat met betrekking tot de vormgeving van de nu voorliggende verhuurderheffing in de toelichting uitdrukkelijk aandacht is besteed aan verschillende aspecten van deze heffing die in het kader van het gehele belastingstelsel positief kunnen worden beoordeeld, te weten het relatief geringe versturende effect op het bruto binnenlands product en de relatief robuuste en stabiele grondslag doordat de heffing op onroerend goed drukt, de door de heffing tot stand gebrachte verbreding van de Nederlandse belastinggrondslag en de geringe complexiteit van de heffing waardoor de lasten (voor burgers, bedrijven) zo beperkt mogelijk zijn gehouden.

2. Gevolgen voor verhuurders

a. *Woningbouwcorporaties*

Naar aanleiding van dit advies is aan paragraaf 4, waar wordt ingegaan op de door het Centraal Fonds Volkshuisvesting berekende effecten voor de corporatiesector van de oorspronkelijk beoogde verhuurderheffing, een passage toegevoegd.

b. *Andere verhuurders*

Aangezien het niet goed mogelijk is voor diverse specifieke groepen verhuurders de gevolgen van de heffing in kaart te brengen, is in de toelichting volstaan met een beschrijving van de gevolgen van de in een eerder stadium door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties berekende effecten voor de gehele particuliere huursector van de oorspronkelijk beoogde verhuurderheffing.

3. Karakter verhuurderheffing

De Afdeling vindt het verwarrend dat de termen heffing en belasting naast elkaar worden gebruikt en raadt aan om de verhuurderheffing een belasting te noemen. Het kabinet heeft een goede reden om de verhuurderheffing een heffing te noemen en geen belasting. Strikt genomen zijn beide termen, volgens bijvoorbeeld de Dikke van Dale, uitwisselbaar. In het spraakgebruik wordt een heffing echter vaak gezien als een bestemmingsheffing (of bestemmingsbelasting) waarvan de opbrengsten geormerkt zijn voor bepaalde uitgaven. Dat is hier uitdrukkelijk niet het geval, de opbrengsten van deze heffing komen integraal ten goede aan de algemene middelen. De geraamde opbrengst van deze heffing dient echter mede in het licht gezien te worden van de voordelen die verhuurders in de gereguleerde sector (een relatief kleine groep) hebben van een andere wettelijke maatregel (de extra huurverhogingen). Dat is voor het kabinet reden deze maatregel als een heffing te betitelen in plaats van een belasting. Dit ook mede gezien de oorspronkelijke in het Regeer- en Gedoogakkoord geformuleerde doelstelling dat deze heffing dient als bijdrage aan de huurtoeslag. Om elke twijfel over het van toepassing zijn van de Algemene wet inzake rijksbelastingen en de Invorderingswet 1990 op deze heffing weg te nemen is in artikel 1 van het wetsvoorstel de term "belasting" gebruikt. Naar aanleiding van het advies van de Afdeling tot een meer uniform taalgebruik is, behoudens in artikel 1, het op zichzelf staande begrip "belasting" in de wettekst steeds vervangen door "heffing". Gangbare samengestelde termen zoals belastingplichtige, belastbare grondslag en belastingschuld, zijn wel gehandhaafd ten behoeve van de leesbaarheid.

4. Vermindering

Naar aanleiding van dit advies is de memorie van toelichting aangepast.

5. Buitenlandse belastingplicht

Naar aanleiding van dit advies is de memorie van toelichting uitgebreid.

**Directie Algemene Fiscale
Politiek**

Ons kenmerk
AFP2012/618

6. Redactionele kanttekeningen

Aan de redactionele kanttekeningen van de Afdeling is gevolg gegeven.

Ten slotte is van de gelegenheid gebruikgemaakt om in de memorie van toelichting enkele redactionele verbeteringen aan te brengen.

Ik moge U verzoeken het hierbij gevoegde gewijzigde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Staatssecretaris van Financiën,

mr. drs. F.H.H. Weekers

Belastingplan 2013

Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer

Wet herziening fiscale behandeling eigen woning

Wet verhuurderheffing

Wetsvoorstel en Memorie van Toelichting

www.rijksoverheid.nl/belastingplan2013

Elk jaar wordt het Belastingplan aan de Staten-Generaal aangeboden. Het Belastingplan is een fiscaal wetsvoorstel dat voor een belangrijk deel de wijzigingen regelt die van jaar tot jaar nodig zijn aan de inkomstenkant van de Rijksbegroting. Ook krijgt de fiscale beleidsagenda deels vorm in het Belastingplan. Het Fiscaal pakket 2013 bestaat uit zes delen, te weten het Belastingplan 2013, Overige Fiscale Maatregelen 2013, Wet herziening fiscale behandeling woon-werkverkeer, Wet herziening fiscale behandeling eigen woning, Wet verhuurderheffing en Wet elektronische registratie notariële akten.

Zetwerk en begeleiding

Sdu Uitgevers
afdeling Dataverwerking
e-mail traffic@sdu.nl

Drukwerk

DeltaHage Grafische Dienstverlening

Vormgeving omslag

Studio Dumber

Uitgave

Sdu Uitgevers

Bestelling

Sdu Klantenservice
Telefoon (070) 378 98 80
Fax (070) 378 97 83
e-mail sdu@sdu.nl
Internet www.sdu.nl
of via de boekhandel

Order

ISBN 9789012576192
NUR 823

Sdu UITGEVERS

ISBN 978-90-125-7619-2

9 789012 576192